

Activiteitenplan Omgevingswet uitbreiding van woonwagenvak Teersdijk en nieuwbouw aan de Streekweg te Nijmegen

Vergunningaanvraag voor Alpenwatersalamander,
poelkikker, bever, das en eekhoorn

■■■■■■■■■■, Msc. & ■■■■■■■■■■, Msc.

**WAARDEN
BURG**
Ecology

we
consult
nature.

**WAARDEN
BURG**
Ecology

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Overleg casus Teersdijk-Streekweg met de Provincie	5
1.3	Wettelijk kader	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Beschrijving projecten aan de Teersdijk en Streekweg	8
3	Methode ecologisch onderzoek	17
3.1	Flora en fauna-quickscans	17
3.2	Overzicht nader soortgericht onderzoek	17
3.3	Nader soortgericht onderzoek – per soort	19
3.4	Alpenwatersalamander – voorjaar 2025	19
3.5	Poelkikker – voorjaar 2025	20
3.6	Bever	20
3.7	Das	22
3.8	Eekhoorn	23
4	Functie plangebied voor beschermde soorten	25
4.1	Resultaat van de flora en fauna-quickscans en nader onderzoek	25
4.2	Vermiljoenkever	26
4.3	Alpenwatersalamander en poelkikker	26
4.4	Bever	27
4.5	Das	28
4.6	Eekhoorn	29
4.7	Steenmarter, kleine marterachtigen	30
4.8	Vleermuizen	31
4.9	Ransuil	33
4.10	Conclusie	34
5	Bepaling en beoordeling van de gevolgen voor beschermde soorten in het kader van de Ow	37
5.1	Deelgebied Teersdijk (vak B)	37
5.2	Plangebied Streekweg	40
6	Maatregelen	42
6.1	Algemene voorzorgsmaatregelen broedvogels	42

6.2	Ecologische begeleiding	43
6.3	Alpenwatersalamander (deelgebied Teersdijk vak B)	44
6.4	Poelkikker (deelgebied Teersdijk vak B)	46
6.5	Bever (deelgebied Teersdijk vak B)	47
6.6	Das (deelgebied Teersdijk vak B en Streekweg)	48
6.7	Eekhoorn (deelgebied Teersdijk vak B)	51
6.8	Vleermuizen (Streekweg en Teersdijk vak B)	53
6.9	Maatregelen in het kader van vergunningsvrije gevallen	53
7	Reikwijdte vergunningaanvraag	54
7.1	Schadelijke handelingen	54
7.2	Locatie waarvoor vergunning wordt aangevraagd	54
7.3	Periode waarvoor de vergunning wordt aangevraagd	55
7.4	Voorwaarden waaronder vergunning wordt verleend	55
8	Alternatievenafweging	56
8.1	Alternatieve locatie	56
8.2	Alternatieven in inrichting en uitvoering	56
8.3	Alternatieven in planning	57
9	Wettelijk belang	58
9.1	Wettelijke belangen waarvoor vergunning wordt aangevraagd	58
9.2	Dwingende reden van groot openbaar belang: aanpak woningtekort	58
9.3	In het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van stadsdeel Dukenburg	59
10	Staat van instandhouding	60
10.1	Alpenwatersalamander	60
10.2	Poelkikker	62
10.3	Bever	63
10.4	Das	65
10.5	Eekhoorn	66
11	Conclusie	69
	Literatuur	70
Bijlage I	Verslag van het overleg op 24 oktober 2024 met de provincie Gelderland, Waardenburg Ecology, Das en Boom en de gemeente Nijmegen.	72
Bijlage II	Rapportage van de flora en fauna-quickscan (Roemers, 2024)	73
Bijlage III	Rapportage van de nadere onderzoeken (Daamen et al. 2022 at/m c; Roemers, 2025)	74
Bijlage IV	Ecologisch werkprotocol	75
Bijlage V	Woonagenda Nijmegen	77

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Nijmegen is voornemens om in de omgeving van de Streekweg en woonwagenkamp Teersdijk in Nijmegen ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren: de uitbreiding van woonwagenkamp Teersdijk (najaar 2025) en de bouw van nieuwe woningen aan de Streekweg (na 2025). Deze ingreep kan mogelijk gevolgen hebben voor van nature in het wild levende dieren en/of planten en is daarmee een 'flora- en fauna-activiteit' in de zin van de Omgevingswet (Ow).

Bij uitvoering van deze ingreep gaat belangrijk foerageergebied van de das verloren. Daarnaast wordt foerageergebied van de bever aangetast en wordt bever verstoord, wordt een verblijfplaats van de eekhoorn vernietigd en worden mogelijk rustplaatsen van de Alpenwatersalamander en de poelkikker vernietigd. Handelingen met deze gevolgen zijn verboden op grond van de Omgevingswet (kortweg Ow).

Voorliggend activiteitenplan dient als onderbouwing van de vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit onder de Ow voor Alpenwatersalamander, poelkikker, bever, das en eekhoorn.

Met de in dit activiteitenplan beschreven aanpak en maatregelen wordt gewaarborgd dat de voorgenomen ingreep wordt uitgevoerd met de minste nadelige gevolgen voor betreffende beschermde soorten.

1.2 Overleg casus Teersdijk-Streekweg met de Provincie

Op 24 oktober 2024 is op het Provinciehuis te Arnhem overlegd over het in voorliggende rapportage beschreven project en het aspect natuur. In dit overleg is met de provincie Gelderland (vertegenwoordigd door [REDACTED] [REDACTED]) besproken hoe de vergunningsaanvraag waar dit activiteitenplan deel van uitmaakt ingestoken zou moeten worden (Bijlage I).

De provincie Gelderland heeft aangegeven dat voor voorliggend project - dat ruimtelijke ontwikkelingen in deelgebied Streekweg en Teersdijk omvat - één vergunning kan worden aangevraagd. Het project wordt daarvoor uitgevoerd in twee fasen (zie §2.2.2). Voor fase 1 zijn de maatregelen ten behoeve van beschermde soorten volledig uitgewerkt, de verdere uitwerking van de exacte mitigerende maatregelen die nog nodig zijn voor fase 2 (nieuwbouw aan de Streekweg) is als voorwaarde opgenomen voor de doorgang van deze fase. Onderzoek dat noodzakelijk is voor de het opstellen van deze aanvullende

maatregelen zal in het voorjaar en de zomer van 2025 plaatsvinden en waar mogelijk nog gedurende de behandelingstermijn toegevoegd worden.

Ook dient nog te worden aangetekend dat in het voorjaar van 2025 nog nader ecologisch onderzoek naar Alpenwatersalamander en poelkikker voor fase 1 gedaan moet worden, dit onderzoek zal worden uitgevoerd terwijl de vergunningsaanvraag loopt. Vooruitlopend op deze onderzoeken wordt wel een vergunning aangevraagd voor deze soorten waarbij rekening wordt gehouden met een *worst-case-scenario* (het plangebied vervult de mogelijke functie voor deze soorten). Er zijn daarom vooruitlopend op het nader onderzoek wel al maatregelen opgesteld voor het geval dat deze soorten voorkomen binnen de invloedssfeer van de voor fase 1 geplande werkzaamheden.

1.3 Wettelijk kader

De Ow verbiedt om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit (dit is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten) te verrichten (artikel 5.1 Omgevingswet). Dit is uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefomgeving (kortweg: Bal). In het Bal wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende drie beschermingsregimes:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten

Onder iedere paragraaf (11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Bal) zijn de vergunningsplichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven. Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij:

- Soorten Vogelrichtlijn op grond van artikel 11.37, eerste lid Bal.
- Soorten Habitatrichtlijn op grond van artikel 11.46, eerste lid, Bal.
- Andere soorten op grond van artikel 11.54, eerste lid, Bal.

De schadelijke handelingen betreffen samengevat:

- Het opzettelijk doden en vangen van soorten.
- Het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels.
- Het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels.
- Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren.
- Het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn. NB geldt voor vogels niet als er geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
- Het plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn het plangebied en de werkzaamheden beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft de methode van het nader onderzoek naar beschermde soorten in het

plangebied. Hoofdstuk 4 beschrijft de functie van het plangebied voor beschermde soorten. Vervolgens worden in hoofdstuk 5 de nadelige gevolgen van de voorgenomen ingreep voor beschermde soorten beschreven. In dit hoofdstuk worden deze gevolgen ook beoordeeld in het kader van de Omgevingswet. In hoofdstuk 6 worden de maatregelen beschreven om nadelige gevolgen voor de betreffende soorten te voorkomen dan wel te beperken. Hoofdstuk 7 geeft de reikwijdte van de aangevraagde vergunning aan (voor welke soort(en), schadelijke handeling(en), locatie en periode wordt de vergunning aangevraagd). In de volgende hoofdstukken 8 t/m 10 wordt ingegaan op de voorwaarden voor vergunningverlening. In hoofdstuk 8 is onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 9 geeft een onderbouwing van het wettelijk belang dat de voorgenomen ingreep dient. In hoofdstuk 10 is onderbouwd dat de voorgenomen ingreep niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soorten. Ten slotte beschrijft hoofdstuk 11 de conclusie.

In bijlage I is een verslag van het overleg op 24 oktober 2024 met de provincie Gelderland, Waardenburg Ecology, Das en Boom en de gemeente Nijmegen opgenomen.

In bijlage II is de rapportage van de flora en fauna-quickscan (Roemers, 2024) die mede ten grondslag ligt aan voorliggend activiteitenplan opgenomen.

In bijlage III is de rapportage van de nadere onderzoeken (Daamen *et al.* 2022 a t/m c; Roemers, 2025) die mede ten grondslag liggen aan voorliggend activiteitenplan opgenomen.

2 Beschrijving projecten aan de Teersdijk en Streekweg

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de voorgenomen projecten aan de Teersdijk en de Streekweg. De huidige situatie binnen het plangebied wordt beschreven en vervolgens de geplande werkzaamheden. Informatie over de werkzaamheden is aangeleverd door Gemeente Nijmegen.

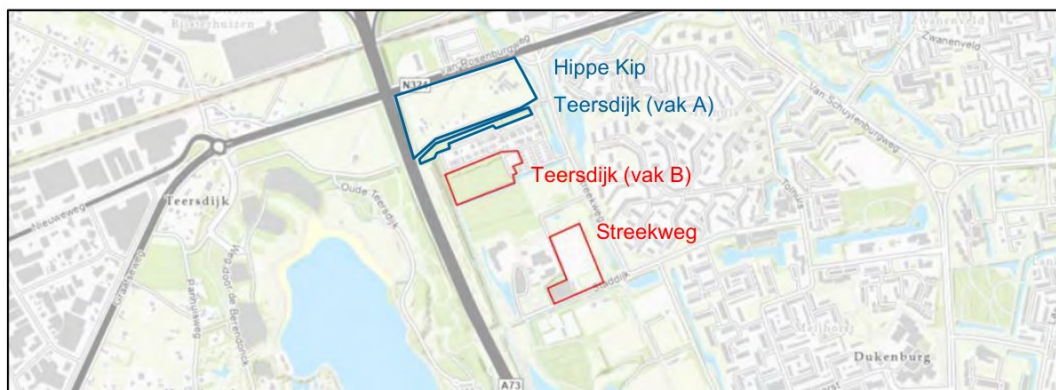
2.1 Plangebied

2.1.1 Ligging deelgebieden Teersdijk (vak b) en Streekweg

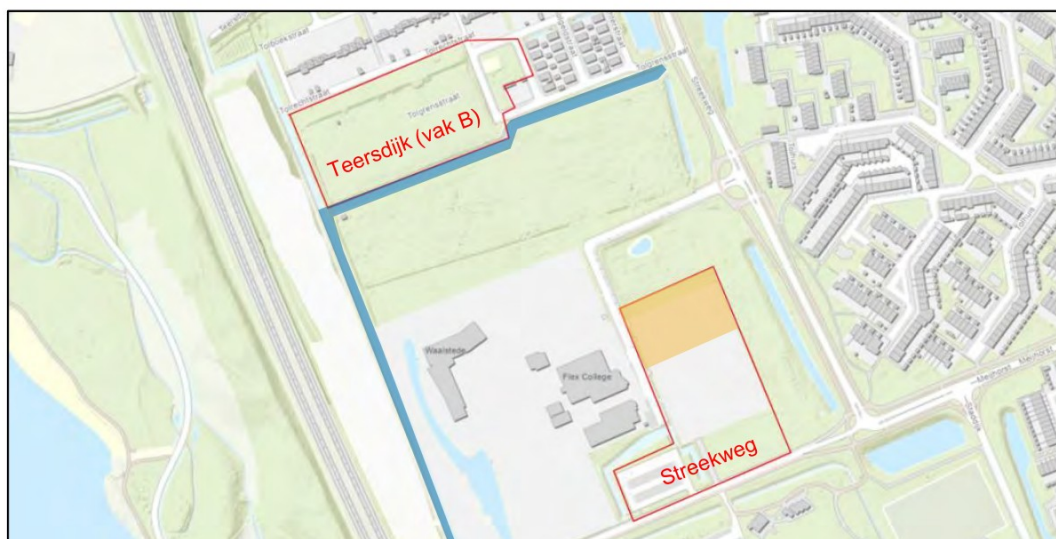
Het plangebied ligt ten westen van de buurt Tolhuis in stadsdeel Dukenburg te Nijmegen en bestaat uit twee deelgebieden: 'Streekweg' en 'Teersdijk (vak B)' (Figuur 2.1). Ten westen van het plangebied ligt de A73 en recreatiegebied 'de Berendonck', ten oosten de wijk Tolhuis. Ten zuiden van het plangebied ligt Park Staddijk en ten noorden liggen agrarische percelen en de van Rosenburgweg.

Deelgebied Teersdijk (vak B) wordt omsloten door woonwagenveld Teersdijk, de A73 en een watergang (zie Figuur 2.2). Die watergang is aangemerkt als Groene Ontwikkelingszone door de Provincie Gelderland. Ten noorden van plangebied Teersdijk (vak B) liggen een boomrijke groenstrook – voormalig plangebied 'Teersdijk (vak A)' - en verschillende agrarische percelen die gebruikt worden als boerenbedrijf of als woonerf - voormalig plangebied 'Hippe Kip' (Figuur 2.1). De geplande ingreep in deze voormalige plangebieden gaat niet door, maar hier is wel onderzoek naar beschermde soorten gedaan (Daamen 2022 a en c).

Deelgebied Streekweg wordt aan de westkant begrensd door de Streekweg, het Flex College en een groen ingericht uitvaartcentrum (zie Figuur 2.2). Aan de zuidkant van het plangebied loopt de Staddijk en staan sportterreinen in park Staddijk Noord. Ten noorden van het plangebied ligt een klein 'natuurgebiedje' met een vijver, recent aangeplante hoogstamfruitboomgaard en grasland dat dient als compensatiegebied voor dassen i.v.m. ruimtelijke ontwikkelingen rond uitvaartcentrum DELA Waalstede. Direct ten oosten van het plangebied ligt een groenstrook met grasland, struweel en een watergang.

Figuur 2.1 Globale ligging van het plangebied, dat bestaat uit deelgebieden Teersdijk (vak B) en Streekweg (elk rood omkaderd) in het stadsdeel Dukenburg te Nijmegen. Voormalige plangebieden Teersdijk (vak A) en de Hippe Kip zijn blauw omkaderd, hier vindt geen ruimtelijke ingreep plaats (kaartondergrond: Esri Nederland, Community Map Contributors).

Figuur 2.2 Ligging van de deelgebieden (rood omkaderd) en de watergang die is aangemerkt als Groene Ontwikkelingszone (blauw gearceerd), het Stadsnomadenkamp in deelgebied Streekweg is geel gearceerd (kaartondergrond: Esri Nederland, Community Map Contributors).

2.1.2 Huidige inrichting en gebruik Teersdijk (vak B) en Streekweg

Teersdijk

Deelgebied Teersdijk (vak B) bestaat een speelweide (gazon, zand en speeltoestellen, zie Figuur 2.3) en uit een bosje (zie Figuur 2.4). Op de plek van het bosje stond vroeger een autosloperij. Over de restanten van die sloperij is bij de sanering van het gebied een zogenaamde 'leeflaag' gestort waar nu een relatief jong bosje staat. In het bosje staat begroeiing van bomen, struweel en andere ondergroei (voornamelijk braam en brandnetel). Langs de randen van het bosje staan her en der oudere bomen. In het bosje staan of liggen dode bomen en dood hout (afgebroken takken).

Het bosje wordt op enkele plekken langs de noordelijke rand vaker betreden door mensen of spelende kinderen: zo is er een boomhut gebouwd, staan her en der 'hutten' van kinderen en staan in de meest noordoostelijke hoek van het bosje voederhuisjes voor eekhoorns en vogels. Het grootste gedeelte van het bosje is echter vrij slecht toegankelijk, dichtbegroeid en nauwelijks bezocht. In 2022 heeft er echter een grote ingreep plaatsgevonden waarbij in het bos een groot en breed pad is gemaakt, mogelijk gebruikt als crossbaan (Daamen, 2022a). Ondertussen is het pad weer grotendeel dichtgegroeid.

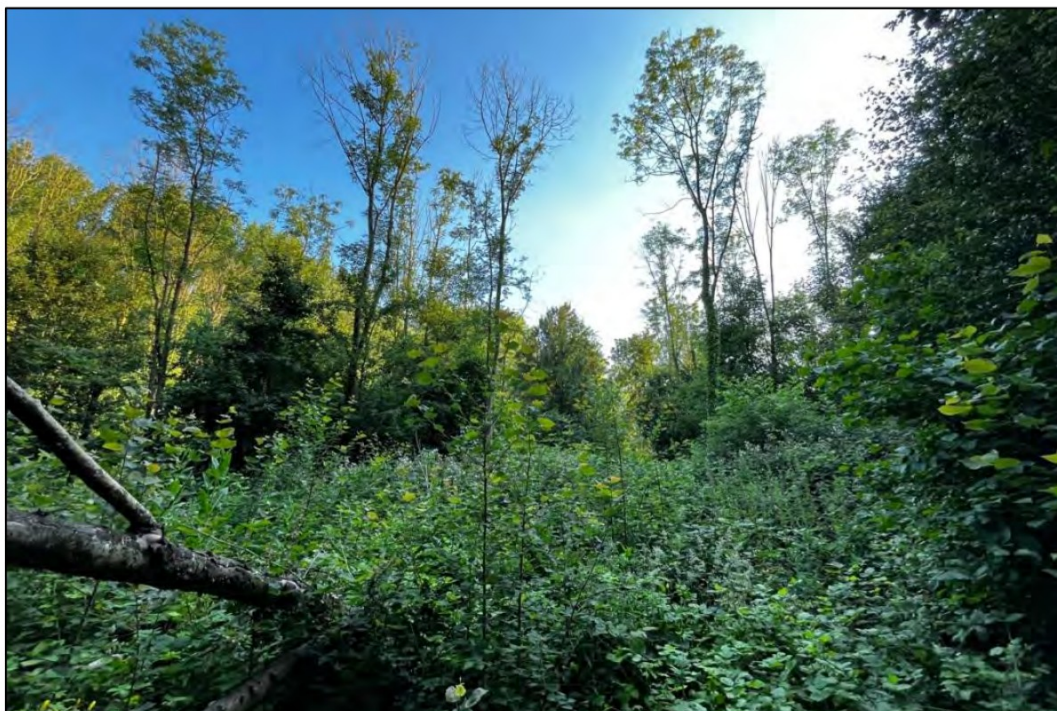
Streekweg

De zuidwestelijke hoek van het deelgebied bestaat uit een parkeerplaats, omzoomd door bomen (eik, beuk, ruwe berk) met een ondergroei van gras, brandnetel, braam en robertskruid (zie Figuur 2.6). De zuidoostelijke kant van het deelgebied bestaat uit een verwilde parkachtige omgeving die bestaat uit kruidenrijke grasvelden met langs de randen opgaande begroeiing in de vorm van struweel en verschillende soorten bomen (zie Figuur 2.7). Tussen de grasvelden en de parkeerplaats liggen een wandelpad en een sloot (zie Figuur 2.8). In het noordelijke gedeelte van plangebied Streekweg zijn de 'Stadsnomaden' gevestigd, hier staat een kamp vol campers, 'rommelhoekjes', tuintjes en schuurtjes (Figuur 2.9).

Rond het terrein van de stadsnomaden wordt het grasland gebruikt als een uitloop van de bewoners van het kamp, hier wordt af en toe een klein evenementje georganiseerd (kampvuurconcerten) en regelmatig gerecreëerd. De parkeerplaats in het zuidwesten van dit plangebied wordt gebruikt als parkeerplaats, met name in het voorjaar en zomers komen hier veel mensen i.v.m. de nabijheid van recreatiegebied de Berendonck. Verder is het plangebied voornamelijk uitloophoek voor de omliggende wijken, er worden regelmatig 's avonds honden uitgelaten, maar het is hier over het algemeen vrij rustig.

Figuur 2.3 De speelweide in het oosten van deel Teersdijk (vak B).

Figuur 2.4 Het bosje in Teersdijk (vak B).

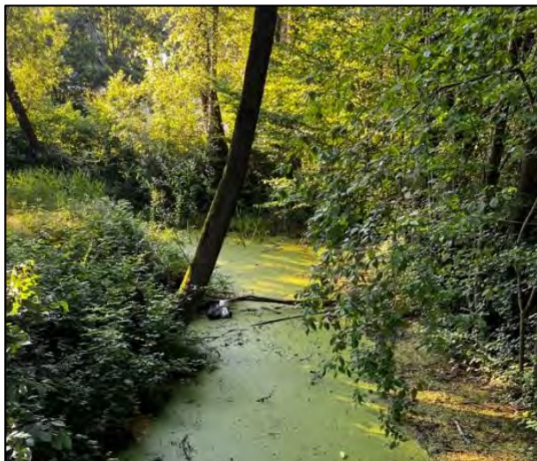
Figuur 2.5 Ten zuiden van deelgebied Teersdijk (vak B) loopt een watergang, de zuidelijke rand het deelgebied staat hier rechts op de foto.

Figuur 2.6 De parkeerplaats in het zuidwesten van deelgebied Streekweg.

Figuur 2.7 Grasveld in het zuiden van het deelgebied Streekweg.

Figuur 2.8 Tussen de grasvelden en de parkeerplaats liggen sloten en een paadje (deelgebied Streekweg).

Figuur 2.9 In het noordelijke deel van deelgebied Streekweg zijn de stadsnomaden gevestigd.

2.2 Werkzaamheden (aanlegfase)

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door gemeente Nijmegen.

2.2.1 Voorgenomen werkzaamheden

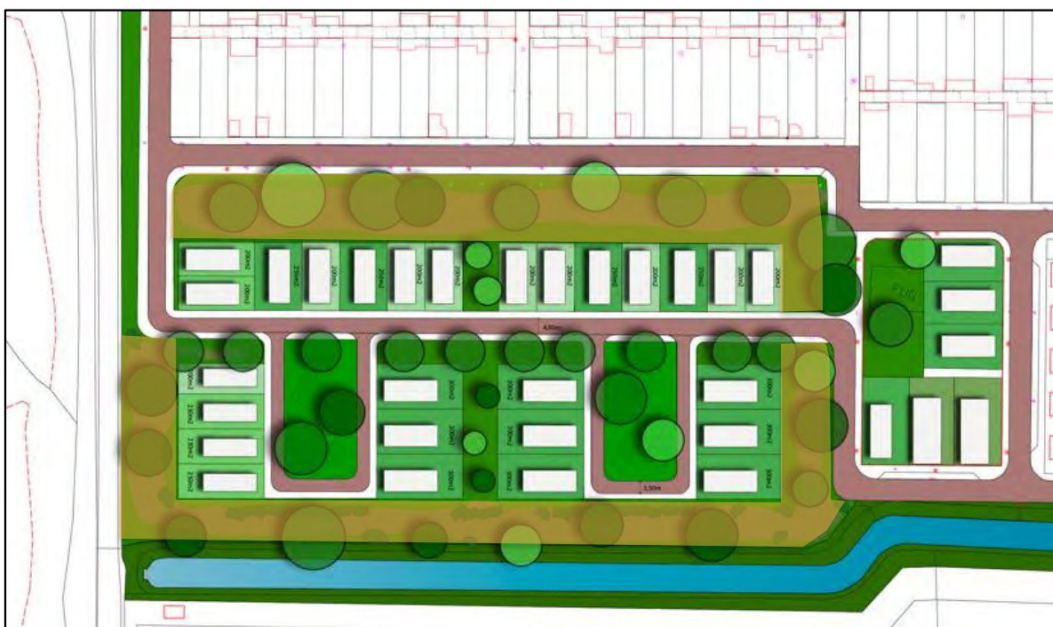
Teersdijk (vak B): uitbreiding woonwagenkamp.

In dit plangebied worden 32 nieuwe standplaatsen voor woonwagens gerealiseerd, inclusief de benodigde infrastructuur. Een concept van de plannen is weergegeven in Figuur 2.10. Om uitbreiding van het woonwagenkamp mogelijk te maken wordt het bosje grotendeels verwijderd en wordt het plangebied bouwrijp gemaakt. Hierbij wordt alle vegetatie verwijderd en vinden grond- en graafwerkzaamheden plaats. Aan de randen van het plangebied wordt zoveel mogelijk groen gespaard. Er wordt langs de zuidelijke en westelijke zijde een grondwal aangelegd en er worden bomen en struweel geplant om een robuuste groene rand te behouden tussen het woonwagenkamp en de watergang. Er wordt verlichting geplaatst, bestrating gelegd en er worden nieuwe woonwagens geplaatst. Er worden geen watergangen aangetast. Er wordt niet 's nachts gewerkt.

Streekweg: honderd nieuwe woningen.

De ingreep betreft het realiseren van honderd 'experimentele' woningen, een atelier en een ontmoetingsruimte. Een concept van de plannen is weergegeven in Figuur 2.11, de woningen worden gebouwd in deelgebieden 1 t/m 4. Het betreft grondgebonden woningen van één of twee lagen in prijssegmenten van goedkoop tot vrije sector. Het gebied wordt bouwrijp gemaakt. Daarbij vinden grond- en graafwerkzaamheden plaats, struweel wordt verwijderd, er wordt bestrating gelegd en er worden woningen, een atelier en een ontmoetingsplek gebouwd. Er worden geen bomen gerooid. Er wordt straatverlichting langs de Streekweg geplaatst en het kamp van de Stadsnomaden wordt verwijderd. Er worden geen watergangen aangetast. Er wordt niet 's nachts gewerkt. De bouw van nog eens circa 50 woningen is voorzien in deelgebieden 5 en 6 (hier staat nu het Flex College) maar maakt geen onderdeel uit van voorliggende rapportage

Figuur 2.10 *Inrichtingsvisie uitbreiding woonwagenkamp Teersdijk, in de geel gearceerde gebieden worden bomen en opstaand groen gespaard (bron: gemeente Nijmegen).*

Figuur 2.11 *Inrichtingsvisie realisatie woningen Streekweg (deelgebied 1 t/m 4), ontwikkelingen in deelgebied 5 en 6 maken geen deel uit van de in voorliggende rapportage getoetste ingreep (bron: gemeente Nijmegen).*

2.2.2 Planning

Fasering

Omdat het treffen van alle noodzakelijke maatregelen ten gunste van beschermde soorten niet per direct kan worden gerealiseerd heeft de gemeente gekozen voor een gefaseerde uitvoering van zowel de werkzaamheden als het realiseren van compenserende en mitigerende maatregelen. Het gefaseerd uitvoeren van werkzaamheden is ook voordelig voor de aanwezige (beschermde) soorten, omdat de verstoring ten gevolge van de ingrepen zo verspreid wordt over de tijd en er tijdelijke mitigatiemaatregelen getroffen kunnen worden in het deelgebied waar nog niet gewerkt wordt.

In fase 1 wordt woonwagenveld Teersdijk uitgebreid. In fase 2 worden woningen gebouwd aan de Streekweg. Voorafgaand en tijdens beide fases en worden er maatregelen getroffen om de effecten van deze ingrepen op beschermde soorten te voorkomen of te beperken.

Teersdijk

Met het verwijderen van groen en het bouwrijp maken van het perceel wordt in het najaar van 2025 gestart, de rest van de werkzaamheden lopen door tot in 2026.

Streekweg

Het is nog onduidelijk wanneer de werkzaamheden precies van start gaan, maar dit zal in ieder geval pas na 2025 zijn en vermoedelijk pas eind 2026.

2.3 Toekomstige situatie (gebruiksfase)

Teersdijk

De ingebruikname van het woonwagenvak gaat gepaard met extra verstoring door mensen en verkeer. De effecten hiervan op beschermde soorten zijn ook beoordeeld en meegenomen in voorliggend activiteitenplan (zie Roemers, 2024 en 2025).

Streekweg

De ingebruikname van de woningen gaat uiteraard ook gepaard met extra verstoring door mensen en verkeer. Rond de te realiseren woningen zal het terrein ook extra verlicht worden wanneer de woningen in gebruik worden genomen. De effecten in de gebruiksfase op beschermde soorten zijn ook beoordeeld en meegenomen in voorliggend activiteitenplan (zie Roemers, 2024 en 2025).

3 Methode ecologisch onderzoek

3.1 Flora en fauna-quickscans

In 2021 zijn drie quickscans uitgevoerd waarin is getoetst of het project nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde soorten planten en dieren en of een ontheffing onder de destijds vigerende Wet Natuurbescherming (Wnb) nodig zou zijn (Daamen 2021a t/m c). In de quickscans uit 2021 is overigens ook een extra ruimtelijke ontwikkeling getoetst in voormalig plangebied de Hippe Kip, maar ondertussen is van die ingreep afgezien.

In 2024 zijn deze quickscans in één nieuwe quickscan geactualiseerd. In die rapportage is voor het project getoetst of voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig kan zijn onder de Omgevingswet. Deze quickscan rapportage is opgenomen in bijlage II.

De quickscan van Roemers (2024) is opgesteld op basis van twee veldbezoeken, de eerder uitgevoerde quickscans (Daamen 2021a t/m c), nadere ecologische onderzoeken (Daamen, 2022 a t/m c) en de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Voor een actueel overzicht van (beschermde) soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Gevolgen voor beschermde soorten zijn bepaald op basis van de (invloedssfeer van de) voorgenomen ingreep (aard, omvang en duur) en de functie van het plangebied en omgeving voor beschermde soorten en beoordeeld in het kader van de Ow.

3.2 Overzicht nader soortgericht onderzoek

Naar aanleiding van de resultaten van de quickscans uit 2021 is in 2022 nader onderzoek uitgevoerd om de functie van de deelgebieden én de directe omgeving voor beschermde soorten te bepalen. In het deelgebied Teersdijk (vak B én vak A) is nader onderzoek gedaan naar vermiljoenkever, bever, das, eekhoorn, kleine marterachtigen en vleermuizen (Tabel 3.1). In het deelgebied Streekweg is nader onderzoek gedaan naar das, kleine marterachtigen, vleermuizen en ransuil (Tabel 3.1).

Naar aanleiding van de quickscan uit 2024 is in het najaar van 2024 nader onderzoek uitgevoerd naar de functie van het deelgebied Teersdijk (vak B) voor beschermde soorten (Roemers, 2025). Dit onderzoek was gericht op bever, vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (een nesteninventarisatie en onderzoek naar roestplaatsen), vleermuizen (een holte-check) en grondgebonden zoogdieren (uitgebreid sporenonderzoek). In het voorjaar van 2025 wordt nader onderzoek naar Alpenwatersalamander en poelkikker uitgevoerd in beide deelgebieden. Daarnaast wordt in 2025 vooruitlopend op fase 2 van het project het onderzoek naar beschermde soorten in deelgebied Streekweg geactualiseerd. Voor een overzicht van de nadere onderzoeken die zijn gedaan of die gaan worden uitgevoerd zie Tabel 3.1.

In volgende paragrafen wordt de methodiek van de onderzoeken nader toegelicht.

Tabel 3.1 *Beschermde soorten binnen de invloedssfeer van het project waarnaar nader onderzoek is gedaan – inclusief enkele soorten waarnaar in 2025 ook nader onderzoek wordt verricht (actualisatie). Zie ook Daamen (2022 a en c) & Roemers (2024 en 2025).*

Soort(groep)	Deelgebied	Mogelijke functie	Nader onderzoek?	Nader onderzoek in 2025?
Ongewervelden				
Vermiljoenkever	Streekweg	Niet aanwezig binnen invloedssfeer ingreep	-	-
	Teersdijk	Leefgebied	2022	- **
Amfibieën				
Alpenwater-salamander	Streekweg & Teersdijk	Landbiotoop	2024 (landhabitat)	Ja, voorjaar
Poelkikker	Streekweg & Teersdijk	Landbiotoop	2024 (landhabitat)	Ja, voorjaar
Grondgebonden zoogdieren				
Bever	Teersdijk	Verblijfplaats en foerageergebied	2022 en 2024	-
	Streekweg	Niet aanwezig	-	-
Das	Streekweg & Teersdijk	Verblijfplaatsen foerageergebied	2022 en 2024	-
Eekhoorn	Streekweg & Teersdijk	Verblijfplaats en leefgebied	2022 en 2024	-
Kleine marterachtigen / steenmarter	Streekweg	Verblijfplaats en leefgebied	2022	Ja **
	Teersdijk		2022 en 2024 (sporen)	- **
Vleermuizen	Streekweg	Verblijfplaats, essentieel foerageergebied en	2022	Ja **
	Teersdijk	essentiële vliegroute	2022	- **
Vogels met jaar rond beschermd nest (cat. 1t/m4) *	Streekweg	Nestplaats	2022 (ransuil) en 2024 (nesten)	Ja, ransuil **
	Teersdijk	Nestplaats	2024 (nesten)	-

* boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer.

** Omdat de ingreep in plangebied Teersdijk plaatsvindt in 2025 is de data uit eerder uitgevoerde nader onderzoeken (Daamen 2022a t/m c) nog actueel en bruikbaar m.b.t. deze ingreep, actualisatie van het onderzoek is niet nodig of reeds uitgevoerd (Roemers, 2025). Omdat de ingreep in plangebied Streekweg plaatsvindt na 2025 is actualisatie van eerder uitgevoerd nader onderzoek hier echter wel nodig (Roemers, 2024).

3.3 Nader soortgericht onderzoek – per soort

In deze paragraaf wordt het onderzoek beschreven naar de soorten waarvoor een vergunning wordt aangevraagd, namelijk bever, das en eekhoorn. Verder wordt in deze paragraaf de onderzoeksmethodiek beschreven voor Alpenwatersalamander en poelkikker, soorten waarvoor aanvullend nader onderzoek in 2025 wordt uitgevoerd en waarvoor mogelijk aanvullend een vergunning nodig is voor het uitvoeren van de werkzaamheden die plaatsvinden in fase 1.

Voor deze Alpenwatersalamander en poelkikker is namelijk een *worst-case-scenario* aangehouden: er is vanuit gegaan dat het plangebied de mogelijke functie voor deze soorten vervult. Daarom wordt ook voor Alpenwatersalamander en poelkikker een Omgevingsvergunning aangevraagd voor fase 1. Fase 1 betreft werkzaamheden in deelgebied Teersdijk vak B en werkzaamheden zijn gepland in het najaar van 2025.

Voor het onderzoek naar overige soorten wordt verwezen naar Daamen (2022a t/m c) en Roemers (2025). Dit betreffen soorten waarvoor op basis van het nader onderzoek een functie van het plangebied of (door het treffen van maatregelen) negatieve effecten zijn uitgesloten én soorten waarvoor in fase 2 van het project in deelgebied Streekweg negatieve effecten niet uitgesloten kunnen worden (maar niet worden verwacht), omdat nader onderzoek geactualiseerd dient te worden.

Voor deze soorten is dus géén worst-case-scenario aangehouden: er wordt vanuit gegaan dat het plangebied geen functie anders dan de in 2022 vastgestelde functie vervult en/of dat de soorten niet in het plangebied voorkomen. Dit betreft - m.b.t. fase 2 - Alpenwatersalamander, poelkikker, kleine marterachtigen, steenmarter, ransuil en mogelijk vleermuizen (voor vleermuizen zijn effecten ook met maatregelen te voorkomen, zie §6.8). Fase 2 betreft werkzaamheden in deelgebied Streekweg en werkzaamheden zijn gaan pas na 2025 van start. Als de resultaten van de nog uit te voeren nadere onderzoeken daarom vragen, zal voor deze soorten dus alsnog een Omgevingsvergunning moeten worden aangevraagd voordat fase 2 van start kan gaan.

3.4 Alpenwatersalamander – voorjaar 2025

Naar het voorkomen van Alpenwatersalamander is door Daamen et al (2022a t/m c) geen nader onderzoek uitgevoerd. Een mogelijke betekenis van het plangebied voor Alpenwatersalamander is pas door Roemers (2024) vastgesteld tijdens het veldbezoek ter actualisatie van de quickscans opgesteld door Daamen (2021a t/m c).

Om vast te stellen of de bosschage in plangebied Teersdijk een functie vervult als land en/of overwinteringsbiotoop is in de zomer en in het najaar van 2024 langs de oevers van de watergang nabij Teersdijk gezocht naar amfibieën (in oevervegetatie, in struweel, onder takken en boomstronken). In het voorjaar van 2025 zal een aanvullend onderzoek worden uitgevoerd naar een mogelijke functie van de aan Teersdijk grenzende watergangen en de nabij Streekweg gelegen vijver als voortplantingsbiotoop van Alpenwatersalamander volgens soorteninventarisatieprotocol van het NGB (2023) en bestaat uit:

- Twee tot drie bezoeken tussen waarbij potentieel voortplantingswater met een schepnet of fuik wordt bemonsterd (in de periode half maart – juli, met minimaal één bezoek in de periode half maart – half mei).

3.5 Poelkikker – voorjaar 2025

In 2022 zijn tijdens onderzoek naar andere beschermde soorten mogelijk poelkikkers gehoord (Daamen, 2022b). Maar er is toen geen uitgebreid nader onderzoek naar deze soort uitgevoerd. Een mogelijke betekenis van het plangebied voor poelkikker is vervolgens door Roemers (2024) vastgesteld bij het actualiseren van quickscans.

Om vast te stellen of de bosschage in plangebied Teersdijk een functie vervult als land- of overwinteringsbiotoop is in de zomer en in het najaar van 2024 langs de oevers van de watergang nabij Teersdijk gezocht naar amfibieën (in oevervegetatie, in struweel, onder takken en boomstronken). In het voorjaar van 2025 zal een aanvullend onderzoek worden uitgevoerd naar een mogelijke functie van de aan Teersdijk grenzende watergangen en de nabij Streekweg gelegen vijver als voortplantingsbiotoop van poelkikkers volgens het soorteninventarisatieprotocol voor poelkikker NGB (2023) en bestaat uit:

- Twee bezoeken waarbij op basis van kooractiviteit gebruik naar poelkikkers wordt gezocht (in de periode mei – half juli)
- Wanneer het bovenstaande onderzoek om opheldering vraagt: een vervolgonderzoek waarbij kikkers gevangen worden.

3.6 Bever

Het onderzoek naar de bever in 2022 is uitgevoerd conform het Kennisdocument bever (BIJ12, 2017a). De beste periode om de aanwezigheid van bever te onderzoeken is in de periode maart-april. In 2022 is in deze periode conform het Kennisdocument het bosperceel in deelgebied Teersdijk (vak B) driemaal bezocht voor onderzoek naar de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen, of (essentieel) functioneel leefgebied (Daamen *et al*, 2022). In Teersdijk (vak A) en het grasveld met speeltuin is geen onderzoek uitgevoerd, omdat een functie voor bever in deze gebieden op voorhand uitgesloten is (Daamen, 2021). Bij het onderzoek naar bever is gelet op vraatsporen aan bomen en struiken, burchten, dammen, beverkanalen, uittreedplaatsen en wissels. In Tabel 3.2 zijn de onderzoeksdata van de inventarisatie in 2022 weergegeven.

Aanvullend op het nader onderzoek in 2022 is er in het najaar van 2024 nader onderzoek gedaan naar bever in Teersdijk (vak B) eveneens conform het Kennisdocument bever (BIJ12, 2017a). In Tabel 3.3 zijn de onderzoeksdata van de inventarisatie in 2024 weergegeven. Het onderzoeksgebied bestreft een gebied van 2,2 kilometer van noord naar zuid (zie Figuur 3.1). Langs alle watergangen is sporenonderzoek uitgevoerd. In drie deelgebieden is daarnaast ook 's nachts met behulp van een warmtebeeldcamera naar bevers gezocht:

- In deelgebied 'Wijchenseweg' in het noorden is i.v.m. een andere ruimtelijke ingreep onderzoek naar bever uitgevoerd.

- In deelgebied 'Teersdijk' is i.v.m. de in dit rapport beschreven ingreep onderzoek naar bever uitgevoerd.
- In deelgebied 'Staddijk' is naar aanleiding van aangetroffen sporen van bever nader onderzoek naar bever uitgevoerd om de functie van plangebied Teersdijk (vak B) te kunnen duiden.

De voor bever potentieel geschikte locaties binnen de deelgebieden zijn in 2024 meermaals op sporen onderzocht en tijdens vier rondes is 's nachts met een warmtebeeldcamera gezocht naar bevers (zie Tabel 3.3). Zie ook Bijlage III.

Tabel 3.2 *Overzicht data inventarisatie bever (Teersdijk) in 2022.*

Ronde	Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
1	10-03-2022		2
2	29-03-2022	19	2
3	12-04-2022	14	2

Tabel 3.3 *Overzicht data inventarisatie en gericht sporenonderzoek bever in 2024. Ronde = ronde waarin met een warmtebeeldcamera (WB) naar bevers is gezocht in Teersdijk.*

Ronde	Type onderzoek	Datum	Tijd / duur	Gebied
1	WB camera / sporenonderzoek	03-09-2024	18:50 – 21:20	Wijchenseweg / Teersdijk
2	WB camera	20-09-2024	20:10 – 22:50	Wijchenseweg / Teersdijk
3	oeverholencheck / WB camera	07-11-2024	18:14 - 20:04	Teersdijk
-	Sporenonderzoek	26-11-2024	-	Teersdijk
-	Sporenonderzoek	14-12-2024	-	Teersdijk / Staddijk
-	Sporenonderzoek	15-12-2024	-	Teersdijk
4	WB camera	19-12-2024	20:30 – 21:30	Staddijk / Teersdijk
-	Sporenonderzoek	20-12-2024	-	Staddijk

Figuur 3.1 Onderzoeksgebied bever (rood omkaderd) in 2024 met binnen het onderzoeksgebied de in verschillende kleuren gearceerde deelgebieden. Deelgebied Teersdijk (vak B) is in 2022 ook onderzocht op bever (Esri Nederland, Community Map Contributors).

3.7 Das

De bosschage in deelgebied Teersdijk (vak B) is conform het Kennisdocument (BIJ12, 2017b) in 2022 onderzocht op de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en functioneel leefgebied van das (Daamen *et al.*, 2022a). Om het gehele leefgebied van das in kaart te brengen zijn aanvullend ook de twee naastgelegen plangebieden (deelgebied Streekweg & Hippe kip) onderzocht (Daamen *et al.*, 2022b en c).

Het aanvullende onderzoek bestond uit drie onderdelen:

- Drie veldbezoeken overdag gericht op het zoeken van sporen van dassen (verblijfplaatsen, prenten, uitwerpselen, jaren, wissels);
- Drie veldbezoeken 's avonds met een warmtebeeldcamera;
- Het plaatsen van één cameraval in de zuidwestelijke hoek van deelgebied Teersdijk (vak B) die gedurende zes weken foto-opnames heeft gemaakt bij bewegingen (zie Daamen, 2022a). De camera diende ook het doel om onderzoek te doen naar het voorkomen van kleine marterachtigen.

Het onderzoek naar das in 2022 is uitgevoerd in de beste periode conform het Kennisdocument (BIJ12, 2017b), in de periode september t/m mei. Tijdens de

avondbezoeken is met een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion 2 XP50 pro) door één onderzoeker gedurende twee uur rondgelopen en gepost op locaties die geschikt zijn voor das (langs de randen van het plangebied, langs de watergang en bij ruige hoekjes). In Tabel 3.5 zijn de onderzoeksdata van de inventarisatie weergegeven.

In het najaar en de winter van 2024 is aanvullend onderzoek gedaan naar das in Teersdijk (vak B), tegelijkertijd met het onderzoek naar bever (zie Tabel 3.3). Daarbij is het bosje in Teersdijk (vak B) vlakdekkend onderzocht. Op 1 februari 2025 is een oud hol van een onbekend zoogdier met endoscoop nader geïnspecteerd op potentie als verblijfplaats voor das. Voor nader onderzoek in 2024 en 2025 zie ook Roemers, 2025; in Bijlage III.

Tabel 3.4 *Overzicht data inventarisatie das (Teersdijk en Streekweg) in 2022.*

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
Veldbezoek overdag		
10-03-2022		2
29-03-2022	19	2
18-10-2022	>100	2
Veldbezoek 's avonds		
11-03-2022		1
24-03-2022	13	1
14-04-2022	21	1
Cameravallen		
10-3-2022 – 21-04-2022	42	n.v.t.

3.8 Eekhoorn

Voor onderzoek naar eekhoorn bestaat geen standaard protocol. Voor dit onderzoek is daarom gebruik gemaakt van het kennisblad van de Zoogdierverseniging (2022). De deelgebieden Teersdijk en Streekweg zijn in maart 2022 tweemaal vlakdekkend onderzocht op aanwezigheid van eekhoorn, sporen van eekhoorns (vraatsporen en prenten) en eekhoornnesten. In Tabel 3.5 zijn de onderzoeksdata van de inventarisatie weergegeven.

In het najaar en de winter van 2024-2025 is aanvullend onderzoek gedaan naar eekhoorn in Teersdijk (vak B) en de Streekweg, tegelijkertijd met het onderzoek naar bever (zie Tabel 3.3) en een nesteninventarisatie (Tabel 3.6). Daarbij is het bosje in Teersdijk (vak B) vlakdekkend onderzocht (zie Roemers, 2025; in Bijlage III).

Tabel 3.5 Overzicht inventarisatie eekhoorn 2022.

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
Veldbezoek		
10-3-2022		2
29-03-2022	19	2

Tabel 3.6 Overzicht inventarisatie eekhoorn 2025 – nesteninventarisatie.

Datum	Deelgebied	Aantal onderzoekers
Veldbezoek		
07-01-2025	Teersdijk	1
10-01-2025	Streekweg	1

4 Functie plangebied voor beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de functie van het plangebied en de directe omgeving voor beschermde soort(en) beschreven op basis van de resultaten van de quickscan en het nader onderzoek.

4.1 Resultaat van de flora en fauna-quickscans en nader onderzoek

In de deelgebieden Teersdijk en Streekweg zijn meerdere quickscans uitgevoerd. In 2021 is door Daamen (2021a, b en c) voor de deelgebieden Teersdijk, Streekweg en voormalig plangebied de Hippe Kip afzonderlijk van elkaar een quickscan uitgevoerd. Doordat de plannen voor de ontwikkelingen van het gebied gaandeweg zijn gewijzigd en de Wet natuurbescherming (wnb) is overgegaan in de Omgevingswet (Ow) zijn de quickscans in 2024 geactualiseerd en samengevoegd tot één rapportage. In de geactualiseerde quickscan is voor het project in de huidige vorm (uitbreiding woonwagenveld Teersdijk en de bouw van 100 woningen aan de Streekweg) getoetst in het kader van de Ow om te beoordelen of de projecten leiden tot nadelige gevolgen voor beschermde soorten planten en dieren en of er een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is. De geactualiseerde quickscan rapportage is opgenomen in bijlage II.

Naar aanleiding van deze quickscans uit 2021 (Daamen *et al.*, 2021a en c) is in 2022 nader onderzoek uitgevoerd. Naar aanleiding van de geactualiseerde quickscan is in het najaar van 2024 en de winter van 2024 en 2025 nader onderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn beschreven in Roemers (2025), in Bijlage III. In dit rapport is op basis van de resultaten van het nader onderzoek nogmaals beoordeeld of de projecten leiden tot nadelige gevolgen voor beschermde soorten planten en dieren en of er een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is in het kader van de Ow.

In de geactualiseerde quickscan is geconcludeerd dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor vermiljoenkever, Alpenwatersalamander, poelkikker, bever, das, eekhoorn, kleine marterachtigen, steenmarter, vleermuizen, ransuil en roofvogels met een jaarrond beschermde nestplaats (boomvalk, buizerd, havik en sperwer). Op basis van het nader onderzoek (Daamen, 2022 a en c; Roemers, 2025) is geconcludeerd dat het plangebied (mogelijk) een functie heeft voor Alpenwatersalamander, poelkikker, bever, das, eekhoorn, kleine marterachtigen, steenmarter en ransuil.

Voor andere beschermde soorten flora en fauna is geconcludeerd dat het plangebied geen functie heeft en/of dat nadelige gevolgen die vergunningplichtig zijn uitgesloten zijn of kunnen worden door het nemen van voorzorgsmaatregelen - dit geldt bijvoorbeeld voor vleermuizen. Dit laatste geldt voor algemene broedvogels zonder jaarrond beschermd

nest. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kunnen nadelige gevolgen voor broedvogels zonder jaarrond beschermde nestplaats worden voorkomen.

In de geactualiseerd quickscan is ook geconcludeerd dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor woelrat, ingrepen met negatieve effecten op deze soort waren op dat moment vergunningsplichtig. Op dit moment zijn ingrepen met negatieve effecten op deze soort echter niet meer vergunningsplichtig in de provincie Gelderland. Bij nader onderzoek naar woelrat zijn geen sporen van woelrat of woelrat aangetroffen.

4.2 Vermiljoenkever

Op basis van de quickscan (Daamen, 2021c) is in 2022 aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van vermiljoenkever in deelgebied Teersdijk (vak B). Het deelgebied Streekweg is op basis van het oriënterende veldbezoek niet geschikt bevonden (Roemers, 2024). In plangebied Teersdijk (vak B) staan langs de sloot ten zuiden van de bosschage tien (rottende) bomen en oude stammen die in potentie geschikt zijn als leefgebied voor vermiljoenkever. Ook in voormalig plangebied Teersdijk vak A en Hippe Kip staan bomen die geschikt zijn voor vermiljoenkever. Tijdens het nader onderzoek zijn geen vermiljoenkevers aangetroffen in deelgebied Teersdijk (vak B) of de andere gebieden (Daamen, 2022a en c).

Op basis van de quickscans en het nader onderzoek in 2022 is vastgesteld dat de plangebieden Teersdijk en Streekweg géén functie hebben voor vermiljoenkever. De ontwikkelingen in de plangebieden Teersdijk en Streekweg leiden daarmee niet tot negatieve gevolgen ten aanzien van vermiljoenkever.

4.3 Alpenwatersalamander en poelkikker

Op basis van de geactualiseerde quickscan (Roemers, 2024) kan niet worden uitgesloten dat de deelgebieden Teersdijk en Streekweg leefgebied vormen voor Alpenwatersalamander en poelkikker. De watergang die de westelijke grens vormt van plangebied Teersdijk en de vijver in plangebied de Streekweg vormen geschikt voortplantingswater voor Alpenwatersalamander en poelkikker. De bosschage in plangebied Teersdijk (vak B) vervult door de aanwezigheid van geschikt voortplantingswater op korte afstand mogelijk geschikt landbiotoop. In de bosschage zijn volop mogelijkheden (muizenholletjes, dood hout) waar Alpenwatersalamander en poelkikker kunnen schuilen en/of overwinteren (Roemers, 2024). Ook het struweel en het Stadsnomadenkamp nabij het vijvertje vervullen mogelijke een functie als landhabitat.

Naar de functie van de vijver en de watergang als voortplantingswater van Alpenwatersalamander of poelkikker is in 2022 of 2024 geen nader onderzoek gedaan. Omdat er geen onderzoek is gedaan naar het voortplantingswater kan een functie van het plangebied als land- en overwinteringsbiotoop van Alpenwatersalamander niet worden uitgesloten. Daarom wordt als 'worst-case-scenario' vooralsnog rekening gehouden met de aanwezigheid van Alpenwatersalamander en poelkikker in de bosschage in plangebied

Teersdijk (vak B) en in deelgebied Streekweg (met name in- en rond het kamp van de Stadsnomaden).

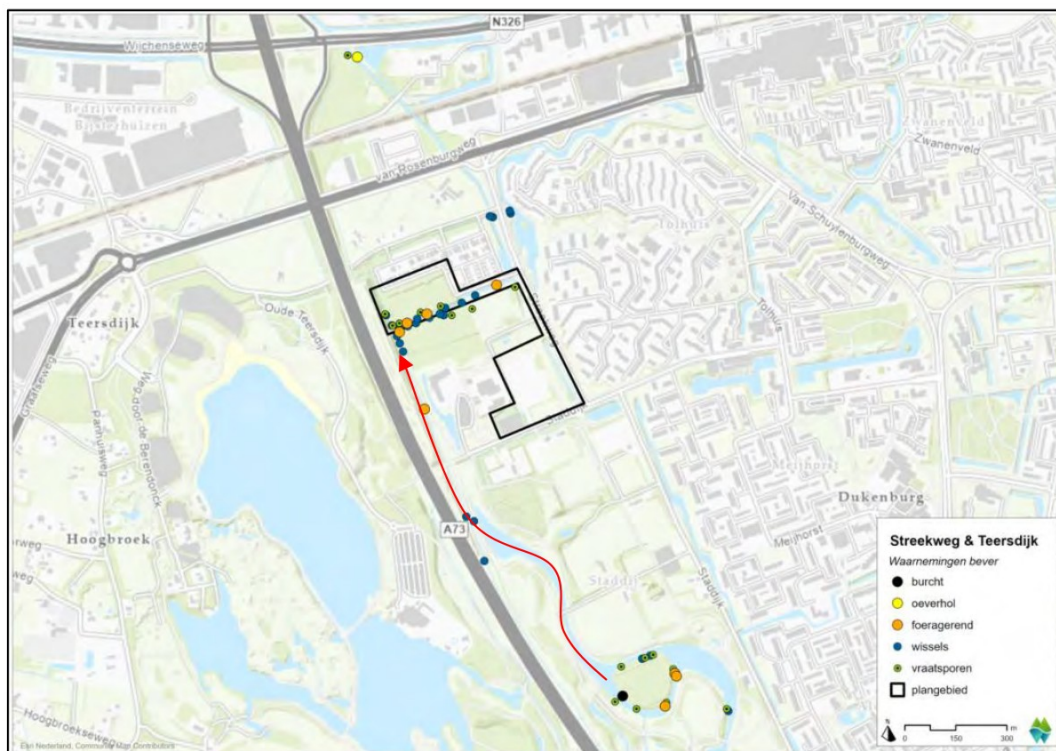
Zoals beschreven in de geactualiseerde quickscan (Roemers, 2024) kan de aanwezigheid van essentieel land-/overwinteringsbiotoop worden onderzocht op basis van het voorkomen van geschikt voortplantingswater. Het onderzoek naar voortplantingswater van Alpenwatersalamander en poelkikker wordt zoals geadviseerd door Roemers (2024) in het voorjaar van 2025 uitgevoerd.

4.4 Bever

Op basis van de quickscan door Daamen (2021c) is in 2022 aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van bever in plangebied Teersdijk. Het plangebied Streekweg is op basis van het oriënterende veldbezoek in 2021 niet geschikt bevonden (Daamen, 2021a). Tijdens het aanvullende onderzoek in 2022 zijn in plangebied Teersdijk geen burchten, dammen, beverkanalen of wissels waargenomen. Ondanks dat in het bosperceel ten noorden van het woonwagenkamp enkele oude vraatsporen werden waargenomen, werd in 2022 vastgesteld dat deelgebied Teersdijk geen essentiële functie vervult als leefgebied of verbindingszone voor bever.

Tijdens het actualiseren van de quickscan in 2024 zijn in de te kappen bosschage in plangebied Teersdijk verse vraatsporen van bever waargenomen (Roemers, 2024). Dit gaf aanleiding om in het najaar van 2024 nogmaals onderzoek te doen naar het voorkomen van bever in deelgebied Teersdijk (vak B) en directe omgeving. Tijdens dit onderzoek is in het park Staddijk (op 1,2 kilometer afstand van het plangebied) een beverburcht aangetroffen, vlak naast deelgebied Teersdijk (vak B) zijn daarnaast rustplaatsen (legers) van bever aangetroffen (maar geen holen of burchten; zie Roemers, 2025). De opgaande vegetatie in deelgebied Teersdijk vormt door de aanwezigheid van voldoende voedselbomen en de rust in het gebied een belangrijk onderdeel van het foerageergebied van bever. Het betreft waarschijnlijk essentieel foerageergebied, gezien de frequentie waarmee het gebied door bevers wordt bezocht (Roemers, 2025).

Op basis van de quickscan (Roemers, 2024) en het nader onderzoek is vastgesteld dat de bosschage in plangebied Teersdijk een essentiële functie heeft als foerageergebied voor bever en dat binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden - maar net buiten plangebied - rustplaatsen van bever aanwezig zijn. De ontwikkelingen in de deelgebied Teersdijk leiden daarmee mogelijk tot negatieve gevolgen ten aanzien van bever. Deelgebied Streekweg heeft op basis van de quickscan en het nader onderzoek geen functie voor bever.

Figuur 4.1 *Waarnemingen van bever, sporen van bever en een veelgebruikte route van de burcht naar het foerageergebied bij Teersdijk (rode pijl). De plangebieden Teersdijk (vak B) en Streekweg zijn (groveweg) zwart omkaderd. (Esri Nederland, Community Map Contributors).*

4.5 Das

Op basis van de quickscans in 2021 (Daamen, 2021a & c) is in 2022 aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van das beide plangebieden. Daarnaast is in het najaar van 2024 en de winter van 2025 nogmaals onderzoek gedaan naar het voorkomen van das in deelgebied Teersdijk (vak B) en directe omgeving (Roemers, 2025).

Ten noorden van plangebied Streekweg bevindt zich net buiten het plangebied (op 90 m afstand) een dassenburcht van 10 pijpen aanwezig. Hoewel de burcht in maart 2022 niet recent belopen was, bleek in oktober 2022 dat er 4 à 5 pijpen wel actief in gebruik waren. Rondom de burcht werden allerlei dassen sporen gevonden (mestputjes, foerageersporen, etc.). Daarnaast is ten noordwesten, op 85 m van plangebied Teersdijk (vak B), langs de watergang aan de zuidwestkant van voormalig plangebied Hippe Kip een dassenpijp aangetroffen.

Uit het aanvullende onderzoek blijkt dat beide plangebieden onderdeel vormen van het leefgebied van das. In plangebied Teersdijk is (zeer) geschikt leefgebied aanwezig in de noordelijke groenstrook. Het zuidelijke bosperceel is daarentegen minder geschikt. Ook de grasvelden in plangebied Streekweg vormen zeer geschikt leefgebied voor das.

In 2024 zijn beide plangebieden nogmaals onderzocht op de geschiktheid voor das. Ook is de dassenburcht nogmaals onderzocht op recente activiteit. Uit dit onderzoek bleek dat de burcht nog steeds in gebruik is door das. Daarnaast zijn dassen foeragerend waargenomen in deelgebied Teersdijk (vak B) (Roemers, 2025).

Op basis van alle onderzoeken (Daamen 2022a t/m c; Roemers, 2025) en de verspreidingsgegevens wordt geconcludeerd dat beide deelgebieden een functie hebben als leefgebied, essentieel foerageergebied en als buffer- of verbindingzones (Daamen, 2022 a t/m c; Van Kessel, 2023), maar niet als verblijfplaats. De functies van verschillende onderdelen van het leefgebied van das zijn uitgebreid toegelicht in een inrichtingsvisie (Van Kessel en Dorenbosch, 2023) en een mitigatie- en compensatieplan (Van Kessel *et al.*, 2024).

Figuur 4.2 Waarnemingen das en geschiktheid van leefgebied van de plangebieden Hippe Kip, Teersdijk en Streekweg (Daamen 2022a t/m c).

4.6 Eekhoorn

Op basis van de quickscans in 2021 (Daamen, 2021a & c) is in 2022 aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van eekhoorn in beide plangebieden. Tijdens de aanvullende onderzoeken in 2022 zijn in geen van de plangebieden eekhoornnesten waargenomen. Wel werden er middels de cameraval en zichtwaarneming twee eekhoorns waargenomen. Tijdens nader onderzoek in 2024 zijn daarentegen – tijdens een nesteninventarisatie - twee eekhoornnesten waargenomen in de te kappen bosschage in deelgebied Teersdijk (vak B) (Roemers, 2025). De nesten bevinden zich op zeer korte afstand van het voederstation in noordoostelijke hoek van de bosschage (Figuur 4.3). Ondanks dat de bosschage in het deelgebied minder geschikt is dan de omringende bosschages en de bosjes in park

Staddijk, is deelgebied Teersdijk (vak B) door de aanwezigheid van het voederstation en een aanvulling van bramen en paddenstoelen geschikt foerageergebied voor eekhoorn.

Op basis van het nader onderzoek en de nabijgelegen bosjes wordt geconcludeerd dat het deelgebied Teersdijk (vak B) een essentiële functie vervult voor eekhoorn als foerageergebied en verblijfplaats – mogelijk als voortplantingsplaats. Het plangebied Streekweg heeft op basis van alle onderzoeken geen functie voor eekhoorn.

Figuur 4.3 Nesten, boomholtes en hollen. De plangebieden Teersdijk (vak B) en Streekweg zijn (grovweg) zwart omkaderd. In bruin omkaderde vakken zijn meerdere bomen met holtes aangetroffen - in het populierbos en aangrenzende bosje tussen beide plangebied in (ook bruin omkaderd) staan met name in het westelijk gedeelte veel oude of dode bomen met spechtenholen, dat is hier aangegeven met de drie bruine stippen) (Esri Nederland, Community Map Contributors).

4.7 Steenmarter, kleine marterachtigen

Op basis van de quickscans in 2021 (Daamen, 2021a & c) is in 2022 aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van steenmarter en kleine marterachtigen in beide plangebieden. Het onderzoek met de wildcamera's, marterkisten en sporenbuizen heeft in 2022 voor geen van de plangebieden een essentiële functie voor (kleine) marterachtigen vastgesteld (Daamen *et al*, 2022a & b). Voor plangebied Teersdijk geldt dat op basis van de onderzoeksresultaten (Daamen *et al*, 2022a) mag worden aangenomen dat de bosschage geen essentiële functie heeft voor steenmarter of kleine marterachtigen. Voor plangebied Streekweg (Daamen *et al*, 2022b) geldt dat niet: de ontwikkelingen rondom het kampement van de Stadsnomanden hebben het plangebied veel geschikter gemaakt voor kleine marterachtigen en steenmarter (Roemers, 2024). Op basis van de geactualiseerde

quicksan kan niet worden uitgesloten dat plangebied Streekweg een essentiële functie vervult voor steenmarter en/of kleine marterachtigen.

Zoals geadviseerd in de geactualiseerde quickscan (Roemers, 2024) worden de onderzoeksgegevens voor de Streekweg in het voorjaar van 2025 geactualiseerd.

4.8 Vleermuizen

Vaste rust- en voortplantingsfuncties

Op basis van de quickscans in 2021 (Daamen, 2021a & c) is in 2022 in beide plangebieden aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Tijdens het aanvullende onderzoek in deelgebied Teersdijk zijn geen zwermende of in- en uitvliegende vleermuizen vastgesteld in de aanwezige bomen of (omringende) gebouwen (Daamen *et al*, 2022a). In het kraamseizoen zijn in deelgebied Teersdijk alleen overvliegende of foeragerende dwergvleermuizen waargenomen (Daamen *et al*, 2022a). Door Roemers (2025) is vastgesteld dat er bomen met spechtengaten in het deelgebied Teersdijk aanwezig zijn, maar een vaste verblijfplaats voor vleermuizen wordt uitgesloten op basis van de kenmerken van de bomen en de holtes.

Voor het plangebied Streekweg geldt ook dat tijdens het aanvullend onderzoek in 2022 geen zwermende of in- of uitvliegende dieren waargenomen in de aanwezige bomen (Daamen *et al*, 2022b). Door Roemers (2025) zijn geen andere bevindingen gedaan dan door Daamen (2021a & c) (Figuur 4.3).

Op basis van de boomholte check (Roemers, 2025) is uitgesloten dat plangebied Teersdijk een functie als vaste rust- en voortplantingslocatie vervult voor vleermuizen. Van het zuidelijk van Teersdijk (vak B) gelegen populierenbos kan niet worden uitgesloten dat er zich verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen bevinden, hier dient rekening mee te worden gehouden. Op basis van alle uitgevoerde quickscans (Daamen, 2021a & c; Roemers, 2024) en het nader onderzoek (Daamen *et al*, 2022b) kan de aanwezigheid van een vaste rust- en voortplantingslocatie in plangebied Streekweg niet worden uitgesloten.

Zoals geadviseerd in de geactualiseerde quickscan (Roemers, 2024) zouden de onderzoeksgegevens vanaf begin 2025 opnieuw moeten worden geactualiseerd om de functie van deelgebied Streekweg voor vleermuis in kaart te brengen, maar omdat er in dit plangebied geen bomen worden gerooid is het ook mogelijk om met maatregelen te voorkomen dat een eventuele functie van boomholtes als verblijfplaats en de bomenrijen als foerageergebied en vliegroute worden aangetast – er is voor die laatste optie gekozen (§6.8).

Essentieel foerageergebied en/of vliegroute

Op basis van de quickscans in 2021 (Daamen, 2021a & c) is in 2022 in beide plangebieden aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes van vleermuizen.

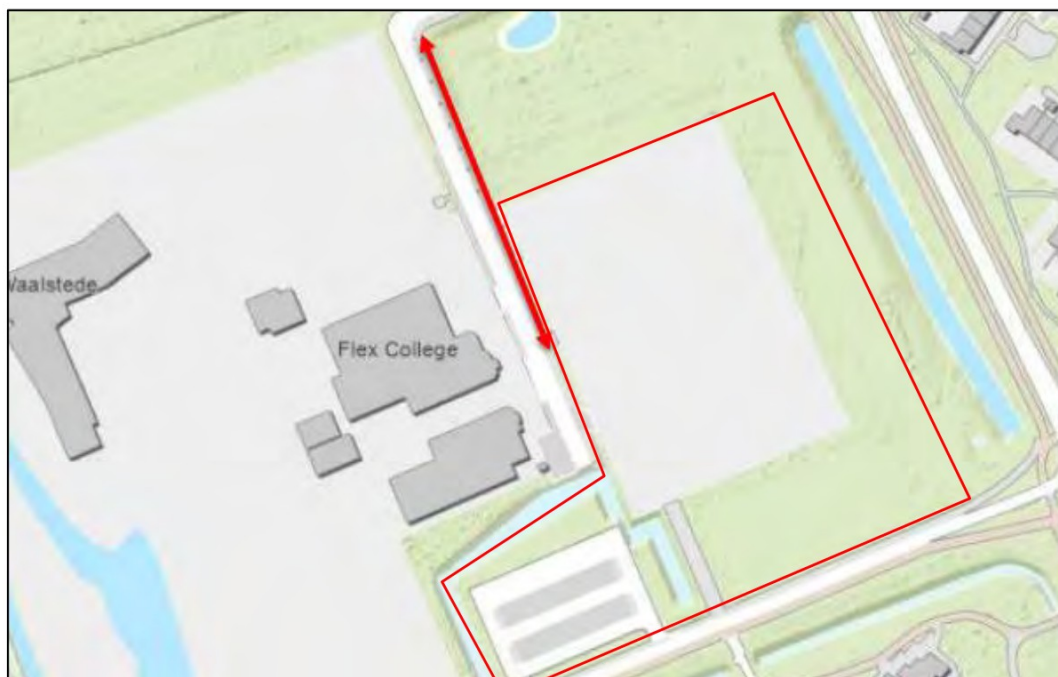
Van deelgebied Teersdijk (vak B) is vastgesteld dat het geen functie vervult als essentiële vliegroute of essentieel foerageergebied voor vleermuizen (Daamen *et al*, 2022a). Van de zuidelijk van Teersdijk (vak B) gelegen watergang en de rand van het populierenbos kan niet worden uitgesloten dat zich hier een vliegroute bevindt. Ten noorden van het woonwagencamp vervult de brede bomenrij langs de Teersdijk een essentiële functie als vliegroute voor gewone dwergvleermuis (Daamen, 2022a).

Voor plangebied Streekweg geldt dat de aanwezige bomenrij langs de Streekweg een essentiële vliegroute vormt voor gewone dwergvleermuis (Daamen *et al*, 2022b). Tijdens het aanvullende onderzoek werd een tiental gewone dwergvleermuizen waargenomen die van noord naar zuid en van zuid naar noord vlogen. Het betreft een essentiële route omdat overige geleidende structuren in de directe omgeving ontbreken. Omdat het aantal foeragerende dieren aanwezig beperkt was en in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is, vormt plangebied Streekweg geen essentiële functie als foerageergebied.

Op basis van alle uitgevoerde quickscans (Daamen, 2021a & c; Roemers, 2024) en het nader onderzoek (Daamen *et al*, 2022a) kan een essentiële functie als foerageergebied of vliegroute van deelgebied Teersdijk (vak B) worden uitgesloten. Wel dient er rekening te worden gehouden met een mogelijke functie van de zuidelijk van dit deelgebied gelegen watergang/populierenbos als vliegroute (Roemers, 2024). Voor plangebied Streekweg geldt dat de bomenrij langs de Streekweg een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis vervult (Daamen *et al*, 2022b; zie Figuur 4.4).

Op basis van het nader onderzoek wordt geconcludeerd dat het deelgebied Streekweg een functie heeft als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Het betreft - op basis van in 2022 uitgevoerd onderzoek - geen essentieel foerageergebied. Andere soorten zijn hier gedurende het hele onderzoek niet foeragerend waargenomen, ook niet in de afgelopen vijf jaar in de directe omgeving (NDFF, 2025). Een essentiële functie als foerageergebied voor andere soorten wordt op grond van het aanwezige habitat, de onderzoeksresultaten en NDFF data uitgesloten.

Zoals geadviseerd in de geactualiseerde quickscan (Roemers, 2024) zouden de onderzoeksgegevens vanaf begin 2025 opnieuw moeten worden geactualiseerd om de functie van deelgebied Streekweg voor vleermuis in kaart te brengen, maar omdat er in dit plangebied geen bomen worden gerooid is het ook mogelijk om met maatregelen te voorkomen dat een eventuele functie van boomholtes als verblijfplaats en de bomenrijen als foerageergebied en vliegroute worden aangetast – er is voor die laatste optie gekozen (§6.8).

Figuur 4.4 Vliegroute (rode pijl) van een tiental gewone dwergvleermuizen in plangebied Streekweg (rood omkaderd).

4.9 Ransuil

Op basis van de quickscans in 2021 (Daamen, 2021a & c) is in 2022 aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van ransuil in deelgebied Streekweg. Deelgebied Streekweg vormt geschikt broedbiotoop vormt voor ransuil door de aanwezigheid van kraai- en/of eksternesten. Deelgebied Teersdijk (vak B) is niet geschikt als nestplaats voor ransuil, hier ontbreken kraaien en/of eksternesten. Tijdens het nader onderzoek (Daamen, 2022b) zijn geen nesten, roestplaatsen of andere activiteiten van ransuil vastgesteld. Tijdens het nader onderzoek in 2024 zijn geen roestplaatsen of sporen van ransuil aangetroffen in beide deelgebieden (Roemers, 2025).

Op basis van alle uitgevoerde quickscans (Daamen, 2021a & c; Roemers, 2024) en het nader onderzoek (Daamen *et al*, 2022a & b; Roemers, 2025) kan de aanwezigheid van vaste rust- en voortplantingslocaties van ransuil in de plangebieden Teersdijk (vak B) en Streekweg worden uitgesloten.

Zoals geadviseerd in de geactualiseerde quickscan (Roemers, 2024) moeten de onderzoeksgegevens vanaf begin 2025 wel opnieuw worden geactualiseerd voor deelgebied Streekweg.

4.10 Conclusie

4.10.1 Deelgebied Teersdijk (vak B)

Op basis van alle uitgevoerde quickscans (Daamen, 2021c; Roemers, 2024) en het nader onderzoek (Daamen *et al*, 2022a t/m c) is vastgesteld dat in een *worst-case-scenario* een functie het deelgebied Teersdijk (vak B) voor Alpenwatersalamander, poelkikker, bever, das, eekhoorn, algemene broedvogels, algemeen voorkomende amfibieën en algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren wordt aangetast. De soorten waarvoor een (mogelijke) functie is vastgesteld en waarvoor een Omgevingsvergunning zou moeten worden aangevraagd zijn opgesomd in Tabel 4.1.

Tabel 4.1 Overzicht van alle soorten waarvoor op basis van de quickscans (Daamen, 2021c; Roemers, 2024) en het nader onderzoek (Daamen *et al*, 2022a; Roemers, 2025) is vastgesteld dat deelgebied Teersdijk vak B (mogelijk) een functie heeft en waarvoor zonder extra maatregelen een Omgevingsvergunning zou moeten worden aangevraagd. Aangegeven is welke functie het deelgebied heeft en onder welk beschermingsregime de soort valt (HR = Habitatrictlijn, AS = andere soorten).

Soort	Functie deelgebied Teersdijk (vak B)	Beschermingsregime
Alpenwatersalamander	Mogelijk: Land- / overwinteringsbiotoop	AS
Poelkikker	Mogelijk: Land- / overwinteringsbiotoop	HR
Bever	Vaste rustplaats*, essentieel foerageergebied	HR
Das	Essentieel foerageergebied	AS
Eekhoorn	Vaste rust- en verblijfplaats, onderdeel foerageergebied	AS

* Rustplaatsen van bever zijn buiten plangebied maar binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig

De gevolgen van de voorgenomen ingreep voor deze beschermde soorten zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5.

Voor andere beschermde soorten flora en fauna is geconcludeerd dat het plangebied Teersdijk geen functie heeft en/of dat nadelige gevolgen die vergunningplichtig zijn uitgesloten zijn of kunnen worden door het nemen van voorzorgsmaatregelen (zie hoofdstuk 6 voor maatregelen).

4.10.2 Deelgebied Streekweg

Op basis van alle uitgevoerde quickscans (Daamen, 2021a; Roemers, 2024) en het nader onderzoek (Daamen *et al*, 2022b; Roemers, 2025) is vastgesteld dat in *worst-case-scenario* het deelgebied Streekweg een (mogelijke) functie heeft voor Alpenwatersalamander, poelkikker, das, kleine marterachtigen, steenmarter, gewone dwergvleermuis, algemene broedvogels, algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren. De soorten waarvoor een (mogelijke) functie is vastgesteld en

waarvoor zonder extra maatregelen een Omgevingsvergunning zou moeten worden aangevraagd zijn opgesomd in Tabel 4.2.

Van een aantal andere beschermde soorten is vastgesteld dat het plangebied mogelijk een functie heeft en dat nader onderzoek of actualisatie van onderzoek naar de functie van deelgebied Streekweg in 2025 noodzakelijk is omdat de ingreep hier pas na 2025 plaatsvindt óf omdat de huidige situatie verschilt van die ten tijde van de eerder uitgevoerde onderzoeken (b.v. door de komst van het Stadsnomenkamp), zie daarvoor Tabel 4.3.

De gevolgen van de voorgenomen ingreep voor deze das en gewone dwergvleermuis zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5. Van de overige soorten wordt - in lijn met de in 2022 uitgevoerde nader onderzoeken - vooralsnog aangenomen dat het plangebied geen functie vervult. Wanneer de resultaten uit voor 2025 gepande actualisatie van dit onderzoek daarom vragen zal op basis van de geactualiseerde effectbeoordeling eventueel alsnog een Omgevingsvergunning voor deze soorten moeten worden aangevraagd voor fase 2 van start kan gaan. De mogelijke effecten van de voorgenomen ingreep voor deze soorten zijn beoordeeld in Roemers, 2025.

Voor andere beschermde soorten flora en fauna is geconcludeerd dat het plangebied Streekweg geen functie heeft en/of dat nadelige gevolgen die vergunningplichtig zijn uitgesloten zijn of kunnen worden door het nemen van voorzorgsmaatregelen (zie hoofdstuk 6 voor maatregelen).

Tabel 4.2 *Overzicht van alle soorten waarvoor op basis van de quickscans (Daamen, 2021c; Roemers, 2024) en het nader onderzoek (Daamen et al, 2022b; Roemers, 2025) is vastgesteld dat deelgebied Streekweg (mogelijk) een functie heeft en waarvoor zonder extra maatregelen een Omgevingsvergunning zou moeten worden aangevraagd. Aangegeven is welke functie het deelgebied heeft en onder welk beschermingsregime de soort valt (VR = vogelrichtlijn, HR = habitatrichtlijn, AS = andere soorten).*

Soort	Functie Streekweg	deelgebied	Beschermingsregime
Alpenwatersalamander	Mogelijk: overwinteringsbiotoop	Land- /	AS
Poelkikker	Mogelijk: overwinteringsbiotoop	Land- /	HR
Das	Essentieel foerageergebied		AS
Kleine marterachtigen	Mogelijk: essentieel leefgebied	verblijfplaats en	AS
Steenmarter	Mogelijk: essentieel leefgebied	verblijfplaats en	AS
Gewone dwergvleermuis	Essentiële vliegroute		HR

Tabel 4.3

Overzicht van alle soorten waarvoor het nader onderzoek (Daamen et al, 2022b) geactualiseerd moet worden om de functie van deelgebied Streekweg te duiden – actualisatie in 2025 is noodzakelijk omdat gegevens verkregen met eerder uitgevoerd onderzoek in 2025 verlopen – voor deze soorten geldt ook dat zonder extra maatregelen een Omgevingsvergunning zou moeten worden aangevraagd. Aangegeven is welke functie het deelgebied in potentie heeft en onder welk beschermingsregime de soort valt (VR = vogelrichtlijn, HR = habitatrichtlijn, AS = andere soorten).

Soort	Mogelijke functie deelgebied Streekweg	Beschermingsregime
Vleermuizen	Verblijfplaats, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroute	HR
Ransuil	Nestplaats	VR

5 Bepaling en beoordeling van de gevolgen voor beschermde soorten in het kader van de Ow

In dit hoofdstuk wordt per deelgebied (Teersdijk [vak B] of Streekweg) de nadelige gevolgen van de voorgenomen ingreep voor beschermde soorten bepaald en beoordeeld in het kader van de Ow. Er is beoordeeld of er een vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit in het kader van de Ow nodig is.

Voor soorten waarnaar nog nader onderzoek gaat worden uitgevoerd in het voorjaar van 2025 én waar mogelijk in fase 1 van het project negatieve effecten te verwachten zijn is een *worst-case-scenario* aangehouden: er is vanuit gegaan dat het plangebied de mogelijke functie voor deze soorten vervult. Dit betreft Alpenwatersalamander en poelkikker. Fase 1 betreft werkzaamheden in deelgebied Teersdijk vak B en werkzaamheden zijn gepland in het najaar van 2025.

Voor soorten waarnaar nog nader onderzoek of actualisatie van onderzoek gaat worden uitgevoerd in 2025 en waar pas in fase 2 van het project negatieve effecten te verwachten zijn is géén *worst-case-scenario* aangehouden: er wordt vanuit gegaan dat het plangebied geen functie anders dan de in 2022 vastgestelde functie vervuld en/of dat de soorten niet in het plangebied voorkomen. Dit betreft Alpenwatersalamander, poelkikker, kleine marterachtigen, steenmarter, vleermuizen en ransuil. Fase 2 betreft werkzaamheden in deelgebied Streekweg en werkzaamheden zijn gaan pas na 2025 van start. Als de geplande onderzoeken daarom vragen, zal voor deze soorten alsnog een Omgevingsvergunning moeten worden aangevraagd voordat fase 2 van start kan gaan.

5.1 Deelgebied Teersdijk (vak B)

5.1.1 Alpenwatersalamander

Grond- en graafwerkzaamheden en het rooien van bomen en houtig struweel kunnen Alpenwatersalamander treffen, door deze werkzaamheden kan land- of overwinteringshabitat verloren gaan of kunnen aanwezige Alpenwatersalamanders gedood of verwond worden. De voorgenomen ingreep in plangebied Teersdijk kan dus (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben voor Alpenwatersalamander:

- Het opzettelijk doden van de Alpenwatersalamander.
- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste rustplaatsen van de Alpenwatersalamander.

Om nadelige gevolgen voor de Alpenwatersalamander te voorkomen worden in deelgebied Teersdijk (vak B) voorzorgsmaatregelen genomen, zie §□. Met deze maatregelen wordt het opzettelijk doden van de Alpenwatersalamander voorkomen.

Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste rustplaatsen van de Alpenwatersalamander kan *niet* voorkomen worden met maatregelen. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de Alpenwatersalamander is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.54 Bal). Voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de Alpenwatersalamander is daarom een vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

5.1.2 Poelkikker

Grond- en graafwerkzaamheden en het rooien van bomen en houtig struweel kunnen poelkikker treffen, door deze werkzaamheden kan land- of overwinteringshabitat verloren gaan of kunnen aanwezige poelkikkers gedood of verwond worden. De voorgenomen ingreep kan (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben voor de poelkikker

- Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van poelkikker
- Het opzettelijk verstoren van poelkikker.
- Het beschadigen of vernielen van de rustplaatsen van poelkikker

Om nadelige gevolgen voor de poelkikker te voorkomen worden voorzorgsmaatregelen genomen, zie §6.4. Met deze maatregelen wordt het opzettelijk doden van de poelkikker voorkomen.

Het beschadigen of vernielen van de rustplaatsen van poelkikker en het opzettelijk verstoren van kan *niet* voorkomen worden met maatregelen. Het beschadigen of vernielen van de rustplaatsen van poelkikker en het opzettelijk verstoren van poelkikker is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.46 Bal). Voor het beschadigen of vernielen van de rustplaatsen van poelkikker en het opzettelijk verstoren van poelkikkers daarom een vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

5.1.3 Bever

Grond- en graafwerkzaamheden en het rooien van bomen en houtig struweel kunnen bever treffen, door deze werkzaamheden kan foerageergebied verloren gaan of kunnen aanwezige bevers gedood of verstoord worden. Rustplaatsen bevinden zich buiten het deelgebied en worden niet fysiek aangetast, maar door de toenemende mate van verstoring in zowel de aanleg- als de gebruiksfase kunnen rustplaatsen hun functie verliezen. Dat geldt ook voor het grootste gedeelte van het foerageergebied, waarvan slechts een klein deel fysiek door de voorgenomen plannen wordt aangetast maar een groot deel van het foerageergebied indirect kan worden aangetast door toename van verstoring. Voortplantingsplaatsen van bever kunnen hun functie verliezen wanneer essentieel foerageergebied wordt aangetast en zijn functie verliest.

De voorgenomen ingreep in plangebied Teersdijk kan (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben voor de bever:

- Het opzettelijk doden of van bever.
- Het opzettelijk verstoren van bever.
- Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bever.

Om nadelige gevolgen voor de bever te voorkomen worden voorzorgsmaatregelen in deelgebied Teersdijk (vak B) genomen, zie §6.5 Met deze maatregelen wordt het opzettelijk doden van bever voorkomen en wordt indirecte aantasting van het foerageergebied voorkomen, waardoor het foerageergebied ten zuiden van deelgebied Teersdijk grotendeels zijn functie behoudt.

Het beschadigen of vernielen van de rustplaatsen van bever en het opzettelijk verstoren van bever kan *niet* geheel voorkomen worden met maatregelen. Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bever en het opzettelijk verstoren van bever is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.46 Bal). Voor het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bever en het opzettelijk verstoren van bever is daarom een vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

5.1.4 Das

Het rooien van een groot gedeelte van het bosje in deelgebied Teersdijk (vak B) betekent dat essentieel foerageergebied van das verloren gaat. Daarnaast gaat de verbindende functie van het bosje verloren doordat het bosje wordt gerooid, maar ook de verbindende functie van de zuidelijk van de watergang gelegen oever kan door indirecte verstoring (licht, geluid of menselijke activiteit) worden aangetast. Daarmee komt ook de functie van de hoofdburcht nabij deelgebied Streekweg in het geding, ook al vindt er geen fysieke aantasting van verblijfplaatsen van das plaats. Daarnaast kunnen dassen verkeersslachtoffer worden wanneer ze noodgedwongen op zoek gaan naar alternatief foerageergebied en daarbij gevaarlijke wegen moeten oversteken. De voorgenomen ingreep in deelgebied Teersdijk (vak B) kan dus (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben voor de das:

- Het opzettelijk doden van de das.
- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das.

Om nadelige gevolgen voor de das te voorkomen worden in plangebied Teersdijk (vak B) voorzorgsmaatregelen genomen, zie §6.6. Met deze maatregelen wordt het opzettelijk doden van de das voorkomen.

Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das kan *niet* geheel worden voorkomen worden met maatregelen. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.54 Bal). Voor het

opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das is daarom een vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

5.1.5 Eekhoorn

Het rooien van een groot gedeelte van het bosje leidt tot de vernietiging van één van de verblijfplaatsen van eekhoorn (die boom wordt gekapt) en kan door verstoring en verlies aan foerageergebied leiden tot verlies van de functie van het tweede eekhoornnest als verblijfplaats. Tijdens het kappen van bomen kunnen ook eekhoorns gedood worden. De voorgenomen ingreep in plangebied Teersdijk kan (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben voor de eekhoorn:

- Het opzettelijk doden van de eekhoorn.
- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de eekhoorn.

Om nadelige gevolgen voor de eekhoorn te voorkomen worden in plangebied Teersdijk (vak B) voorzorgsmaatregelen genomen, zie §6.7. Met deze maatregelen wordt het opzettelijk doden van de eekhoorn voorkomen.

Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantings- en rustplaatsen van de eekhoorn kan in plangebied Teersdijk *niet* voorkomen worden met maatregelen. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantings- en rustplaatsen van de eekhoorn is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.54 Bal). Voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantings- en rustplaatsen van de eekhoorn is daarom een vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

5.2 Plangebied Streekweg

5.2.1 Das

Door de bouw van woningen en de bijkomende verstoring in de gebruiksfase gaat essentieel foerageergebied van das verloren. Daarnaast kan door verstoring de functie van de burcht nabij plangebied Streekweg worden aangetast. Tenslotte kunnen dassen verkeersslachtoffer worden wanneer ze noodgedwongen op zoek gaan naar alternatief foerageergebied en daarbij gevaarlijke wegen moeten oversteken, of verkeersslachtoffer worden wanneer de hoeveelheid verkeer in het gebied toeneemt. De voorgenomen ingreep in plangebied Streekweg kan (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben voor de das:

- Het opzettelijk doden van de das.
- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das.

Om nadelige gevolgen voor de das te voorkomen worden in plangebied Teersdijk (vak B) voorzorgsmaatregelen genomen, zie §6.6. Met deze maatregelen wordt het opzettelijk

beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen van de das gemitigeerd en het doden van das voorkomen.

Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das kan *niet* geheel voorkomen worden met maatregelen. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen is in het Bal aangewezen als een vergunningplichtig geval (artikel 11.54 Bal). Voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das is daarom een vergunningaanvraag voor een flora- en fauna-activiteit nodig.

5.2.2 Gewone dwergvleermuis

Er worden in deelgebied Streekweg geen bomen gekapt, maar door verstoring (licht, trillingen) kunnen mogelijk aanwezige verblijfplaatsen en de aanwezige vliegroute wel hun functie verliezen. Ook het aantasten van een vliegroute kan leiden tot aantasting van een elders aanwezige verblijfplaats. De voorgenomen ingreep kan (zonder voorzorgsmaatregelen) de volgende gevolgen hebben voor de gewone dwergvleermuis:

- Het opzettelijk verstoren van gewone dwergvleermuis.
- Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuis.

Om nadelige gevolgen voor de gewone dwergvleermuis te voorkomen worden voorzorgsmaatregelen genomen, zie §6.8. Met deze maatregelen wordt het opzettelijk verstoren van de vleermuis en het opzettelijk beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuis voorkomen.

6 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven die worden genomen om nadelige gevolgen voor de beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep te voorkomen en beperken. Het betreft beschermde soorten waarvoor een functie van het plangebied is vastgesteld.

Voor soorten waarnaar nog nader onderzoek uitgevoerd wordt in het voorjaar van 2025 én waar mogelijk in fase 1 van het project negatieve effecten te verwachten zijn is een *worst-case-scenario* aangehouden: er is vanuit gegaan dat het plangebied de mogelijke functie voor deze soorten vervult. Het betreft Alpenwatersalamander en poelkikker. Voor deze soorten worden maatregelen beschreven. Deze maatregelen worden getroffen wanneer uit nader onderzoek blijkt dat het plangebied daadwerkelijk een functie voor deze soorten vervult. Fase 1 betreft werkzaamheden in deelgebied Teersdijk vak B en werkzaamheden zijn gepland in het najaar van 2025.

Voor soorten waarnaar nog nader onderzoek of actualisatie van onderzoek wordt uitgevoerd in 2025 en waar pas in fase 2 van het project negatieve effecten te verwachten zijn is géén *worst-case-scenario* aangehouden: er wordt vanuit gegaan dat het plangebied geen functie anders dan de in 2022 vastgestelde functie vervuld en/of dat de soorten niet in het plangebied voorkomen. Dit betreft Alpenwatersalamander, poelkikker, kleine marterachtigen, steenmarter, vleermuizen en ransuil. Fase 2 betreft werkzaamheden in deelgebied Streekweg en werkzaamheden gaan pas na 2025 van start. Als de geplande onderzoeken daarom vragen, zullen voor deze soorten alsnog extra maatregelen moeten worden getroffen in overleg met de provincie (en zal alsnog een Omgevingsvergunning voor deze soorten moeten worden aangevraagd).

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen broedvogels

Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met het broedseizoen van algemene vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond geschermd is. Dit kan door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening worden gehouden met de periode half maart tot half augustus. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd, worden potentiële broedplaatsen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen, uiterlijk begin maart, ontoegankelijk gemaakt.

6.2 Ecologische begeleiding

6.2.1 Inzet ter zake kundige ecooloog

De uitvoering van de voorgenomen ingreep zal door een ter zake kundige ecooloog begeleid worden. Onder een ter zake kundige ecooloog (kortweg: de ecooloog) wordt een persoon verstaan die voor de situatie en soorten waarvoor diegene gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis moet zijn opgedaan doordat de deskundige minimaal aan de onderstaande eerste twee punten voldoet en eventueel voldoet aan één van de overige punten:

1. Minimaal 3 jaar ervaring met het uitvoeren van soortgericht onderzoek, eventueel onder begeleiding van een ervaren ecooloog.
2. Soortspecifieke kennis heeft opgedaan (zoals over leefwijze en gedrag en het ontwerpen, aanbrengen en monitoren van nestgelegenheid voor gierzwaluwen in succesvolle projecten) door middel van bijvoorbeeld veldwerk, onderzoek, studie of opleiding.
3. Op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
4. Op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
5. Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.
6. Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Gierzwaluwbescherming Nederland, Vogelbescherming Nederland en Sovon).

6.2.2 Uitvoering van de ecologische begeleiding

De ecooloog ziet er bij de uitvoering van de werkzaamheden op toe, dat de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de uitgangspunten en werkwijze zoals beschreven in dit activiteitenplan. Dit houdt onder andere in:

- De ecooloog stelt een ecologisch werkprotocol op. Dit ecologisch werkprotocol geeft een beschrijving van de maatregelen die genomen moeten worden om nadelige gevolgen voor beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen en beperken. In het ecologisch werkprotocol worden de maatregelen uit voorliggend activiteitenplan en eventuele voorwaarden in de omgevingsvergunning met betrekking tot maatregelen overgenomen.
- De ecooloog geeft voor aanvang van de werkzaamheden een toelichting op het ecologisch werkprotocol aan de betrokken uitvoerder(s).
- De ecooloog ziet er bij de uitvoering van de werkzaamheden op toe, dat de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de uitgangspunten en werkwijze zoals beschreven in dit activiteitenplan en ecologisch werkprotocol.
- De ecooloog bespreekt de te volgen werkwijze bij vragen, incidenten en calamiteiten met de initiatiefnemer en de uitvoerder.

- De ecooloog en de uitvoerder houden een ecologisch logboek (zie Bijlage IV) bij gedurende de uitvoering van de werkzaamheden. Hierin worden maatregelen vastgelegd die bedoeld zijn om nadelige gevolgen voor beschermde soorten te voorkomen.

6.3 Alpenwatersalamander (deelgebied Teersdijk vak B)

6.3.1 Maatregelen om het doden van Alpenwatersalamander te voorkomen

Werkzaamheden vangen aan buiten de kwetsbare winter-rustperiode voor amfibieën (november - februari), bij de start van de werkzaamheden wordt het gebied ongeschikt gemaakt als landhabitat.

Begin juni – op driekwart van de voortplantingsperiode (half maart -juli) van Alpenwatersalamander - wordt het bosje afgeschermd met amfibieschermen van het voortplantingswater. Op deze manier wordt voorkomen dat Alpenwatersalamanders zich vanuit het voortplantingswater naar het bosje verplaatsen wanneer de voortplantingstijd voorbij is of wanneer juveniele Alpenwatersalamanders op zoek gaan naar landhabitat. Daarmee wordt grotendeels voorkomen dat Alpenwatersalamanders gebruik maken van het bosje als landhabitat en overwinteringsgebied wanneer de werkzaamheden van start gaan.

De werkzaamheden met betrekking tot het bouwrijp maken van het gebied worden vervolgens gefaseerd uitgevoerd: Eerst wordt - daar waar woonwagenstandplaatsen of infrastructuur gaat worden aangelegd - het opgaand groen verwijderd. Een groot deel van het plangebied wordt daarmee ongeschikt voor Alpenwatersalamander en andere soorten. Een gedeelte van de takken en stammen die daarbij vrijkomen worden langs de (nog wel voor Alpenwatersalamander geschikte) randen van het plangebied in takkenrillen en takkenhopen verwerkt. Deze randen blijven namelijk grotendeels gespaard bij de ingreep (zie Figuur 6.1). Nog aanwezige fauna kan zich nu van het ongeschikte gebied naar de nog wel geschikte randen verplaatsen. Vier dagen nadat het opgaand groen verwijderd is worden de werkzaamheden vervolgd, grond- en graafwerkzaamheden kunnen nu van start gaan.

6.3.2 Borging van voldoende tijdelijke verblijfplaatsen

Door takkenrillen en takkenhopen aan te leggen en bomen en opstaand groen te sparen langs de randen van deelgebied Teersdijk (vak B) worden voldoende tijdelijke verblijfplaatsen geborgd binnen de grenzen van het huidige landhabitat van Alpenwatersalamander (zie Figuur 6.1 en 6.2) worden voldoende tijdelijke verblijfplaatsen geborgd binnen de grenzen van het huidige landhabitat van Alpenwatersalamander. Daarnaast zijn buiten het plangebied voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig in het populierenbos ten zuiden van de watergang en een het talud ten westen van deelgebied Teersdijk (vak B).

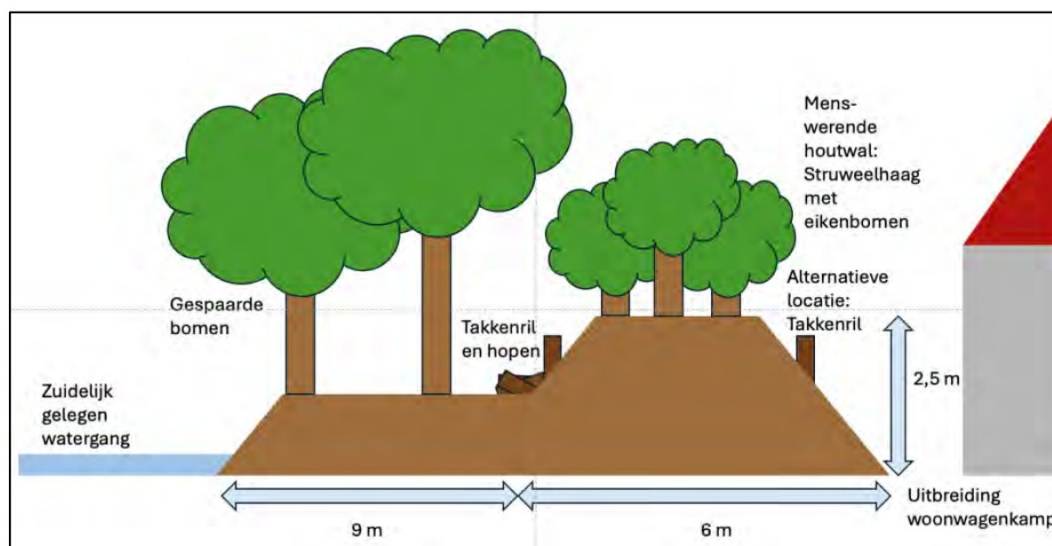

6.3.3 Borging van voldoende permanente verblijfplaatsen

De oeverzones langs de westelijke en zuidelijke rand van deelgebied Teersdijk blijven gespaard. Tussen de oeverzone en het woonwagenvak wordt een grondwal aangelegd, en daarop een houtwal (zie Figuur 6.1 en 6.2). Deze grond- en houtwal vormt na afronding van de werkzaamheden geschikt landhabitat en overwinteringsbiotoop voor Alpenwatersalamander.

Figuur 6.1 Inrichtingsvisie uitbreiding woonwagenvak Teersdijk (bron: gemeente Nijmegen). Langs de buitenste randen van het plangebied wordt zoveel mogelijk opstaand groen gespaard – de afmetingen van deze groenstrokenwaard is in het groen weergegeven, in het roze gearceerde gebied wordt een grondwal met houtwal aangelegd.

Figuur 6.2 Conceptschets van de grond- en houtwal. De wal dient mens-werend te zijn.

6.4 Poelkikker (deelgebied Teersdijk vak B)

Werkzaamheden vangen aan buiten de kwetsbare winter-rustperiode voor amfibieën (november - februari).

Begin juni - halverwege de voortplantingsperiode (mei – half juli) van Poelkikker - wordt het bosje afgeschermd met amfibieschermen van het voortplantingswater. Op deze manier wordt voorkomen dat poelkikkers zich vanuit het voortplantingswater naar het bosje verplaatsen wanneer de voortplantingstijd voorbij is of dat juveniele poelkikkers het bosje in trekken. Daarmee wordt grotendeels voorkomen dat poelkikkers gebruik maken van het bosje als landhabitat en overwinteringsgebied wanneer de werkzaamheden van start gaan.

De werkzaamheden met betrekking tot het bouwrijp maken van het gebied worden vervolgens gefaseerd uitgevoerd: Eerst wordt daar waar woonwagenstandplaatsen of infrastructuur gaat worden aangelegd het opgaand groen verwijderd. Een groot deel van het plangebied daarmee ongeschikt als landhabitat voor poelkikker en andere soorten. Een gedeelte van de takken en stammen die daarbij vrijkomen worden langs de (nog wel voor poelkikkers geschikte) randen van het plangebied in takkenrillen en takkenhopen verwerkt. Deze randen blijven grotendeels gespaard bij de ingreep (zie Figuur 6.1). Nog aanwezige fauna kan zich nu van het ongeschikte gebied naar de nog wel geschikte randen verplaatsen. Vier dagen nadat het opgaand groen verwijderd is worden de werkzaamheden vervolgd, grond- en graafwerkzaamheden kunnen nu van start gaan.

6.4.1 Borging van voldoende tijdelijke verblijfplaatsen

Door takkenrillen en takkenhopen aan te leggen en bomen en opstaand groen te sparen langs de randen van deelgebied Teersdijk (vak B) worden voldoende tijdelijke verblijfplaatsen geborgd binnen de grenzen van het huidige landhabitat van poelkikker (zie Figuur 6.1 en 6.2). Daarnaast zijn buiten het plangebied voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig in het populierenbos ten zuiden van de watergang en een de talud ten westen van deelgebied Teersdijk (vak B).

6.4.2 Borging van voldoende permanente verblijfplaatsen

De oeverzones langs de westelijke en zuidelijke rand van deelgebied Teersdijk blijven gespaard. Tussen de oeverzone en het woonwagenpark wordt een grondwal aangelegd, en daarop een houtwal (zie Figuur 6.1). Deze grond- en houtwal vormt na afronding van de werkzaamheden geschikt landhabitat en overwinteringsbiotoop voor poelkikker.

6.5 Bever (deelgebied Teersdijk vak B)

6.5.1 Maatregelen om het doden en verstoren van bever te voorkomen

Werkzaamheden in de oeverzone - tot tien meter van de zuidelijke en westelijk gelegen watergang - vinden plaats buiten de kwetsbare voortplantingsperiode (mei-augustus) van bever.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de oevers nog één keer geïnspecteerd op nieuw gegraven oeverholten waarmee eventueel rekening dient te worden gehouden. Daarnaast wordt in de oeverzone (tot tien meter van het water) geen zwaar materieel ingezet. De zuidelijke rand en de westelijke rand van het deelgebied Teersdijk worden grotendeels gespaard én zo ingericht dat versturende factoren (licht, geluid, mensen) niet tot de watergang reiken: er wordt een grondwal aangelegd met daarop een houtwal, en ter tijdelijke overbrugging worden langs die grondwal takkenrillen aangelegd (zie Figuur 6.1).

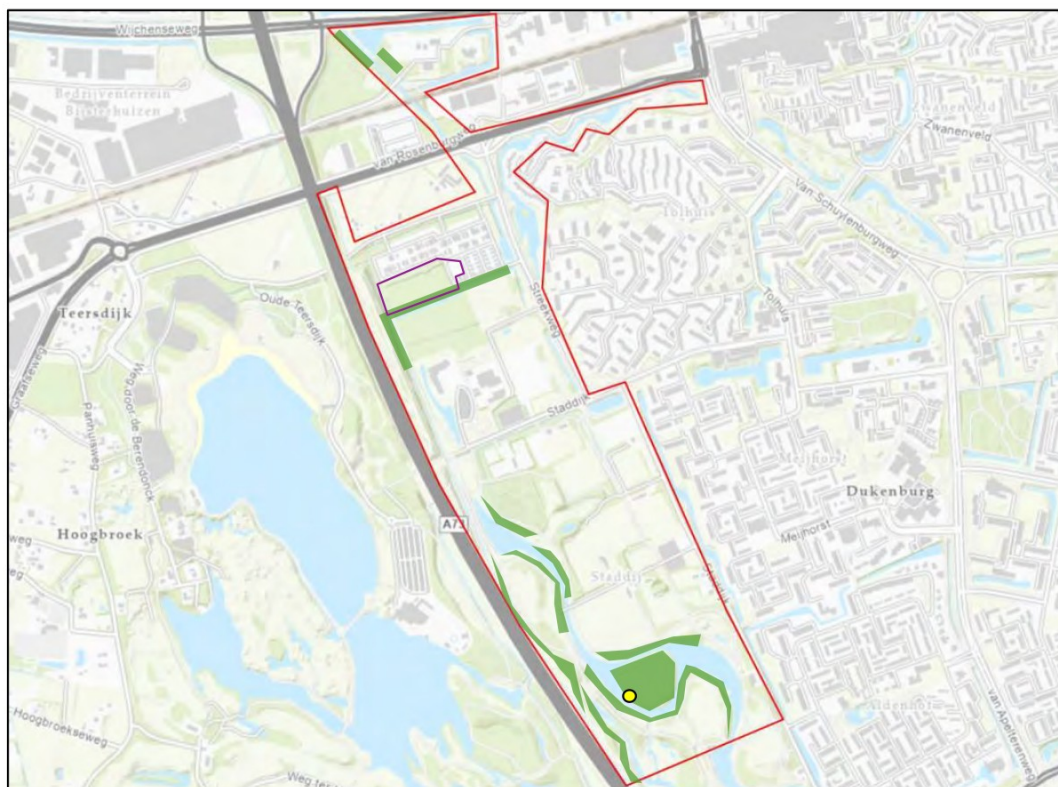
6.5.2 Borging van voldoende tijdelijke rustplaatsen en foerageergebied

Met de ingreep worden in de aanlegfase enkele rustplaatsen van bever tijdelijk verstoord en wordt essentieel foerageergebied tijdelijk verstoord. Binnen het leefgebied van de bevers die foerageren in deelgebied Teersdijk zijn echter voldoende beboste oevers aanwezig die ook geschikt zijn en gebruikt worden als foerageergebied (zie Figuur 6.3), bevers kunnen tijdelijk uitwijken naar deze oevers om daar te foerageren.

6.5.3 Borging van voldoende permanente verblijfplaatsen en foerageergebied

Het gedeelte foerageergebied dat langs de zuidelijke en westelijke rand van deelgebied Teersdijk wordt voor korte tijd verstoord. Door de aanleg van een grond- en houtwal langs de zuidelijke rand en de westelijke rand van het deelgebied Teersdijk (zie Figuur 6.1 en 6.2) wordt echter voorkomen dat versturende factoren (licht, geluid, mensen) in de gebruiksfase tot de watergang reiken en de oevers reiken. Hiermee wordt het aanbod aan geschikte rustplaatsen en foerageergebied gewaarborgd.

Er gaat wel degelijk een klein oppervlak aan foerageergebied met de ingreep verloren, want bevers zullen enkel nog tussen de grondwal en de watergang foerageren en dit gebied zal in ieder geval tijdelijk onaantrekkelijker worden als foerageergebied. Door bij de inrichting van het gebied rekening te houden met bever wordt verstoring echter geminimaliseerd in de gebruiksfase en zo blijft het grootste gedeelte van de oeverzones in de gebruiksfase geschikt als foerageergebied voor bever. Daarmee blijft het leefgebied van bever op langere termijn intact en functioneel - zo wordt de functie van de burcht in park Staddijk behouden.

Figuur 6.3 *Beboste oevers (groene vlakken) binnen het gebied waar sporen van bever zijn aangetroffen (rood omkaderd), de burcht is aangegeven met een gele stip. Plangebied Teersdijk (vak B) is paars omkaderd. Verder naar het zuiden – buiten het onderzochte gebied - liggen in park Staddijk en langs de A73 nog meer beboste oevers.*

6.6 Das (deelgebied Teersdijk vak B en Streekweg)

6.6.1 Compensatie- en mitigatieplan das

Wanneer de functie van een te groot areaal aan leefgebied van das verloren gaat, kan de functie van de hoofdburcht ook verloren gaan. Ook kunnen dassen buiten hun huidige leefgebied op zoek moeten gaan naar voedsel en dat kan in een stedelijke omgeving leiden tot een toename van het aantal verkeersslachtoffers. Om het opzettelijk doden van das of beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das te voorkomen worden maatregelen genomen. Deze maatregelen staan beschreven in een mitigatie- en compensatieplan (Van Kessel, 2024). De fasering van de werkzaamheden komt voort uit dit plan.

De volgende typen maatregelen zijn in dit plan tot in meer detail uitgewerkt:

1. Behouden, afschermen en versterken van bestaande wissels en verbindingen binnen het huidige leef- en foerageergebied.
 - Aanplant lijnvormige elementen: struvelen, heggen, hagen en houtwallen.

- Betere ontsluiting naar de voor dassen geschikte taludwal langs de A73 wordt gerealiseerd door nieuwe verbindingzones te realiseren: oversteekplaatsen over de westelijk gelegen watergang.
 - Het afschermen van dassen leef- en foerageergebied van de te realiseren woonwagenstandplaatsen (Teersdijk) en woningen (Streekweg) door aanleg van grondwallen, houtwallen en struwelen en hagen.
2. Optimaliseren van bestaand (matig) foerageergebied door binnen het huidige leefgebied optimaal beheer toe te passen en door de aanplant van fruitbomen en vruchtdragende struiken/hagen in:
- het huidige bos/natuurgebied bij de burcht,
 - het (matige) foerageergebied in voormalig plangebied Hippe Kip,
 - het foerageergebied ten westen van de taludwal A73, en
 - het plangebied Streekweg, zowel voor- als na de realisatie van de woningen.
3. Ontsluiten en optimaliseren van voor das geschikt foerageer- en leefgebied grenzend aan het huidige leefgebied:
- Het toegankelijk maken van een nu nog met dassenraster uitgerasterde taludwal (langs de A73) ten zuidwesten van het huidige leefgebied, tevens inrichting en beheer van deze taludwal als foerageergebied (gras en kruiden mogen niet verruigen en dienen frequent begraaasd of gemaaid te worden).
 - Betere en veilige ontsluiting realiseren van voor dassen geschikt leefgebied ten noorden van de van Rosenburgweg door de realisatie van fauna-tunnels.
4. Maatregelen om (effecten van) verstoring door mensen (aanleg- en gebruiksfase) tegen te gaan:
- Maatregelen om betreding van het leefgebied (burcht en foerageergebied) van menselijke activiteiten af te schermen en verstoring door licht en geluid te voorkomen.
 - Aanleg van faunatunnels en dassenrasters om verkeersslachtoffers te voorkomen.
 - (Bouw)werkzaamheden uitvoeren volgens de richtlijnen van het kennisdocument Das (BIJ12, 2017).

Deze maatregelen en voorwaarden zoals die staan beschreven in het mitigatie- en compensatieplan (Van Kessel, 2024) dienen te worden nageleefd, bovenstaande is slechts een samenvatting.

6.6.2 Compensatiemaatregelen das op kaart

Hieronder zijn de fysieke maatregelen die voor das getroffen worden op kaart weergegeven (Figuur 6.4). Dit ter informatie omdat ook andere beschermde diersoorten van deze maatregelen profiteren – bijvoorbeeld door de aanleg van de grondwal met houtwal die hierboven al is beschreven.

Figuur 6.4 Indicatie van het nieuwe, toekomstige leefgebied van das en de te treffen maatregelen - inclusief nieuw te realiseren fauna-tunnels. De hoofdburcht is gemarkeerd met verticale lijnen.

6.7 Eekhoorn (deelgebied Teersdijk vak B)

6.7.1 Maatregelen om het doden van eekhoorn te voorkomen

Bomen worden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van eekhoorn (december tot februari en van mei tot juni) gerooid. Het eekhoornnest dat verloren gaat wordt handmatig verwijderd, daarbij wordt gebruik gemaakt van een hoogwerker. Rooiwerkzaamheden worden in het noordoosten van het gebied gestart, er wordt richting het westen en zuiden gewerkt zodat aanwezige eekhoorns kunnen vluchten richting bebost gebied ten zuiden en westen van het deelgebied.

6.7.2 Borging van voldoende tijdelijke verblijfplaatsen

De werkzaamheden gaan gepaard met een tijdelijke verstoring van het leefgebied van eekhoorn, die vermoedelijk zal vluchten naar nabijgelegen leefgebied ten zuiden en westen van Teersdijk. Hier worden op geschikte plaatsen in het eikenbosje ten noordwesten van deelgebied Teersdijk, de bomenrij ten noorden van het woonwagenkamp en in het populierenbos ten zuiden van de watergang drie eekhoornkasten opgehangen. Deze kasten dienen in het voorjaar van 2025 opgehangen te worden, zodat de aanwezige eekhoorns ze kunnen ontdekken en kunnen wennen aan deze verblijfplaatsen.

6.7.3 Borging van voldoende permanente verblijfplaatsen en foerageergebied

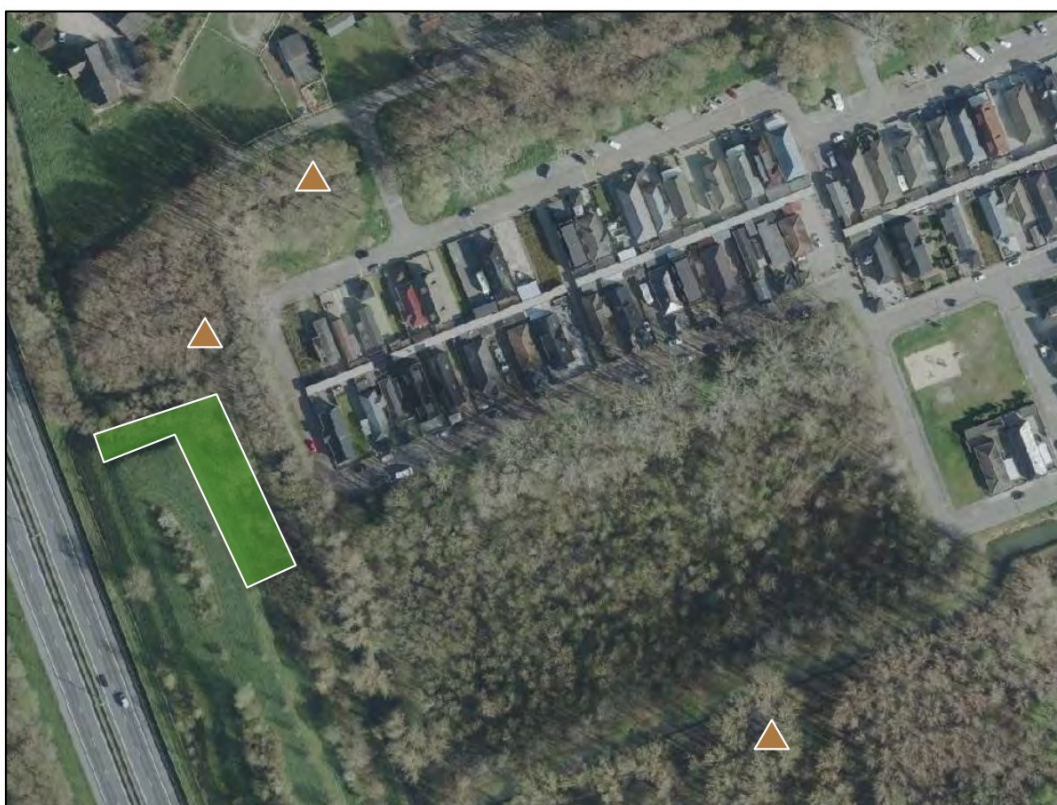
Om ervoor te zorgen dat het overgebleven eekhoornnest en het overgebleven foerageergebied (het groen dat behouden blijft, de grondwal en het voederhuisje) functioneel kunnen blijven op de lange termijn, worden voor fase 1 eekhoornbruggen aangelegd tussen de noordelijk gelegen groenstrook en de boomrijke west- en zuidkant van Teersdijk (Figuur 6.5). Zo blijft het nu minder geschikte leefgebied binnen deelgebied Teersdijk verbonden met onaangetast leefgebied van eekhoorn. Na afloop van de werkzaamheden kan het overgebleven eekhoornnest en het gebied rond het voederstation weer in gebruik worden genomen.

Daarnaast worden in fase 2 op het talud ten westen van Teersdijk fruitbomen en eikenbomen aangeplant, een maatregel ten gunste van das waar ook eekhoorn van profiteert. Het grootste gedeelte van dit talud wordt ingericht als fruitboomgaard, maar op het meest noordelijk gelegen puntje worden ook vijftien eikenbomen en een 'tiny forest' van 200 vierkante meter met inheemse bomen aangeplant zodat het op middellange termijn een foerageergebied met schuilmogelijkheden voor eekhoorn (en das) vormt. Op lange termijn versterken deze eiken, fruitbomen en het tiny forest de bosstrook ten westen van Teersdijk zodat dit een robuuste verbindingszone en zelfs leefgebied voor eekhoorn wordt (Figuur 6.6). Dit betreft maatregelen die echt pas op lange termijn een gunstig effect voor eekhoorn bewerkstelligen (enkele jaren voor de fruitbomen en het tiny forest tot tientallen jaren).

Er wordt geen tijdelijke of permanente verlichting geplaatst die opstaand groen verlicht.

Figuur 6.5 Maatregelen eekhoorn binnen deelgebied Teersdijk (vak B) op kaart: Eén eekhoornnest wordt vernietigd (rode stip) en één eekhoornnest blijft behouden (gele stip). Maatregelen: 1. Langs de buitenste randen van het plangebied wordt zoveel mogelijk opstaand groen gespaard, in het roze gearceerde gebied wordt een grondwal met houtwal aangelegd. 2. In die houtwal worden ook eikenbomen aangeplant (de boompjes op kaart) 3. Er worden twee eekhoornbruggen gerealiseerd (bruine pijlen).

Figuur 6.6 Maatregelen eekhoorn buiten Teersdijk. Er worden drie nestkasten geplaatst (bruine driehoekjes) en in het groen gearceerde gebied worden vijftien eikenbomen en een tiny forest aangeplant.

6.8 Vleermuizen (Streekweg en Teersdijk vak B)

6.8.1 Behoud van bestaande vliegroutes

Er wordt geen tijdelijke of permanente verlichting geplaatst die opstaand groen of watergangen verlicht.

- Zo wordt voorkomen dat door lichtverstoring de vliegroute in deelgebied Streekweg zijn functie verliest.
- Zo wordt ook aantasting van de mogelijk een elders aanwezige verblijfplaats en verstoring van vleermuizen voorkomen, bijvoorbeeld in het populierenbos ten zuiden van deelgebied Teersdijk (vak B) of in de nog niet onderzochte boom met spechtenholen in deelgebied Streekweg.

6.8.2 Borging van de functie van permanente verblijfplaatsen

Omdat (na 2025 en van de boom met spechtenholtes) niet met zekerheid kan worden gesteld dat de boomholtes binnen deelgebied Streekweg door vleermuizen gebruikt worden, dient actualisatie onderzoek plaats te vinden óf dienen de volgende maatregelen te worden getroffen – daarbij wordt aangenomen dat de aanwezige boomholtes een functie als verblijfplaats vervullen en dat groenstructuren in deelgebied Streekweg een essentiële functie als foerageergebied en vliegroutes vervullen:

- Er wordt geen tijdelijke of permanente verlichting geplaatst die opstaand groen met boomholtes verlicht.
- Om verstoring tijdens de werkzaamheden te voorkomen wordt alleen gebruik gemaakt van apparatuur die zo weinig mogelijk geluid en trillingen produceren binnen een straal van 50 meter van potentiële verblijfplaatsen (zie Figuur 4.3).

6.9 Maatregelen in het kader van vergunningsvrije gevallen

In het kader van de specifieke zorgplicht moeten er (indien dat redelijkerwijs kan worden gevegd) maatregelen genomen worden om de mogelijke gevolgen van de voorgenomen ingreep voor kwetsbare of bedreigde soorten te voorkomen of ongedaan te maken. Het is aan de initiatiefnemer om te bepalen welke maatregelen redelijkerwijs genomen (kunnen) worden. Deze maatregelen zijn beschreven in Roemers (2024).

De hieronder beschreven maatregel wordt in ieder geval getroffen.

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën – Teersdijk (vak B)

De werkzaamheden met betrekking tot het bouwrijp maken van het gebied worden vervolgens gefaseerd uitgevoerd: Eerst wordt het opgaand groen verwijderd. Een groot deel van het plangebied daarmee ongeschikt voor aanwezige fauna. Takken en stammen die daarbij vrijkomen worden langs de randen van het plangebied in takkenrillen en takkenhopen verwerkt. Deze randen blijven grotendeels gespaard bij de ingreep (zie Figuur 6.1). Nog aanwezige fauna kan zich nu van het ongeschikte gebied naar de nog wel geschikte randen verplaatsen. Vier dagen nadat het opgaand groen verwijderd is worden de werkzaamheden vervolgd, grond- en graafwerkzaamheden kunnen nu van start gaan.

7 Reikwijdte vergunningaanvraag

7.1 Schadelijke handelingen

Zoals geconcludeerd in hoofdstuk 6 is voor uitvoering van de werkzaamheden voor de uitbreiding van woonwagenkamp Teersdijk en de nieuwbouw van woningen aan de Streekweg een aanvraag van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. In tabel 7.1 is aangegeven voor welke soorten en schadelijke handelingen de omgevingsvergunning moet worden aangevraagd.

Tabel 7.7.1 Soorten en schadelijke handelingen waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd – per deelgebied waarvoor een vergunning wordt aangevraagd.

Soort	Beschermings-regime	Schadelijke handeling	Deelgebied
Alpenwater-salamander	Andere soorten	- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren	Teersdijk (vak B)
Poelkikker	Soorten Habitatrichtlijn	- Het opzettelijk verstoren. - Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.	Teersdijk (vak B)
Bever	Soorten Habitatrichtlijn	- Het opzettelijk verstoren. - Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.	Teersdijk (vak B)
Das	Andere soorten	- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren	Teersdijk (vak B) & Streekweg
Eekhoorn	Andere soorten	- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren	Teersdijk (vak B)

7.2 Locatie waarvoor vergunning wordt aangevraagd

De vergunningsaanvraag is van toepassing op het hele plangebied (Teersdijk (vak B) en Streekweg) voor das, en voor deelgebied Teersdijk (vak B) voor de overige soorten (zie Tabel 11.1 Soorten en schadelijke handelingen waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd. Tabel 7.7.1) Het plangebied en de deelgebieden zijn opgenomen in §2.

7.3 Periode waarvoor de vergunning wordt aangevraagd

De vergunning is benodigd voor de gehele periode waarbinnen de werkzaamheden plaatsvinden. Zekerheidshalve wordt de vergunning aangevraagd voor een periode van vijf jaar, omdat de werkzaamheden voor plangebied Streekweg mogelijk pas over enkele jaren van start gaan, op z'n vroegst in 2026. Zo wordt eventuele uitloop van de werkzaamheden opgevangen. De vergunning wordt zodoende aangevraagd voor de periode juni 2025 t/m juni 2030.

7.4 Voorwaarden waaronder vergunning wordt verleend

Een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit kan alleen worden verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels die staan uitgewerkt in § 8.6.2 Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling van de volgende criteria:

- a) Er is geen andere bevredigende oplossing.
- b) De activiteit is nodig vanwege een genoemd wettelijk belang.
- c) De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de aangevraagde soort.

In de volgende hoofdstukken 8, 9 en 10 wordt nader ingegaan op deze drie criteria a, b en c.

8 Alternatievenafweging

Voor beschermde soorten waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd, moet worden aangetoond dat er voor de voorgenomen activiteit geen alternatief is dat geen of minder negatieve gevolgen heeft voor de desbetreffende soorten. In navolgende paragrafen wordt beschreven waarom het niet uitvoeren van het project (het nul-alternatief), de uitvoering van het project op een alternatieve locatie, alternatieven in de uitvoering (werkwijze) en alternatieven in de planning van het plangebied, niet mogelijk zijn. De informatie is gebaseerd op de informatie die door de gemeente Nijmegen is aangeleverd.

8.1 Alternatieve locatie

De ingreep betreft deze specifieke locatie. Een andere locatie is niet mogelijk omdat de voorziene uitbreiding van het woonwagenkamp aan het bestaande woonwagenkamp ligt. Hiertoe is door de gemeente een afweging van andere locaties met woonwagenkampen gemaakt, andere locaties (Ackerbroekweg, Nijmegen Noord en de Ubbergseweg) zijn echter te klein om in de behoeftes qua aantal standplaatsen te voorzien. Daarnaast zijn nabij de plangebieden andere locaties overwogen waarvan door de aanwezigheid van aanwezige natuurwaarden (b.v. vliegroute gewone dwergvleermuizen is voormalig plangebied Teersdijk vak A) van is afgezien. Uiteindelijk is er een raadsbesluit genomen dat de uitbreiding van woonwagenstandplaatsen in Nijmegen op Teersdijk plaatsvindt. Om deze uitbreiding planologisch mogelijk te maken is vervolgens het bestemmingsplan Dukenburg (2021) vastgesteld.

Voor project Streekweg geldt dat het voormalige Pontem college wordt herontwikkeld tot woningbouw en ateliers. Een alternatieve locatie hiervoor is niet mogelijk, omdat de locatie van de voormalige school dient te worden herontwikkeld. Het Pontem college is in 2020 gesloopt, op dat moment had dit perceel logischerwijs nog nauwelijks waarde voor de beschermde soorten die rond het gebied aanwezig zijn. Door deze locatie te herontwikkelen in plaats van op een voormalig onbebouwd groengebied te bouwen, wordt elders reeds langer aanwezige natuur gespaard.

8.2 Alternatieven in inrichting en uitvoering

Het is niet wenselijk om de ingreep niet uit te voeren (zie hoofdstuk 9: Wettelijk belang).

Door het nemen van soortgerichte maatregelen worden nadelige effecten op beschermde soorten zo veel mogelijk beperkt (zie H6). Er worden in het huidige plan daar waar mogelijk maatregelen getroffen om in eerste instantie verstoring zoveel mogelijk te voorkomen en daarnaast ecologische verbindingen en bestaand foerageergebied van beschermde

soorten te behouden, te versterken of te optimaliseren. Het doel van deze maatregelen is om de gebieden waarin de ontwikkelingen plaats vinden op korte en lange termijn geschikt te houden als leefgebied. Dit wordt bewerkstelligd door binnen het huidige leefgebied optimaal beheer toe te passen en door de aanplant van eikenbomen, fruitbomen en vruchtdragende struiken/hagen. Belangrijke ecologische verbindingzones, zoals de watergang die ten zuiden van deelgebied Teersdijk ligt, worden bovendien afgeschermd van verstoringinvloeden. Verder wordt voor de das geschikt foerageer- en leefgebied grenzend aan het huidig leefgebied ontsloten en geoptimaliseerd. Een beter uitvoeringsalternatief is er niet voor de gemoeide beschermde soorten.

8.3 Alternatieven in planning

Er wordt gefaseerd gewerkt in zowel ruimte als tijd, waardoor verstoring in het plangebied wordt geminimaliseerd. Die fasering is opgesteld om de werkzaamheden voor uitbreiding van het woonwagenkamp Teersdijk tijdig op te starten en tegelijkertijd te garanderen dat er tijdig kan worden gestart met het verder optimaliseren van het foerageergebied van de das, maar ook andere soorten profiteren mee.

De werkzaamheden vinden daarnaast plaats buiten de kwetsbare periode van de gemoeide beschermde soorten. Er is geen alternatieve planning mogelijk die minder effect heeft op deze soorten.

9 Wettelijk belang

9.1 Wettelijke belangen waarvoor vergunning wordt aangevraagd

Een tweede criterium voor vergunningverlening is dat de voorgenomen ingreep een wettelijk belang dient. Het betreft de wettelijke belangen zoals genoemd in artikel 8.74j. (soorten Vogelrichtlijn), art. 8.74k (soorten Habitatrichtlijn) en artikel 8.74l. (andere soorten) van het Bkl. In onderstaande tabel 9.1 is aangegeven voor welke belangen een vergunning wordt aangevraagd voor Alpenwatersalamander, poelkikker, bever, das en eekhoorn. De volgende paragrafen geven een onderbouwing van deze wettelijke belangen. De informatie is gebaseerd op de informatie die door gemeente Nijmegen is aangeleverd.

Tabel 9.9.1 *Wettelijk belang waaronder een vergunning wordt aangevraagd. Het betreft de wettelijke belangen zoals genoemd in artikel 8.74j. (soorten Vogelrichtlijn), art. 8.74k (soorten Habitatrichtlijn) en artikel 8.74l. (andere soorten) van het Bkl.*

Soort	Deelgebied	Ow- beschermingsregime	Wettelijke belangen
Poelkikker, bever	Teersdijk (vak B)	Soorten Habitatrichtlijn	In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of <u>andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale</u> of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
Alpenwatersalamander, das, eekhoorn	Teersdijk (vak B) Streekweg	Andere soorten	In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of <u>andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale</u> of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; In het kader van de <u>ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden</u> , daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

9.2 Dwingende reden van groot openbaar belang: aanpak woningtekort

Gezien de dwingende reden van groot openbaar belang van sociale aard van de aanpak van het woningtekort door de bouw van 30 woonwagendplaatsen en 100 woningen (zie H2), de noodzaak tot woningbouw aangetoond met woningbehoefteonderzoek en woonvisie van gemeente Nijmegen in bijlage V (Gemeente Nijmegen, 2024), de

onmogelijkheid het woningtekort op een andere manier aan te pakken dan voorgesteld, zijn we van mening dat dit belang zwaarder mag wegen dan het belang van het plangebied voor de beschermde soorten.

9.3 In het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling van stadsdeel Dukenburg

Het wettelijk belang is het realiseren van twee ruimtelijke ontwikkelingen in stadsdeel Dukenburg - die een groot volkshuisvestelijk, sociaal en economisch belang dienen.

Voor de ruimtelijke ontwikkeling in deelgebied Teersdijk geldt dat er een groot tekort is aan woonwagendplaatsen in Nijmegen. Jarenlang zijn er geen nieuwe standplaatsen ontwikkeld. Met het realiseren van ca. 30 eenheden wordt dit tekort teruggedrongen.

Voor project Streekweg wordt voorzien in een speciale woningbehoefte met ca. 100 woningen voor CPO en alternatieve woonvormen en ateliers ten behoeve van de creatieve sector. Het voormalige Pontem college wordt her-ontwikkeld tot woningbouw en ateliers. De locatie van de voormalige school dient te worden her-ontwikkeld.

Om deze ruimtelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk te maken is het bestemmingsplan Dukenburg (2021) vastgesteld. Gezien de noodzaak tot uitbreiding van het aantal woonwagendplaatsen en woningbouw in stadsdeel Dukenburg en de onmogelijkheid om deze ruimtelijke ontwikkelingen elders te realiseren of anders aan te pakken dan voorgesteld, zijn we van mening dat dit belang zwaarder mag wegen dan het belang van het plangebied voor de beschermde soorten.

10 Staat van instandhouding

Een derde criterium voor vergunningverlening is dat de activiteit niet leidt tot een verslechtering van de staat van instandhouding (Svl) van de soort(en) waarvoor vergunning wordt aangevraagd. De volgende criteria zijn van belang bij het bepalen van de staat van instandhouding:

- de omvang van de populatie,
- de verspreiding van de populatie,
- het leefgebied, de functionaliteit van het leefgebied en het natuurlijke verspreidingsgebied, en
- het toekomstperspectief.

Onderstaande paragrafen geven een korte samenvatting over de huidige staat van instandhouding van de soorten waarvoor vergunning wordt aangevraagd en de gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding van deze soorten.

10.1 Alpenwatersalamander

10.1.1 Landelijke staat van instandhouding

Er is voor Alpenwatersalamander vanuit NEM-rapportage geen geschikte data beschikbaar om landelijke populatietrends te bepalen (Norren, 2019). Verondersteld wordt dat de landelijke populatie stabiel is. Door uitzettingen is het verspreidingsgebied van Alpenwatersalamander wel enigszins vergroot, maar de verspreiding van de in het wild voorkomende Alpenwatersalamanders stabiel (RAVON). Het zwaartepunt van de verspreiding van de Alpenwatersalamander ligt in Noord-Brabant en Limburg (RAVON). De Alpenwatersalamander heeft op de Rode Lijst de status “Thans niet bedreigd” (RAVON).

Figuur 10.1 Trend verspreiding Alpenwatersalamander, landelijk. Bron: NEM (RAVON/CBS); raven.nl

10.1.2 Regionale staat van instandhouding

De populatie Alpenwatersalamanders in Gelderland vormt vijf procent van de landelijke populatie - geschat op basis van het aantal bezette kilometerhokken (Norren, 2019). Er is onvoldoende data beschikbaar om populatietrends, het aantal deelpopulaties en trends over het verspreidingsgebied van Alpenwatersalamander te bepalen. Gebaseerd op expert judgement wordt ingeschat dat de kwaliteit van het leefgebied van Alpenwatersalamander stabiel is in Gelderland (2019). Het toekomstperspectief wordt als gunstig ingeschat wanneer er geen ingrijpende maatregelen plaatsvinden waardoor kerngebied van de verspreiding niet wordt aangetast. In Gelderland betreft dat kerngebied het Stuwwallengebied rond Nijmegen en het rivierduinengebied langs de Maas (Norren, 2019).

10.1.3 Lokale staat van instandhouding

Er zijn geen gegevens bekend van de lokale staat van instandhouding van Alpenwatersalamander. Aangenomen wordt dat deze in lijn is met de regionale staat van instandhouding. Er is alle reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding dezelfde trend volgt als de regionale trend, gezien het kerngebied van de verspreiding van Alpenwatersalamander zich rond de gemeente Nijmegen bevindt.

10.1.4 Gevolgen van voorliggend project voor de staat van instandhouding

Aangezien nadelige gevolgen door de uitbreiding van woonwagenkamp Teersdijk en eventueel de nieuwbouw aan de Streekweg met maatregelen voorkomen en beperkt worden (zie §6.3), is redelijkerwijs uitgesloten dat de voorgenoemde ingreep leidt tot een

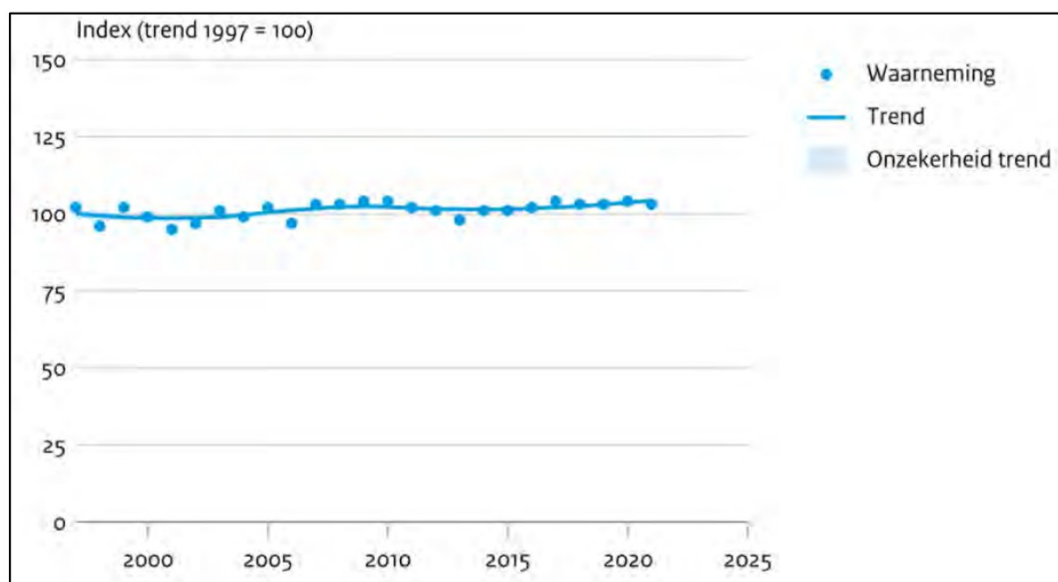

verslechtering van de voor de staat van instandhouding van Alpenwatersalamander. Het plangebied bevindt zich bovendien buiten de kern van het leefgebied rond Nijmegen (de stuwwallen en de maasduinen), de in de wijk Tolhuis waargenomen Alpenwatersalamanders (NDFF, 2025) betreffen vermoedelijk uitgezette Alpenwatersalamanders.

10.2 Poelkikker

10.2.1 Landelijke staat van instandhouding

De poelkikker neemt, sinds 1997, in aantal enigszins toe en komt vooral voor in het oosten en zuiden van Nederland. De landelijke staat van instandhouding is gunstig (www.clo.nl). De poelkikker heeft op de Rode Lijst de status "thans niet bedreigd" en de trendbeoordeling is matige toename (RAVON).

Figuur 10.2 Trend verspreiding poelkikker, landelijk. Bron: NEM (RAVON/CBS); clo.nl (2025c)

10.2.2 Regionale staat van instandhouding

De Gelderse populatie van de poelkikker vormt op basis van het aantal bezette kilometerhokken (in de periode 2009-2018) een derde van de landelijke populatie (Norren, 2019). Poelkikker komt met name voor in het stroomgebied van grote rivieren (de Rijn, de Waal en de IJssel). Het aantal deelpopulaties is niet bekend.

Populatiетrends voor Gelderland worden niet bepaald omdat hiervoor geen geschikte data beschikbaar is, er is dan ook geen inschatting te maken van populatiетrends. De trend in verspreiding wordt bepaald op basis van NEM-data uit de periode 2009-2018 en is "stabiel". Gezien deze trend wordt ervan uitgegaan dat er met betrekking tot de kwaliteit van het leefgebied voor poelkikker weinig veranderd is in deze periode.

Het toekomstperspectief van poelkikker wordt daarom – in lijn met de landelijke trend – als “gunstig” beoordeeld (Norren, 2019).

10.2.3 Lokale staat van instandhouding

Er zijn geen gegevens bekend van de lokale staat van instandhouding van poelkikker. Aangenomen wordt dat deze in lijn is met de regionale staat van instandhouding. Er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding een andere trend volgt dan de regionale trend.

10.2.4 Gevolgen van voorliggend project voor de staat van instandhouding

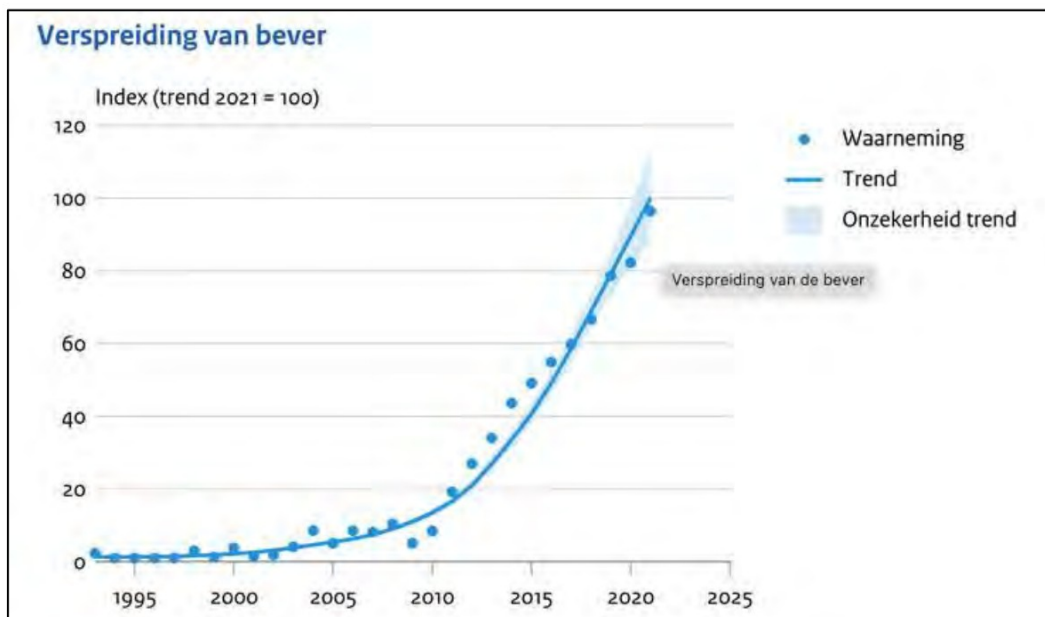
Aangezien nadelige gevolgen door de uitbreiding van woonwagenveld Teersdijk en eventueel de nieuwbouw aan de Streekweg met maatregelen voorkomen en beperkt worden (zie §6.4), is redelijkerwijs uitgesloten dat de voorgenomen ingreep leidt tot een verslechtering van de voor de staat van instandhouding van poelkikker.

10.3 Bever

10.3.1 Landelijke staat van instandhouding

Sinds uitzettingen van bever in Nederland in 1988 vertoont de beverpopulatie gestage groei en verspreid de bever zich via waterwegen over heel Nederland. Momenteel komen bevers voor langs alle grote rivieren vanaf de Gelderse Poort tot en met de Biesbosch en het Hollands Diep, langs zijbeken en zijrivieren van de Maas, de Flevopolders, de Hunze en het Zuidlaardermeer. Er was sprake van een scheiding tussen een Zuid- en Midden-Nederlandse populatie en een Noord-Nederlandse populatie, maar de bever is bezig zich nog verder te verspreiden over Nederland waarbij vooral rivieren, zijbeken en kanalen worden gevolgd (Norren, 2020).

De bever neemt de laatste jaren zowel in aantal als in verspreiding sterk toe (clo.nl, 2025b). Sinds 2018 wordt de landelijke staat van instandhouding voor bever als ‘gunstig’ beschouwd. De bever staat op de Rode Lijst als ‘thans niet bedreigd’.

Figuur 10.3 Trend verspreiding poelkikker, landelijk. Bron: NEM (Zoogdiervereeniging/CBS); clo.nl (2025b)

10.3.2 Regionale staat van instandhouding

Gelderland draagt - met de beverpopulatie langs de Rijn, Waal en IJssel - voor een groot deel bij aan de landelijke staat van instandhouding van de bever. Ook voor de provincie geldt dat de beverpopulatie groeit. De omvang van de huidige populatie is niet bekend, de omvang van de populatie werd in 2018 nog als 'ongunstig – ontoereikend' beoordeeld omdat met de toen vastgestelde populatieomvang nog geen langdurige levensvatbare populatie was bereikt. Het leefgebied wordt voor bever als 'gunstig' en 'verbeterend' beoordeeld (Goutbeek, 2018). In 2018 was de staat van instandhouding voor bever 'Ongunstig – ontoereikend vanwege de populatieomvang, maar 'naar verwachting binnen enkele jaren gunstig'. Het toekomstperspectief voor bevers in Gelderland was en is dan ook 'gunstig'. Sinds 2018 wordt de regionale staat van instandhouding voor bever als 'gunstig' beschouwd er is geen reden om aan te nemen dat die af zou wijken van de landelijke trend.

10.3.3 Lokale staat van instandhouding

Er zijn geen gegevens bekend van de lokale staat van instandhouding van bever. Aangenomen wordt dat deze in lijn is met de regionale staat van instandhouding. Er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding een andere trend volgt dan de regionale trend.

10.3.4 Gevolgen van het project voor de staat van instandhouding

Door het nemen van maatregelen (zie §6.5) wordt voorkomen dat individuen worden gedood en dieren worden verstoord in de kwetsbare periode. Er blijft voldoende

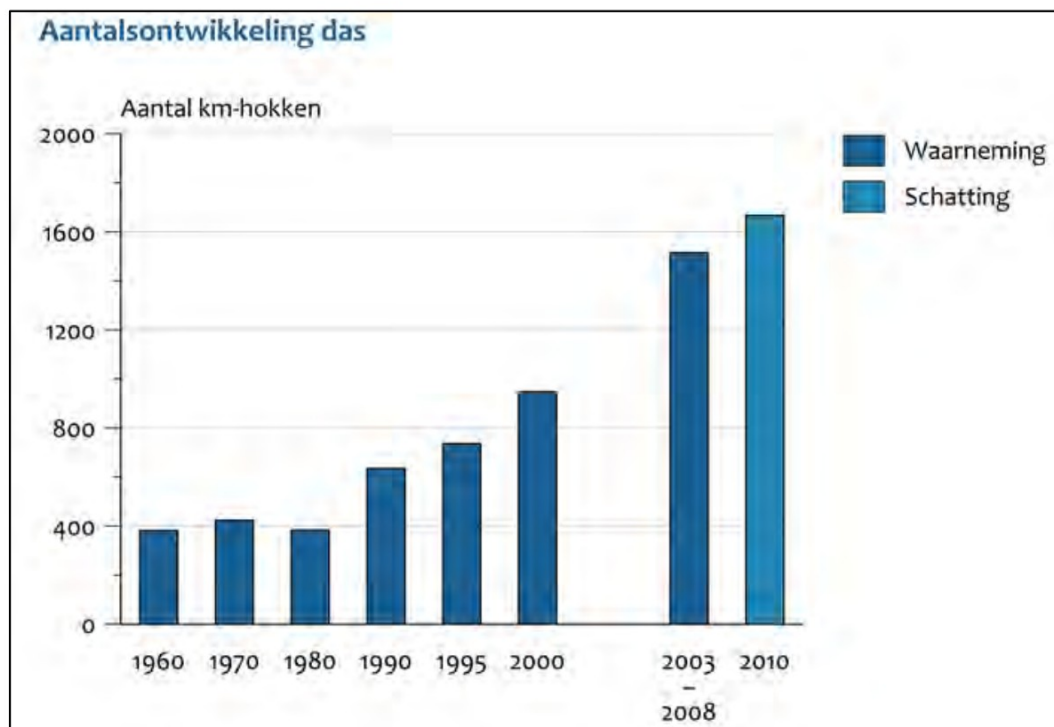

foerageergebied behouden en bevers zijn prima in staat uiteindelijk aan de veranderde situatie aan te passen. Een negatieve invloed op de staat van instandhouding als gevolg van het project kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

10.4 Das

10.4.1 Landelijke staat van instandhouding

Tot twee eeuwen geleden kwam de das algemeen voor in Nederland. Na 1850 is de populatie in rap tempo achteruitgegaan door actieve vervolging (tot 1942) en vervolgens door ruilverkaveling en ten gevolge van verkeer en de aanleg van wegen in het leefgebied van das (Norren, 2020). Nadat jacht is gestopt, herintroducties zijn gedaan en verkeersmaatregelen zijn getroffen is het aantal dassen in Nederland weer flink toegenomen. Voor 1990 werd het aantal belopen burchten op 800 bepaald, met ca. 2200 dieren. Het herstel van de populatie zette in de jaren 1990 sterk door. Sinds die jaren heeft Das zich weer door Nederland verspreid - das komt nu voornamelijk voor in alle oostelijke provincies en op alle hogere zandgronden, maar ook in zuidwest Friesland. Verspreiding van das wordt beoordeeld als 'verbeterend', de kwaliteit van het leefgebied als 'gunstig' en de trend in kwaliteit van leefgebied als 'stabiel' en het toekomstperspectief als 'gunstig'. De staat van instandhouding is 'gunstig' (Goutbeek, 2018) en das staat op de Rode Lijst als 'thans niet bedreigd'.

Figuur 10.4 Trend aantalsontwikkeling das tot 2008, landelijk. Bron: Stichting Das en Boom; clo (2025d)

10.4.2 Regionale staat van instandhouding

Gelderland draagt - met de dassenpopulaties in het Rijk van Nijmegen en op de Veluwe - voor een groot deel bij aan de landelijke staat van instandhouding van de das. Ook voor de provincie geldt dat de dassenpopulatie groeit. De omvang van de huidige populatie is niet bekend maar wordt als 'gunstig' beoordeeld (Goutbeek, 2018). Het leefgebied wordt voor das als 'gunstig' en 'stabiel' beoordeeld. Doordat het verspreidingsgebied toeneemt wordt dit als 'verbeterend' beoordeeld. Het toekomstperspectief en de staat van instandhouding voor dassen in Gelderland is dan ook 'gunstig' (Goutbeek, 2018).

10.4.3 Lokale staat van instandhouding

In enkele gebieden lijkt de populatiegroei te stabiliseren, o.a. in het Rijk van Nijmegen (Norren, 2020). Gezien de voormalige regionale groei en de landelijke groei van de populatie dassen, valt daaruit op te maken dat das hier daar waar het leefgebied geschikt is ook voorkomt.

Er zijn verder geen gegevens bekend van de lokale staat van instandhouding van das. Aangenomen wordt dat deze in lijn is met de regionale staat van instandhouding. Er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding een andere trend volgt dan de regionale trend.

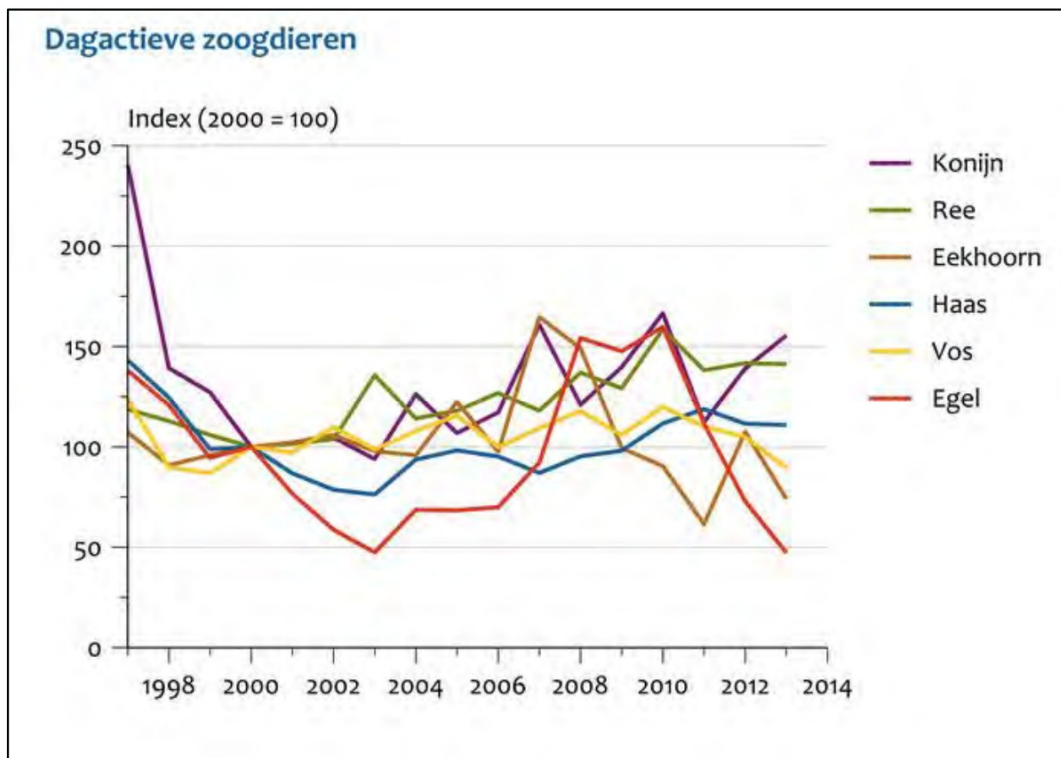
10.4.4 Gevolgen van het project voor de staat van instandhouding

Door het nemen van maatregelen (zie §6.6) wordt voorkomen dat individuen worden gedood en dieren worden verstoord in de kwetsbare periode. Er blijft voldoende foerageergebied behouden en bevers zijn prima in staat uiteindelijk aan de veranderde situatie aan te passen. Een negatieve invloed op de staat van instandhouding als gevolg van het project kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

10.5 Eekhoorn

10.5.1 Landelijke staat van instandhouding

In de jaren zestig is de eekhoornpopulatie door een virusziekte sterk afgenomen, maar na 1970 vond herstel plaats. De populatie is 1996 matig afgenomen, en ook in het begin van de 21ste eeuw was er sprake van een matige afname (clo, 2025e). Daarom is de inschatting van de huidige populatieaantallen 'ongunstig – ontoereikend' (noren, 2019). Er is een hoge mate van onzekerheid rond de populatieomvang van eekhoorns in Nederland, de populatiegrootte wordt geschat op meer dan 25.000 voortplantende dieren (Norren, 2020). Eekhoorn komt algemeen voor in Nederland, met name op de hogere zandgronden in de oostelijke helft van Nederland. De verspreiding is sinds 1950 toegenomen of stabiel en beoordeeld als 'gunstig' (Norren, 2019 en 2020). Er is geen landelijke staat van instandhouding bekend voor eekhoorn (Norren, 2019). Eekhoorn staat op de Rode Lijst als 'thans niet bedreigd'.

Figuur 10.5 Trend dagactieve zoogdieren 1996-2014, landelijk. Bron: Zoogdierverseniging, CBS; clo.nl (2025e)

10.5.2 Regionale staat van instandhouding

Gelderland draagt - met ongeveer twintig procent van het landelijke verspreidingsgebied voor eekhoorn - voor een groot deel bij aan de landelijke staat van instandhouding van de eekhoorn (Norren, 2019). Het aantal eekhoorns in Gelderland is over de periode 1996-2017 stabiel, de populatiegrootte is 'gunstig' (Norren, 2019). Het huidige verspreidingsgebied is beoordeeld als 'gunstig'. Ondanks de toename van het bosoppervlak en de leeftijd van bossen in de provincie is de kwaliteit van het leefgebied van eekhoorn 'onzeker' vanwege de negatieve effecten van depositie van verzurende stoffen. Hoewel de eekhoorn dus nog steeds voorkomt in zijn oorspronkelijke leefgebied, bestaat er een grote mate van onzekerheid over de kwaliteit van dit leefgebied voor eekhoorn. De staat van instandhouding van eekhoorn in Gelderland is daarom 'onbekend'.

10.5.3 Lokale staat van instandhouding

Er zijn geen gegevens bekend van de lokale staat van instandhouding van eekhoorn. Aangenomen wordt dat deze in lijn is met de regionale staat van instandhouding. Er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding een andere trend volgt dan de regionale trend.

10.5.4 **Gevolgen van het project voor de staat van instandhouding**

Aangezien nadelige gevolgen door het project op eekhoorn met maatregelen voorkomen en beperkt worden (zie §6.7), is redelijkerwijs uitgesloten dat de voorgenomen ingreep leidt tot een verslechtering van de voor de staat van instandhouding van eekhoorn.

11 Conclusie

Voor uitvoering van de werkzaamheden voor nok 214174 Quick-scans en vergunningaanvraag Streekweg en Teersdijk is een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig voor de volgende soorten en schadelijke handelingen: zie tabel 11.1

Tabel 11.1 Soorten en schadelijke handelingen waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd.

Soort	Beschermings-regime	Schadelijke handeling
Alpenwater-salamander	Andere soorten	- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren
Poelkikker	Soorten Habitatrichtlijn	- Het opzettelijk verstoren. - Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.
Bever	Soorten Habitatrichtlijn	- Het opzettelijk verstoren. - Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.
Das	Andere soorten	- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren
Eekhoorn	Andere soorten	- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren

Er wordt voldaan aan de criteria van vergunningverlening:

- De voorgenomen ingreep is nodig vanwege wettelijke belangen (§9.1), namelijk:
 - In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
 - In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.
- Er is geen andere bevredigende oplossing voor de voorgenomen ingreep.
- De voorgenomen ingreep leidt niet tot een verslechtering van de voor de staat van instandhouding van de soorten waarvoor vergunning wordt aangevraagd.

Met de in dit activiteitenplan beschreven aanpak en maatregelen wordt invulling gegeven aan de zorgplicht en wordt gewaarborgd dat het werk wordt uitgevoerd met het minste nadelige gevolgen voor betreffende soorten.

Literatuur

- BIJ12, 2017a. Kennisdocument Bever, versie 1.0 juli 2017.
- BIJ12, 2017b. Kennisdocument Das, versie 1.0 juli 2017.
- BIJ12, 2017c. Kennisdocument Poelkikker, versie 1.0 juli 2017.
- BIJ12, 2024. Kennisdocument Kleine marterachtigen, versie 1.1 juli 2024.
- Daamen, J., 2021a. Quicksan Wet natuurbescherming Streekweg 21, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0214. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen, J., 2021b. Quicksan Wet natuurbescherming plangebied Hippe Kip, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0333. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen, J., 2021c. Quicksan Wet natuurbescherming uitbreiding woonwagenkamp Teersdijk, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0635. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Emond, D., Verhoek, L., Olde Wolbers, R., Kalkman, M. & Anema, L.. 2022a. Onderzoek beschermde fauna Teersdijk te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-234. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L. & Dorenbosch, M. 2022b. Onderzoek beschermde fauna Streekweg te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-233. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L., Kruijt, D., Olde Wolbers, R. & Kalkman, M. 2022c. Onderzoek beschermde fauna Van Rosenbergweg/Hippe Kip te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-232. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- EIS, 2024. Kennisblad vermiljoenkever. www.eis-nederland.nl/soortenbeleid/habitatrichtlijn/kevers/vermiljoenkever (bekeken op 11 juli 2024)
- Gemeente Nijmegen, april 2024. Beter benutten en betaalbaar bouwen Nijmeegse Woonagenda 2024-2029. Zie Bijlage V
- Goutbeek, A.B. 2018. De staat van instandhouding. Factsheets voor 25 soorten in Gelderland. Referentienummer 079761421 B. Arcadis, Arnhem.
- Informatiekaart Natuur. https://atlas.bij12.nl/WebViewer/index.html?viewer=ikn_pub. Geraadpleegd op 27 mei 2024.
- Informatiepunt Leefomgeving. <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/geconsolideerde-teksten-omgevingswet/>. Geraadpleegd op 27 mei 2024.
- Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>. Geraadpleegd op 27 mei 2024.
- Norren, van E. (red.), 2019. Staat van instandhouding Gelderland. Factsheets voor 24 soorten in Gelderland. Rapport 2019.09. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Norren, E. van, J. Dekker & H. Limpens, 2020. Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- NGB, 2023. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023. Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen'.
- Hunink, S. 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Ow. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.

P. Roemers, 2024. Quicksan soortenbescherming uitbreiding woonwagenvak en nieuwbouw aan de Teersdijk en de Streekweg te Nijmegen. Rapport 24-260. Waardenburg Ecology, Culemborg/Haren. Zie bijlage II

Roemers, P., 2025. Nader onderzoek beschermde soorten Teersdijk en Streekweg te Nijmegen – najaar en winter 2024. Actualisatie van onderzoek gericht op bever en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. Zie bijlage III.

Van Kessel, N. & M. Dorenbosch 2023. Inrichtingsvisie voor behoud leefgebied das - Streekweg Nijmegen. Visie als basis voor een mitigatieplan. Rapport 23-310. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Van Kessel, N., M. Dorenbosch & P. Roemers 2024. Compensatie- en mitigatieplan das te Nijmegen. Plan voor behoud van de das in de omgeving van Hippe Kip, Teersdijk en Streekweg. Rapport 23-334. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Geraadpleegde websites:

BIJ12.nl/kennisdocumenten

clo.nl, 2025a. <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1571-trend-van-zoogdieren>

clo.nl, 2025b. <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1555-zoogdieren-van-de-habitatrichtlijn->

clo.nl, 2025c. <https://www.clo.nl/indicatoren/nl155304-amfibieen-van-de-habitatrichtlijn-1997-2021>

clo.nl, 2025d. <https://www.clo.nl/indicatoren/nl107105-das-1960-2010>

clo.nl, 2025e. <https://www.clo.nl/indicatoren/nl142407-aantalsontwikkeling-dagactieve-zoogdieren-1994-2013>

<https://www.ivn.nl/aanbod/tiny-forest/leren-over-de-natuur/tiny-forest-voor-gemeenten/>

ravon.nl, geraadpleegd voor informatie amfibieën.

sovon.nl, geraadpleegd voor informatie over broedvogels

NDFF, geraadpleegd in september 2024 en februari 2025

Bijlage I Verslag van het overleg op 24 oktober
2024 met de provincie Gelderland,
Waardenburg Ecology, Das en Boom
en de gemeente Nijmegen.

Verslag overleg Casus Teersdijk-Streekweg Nijmegen 24 oktober 2024

Op 24 oktober vond op het Provinciehuis te Arnhem overleg plaats over de ontwikkelingen Teersdijk en Streekweg te Nijmegen. Doel van het overleg was om te bespreken met de betrokken partijen of tot een haalbare WNB vergunning voor de projecten Streekweg en Teersdijk kan worden gekomen voor de das. En in het bijzonder of op korte termijn een (aparte) vergunning kan worden verkregen voor project Teersdijk (realiseren nieuwe woonwagendplaatsen).

Bij het overleg waren aanwezig:

- Provincie Gelderland: [REDACTED] (senior vergunningverlener), [REDACTED] (beleidsadviseur huisvesting aandachtsgroepen)
- Gemeente Nijmegen: [REDACTED] (projectontwikkelaar), [REDACTED] (Projectleider)
- Das & Boom: [REDACTED]
- Waardenburg Ecology: [REDACTED]

[REDACTED] licht de twee projecten toe waar het om gaat:

1. Uitbreiding 30 woonwagendplaatsen aan de Teersdijk
2. Ontwikkeling 150 nieuwbouwwoningen (bijzondere woonvormen) + atelierruimtes aan de Streekweg

Er is inmiddels een concept mitigatieplan dat door Provincie en Das&Boom is beoordeeld. Conclusie is dat tot nu toe te weinig wordt gecompenseerd, onder andere (maar niet uitsluitend) omdat niet alle voorgestelde maatregelen getroffen kunnen worden doordat stakeholders niet willen meewerken. Tegelijkertijd wordt ook geconstateerd door Gemeente Nijmegen en Waardenburg dat er binnen het gebied Teersdijk- Streekweg weinig andere voor de hand liggende compensatiemogelijkheden zijn. Het geschikt(er) maken van het voornaamste foerageergebied op locatie Hippe Kip zou wel voldoende kunnen zijn maar dan zouden de huidige eigenaren moeten meewerken aan een beheer- en uitvoeringsplan voor dit gebied, waarbij het terrein optimaal wordt ingericht als leefgebied voor de das. Dit zou dan uiteraard ook in lijn blijvend beheerd moeten worden. Hier zullen de huidige eigenaren naar alle waarschijnlijkheid niet aan meewerken. Ook een aanpassing van het omgevingsplan is niet afdoende om juridisch af te dwingen dat de locatie geschikt foerageergebied wordt en dit zal ook tot veel weerstand leiden.

De vraag die daarom wordt gesteld aan Provincie (als bevoegd gezag) is of wij de gemeente Nijmegen op korte termijn toch door kan met de uitbreiding van de woonwagendplaatsen (gezien de volkshuisvestelijke belangen en de politieke druk die hier op zit) zonder gronden te moeten verwerven om te compenseren. In de directe

omgeving kunnen kan een set andere mitigerende maatregelen genomen worden, waarvan een deel al in het mitigatie- en compensatieplan is opgenomen.

De opzet voor de maatregelen die getroffen kunnen worden om in eerste instantie enkel voor de Teersdijk (fase 1) een vergunning te verkrijgen worden hieronder voorgesteld.

- A: Compensatiegebied (foerageergebied) **begaanbaar maken** en optimaliseren (beheer: grasland met bemesting, fruitbomen, evt. hagen) in het noordwestelijk puntje van Park Staddijk (tussen de A73 en het park, waar nu een fauna-passage ligt. Concreet: Schapengaas direct parallel aan A73 vervangen door dassenraster en bestaand dassenraster aan oostzijde perceel op diverse plekken toegankelijk maken voor dassen
- B: Compensatiegebied (foerageergebied) bij de Hippe kip begaanbaar maken en optimaliseren (beheer: grasland, fruitbomen, hagen rondom perceel).
- C: Bruggetjes over de wetering tussen DELA en de A73 om verbinding binnen het bestaande leefgebied te verbeteren.
- D: Houtwal en menswerend hek langs de randen van de uitbreiding van het woonwagenkamp Teersdijk, zodat de verbindende functie van het bosje dat verwijderd wordt niet geheel verloren gaat en de verstorende werking die uitgaat van de aanlegfase en gebruikersfase van de nieuwe woningen.
- E: Optimalisatie van de inrichting en het beheer van het compensatiegebiedje ten noorden van de Stadsnomaden: het beheer kan hier verbeterd worden (evt. bemesting, kort houden gras), bovendien kan de aanleg van een menswerend hek/houtwal/haag/grondwal het gebied aantrekkelijker maken. Ook heeft Das & Boom als feedback op het eerder voorgelegde mitigatie- en compensatieplan enkele extra maatregelen voorgesteld, zoals de realisatie van een haag middenin het gebied. Indien weg tussen burcht en compensatiegebiedje behouden blijft, de aanleg van een dassentunnel en dassenraster conform advies Das&Boom
- F: Tijdelijk geoptimaliseerd beheer van de percelen waar uiteindelijk de woningen langs de Streekweg worden gebouwd: Zolang het project Streekweg nog geen doorgang vindt is het goed mogelijk hier het beheer af te stemmen op de dassen.

Om vervolgens ook te compenseren voor project Streekweg (fase 2) worden de volgende ingrepen voorgesteld:

- G: het gebied van het talud en de wetering (DELA) en de A73 kan als foerageergebied verbeterd worden. Dit is een gebied van 3 ha wat nu weliswaar ook geschikt is als leefgebied/foerageergebied, maar geschikter zou kunnen worden gemaakt als foerageergebied.
- H: De strook grasland ten oosten en zuidoosten van woonwagenpark Teersdijk is nu weinig aantrekkelijk i.v.m. verstoring vanuit het woonwagenpark / straks de drukkere autoweg. Hier zou meer beplanting kunnen worden aangebracht als

geleiding, zodat ook deze stroken grasland een betere verbindende functie krijgen.

- I: Vermindering van verkeersslachtoffers en verbetering van verbinding van noordelijk gelegen leefgebied door de aanleg van fauna-passage(s). De op de kaart aangegeven verbinding (I) ligt op een plek waar nu een duiker onder de weg doorloopt, dit vormt eventueel een mogelijkheid om zonder graafwerkzaamheden een fauna-passage aan te leggen. Die duiker biedt net genoeg ruimte (70 cm tot de waterlijn) voor een faunapassage voor de das. Door hier een plank of 'oever' in de duiker aan te brengen kan wellicht een passage worden gemaakt. Das & Boom tekent hierbij aan dat een andere fauna passage ter hoogte van perceel 'B' nodig zal zijn om dassen in het westen van het plangebied veilig onder de van Rosenburgweg te geleiden, maar ook dat de aanleg van een verbinding onder de van Rosenburgweg mogelijk niet voldoende soelaas biedt: ook de enkele honderden meters noordelijk gelegen Wijchenseweg vormt een belangrijke barrière voor das (Mogelijk dat hier dus nog een extra fauna passage nodig is). Ook dient over de gehele lengte van de weg waar een fauna-passage wordt aangelegd, een rastering te worden aangebracht.

Provincie en Das & Boom geven aan in principe akkoord te zijn met bovenstaande voorgestelde maatregelen. Met name de maatregelen ten aanzien van de uitbreiding van woonwagenvak Teersdijk zijn besproken en in principe voldoende bevonden, e.e.a dient wel te worden uitgewerkt in een mitigatieplan en vergunningsaanvraag. Met name de maatregelen die noodzakelijk zijn voor fase 2 (realisatie woningen Streekweg) dienen nog verder te worden uitgewerkt door Waardenburg Ecology, in samenspraak met Das en Boom en de gemeente Nijmegen.

Provincie geeft aan dat voor beide projecten één vergunning kan worden aangevraagd, waarbij de uitwerking van de exacte mitigerende maatregelen die nog extra nodig zijn voor ontwikkeling van de Streekweg als voorwaarde opgenomen kan worden (2 fasen). Onderzoek naar deze aanvullende maatregelen zal parallel plaatsvinden en mogelijk nog gedurende de behandelingstermijn toegevoegd worden.

Ook dient nog te worden aangetekend dat nog nader ecologisch onderzoek gedaan moeten worden naar andere diersoorten in het gebied. Dit kan parallel lopen en zal naar verwachting niet opnieuw tot grote verrassingen of hoge meerkosten leiden. De aanvraag kan eind van het jaar of begin 2025 worden ingediend, in de aanvraag wordt aangegeven naar welke soorten nog onderzoeken lopen en hoe er met het eventueel voorkomen van die soorten wordt omgegaan wanneer ze aanwezig zijn. Het betreft in dit geval twee soorten amfibieën, Alpenwatersalamander en Poelkikker, waarvoor in het voorjaar van 2025 het onderzoek wordt afgerond.

Er wordt geadviseerd om (met het oog op eventueel bezwaar en beroep) voor een uitgebreide procedure te kiezen. Tegen de zomer van 2025 kan dan ontheffing worden verkregen.

Das & Boom vraagt zich nog af of nabij 'D' nog sprake is van grote bos kap van het populierenbos. Gemeenten Nijmegen geeft aan dat dit niet aan de orde is. De bedoeling is dat deze bomen behouden blijven.

Waardenburg ecology geeft aan de bovenstaande maatregelen uit te gaan werken tot een plan en één vergunningsaanvraag in twee fasen voor de projecten Teersdijk (fase 1) en Streekweg (fase 2). Dit plan wordt nogmaals aan Das en Boom voorgelegd, voordat het op wordt genomen in de vergunningsaanvraag.

Bijlage II Rapportage van de flora en fauna- quicksan (Roemers, 2024)

Quickscan soortenbescherming uitbreiding woonwagenvak en nieuwbouw aan de Teersdijk en de Streekweg te Nijmegen

Toetsing in het kader van de Omgevingswet

[REDACTED], MSc.

**WAARDEN
BURG**
Ecology

we
consult
nature.

Quickscan soortenbescherming uitbreiding woonwagenvak en nieuwbouw aan de Teersdijk en de Streekweg te Nijmegen

Toetsing in het kader van de Omgevingswet

■■■■■■■■■■, MSc.

Status uitgave: definitief

Rapportnummer: 24-260
Projectnummer: 24-0463
Datum uitgave: 31 juli 2024
Foto omslag: ■■■■■■■■ / Waardenburg Ecology
Projectleider: ■■■■■■■■, MSc.
Tweede lezer: ■■■■■■■■
Opdrachtgever: ■■■■■■■■ Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
Nederland
Referentie opdrachtgever: VPL is 330351
Akkoord voor uitgave: ■■■■■■■■
Datum akkoord: 30-07-2024

Graag citeren als: ■■■■■■■■, 2024. Quickscan soortenbescherming uitbreiding woonwagenvak en nieuwbouw aan de Teersdijk en de Streekweg te Nijmegen. Rapport 24-260. Waardenburg Ecology, Culemborg/Haren.

Trefwoorden: Omgevingswet, Soortenbescherming, Streekweg, Teersdijk, Vermiljoenkever, Alpenwatersalamander, Poelkikker, Das, Bever, Kleine Marterachtigen, Steenmarter, Woelrat

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding en doel	8
1.2 Reikwijdte van het onderzoek	9
1.3 Wettelijk kader	10
1.4 Methodiek onderzoek	11
1.5 Disclaimer	12
2 Beschrijving plangebieden en voorgenomen ingreep	13
2.1 Beschrijving plangebieden	13
2.2 Voorgenomen ingreep	20
3 Effecten op flora en fauna	22
3.1 Algemeen	22
3.2 Planten	22
3.3 Ongewervelden	24
3.4 Vissen	28
3.5 Amfibieën	29
3.6 Reptielen	32
3.7 Grondgebonden zoogdieren	33
3.8 Vleermuizen	41
3.9 Vogels	44
4 Maatregelen en nader onderzoek	48
4.1 Functie plangebieden	48
4.2 Nader onderzoek	50
4.3 Preventieve maatregelen	52
4.4 Maatregelen voor vergunningsplichtige gevallen	53
4.5 Maatregelen in het kader van vergunningsvrije gevallen	53

5	Conclusie en aanbevelingen	56
5.1	<i>Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit</i>	56
5.2	<i>Nader onderzoek</i>	56
5.3	<i>Maatregelen om te voldoen aan de specifieke zorgplicht</i>	57
5.4	<i>Natuurkansen</i>	57
6	Betekenis van de gebieden Hippe Kip en Teersdijk (vak A) voor beschermde soorten	58
6.1	<i>Inleiding, disclaimer</i>	58
6.2	<i>Beschrijving gebieden</i>	58
6.3	<i>Mogelijke betekenis voor beschermde flora en fauna</i>	60
7	Literatuur	64

Samenvatting

Omgevingswet onderdeel soortbescherming (rood: nader onderzoek en/of vergunning nodig, geel: maatregelen nodig, groen: geen gevolgen).

Soortgroep	Effecten (zijn er schadelijke gevolgen?)	Aanvullend onderzoek om vast te stellen of sprake is van een schadelijke handeling	Maatregelen om schadelijke gevolgen te voorkomen of te beperken (Bal art. 11.27 lid 1a en 1b)	Vervolgstappen i.h.k.v. omgevingsvergunning
Vergunningsplichtige gevallen (schadelijke handelingen Bal 11.37, 11.46, 11.54) – maatregelen				
Planten	Geen	-	-	-
Ongewervelden	Enkel na 2025: Mogelijk vernielen van verblijfplaatsen van vermiljoenkever bij kap van bomen in plangebied Teersdijk. Ook kunnen hierbij vermiljoenkevers worden gedood (Bal art. 11.46 lid 1a en d)	Nader onderzoek bestaat uit twee inventarisatie bezoeken in de actieve periode van vermiljoenkever.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of en zo ja welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of een omgevingsvergunning nodig is.
Vissen	Geen	-	-	-
Amfibieën	Mogelijk vernielen leefgebied/verblijfplaatsen Alpenwatersalamander . Ook kunnen hierbij Alpenwatersalamanders gedood worden (Bal art. artikel 11.54, lid 1a en b)	Nader onderzoek volgens Soorteninventarisatieprotocol Alpenwatersalamander (NGB, 2023).	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of en zo ja welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of een omgevingsvergunning nodig is.
	Mogelijk vernielen leefgebied/verblijfplaatsen van poelkikker . Ook kunnen hierbij poelkikkers worden gedood (Bal art. 11.46 lid 1a en d)	Nader onderzoek volgens Soorteninventarisatieprotocol Poelkikker (NGB, 2023).	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of en zo ja welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of een omgevingsvergunning nodig is.
Reptielen	Geen	-	-	-
Grondgebonden zoogdieren	Mogelijk vernielen leefgebied/verblijfplaatsen van bever . Ook kunnen hierbij bevers worden gedood (Bal art. 11.46 lid 1a en d)	Nader sporenonderzoek in de bladerloze periode en onderzoek volgens BIJ12 Kennisdocument Bever.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of en zo ja welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of een omgevingsvergunning nodig is.
	Mogelijk vernielen leefgebied/verblijfplaatsen van das , eekhoorn (enkel na 2025) , kleine marterachtigen en steenmarter . Ook kunnen hierbij individuen gedood	Nader sporenonderzoek in de bladerloze periode en onderzoek volgens BIJ12 Kennisdocument Das / Kleine marterachtigen en	1. Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of en zo ja welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.	1. Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of een omgevingsvergunning nodig is.

	worden (Bal art. artikel 11.54, lid 1a en b).	sporenonderzoek naar steenmarter.	2. Voor <u>kleine marterachtigen</u> kan ook een mitigatie- en compensatieplan worden opgesteld zonder nader onderzoek uit te voeren.	2. Op basis van dat mitigatie- en compensatieplan kan dan een omgevingsvergunning worden aangevraagd.
	Mogelijk vernielen leefgebied/verblijfplaatsen van woelrat (Bal art. artikel 11.54, lid 1a en b)	Nader sporenonderzoek en onderzoek en inventarisatie op basis van zichtwaarneming.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of en zo ja welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of een omgevingsvergunning nodig is.
Vleermuizen	Mogelijk vernielen van verblijfplaatsen van vleermuizen bij kap van bomen in plangebied Teersdijk. Mogelijk aantasten van de functie van verblijfplaatsen in plangebied Streekweg en plangebied Teersdijk. Ook kunnen hierbij vleermuizen worden gedood (Bal art. 11.46 lid 1a en d)	Een bomeninspectie in het bladerloze seizoen waarbij voor vleermuizen geschikte boomholtes worden geïnventariseerd. Na 2025 dient nader onderzoek conform vleermuisprotocol plaats te vinden.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of en zo ja welke maatregelen nodig zijn.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of een omgevingsvergunning nodig is.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	Mogelijk vernietiging van jaarrond beschermde nestplaatsen of verstoring van broedvogels met een jaarrond beschermd nest (Bal art. 11.37 lid 1d).	Een bomeninspectie in het bladerloze seizoen, mogelijk gevolgd door nader onderzoek.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of en zo ja welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.	Op basis van het nader onderzoek kan worden vastgesteld of een omgevingsvergunning nodig is
Algemene broedvogels	Vernietiging van nesten of verstoring van broedvogels moet worden voorkomen (Bal art. 11.37 lid 1d).	N.v.t	Om schadelijke gevolgen te voorkomen wordt het rooien van beplanting en (voorbereidende) werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd (deze loopt globaal van half maart tot half augustus).	-

Kwetsbare of bedreigde waarop de specifieke zorgplicht van toepassing is (vergunningvrije gevallen)

Soortgroep	Effecten op de volgende soorten	Nader onderzoek	Maatregelen om schadelijke gevolgen te beperken (Bal art. 11.27 lid 1a en 1b)
Planten	Beverpjes, kamgras	-	Maatregelen staan beschreven in §4.5
Ongewervelden	Dagvlinders, bijen, hommels	-	Maatregelen staan beschreven in §4.5
Vissen	Geen	-	-
Amfibieën	Effecten op soorten die zijn aangewezen als 'vergunningsvrij geval'	-	Maatregelen staan beschreven in §4.5
Reptielen	Geen	-	-

Grondgebonden zoogdieren

Effecten op soorten die zijn aangewezen als 'vergunningsvrij geval'.

-

Maatregelen staan beschreven in §4.5.

Omgevingswet onderdeel gebiedsbescherming en houtopstanden

Beschermingsregime	Effect	Aanvullend onderzoek	Zorgplicht
Natura 2000	Mogelijke verslechterende of significant verstorende gevolgen zijn op voorhand uitgesloten, met mogelijke uitzondering van effecten van stikstof.	Aerius-berekening.	Aanvullende maatregelen in het kader van de zorgplicht zijn op basis van dit onderzoek niet nodig. Na het uitvoeren van de AERIUS-berekening kunnen maatregelen nodig zijn om effecten door stikstofdepositie te mitigeren.
Natuurnetwerk Nederland, bijzondere natuurgebieden en landschappen	De plangebieden ligt buiten het NNN. De regels ten aanzien van het NNN zijn niet van toepassing. Het plangebied Teersdijk grenst aan een watergang die deel uitmaakt van de Groene Ontwikkelingszone.	- -	- Er zullen <u>mogelijk</u> maatregelen moeten worden getroffen om te garanderen dat de ecologische functie van deze watergang niet wordt aangetast door externe effecten ten gevolge van de uitbreiding van het woonwagenvak Teersdijk.
Bescherming van houtopstanden Ow	Er worden geen houtopstanden zoals bedoeld in het Bal art. 11.111 gekapt, een kapmelding (Ow) is niet van toepassing.	-	

1 Inleiding

Voorliggend rapport betreft een actualisatie van in 2021 opgestelde Quicksan rapportages (Daamen, 2021a, b en c). De ingreep die in dit rapportage getoetst wordt verschilt echter van de ingreep uit de voorgaande Quicksans: de plannen voor de gebieden 'Hippe Kip' en 'Teersdijk vak A' gaan niet door. Deze gebieden en hun (mogelijke) betekenis voor beschermde soorten zijn op verzoek van de gemeente Nijmegen wel kort beschreven in Hoofdstuk 6 maar worden bij het toetsen van de ingreep enkel behandeld als deel van de omgeving van de plangebieden 'Streekweg' en 'Teersdijk vak B' (de locaties waar een ingreep plaats gaat vinden).

1.1 Aanleiding en doel

Gemeente Nijmegen is voornemens om in de omgeving van de Streekweg en woonwagencamp Teersdijk in Nijmegen twee ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren, namelijk de bouw van nieuwe woningen aan de Streekweg en de uitbreiding van woonwagencamp Teersdijk. Deze ingreep kan mogelijk gevolgen hebben voor van nature in het wild levende dieren en/of planten en is daarmee een 'flora- en fauna-activiteit' in de zin van de Omgevingswet (Ow).

Waardenburg Ecology heeft in opdracht van gemeente Nijmegen op basis van twee oriënterende veldonderzoeken (d.d. 27 mei 2024 en 23 juni 2024) en bronnenonderzoek de gevolgen van deze ingreep op beschermde soorten in het kader van de Omgevingswet (Ow) beoordeeld en getoetst aan de specifieke zorgplichtbepalingen van de Ow. Het doel van dit onderzoek is te bepalen of voor de voorgenomen ingreep een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is.

De Ow kent een *specifieke zorgplicht* voor flora- en fauna-activiteiten. Deze specifieke zorgplicht houdt kort gezegd in dat iedereen die een activiteit uitvoert, nadelige gevolgen voor *planten en dieren* zoveel mogelijk moet voorkomen of ongedaan moet maken. De specifieke zorgplicht houdt onder andere in dat voorafgaand aan de activiteit nagegaan wordt of er aanwijzingen zijn voor het voorkomen van kwetsbare of bedreigde soorten binnen de invloedssfeer van de activiteit.

Dit rapport doet verslag van de resultaten van dit onderzoek en geeft adviezen over eventueel te nemen vervolgstappen. Concreet geeft dit rapport antwoord op de volgende vragen:

- Zijn er aanwijzingen dat er binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep soorten voorkomen waarop de specifieke zorgplicht van toepassing is? (Bal art. 11.27, lid 2a)

- Zo ja, kunnen voor deze soorten planten of deze soorten dieren nadelige gevolgen op voorhand worden uitgesloten voor nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en eieren? (Bal art. 11.27, lid 2b)
- Als deze gevolgen niet kunnen worden uitgesloten welke gevolgen kan de activiteit hebben voor de betreffende soorten? (Bal art. 11.27, lid 2c)
- Welke passende preventieve maatregelen kunnen worden getroffen om de nadelige gevolgen te voorkomen? (Bal art. 11.27, lid 2d)
- Indien nadelige gevolgen niet kunnen worden voorkomen, welke maatregelen zijn nodig om gevolgen te beperken of ongedaan te maken? (Bal art. 11.27, lid 1c, 2e, 2f)
- Is voor betreffende soorten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig? (Bkl art. 8.74j (Vogelrichtlijn); art. 8.74k (Habitatrichtlijn); art. 8.74l (andere soorten)).

1.2 Reikwijdte van het onderzoek

In dit rapport zijn de gevolgen van voorgenomen ingreep op (*beschermde*) soorten planten en dieren in het kader van de Omgevingswet (Ow) beoordeeld.

Natura 2000-gebieden

Het is op voorhand uitgesloten dat de ingreep verslechterende of significant verstorende gevolgen¹ heeft voor beschermde gebieden, met mogelijke uitzondering van de *effecten van extra stikstofdepositie*. De invloedssfeer van de ingreep (storende factoren) reikt tot ca. 100 meter (exclusief stikstofdepositie). De plangebieden ligt hemelsbreed op ongeveer 5 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken (Bron: Informatiekaart Natuur). Gezien de aard, omvang en duur van de voorgenomen ingreep en de afstand tot Natura 2000-gebieden, is het uitgesloten dat de ingreep aantasting van relevante soorten en begroeiingen in Natura 2000-gebieden veroorzaakt. We adviseren om een AERIUS-berekening uit te voeren om vast te stellen of sprake is van additionele stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Is er sprake van een bijdrage aan de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden? Dan dient deze beoordeeld te worden in het kader van de Ow.

Gelders Natuurnetwerk (GNN) en bijzondere natuurgebieden en landschappen

De plangebieden liggen nabij het GNN (1,75 km noordoostelijk van de Wijchense ven, bron: Informatiekaart Natuur). Gezien de aard, omvang en duur van de voorgenomen ingreep en de afstand tot het GNN is het op voorhand uitgesloten dat de ingreep nadelige gevolgen voor deze gebieden veroorzaakt, met mogelijke uitzondering van de *effecten van extra stikstofdepositie* als gevolg van de ingreep.

De plangebieden grenzen aan een watergang die deel uitmaakt van de Groene Ontwikkelingszone (deelgebied: Groot Nijmegen, bron: Informatiekaart Natuur). De ingreep (zie §2.2) tast deze watergang niet aan. Het plangebied ligt buiten het GNN en de GO. Het toetsingskader voor het GNN en de GO zijn daarom niet van toepassing.

¹ Besluit activiteiten leefomgeving (Bal); Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht) lid 2b.

Houtopstanden

Nadelige gevolgen voor Houtopstanden in de zin van de Ow zijn op voorhand ook uitgesloten. Er worden namelijk geen houtopstanden zoals bedoeld in het Bal art. 11.111 gekapt. De te kappen bomen liggen namelijk binnen de bebouwingscontour houtkap.

1.3 Wettelijk kader

De toetsing is uitgevoerd in het kader van de Ow. Voor de teksten van de Ow verwijzen we naar: wetten.overheid.nl. In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit. Activiteiten die mogelijk gevolgen hebben voor in het wild levende dieren of planten zijn in de Ow gedefinieerd als flora- en fauna-activiteiten. De Ow stelt regels over flora- en fauna-activiteiten om soorten te beschermen. Dit betreft zowel (inter)nationaal beschermde soorten als niet beschermde soorten.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bij de Ow wordt onderscheid gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes waarvoor onder voorwaarden een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning *soorten Vogelrichtlijn*.
- § 11.2.3: omgevingsvergunning *soorten Habitatrichtlijn*.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning *andere soorten* (Bijlage IX Bal).

Voor elk beschermingsregime zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen bepaald. Provincies regelen in een omgevingsverordening of en voor welke flora- en fauna-activiteiten geen vergunningplicht geldt (de vergunningvrije gevallen).

BESCHERMDE SOORTEN

Voor beschermde soorten zijn in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) schadelijke handelingen benoemd en bestaan soortlijsten waarnaar verwezen wordt in het desbetreffende artikel.

- **Europees beschermde diersoorten en plantensoorten**

<i>Soortlijst</i>	<i>Schadelijke handelingen en soortenlijst beschreven in:</i>
- Vogelrichtlijn	art 11.37 Bal
- Habitatrichtlijn, bijlage IV	art 11.46 Bal

- **Andere beschermde dier- en plantensoorten**

<i>Soortlijst</i>	<i>Schadelijke handelingen en soortenlijst beschreven in:</i>
- Bijlage IX	art 11.54 Bal
A. zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers	art 11.54 Bal, 1e lid, onder a
B. vaatplanten	art 11.54 Bal, 1e lid, onder c

- **Vogels met jaarrond beschermde nesten**

- Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten RVO

De *specifieke zorgplicht* voor flora- en fauna-activiteiten heeft een breder toepassingskader dan de drie hierboven genoemde beschermingsregimes. De *specifieke zorgplicht* is van toepassing op van nature in Nederland in het wild voorkomende (Bal art. 11.27, lid 2a):

- soorten van de Vogelrichtlijn (Bijlage I Vogelrichtlijn),
- geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten,
- soorten van de Habitatrichtlijn (Bijlage II, IV, V Habitatrichtlijn),
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten, en
- nationaal beschermde soorten (Bijlage IX Bal).

In deze rapportage worden soorten vermeld op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten zoals opgenomen in Bijlage IX van het Bal kortweg aangeduid als '*beschermde soorten*'. De soorten van Bijlage II en V van de Habitatrichtlijn en van de Rode lijst die niet in de categorie '*beschermde soorten*' vallen worden aangeduid als '*overige soorten*'.

1.4 Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing is opgesteld op basis van de oorspronkelijke QuickScans (Daamen 2021a, b en c), naar verschillende beschermde soorten in 2022 uitgevoerd nader onderzoek (Daamen 2022a, b en c), twee veldbezoeken, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Gevolgen voor beschermde soorten zijn bepaald op basis van de (invloedssfeer van de) voorgenomen ingreep (aard, omvang en duur) en de functie van de plangebieden en omgeving voor beschermde soorten en beoordeeld in het kader van de Ow.

Bronnenonderzoek

Op basis van gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is een actueel overzicht gemaakt van (beschermde) soorten die in de regio voorkomen (d.d. 27 mei 2024). Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. drie km om de plangebieden en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is gebruikgemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

Veldbezoek

De veldbezoeken hebben op 27 mei 2024 (bewolkt, 14 °C) en 23 juni 2024 (zonnig, 24 °C) plaatsgevonden. Daarbij is in de plangebieden en omgeving (tot 100 meter rondom de plangebieden) - met behulp van een verrekijker – gezocht naar beschermde soorten en sporen (zoals nesten, holen uitwerpselen, braakballen, knaagsporen). Omdat de bomen vol in blad stonden en vanwege de grootte van de plangebieden, konden de bomen onvoldoende worden geïnspecteerd op holten, loszittende schors en/of nesten. Het kamp van de Stadsnomaden is tijdens de veldbezoeken niet vlakdekkend onderzocht. Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na juli 2027 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Waardenburg Ecology waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

De onderzoeker die het onderzoek heeft uitgevoerd heeft is door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015.

1.5 Disclaimer

De reikwijdte van de specifieke zorgplicht is op dit moment nog niet duidelijk. De formulering van de specifieke zorgplicht laat veel ruimte voor interpretatie die (nog) niet nader ingevuld is door provincies. Onze interpretatie van de reikwijdte van de specifieke zorgplicht (zie Bijlage I) is gebaseerd op *expert judgement*.

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om af te wegen welke maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht redelijkerwijs genomen worden. De specifieke zorgplicht is niet vrijblijvend, deze is bestuurs- én strafrechtelijk handhaafbaar.

2 Beschrijving plangebieden en voorgenomen ingreep

2.1 Beschrijving plangebieden

Er worden twee plangebieden behandeld die dicht bij elkaar in de buurt liggen: 'Teersdijk (vak B)' en 'Streekweg' (zie Figuur 2.1 en Figuur 2.2). De plangebieden liggen ten westen van de buurt Tolhuis in stadsdeel Dukenburg te Nijmegen.

Plangebied 'Teersdijk (vak B)'

Dit plangebied wordt omsloten door woonwagenveld Teersdijk, de A73 en een watergang (zie Figuur 2.2). Het plangebied bestaat uit een speelweide (gazon, zand en speeltoestellen, zie Figuur 2.3) en uit een bosje (zie Figuur 2.4). Op de plek van het bosje stond vroeger een autosloperij. Over de restanten van die sloperij is bij de sanering van het gebied een zogenaamde 'leeflaag' gestort waar nu een relatief jong bosje staat. In het bosje staat begroeiing van bomen (zomereik, hazelaar, robinia, berk, beuk en es), struweel (hazelaar, zuurbes, huls, spaanse aak) en ondergroei (braam, robertskruid en brandnetel) (zie Figuur 2.4). Langs de randen van het bosje staan her en der oudere bomen (o.a. eik en populier). In het bosje staan of liggen dode bomen en dood hout (afgebroken takken). Er staat een houten boomhut (zie Figuur 2.5) en er loopt een muurtje van oost naar west (zie Figuur 2.6). Ten westen en zuiden van het bosvak loopt een watergang die is aangemerkt als Groene Ontwikkelingszone door de Provincie Gelderland (zie Figuur 2.7), in het plangebied zelf is geen oppervlaktewater aanwezig.

Plangebied 'Streekweg'

Het plangebied wordt aan de westkant begrensd door de Streekweg, het Flex College en een groen ingericht uitvaartcentrum (zie Figuur 2.2). Aan de zuidkant van het plangebied loopt de Staddijk en staan sportterreinen in park Staddijk Noord. De zuidwestelijke hoek van het plangebied bestaat uit een parkeerplaats, omzoomd door bomen (eik, beuk, ruwe berk) met een ondergroei van gras, brandnetel, braam en robertskruid (zie Figuur 2.8).

De zuidoostelijke kant van het plangebied bestaat uit een verwilderde parkachtige omgeving die bestaat uit kruidenrijke grasvelden met langs de randen opgaande begroeiing in de vorm van struweel en verschillende soorten bomen: eik, esdoorn, trompetboom, zoete kers, (schiet)wilg, moerascipres, beuk, oosterse plataan (zie Figuur 2.9 en 2.10). Kruiden staan verspreid door de grasvelden: o.a. speerdistel, rolklaver, rode en witte klaver, boterbloem, zuring, sint janskruid, Duits viltkruid en voederwikke. Rond de grasvelden is ondergroei van geel nagelkruid, robertskruid, late guldenroede, gewone berenklauw, stinkende gouwe en braam aanwezig. Op enkele nattere schaduwrijke plekken staat rus.

Tussen de grasvelden en de parkeerplaats liggen een wandelpad en een sloot (zie Figuur 2.11). Rondom de sloot en het pad is veel opgaande begroeiing aanwezig in de vorm van riet, laurierkers, klimop, hult en bomen (met name wilg en berk).

In het noordelijke gedeelte van plangebied Streekweg zijn de 'Stadsnomaden' gevestigd, hier staat een kamp vol campers, 'rommelhoekjes', tuintjes en schuurtjes (Figuur 2.12). Ten noorden van het plangebied en het kamp van de Stadsnomaden ligt een 'natuurgebiedje' met een vijver, recent aangeplante hoogstamfruitboomgaard en grasland (zie Figuur 2.13 en Figuur 2.14). Ten oosten van het plangebied ligt een groenstrook met kruidenrijk grasland en een strook dichte vegetatie bestaande uit struweel en bomen (met soorten die ook rond de grasvelden binnen het plangebied zijn aangetroffen). Hier loopt ook watergang met dichtbegroeide oevers met o.a. braam, grote kattenstaart en riet.

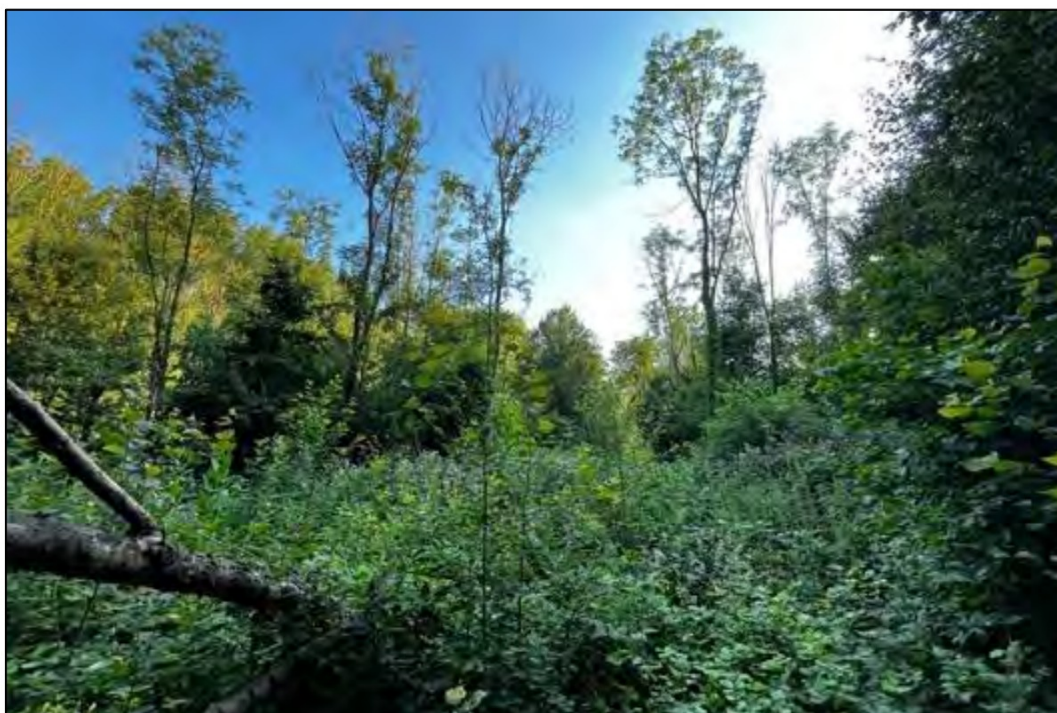
Figuur 2.1 Globale ligging plangebieden (rood omkaderd) in stadsdeel Dukenburg te Nijmegen. (Esri Nederland, Community Map Contributors).

Figuur 2.2 Ligging plangebieden (rood omkaderd). (Esri Nederland, Community Map Contributors)

Figuur 2.3 De speelweide in het oosten van 'Teersdijk (vak B)'

Figuur 2.4 Het dichtbegroeide bosje in 'Teersdijk (vak B)'

Figuur 2.5 De boomhut in het bosje in 'Teersdijk (vak B)'

Figuur 2.6 Er loopt een muurtje van oost naar west door het bosje in 'Teersdijk (vak B)'.

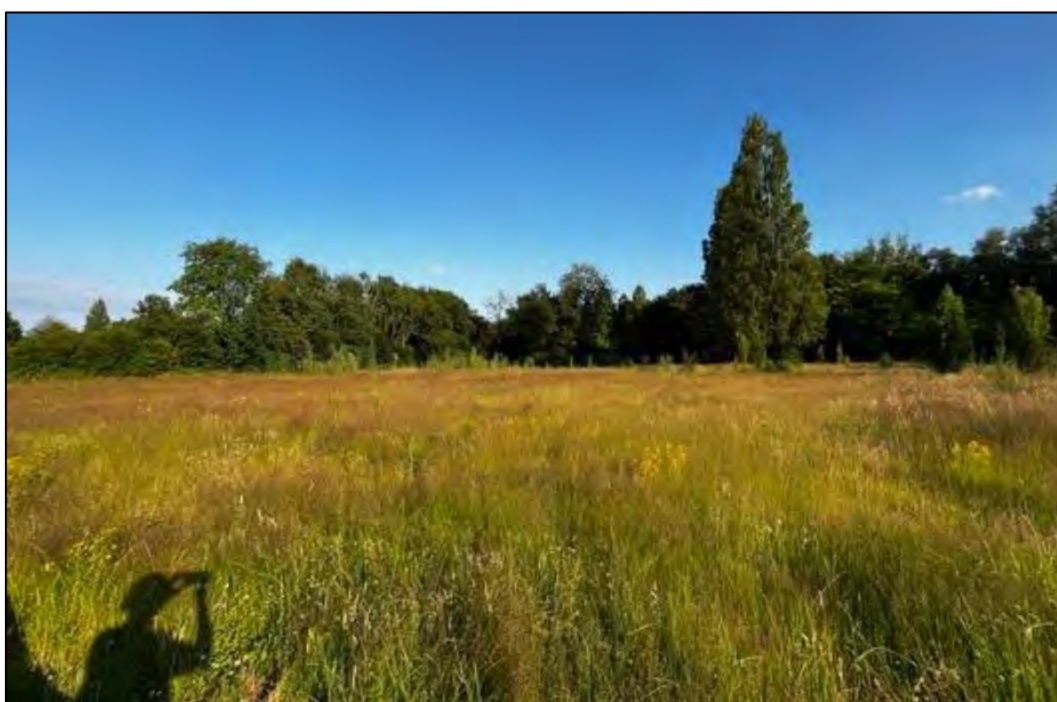
Figuur 2.7 Ten zuiden van plangebied 'Teersdijk (vak B)' loopt een watergang, de zuidelijke rand het plangebied staat hier rechts op de foto.

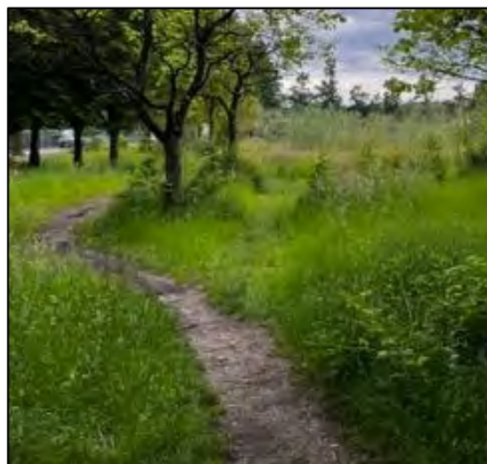
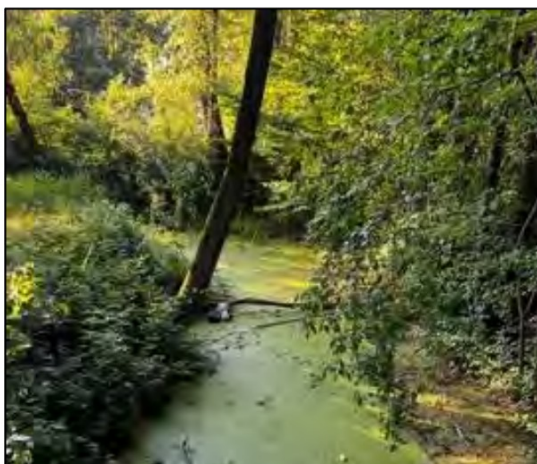
Figuur 2.8 De parkeerplaats in het zuidwesten van plangebied 'Streekweg'.

Figuur 2.9 Grasveld in het zuiden van het plangebied 'Streekweg'.

Figuur 2.10 Grasveld te midden van plangebied 'Streekweg'.

Figuur 2.11 Tussen de grasvelden en de parkeerplaats liggen sloten en een paadje (plangebied Streekweg)

Figuur 2.12 In het noordelijke deel van plangebied Streekweg zijn de stadsnomaden gevestigd.

Figuur 2.13 Ten noorden van plangebied Streekweg is een natuurgebiedje ontwikkeld, hier ligt een vijver (hier vind geen ingreep plaats).

Figuur 2.14 Ten noorden van plangebied 'Streekweg' is een natuurgebiedje ontwikkeld, hier staat een fruitboomgaard (hier vind geen ingreep plaats).

2.2 Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door gemeente Nijmegen.

Teersdijk (vak B): uitbreiding woonwagenkamp.

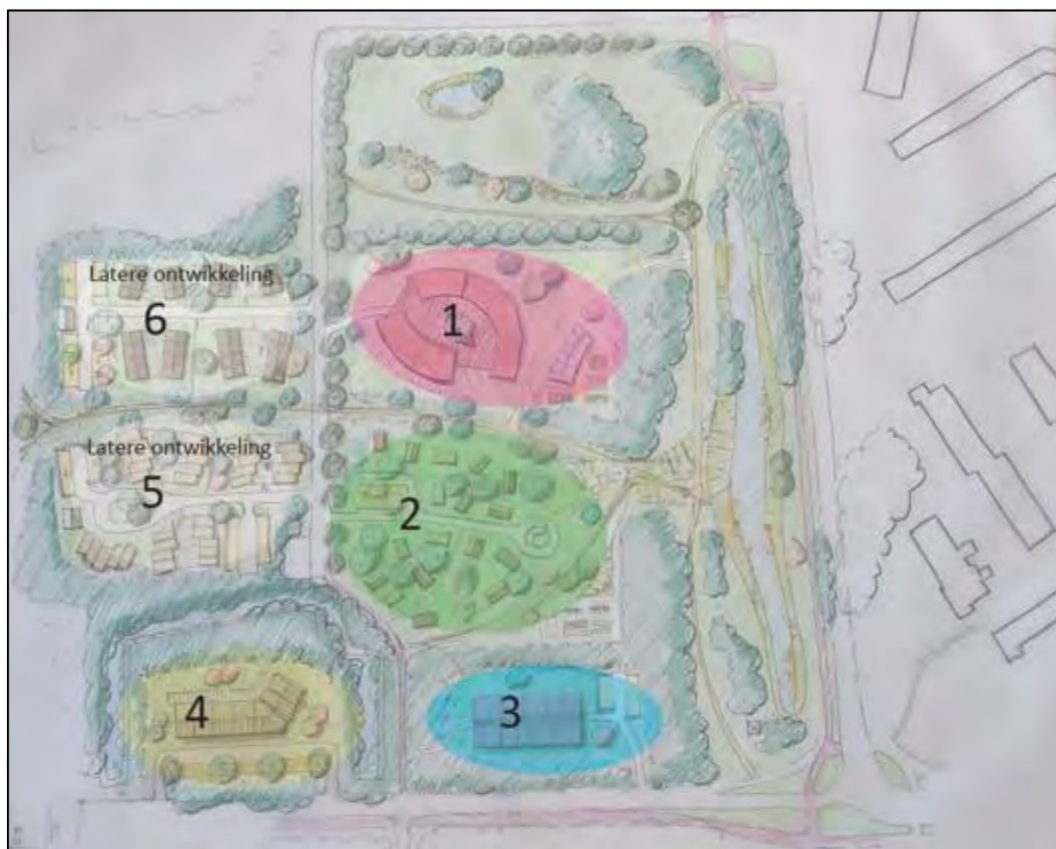
In dit plangebied worden dertig nieuwe standplaatsen voor woonwagens gerealiseerd. Een concept van de plannen is weergegeven in Figuur 2.15. Om uitbreiding van het woonwagenkamp mogelijk te maken wordt het bosje grotendeels verwijderd en wordt het plangebied bouwrijp gemaakt. Uitgangspunt bij de beoordeling van de ingreep is dat hierbij alle vegetatie wordt verwijderd, dat grond- en graafwerkzaamheden plaatsvinden en dat er verlichting geplaatst wordt, bestrating gelegd wordt en dat er nieuwe woonwagens geplaatst worden. De ingebruikname van het woonwagenpark gaat uiteraard ook gepaard met extra verstoring door mensen en verkeer en wordt ook getoetst. Met het verwijderen van groen wordt eind 2024 gestart, de rest van de werkzaamheden gaan van start in 2025. Aan de randen van het plangebied wordt zoveel mogelijk groen gespaard en worden bomen en struweel geplant om een robuuste groene rand te behouden. Er worden geen watergangen aangetast. Er wordt niet 's nachts gewerkt.

Streekweg: honderd nieuwe woningen.

De ingreep betreft het realiseren van honderd 'experimentele' woningen, een atelier en een ontmoetingsruimte. Een concept van de plannen is weergegeven in Figuur 2.16. Het is nog niet precies bekend om wat voor soort woningen het gaat. Uitgangspunt bij de beoordeling van de ingreep is dat enkel struweel wordt verwijderd (er worden geen bomen gerooid). Er vinden wel grond- en graafwerkzaamheden plaats, er wordt bestrating gelegd en er worden woningen, een atelier en een ontmoetingsplek gebouwd. Er wordt straatverlichting langs de Streekweg geplaatst en het kamp van de Stadsnomaden wordt verwijderd. De ingebruikname van het woonwagenpark (gebruiksfasen) gaat uiteraard ook gepaard met extra verstoring door mensen en verkeer en wordt ook getoetst. Rond de te realiseren woningen zal het terrein uiteraard ook extra verlicht worden wanneer de woningen in gebruik worden genomen. Er worden geen watergangen aangetast. Er wordt niet 's nachts gewerkt. Het is nog onduidelijk wanneer de werkzaamheden van start gaan.

Figuur 2.15 Inrichtingsvisie uitbreiding woonwagenkamp Teersdijk (bron: gemeente Nijmegen).

Figuur 2.16 Inrichtingsvisie realisatie woningen Streekweg (deelgebied 1 t/m 4), ontwikkelingen in deelgebied 5 en 6 maken geen deel uit van de in voorliggende rapportage getoetste ingreep (bron: gemeente Nijmegen).

3 Effecten op flora en fauna

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep het volgende beoordeeld:

- Komen er (mogelijk) soorten voor binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep waarop de specifieke zorgplicht van toepassing is (zie §1.3)?
- Kunnen voor deze soorten nadelige gevolgen op voorhand worden uitgesloten?
- Als deze gevolgen niet kunnen worden uitgesloten welke gevolgen kan de activiteit hebben voor deze soorten en is daarbij sprake van een zogenoemde schadelijke handeling?
- Zijn mogelijke gevolgen voor beschermde soorten als gevolg van de voorgenomen ingreep met maatregelen te voorkomen?
- Is voor betreffende soorten een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig?

3.2 Planten

In de wijde omgeving (binnen een straal van drie kilometer) van de plangebieden zijn waarnemingen van akkerogentroost, bergnachtorchis, dreps, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, Kartuizer anjer, knolspirea, korensla, wilde averuit en wilde ridderspoor bekend (*Beschermingsregime andere soorten*) (NDFF, 2024). Er zijn in de (directe omgeving van) plangebieden géén waarnemingen van beschermde soorten planten bekend (NDFF, 2024). De dichtstbijzijnde bekende groeiplaats van bergnachtorchis is park Staddijk (op achthonderd meter van de plangebieden). Knolspirea staat in het park 'Geologenstrook' aan de rand van Zwanenveld (op één kilometer van de plangebieden). Waarnemingen van de overige plantensoorten ('akkerplanten') komen voornamelijk van akkers en hogere zandgronden tussen de Wijchense ven en de Hatertse en Overasseltse vennen (zo'n twee kilometer van de plangebieden).

3.2.1 Functie van de plangebieden voor beschermde planten

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat de plangebieden géén betekenis hebben voor beschermde plantensoorten. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat de plangebieden geen geschikte groeiplaatsen bieden voor beschermde plantensoorten: het ontbreekt aan zonnige en open plaatsen met (matig) voedselarme grond (voor bergnachtorchis en knolspirea) en aan akkers, schrale graslanden of ruderaal open terrein (voor de overige soorten) in de plangebieden. Er zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen tijdens de veldbezoeken. De veldbezoeken vonden plaats in de bloeiperiode van bergnachtorchis, knolspirea en in de groei- of bloeiperiode van beschermde akkerplanten.

Toelichting Teersdijk (vak B)

Het grasveld rond het speelveldje is intensief beheerd, de grasmat wordt hier kort gehouden en is dekkend. Er zijn geen beschermde planten of potentiële groeiplaatsen aangetroffen rond het speeltuintje. In het bosje ontbreekt het grotendeels aan open en lichte groeiplaatsen en de plantensoorten die hier groeien zijn indicatief voor voedselrijke grond (o.a. braam, brandnetel). Het bosje is daarmee geen geschikte groeiplaats voor bergnachtorchis doordat het bladerdek of de begroeiing op de grond (veelal braam of brandnetel) veel licht weg vangt en de grond voedselrijk is. Langs de rand van het bosje en op plekken waar meer licht naar binnen treedt zijn tijdens het veldbezoek geen orchideeën aangetroffen. Voor knolspirea biedt het bosje geen geschikte groeiplaatsen, dit is een soort van (schrale) graslanden. Voor in de regio voorkomende soorten akkerplanten biedt het bosje geen geschikte groeiplaats, dit zijn soorten van akkers, schrale graslanden of ruderaal terrein. Op het muurtje dat door het plangebied loopt zijn geen muurvarens aangetroffen.

Toelichting Streekweg

Knolspirea, bergnachtorchis en beschermde akkerplanten die in de regio voorkomen groeien op zonnige open groeiplaatsen, ruderaal terrein en op (matig) voedselarme grond. De in het plangebied aanwezige plantensoorten duiden op voedselrijke en vrij natte grond (o.a. schietwilg, hazelaar) en de grasvelden bieden vanwege de hoge dichtheid aan gras weinig open groeiplaatsen, daarmee is het plangebied ongeschikt als groeiplaats voor bergnachtorchis, knolspirea en beschermde soorten akkerplanten. Langs enkele wandelpaadjes zijn wel open groeiplaatsen te vinden, hier zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen tijdens het veldonderzoek.

3.2.2 Functie van de plangebieden voor overige soorten planten

Op basis van de NDFF en een habitatgeschiktheidsbeoordeling is bepaald of er aanwijzingen zijn dat er kwetsbare of bedreigde soorten planten binnen de invloedssfeer van de ingreep (kunnen) voorkomen. Deze aanwijzingen zijn er: kamgras en bevertjes zouden voor kunnen komen in de kruidenrijke graslanden binnen plangebied Streekweg. Deze kwetsbare of bedreigde soorten komen voor zover bekend (NDFF, 2024) voor in de regio en het habitat binnen plangebied Streekweg is geschikt voor deze soorten.

Tabel 3.1 Kwetsbare of bedreigde soorten planten die mogelijk voorkomen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit met status op de Rode lijst en/of Habitatrichtlijn II of V soorten.

Soort	Status	Voorkomen
Kamgras	Gevoelig	Mogelijk aanwezig
Beventjes	Kwetsbaar	Mogelijk aanwezig

3.2.3 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Beschermde soorten

Aangezien het voorkomen van beschermde plantensoorten in de plangebieden is uitgesloten, zijn ook effecten van op beschermde plantensoorten als gevolg van de voorgenomen ingreep uitgesloten. Daarmee zijn ook schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van beschermde plantensoorten uitgesloten.

Overige soorten (Bijlage II, V en Rode lijst)

De voorgenomen ingreep leidt mogelijk tot vernietiging van planten van de Rode Lijst. In het kader van de specifieke zorgplicht wordt aanbevolen de maatregelen te nemen die zijn beschreven in §4.5 te treffen, nader onderzoek is niet noodzakelijk.

3.3 Ongewervelden

In de ruimere omgeving (binnen een straal van drie kilometer) van de plangebieden zijn waarnemingen van grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage, teunisbloempijlstaart en witsnuitlibel bekend (NDFF, 2024). Er zijn in de (directe omgeving van) plangebieden géén waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden bekend (NDFF, 2024). Iepenpage en grote vos zijn waargenomen in park Staddijk (op achthonderd meter van de plangebieden), teunisbloempijlstaart in tuinen in de wijken van het westelijk deel van Nijmegen en de overige soorten rond de Wijchense ven en Overasseltse en Hatertse vennen (op zo'n twee kilometer van de plangebieden). Uit de voorgaande quickscans zijn oude waarnemingen van vermiljoenkever bekend uit de directe omgeving van de plangebieden (Daamen 2021b en 2021c).

3.3.1 Functie van de plangebieden voor beschermde ongewervelden

De plangebieden hebben mogelijk een functie als leefgebied voor vermiljoenkever vanwege het voorkomen van dode en/of stervende bomen. Een functie voor andere beschermde soorten ongewervelden is uitgesloten.

Vermiljoenkever leeft onder de schors van deze bomen in vochtige bossen. Met name het bosje in plangebied Teersdijk is geschikt als leefgebied voor vermiljoenkever, maar ook ten noorden van de parkeerplaats in het zuidwesten van plangebied 'Streekweg' staan oudere en dode bomen in een vochtige omgeving. Uit in 2022 uitgevoerd onderzoek naar het voorkomen van vermiljoenkever blijkt dat de plangebieden geen functie hebben voor vermiljoenkever. Op basis van dat nader onderzoek (Daamen 2022a, b en c) en verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) wordt geconcludeerd dat de plangebieden op dit moment geen functie hebben voor vermiljoenkever, maar die conclusie is gebaseerd op gegevens die houdbaar zijn tot 2025. Na 2025 is actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk omdat de plangebieden wel geschikt zijn als leefgebied voor vermiljoenkever.

Tijdens het veldonderzoek is vastgesteld dat de plangebieden geen geschikt leefgebied bieden voor de overige beschermde ongewervelden en er zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen. Het ontbreekt in de plangebieden aan plassen en vennen

met verlandingszones voor gevlekte witsnuitlibel en aan waardplanten voor de overige soorten (hoge (vrijstaande) iep voor iepenpage en grote vos; vrijstaande zoete kers en breedbladige wilgensoorten voor grote vos; boswilg en grauwe wilg voor grote weerschijnvlinder; teunisbloem, kattenstaart en basterdwederik voor teunisbloempijlstaart). De veldbezoeken vonden plaats in de bloeiperiode van waardplanten van teunisbloemstaart en de groei- of bloeiperiode van de waardplanten van de overige soorten vlinders.

Toelichting Teersdijk (vak B)

Er zijn geen iepenbomen waargenomen in het plangebied, maar wel een enkele iep die als struik langs de rand van het bosje staat nabij de speeltuin. In deze iep (struik) zijn geen iepenpages waargenomen en worden ook geen iepenpages verwacht: het leefgebied van iepenpage is de boomkruin van iepenbomen (niet struiken). Het tweede veldbezoek heeft plaatsgevonden in de vliegperiode van iepenpage. Er zijn geen waardplanten van de overige soorten beschermde ongewervelden aangetroffen.

Toelichting Streekweg

Plangebied Streekweg is niet geschikt als voortplantingsplaats voor grote vos ondanks de aanwezigheid van een enkele vermoedelijk zoete kers in het zuiden van het plangebied. Deze boom is ongeschikt als waardplant voor grote vos doordat de boom is niet vrijstaand is (zie Figuur 3.1 hieronder). Voor teunisbloempijlstaart zijn geen waardplanten aangetroffen in het plangebied, maar wel rond de vijver en watergangen in het omliggende gebied (o.a. grote kattenstaart rond de vijver in het natuurgebiedje dat ontwikkeld ten noorden van het plangebied, zie Figuur 2.13). Er zijn geen waardplanten van de overige soorten beschermde ongewervelden aangetroffen.

Figuur 3.1 Een (vermoedelijk zoete) kersenboom in het zuiden van plangebied 'Streekweg' nabij het wandelpad.

3.3.2 Functie van de plangebieden voor overige soorten ongewervelden

Op basis van de NDFF en een habitatgeschiktheidsbeoordeling is bepaald of er aanwijzingen zijn dat er kwetsbare of bedreigde soorten ongewervelden binnen de invloedssfeer van de ingreep (kunnen) voorkomen. Uit de NDFF zijn de volgende kwetsbare of bedreigde soorten ongewervelden bekend uit de directe omgeving van het plangebied: bruin-blauwtje, oranje zandoogje en kleine parelmoervlinder. Bruin zandoogje (een algemeen voorkomende soort) is tijdens het veldbezoek waargenomen in de graslanden te midden van plangebied Streekweg (zie Figuur 3.2). Oranje zandoogje maakt grotendeels gebruik van dezelfde waardplanten en leefgebieden als bruin zandoogje (verscheidene soorten grassen in ruige graslanden) en komt daarmee mogelijk ook voor in plangebied Streekweg. Kleine parelmoervlinder en bruin-blauwtje leven voornamelijk en open pioniervegetatie en in zandige en schrale graslanden: het voorkomen van deze dagvlinders is minder waarschijnlijk omdat werkelijk schraal grasland ontbreekt binnen de plangebieden, maar valt niet geheel uit te sluiten.

Daarnaast zijn uit de wijdere omgeving waarnemingen van enkele kwetsbare of bedreigde soorten bijen en hommels bekend. Plangebied Streekweg biedt met zijn kruidenrijke grasland leefgebied voor deze bedreigde soorten dagvlinders, bijen en hommels (zie Tabel 3.2). Een enkele van deze soorten is ook in plangebied Teersdijk te verwachten vanwege de grote hoeveelheid dood hout die hier voorkomt: de blauwzwarte houtbij. De soort heeft echter een voorkeur voor een open habitat en nestelt in de volle zon gelegen oude boomstammen. Omdat er geen watergangen worden aangetast en vanwege de slechte waterkwaliteit van de sloot langs de parkeerplaats in plangebied Streekweg is het voorkomen van aan water gebonden soorten (haften, kokerjuffers, libellen) binnen de invloedssfeer van de ingreep uitgesloten.

Tabel 3.2 Kwetsbare of bedreigde ongewervelden die mogelijk voorkomen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep met status op de Rode lijst en/of Habitatrichtlijn II of V soorten. Deze soorten zijn met name in plangebied Streekweg in de kruidenrijke graslanden te verwachten (NDFF, 2024).

Soort(groep)	Status	Voorkomen
Dagvlinders		
Oranje zandoogje	gevoelig	Mogelijk aanwezig
Bruin-blauwtje	gevoelig	Mogelijk (sporadisch) aanwezig
Kleine parelmoervlinder	kwetsbaar	Mogelijk (sporadisch) aanwezig
Bijen en hommels		
Blauwe metselbij	kwetsbaar	Mogelijk aanwezig
Blauwzwarte houtbij	bedreigd	Mogelijk aanwezig
Bremzandbij	kwetsbaar	Mogelijk (sporadisch) aanwezig
Gouden kegelbij	bedreigd	Mogelijk aanwezig
Grote koekoeshommel	kwetsbaar	Mogelijk aanwezig

Figuur 3.2 Bruin zandoogje in de graslanden te midden van plangebied 'Streekweg'.

3.3.3 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Beschermde soorten

Op basis van beschikbare informatie uit nader onderzoek dat geldig is tot 2025 wordt het voorkomen van vermiljoenkever in de plangebieden uitgesloten, er worden geen negatieve effecten op vermiljoenkever verwacht wanneer de ingreep plaatsvindt in 2025.

Na 2025 kan het rooien van de bomen in plangebied Teersdijk (vak B) leiden tot het vernietigen van habitat van de vermiljoenkever, een soort van het '*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*'. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.46, eerste lid, Bal).

Er is geen sprake van schadelijke handelingen ten aanzien van vermiljoenkever in plangebied Streekweg, omdat hier geen bomen worden gerooid.

Overige soorten (Bijlage II, V en Rode lijst)

Het rooien van in de zon staande bomen in het bosje binnen plangebied Teersdijk (vak B) leidt mogelijk tot het vernietigen van habitat van blauwzwarte houtbij. Nadelige gevolgen voor deze soorten zijn niet te voorkomen, maar kunnen met maatregelen redelijkerwijs worden beperkt.

Grond- en graafwerkzaamheden, verwijdering van struweel en met name aantasting van de graslandvegetatie in plangebied Streekweg kunnen leiden tot het vernietigen van habitat van alle in Tabel 3.2 genoemde soorten ongewervelden van de Rode Lijst. Nadelige gevolgen voor deze soorten zijn niet te voorkomen, maar kunnen met maatregelen redelijkerwijs worden beperkt.

3.3.4 **Maatregelen**

Maatregelen voor vermiljoenkever zijn afhankelijk van de uitkomsten van het aanvullend onderzoek.

De voorgenomen ingreep heeft mogelijk nadelige gevolgen voor de in Tabel 3.2 genoemde soorten van de Rode Lijst. In het kader van de specifieke zorgplicht wordt aanbevolen de maatregelen te nemen die zijn beschreven in §4.5 te treffen, nader onderzoek is niet noodzakelijk.

3.3.5 **Nader onderzoek**

Op basis van beschikbare informatie en het veldonderzoek kan de aanwezigheid van vermiljoenkever in dode bomen binnen plangebied Teersdijk (vak B) niet worden uitgesloten na 2025. Nader onderzoek naar het voorkomen van vermiljoenkever onder de schors van dode bomen is na 2025 nodig om te beoordelen of er vergunning nodig is en of maatregelen nodig zijn om schadelijke gevolgen voor deze soort te beperken (zie §0).

3.4 **Vissen**

Uit de plangebieden en omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde vissen bekend.

3.4.1 **Functie van de plangebieden voor beschermde vissen**

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat de plangebieden géén betekenis hebben voor beschermde vissen.

Alleen binnen plangebied Streekweg is oppervlaktewater aanwezig: de sloot (zie Figuur 2.11). Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat deze sloot geen geschikt leefgebied biedt voor beschermde vissen die in de ruimere omgeving van Nijmegen voorkomen (grote modderkuiper) vanwege een gebrek aan waterplanten en de slechte waterkwaliteit (het water is troebel en bedekt met kroos). De plangebieden liggen buiten het verspreidingsgebied van andere beschermde soorten vissen. Een functie van de plangebieden voor beschermde vissoorten is uitgesloten.

3.4.2 **Functie van de plangebieden voor overige soorten vissen**

Op basis van de NDFF en een habitatgeschiktheidsbeoordeling is bepaald of er aanwijzingen zijn dat er kwetsbare of bedreigde soorten vissen binnen de invloedssfeer van de ingreep (kunnen) voorkomen. Omdat er geen watergangen worden aangetast ten gevolge van de ingreep, is dat niet het geval. De watergang die binnen plangebied Streekweg aanwezig is (de sloot) is vanwege de slechte waterkwaliteit ook geen geschikt leefgebied voor in de regio voorkomende soorten bedreigde of kwetsbare vissen (kleine modderkruiper).

3.4.3 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Beschermde soorten

Effecten op beschermde vissen als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn uitgesloten. Het enige oppervlaktewater binnen de plangebieden, een sloot binnen plangebied Streekweg, wordt niet aangetast. De sloot heeft ook geen functie voor beschermde vissen. Daarmee zijn ook schadelijke handelingen in het kader van de Ow ten aanzien van beschermde vissen uitgesloten.

Overige soorten (Bijlage II, V en Rode lijst)

Op basis van beschikbare informatie is beoordeeld dat er geen sprake is van nadelige gevolgen ten aanzien van kwetsbare en/of bedreigde vissen.

3.5 Amfibieën

Alle soorten amfibieën zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige soorten'.

In de wijdere omgeving (binnen een straal van drie kilometer) van de plangebieden zijn waarnemingen van Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, groene kikker soorten, heikikker, kamsalamander, kleine watersalamander, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad bekend (NDFF, 2024). Uit de directe omgeving van plangebieden zijn waarnemingen van Alpenwatersalamander, bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker, poelkikker en kleine watersalamander bekend (NDFF, 2024 & Daamen, 2022b).

Alpenwatersalamander en kleine watersalamander zijn waargenomen in tuinen in de wijk Tolhuis, direct ten oosten van de Streekweg (op vijfhonderd meter van de plangebieden). Van kamsalamander is een enkele waarneming bekend uit de wijk Lindenholt (op één kilometer van de plangebieden), deze soort komt voornamelijk langs de uiterwaarden van de Waal voor. Heikikker, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad komen voornamelijk voor in het gebied tussen de Wijchense ven en de Haterste en Overasseltse vennen (op twee tot drie kilometer van de plangebieden). Binnen de plangebieden zijn geen waarnemingen van amfibieën bekend, maar in de directe omgeving van de plangebieden wel: één waarneming van een 'groene kikker' (de soort is niet gedetermineerd) in het bosvak ten zuiden van Teersdijk (vak B) (NDFF, 2024) en één waarneming van roepende poelkikkers en bastaardkikkers langs de watergang ten zuiden van Teersdijk (vak B) (Daamen, 2022b).

3.5.1 Functie van de plangebieden voor amfibieën

De plangebieden hebben (mogelijk) betekenis als landhabitat voor Alpenwatersalamander, poelkikker en algemeen voorkomende soorten amfibieën. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat de plangebieden géén betekenis hebben voor heikikker, kamsalamander, knoflookpad en rugstreeppad. In de plangebieden en de directe omgeving ontbreken geschikte voortplantingswateren en/of geschikt habitat voor deze soorten.

Toelichting

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF, 2024), waarnemingen van poelkikkers bij in 2022 uitgevoerd nader onderzoek (Daamen 2022b) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat de plangebieden - met name Teersdijk (vak B) - mogelijk betekenis hebben voor Alpenwatersalamander en poelkikker als landhabitat.

Alpenwatersalamander is in de wijk Tolhuis waargenomen en is en niet erg kieskeurig wat betreft gebruik van wateren voor voortplanting: zolang de wateren langzaam stromend en vis-arm zijn kunnen ze gebruikt worden als voortplantingswater. Bos en struweel, met name loofbos, vormt geschikt landhabitat voor deze soort. Het bosje in Teersdijk (vak B) grenst aan een voor Alpenwatersalamander geschikt voortplantingswater en heeft daarmee mogelijk een functie als landhabitat (en overwinteringsgebied) voor Alpenwatersalamander. Het gaat dan met name om de zuidwestelijke hoek van het plangebied, daar ligt een door zon beschenen en nog enigszins vegetatierijke watergang met niet al te steile oevers (Figuur 3.3). Ook het vijvertje in het 'natuurgebiedje' boven plangebied Streekweg is geschikt voortplantingswater voor Alpenwatersalamander, daarmee heeft het struweel en het Stadsnomadenkamp een mogelijke functie als landhabitat. Tijdens de veldbezoeken zijn geen Alpenwatersalamanders aangetroffen in de oevervegetatie of in struweel op land, maar een functie van de plangebieden kan niet met zekerheid worden uitgesloten op basis van het veldbezoek.

Roepende poelkikkers zijn tijdens een nader onderzoek (naar andere soorten) in juni 2022 waargenomen langs de watergang ten zuiden van Teersdijk (vak B), net buiten het plangebied (Daamen, 2022b). Mogelijk wordt deze watergang dus gebruikt als voortplantingswater. In de winter bevinden de meeste poelkikkers zich op het land: in de grond ingegraven, in (muizen)holletjes of onder boomstronken of rommel en puin (Bij12, 2017c). Het bosje in Teersdijk (vak B) grenst aan een in 2022 door poelkikker gebruikt voortplantingswater en heeft daarmee mogelijk een functie als landhabitat (en overwinteringsgebied) voor poelkikker. Ook het vijvertje in het 'natuurgebiedje' boven plangebied Streekweg is geschikt voortplantingswater voor poelkikker, daarmee heeft het struweel en het Stadsnomadenkamp een mogelijke functie als landhabitat.

Voor overige soorten beschermde vergunningsplichtige amfibieën ontbreken geschikte voortplantingswateren en/of geschikt habitat. Het betreft dan geïsoleerde vennen en poelen in polder-, heide-, hoogveen- of laagveengebied voor heikikker; rivier geleidende vis-arme strangen en poelen nabij bosrijk gebied voor kamsalamander; laag-dynamisch (sporadisch overstromende) heldere vis-arme wateren langs beek- en rivierdalen met zandige vergraafbare grond voor knoflookpad en tijdelijke visvrije wateren voor rugstreeppad. De sloot in plangebied Streekweg is niet geïsoleerd en waarschijnlijk niet visvrij, sterk beschaduwde, bevat geen tot nauwelijks watervegetatie, de waterkwaliteit is slecht en de sloot is overwoekerd door kroos: daarmee is de sloot ongeschikt als voortplantingswater voor deze amfibieën. De wateren die grenzen aan de plangebieden zijn ook niet geschikt voor deze soorten: want niet geïsoleerd en niet vis-vrij, het ontbreekt in deze wateren bovendien aan uitbundige plantengroei en waterplanten. Enkel het vijvertje in het nieuw ontwikkelde 'natuurgebiedje' ten noorden van plangebied Streekweg (met

vijver en fruitbomen, zie Figuur 2.13) vormt een uitzondering. Een functie van dit vijvertje als voortplantingswater voor heikikker, kamsalamander, knoflookpad en rugstreeppad is uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) en het ontbreken aan voor deze soorten geschikt habitat in de omgeving. Deze soorten komen in de directe omgeving van de plangebieden niet voor en zijn hier ook niet te verwachten.

De plangebieden vormen geschikt landhabitat voor algemeen voorkomende soorten amfibieën (bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander). De wateren rondom de plangebieden zijn namelijk geschikt als voortplantingswater voor deze algemene soorten (die minder kieskeurig zijn m.b.t. hun voortplantingswater). Deze soorten komen ook in de omgeving van de plangebieden voor (NDFF, 2024). Ook het kamp van de Stadsnomaden biedt met zijn vele rommelhoekjes, takkenrillen en struweel een geschikte overwinteringsplaats voor algemeen voorkomende amfibieën.

Figuur 3.3 Voor Alpenwatersalamander (beperkt) geschikt voortplantingswater ten zuidwesten van plangebied teersdijk (vak B).

3.5.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Poelkikker

Grond- en graafwerkzaamheden, het ontruimen van het kamp van de Stadsnomaden en het rooien van bomen en houtig struweel in plangebieden Streekweg en Teersdijk (vak B) kunnen poelkikker van het 'Beschermingsregime Habitatrichtlijn' treffen. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.46, eerste lid, Bal).

Alpenwatersalamander

Grond- en graafwerkzaamheden, het ontruimen van het kamp van de Stadsnomaden en het rooien van bomen en houtig struweel in plangebieden Streekweg en Teersdijk (vak B) kunnen Alpenwatersalamander van het '*Beschermingsregime Andere soorten*' treffen. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

Algemeen voorkomende amfibieën

Grond- en graafwerkzaamheden, het ontruimen van het kamp van de Stadsnomaden en het rooien van bomen en houtig struweel in plangebieden Streekweg en Teersdijk (vak B) kunnen algemeen voorkomende amfibieën van het '*Beschermingsregime andere soorten*' treffen (bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander). Voor deze soorten betreft het een vergunningvrij geval en is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

3.5.3 **Maatregelen**

Maatregelen voor Alpenwatersalamander en poelkikker zijn afhankelijk van de uitkomsten van het nader onderzoek.

In het kader van de specifieke zorgplicht zijn maatregelen aanbevolen om nadelige gevolgen ten aanzien van algemeen voorkomende amfibieën te beperken. Deze maatregelen zijn beschreven in §4.5.

3.5.4 **Nader onderzoek**

Op basis van beschikbare informatie en het veldonderzoek kan de aanwezigheid van Alpenwatersalamander en poelkikker niet worden uitgesloten. Om uitsluitel te kunnen geven over het voorkomen van Alpenwatersalamander en poelkikker is nader veldonderzoek nodig naar voortplantingswater (net buiten de plangebieden) en landbiotoop van deze soorten (zie §4.2). Op basis van de resultaten van dit nader onderzoek kan worden vastgesteld of een vergunning nodig is en maatregelen nodig zijn om schadelijke gevolgen voor deze soort te beperken.

3.6 **Reptielen**

Alle soorten reptielen zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige soorten'.

Uit de wijdere omgeving van het onderzoeksgebied zijn waarnemingen van zandhagedis en levendbarende hagedis bekend. Beide soorten zijn waargenomen op de heide en zandgronden rondom de Hatertse en Overasseltse Vennen (op twee tot drie kilometer van de plangebieden). Uit de directe omgeving van de plangebieden zijn geen waarnemingen van reptielen bekend.

3.6.1 **Functie van de plangebieden voor reptielen**

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat de plangebieden géén betekenis heeft voor (beschermde) reptielen. In de plangebieden ontbreken de ecologische randvoorwaarden (overwinterings- en ei-afzetplekken, foerageergebied) voor reptielen. Heide, (hoge) zandgronden, en duinen vormen het leefgebied voor deze soorten, maar ontbreken in omgeving van de plangebieden.

3.6.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow**

Aangezien het voorkomen van beschermde soorten reptielen in de plangebieden kan worden uitgesloten, kunnen (negatieve) effecten op deze soortgroep als gevolg van de voorgenomen ingreep eveneens worden uitgesloten.

Op basis van beschikbare informatie is beoordeeld dat er geen sprake is van schadelijke handelingen ten aanzien van reptielen. Er zijn geen maatregelen nodig en nader onderzoek naar reptielen is niet nodig.

3.7 **Grondgebonden zoogdieren**

Vrijwel alle soorten grondgebonden zoogdieren zijn beschermd. De specifieke zorgplicht is niet van toepassing op niet beschermde grondgebonden zoogdieren.

In de wijde omgeving (binnen een straal van drie kilometer) van de plangebieden zijn waarnemingen van aardmuis, bever, bosmuis, bunzing, das, dwergmuis, dwergspitsmuis, eekhoorn, egel, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos, vos, wezel, woelrat en wolf bekend (NDFF, 2024). Uit de directe omgeving van de plangebieden zijn waarnemingen van bever, bosmuis, das, eekhoorn, haas, huisspitsmuis, konijn, steenmarter en vos bekend (NDFF, 2024).

3.7.1 **Functie van de plangebieden voor beschermde grondgebonden zoogdieren**

Beide plangebieden vormen (mogelijk) leefgebied met verblijfplaatsen voor de volgende vergunningsplichtige beschermde soorten: das, eekhoorn, kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn, wezel) en steenmarter. Plangebied Teersdijk (vak B) vormt daarnaast mogelijk leefgebied met verblijfplaatsen voor de vergunningsplichtige beschermde soorten bever en woelrat. Ook voor algemeen voorkomende soorten waarvoor géén vergunningsplicht bij ruimtelijke ingrepen geldt vormen de plangebieden geschikt leefgebied: het gaat dan om soort(groep)en als muizen, woelmuizen en spitsmuizen, egel, haas en vos.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF, 2024), het veldonderzoek en de aard van het plangebied wordt geconcludeerd dat de plangebieden géén betekenis hebben voor andere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren. Een essentiële functie van de plangebieden voor ree en wolf is uitgesloten vanwege het beperkte oppervlakte van de

plangebieden, de hoge mate van verstoring en de geïsoleerde ligging van de plangebieden ten opzichte van geschikt leefgebied voor deze soorten.

Toelichting

Bever

Naar de functie van de plangebieden voor bever is onderzoek gedaan (Daamen, 2022a t/m c): uit dat onderzoek bleek dat de plangebieden geen essentiële functie hadden voor bever. Tijdens de veldonderzoeken zijn sporen en 'glijbanen' van bevers aangetroffen langs de watergang ten zuiden van Teersdijk (vak B). Daarmee is het aannemelijk dat het plangebied nu wel een functie heeft voor bever. Er lopen wissels naar het bosvak ten zuiden van de watergang (buiten het plangebied) en er zijn vraatsporen van bever aangetroffen in het bosje in Teersdijk (vak B) (zie Figuur 3.4). Binnen het plangebied is geen beverburcht aangetroffen. Omdat de veldbezoeken niet in het bladerloze seizoen hebben plaatsgevonden, is aanwezigheid van een burcht of oeverhol binnen het plangebied echter niet met zekerheid uit te sluiten. Ook kan niet op voorhand worden uitgesloten dat bevers in deze zomer of het najaar nieuwe hollen graven. Het plangebied is mogelijk essentieel foerageergebied van bever, omdat er in de directe omgeving nauwelijks foerageergebied van dezelfde kwaliteit aanwezig is: bever verkiest een opstand van jongere bomen boven oudere (dikkere) bomen en die jonge opstand is met name in het bosje in Teersdijk (vak B) te vinden. Ook zal de bever gebruik maken van de watergangen langs het plangebied om zich te verplaatsen tussen foerageergebied en burcht. Een functie van de sloot binnen plangebied Streekweg is uitgesloten op basis het ontbreken van sporen van bever.

Das

Het bosje in plangebied Teersdijk (vak B) maakt deel uit van het leefgebied van das en vormt mogelijk (essentieel) foerageergebied voor das (Daamen, 2022a). Plangebied Streekweg is ook leefgebied voor das: ten noorden van het plangebied ligt aan de Streekweg een dassenburcht die nog steeds in gebruik lijkt te zijn (Figuur 3.5): de openingen zijn vrij gehouden en de hollen zijn recent uitgegraven (onderhouden). Er zijn geen sporen van das aangetroffen rond de burcht, mogelijk zijn die door recente regenval verloren gegaan. De grasvelden binnen het plangebied maken onderdeel uit van het leefgebied van das en zijn essentieel foerageergebied voor das (Daamen, 2022b). Omdat de veldbezoeken niet in het bladerloze seizoen hebben plaatsgevonden, is aanwezigheid van verblijfplaatsen van das binnen de plangebieden niet met zekerheid uit te sluiten op basis van de veldbezoeken.

In 2022 heeft nader onderzoek plaatsgevonden waaruit blijkt dat binnen de plangebieden geen verblijfplaatsen van das aanwezig zijn. Op basis van dit onderzoek (Daamen 2022a t/m c), het veldbezoek en verspreidingsgegevens wordt geconcludeerd dat de plangebieden een functie hebben als leefgebied, essentieel foerageergebied en verbindingzones (Daamen, 2022 a t/m c), maar niet als verblijfplaats. Die conclusie is gebaseerd op gegevens die houdbaar zijn tot 2025. Een actualisatie van het onderzoek, o.a. naar verblijfplaatsen van das, is daarom na 2025 noodzakelijk.

Eekhoorn

In het bosje binnen plangebied Teersdijk (vak B) is (beperkt) geschikt leefgebied voor eekhoorn aanwezig: eigenlijk is het bosvak te jong om als geschikt leefgebied voor eekhoorn te dienen, maar vanwege de aanwezigheid van oudere bosjes in de omgeving en bijvoerende bewoners van het nabij gelegen woonwagenkamp kan een functie als verblijfplaats of foerageergebied voor eekhoorn niet worden uitgesloten. Er zijn geen sporen van eekhoorn of nesten van eekhoorn waargenomen tijdens de veldbezoeken. In plangebied Streekweg is met name langs de sloot rondom de parkeerplaats (beperkt) geschikt leefgebied voor eekhoorn aanwezig. Er zijn geen sporen van eekhoorn of nesten van eekhoorn waargenomen tijdens de veldbezoeken. Omdat de veldbezoeken niet in het bladerloze seizoen hebben plaatsgevonden, is aanwezigheid van een verblijfplaatsen binnen de plangebieden en daarmee een functie van de plangebieden als essentieel foerageergebied niet uit te sluiten. Uit in 2022 uitgevoerd onderzoek blijkt dat de plangebieden geen functie hebben voor eekhoorn (Daamen 2022a t/m c). Op basis van dat onderzoek (Daamen 2022a t/m c) en verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) wordt geconcludeerd dat de plangebieden op dit moment geen functie hebben voor eekhoorn, maar die conclusie is gebaseerd op gegevens die houdbaar zijn tot 2025. Na 2025 is actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk omdat de plangebieden geschikt zijn als leefgebied voor eekhoorns.

Kleine marterachtigen en steenmarter

Vanwege de aanwezigheid van dicht struweel, holen, takkenrillen, dode bomen, boomstronken, het Stadnomadenkamp, structuurovergangen (o.a. richting de watergang ten zuiden van het plangebied 'Teersdijk vak B') en prooidieren zijn de plangebieden geschikt als leefgebied voor zowel kleine marterachtigen als steenmarter. Omdat de veldbezoeken niet in het bladerloze seizoen hebben plaatsgevonden en in het kamp van de Stadsnomaden niet naar uitgebreid naar sporen gezocht is, is aanwezigheid van een verblijfplaatsen binnen de plangebieden en daarmee een functie van de plangebieden als essentieel foerageergebied voor kleine marterachtigen of steenmarter niet uit te sluiten.

Naar de functie van de plangebieden voor kleine marterachtigen en steenmarter is onderzoek gedaan (Daamen, 2022a t/m c): op dat moment hadden de plangebieden geen (essentiële) functie voor kleine marterachtigen en steenmarter er zijn geen waarnemingen gedaan van kleine marterachtigen of steenmarter in de plangebieden. Plangebied Streekweg is door de komst van de Stadsnomaden en de ontwikkeling van het terrein rondom dit plangebied echter aantrekkelijker geworden als leefgebied en biedt potentiële verblijfplaatsen voor deze soorten. Een functie van plangebied Streekweg is daarom op basis van het voorgaand onderzoek niet uit te sluiten. Een functie van plangebied Teersdijk (vak B) is op basis van dit onderzoek wel uitgesloten, maar die conclusie is gebaseerd op gegevens die houdbaar zijn tot 2025. Na 2025 is actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk omdat de plangebieden geschikt zijn als leefgebied voor kleine marterachtigen en steenmarter.

Woelrat

Voor woelrat is de oeverzone van de van noord naar zuid lopende watergang ten zuidwesten van plangebied Teersdijk (vak B) geschikt leefgebied vanwege de op veel

plaatsen steile oever en de aanwezigheid van voedsel in de vorm van grassen, kruiden, riet en wortels van struiken of bomen. In deze oever zijn mogelijke verblijfplaatsen van woelrat aangetroffen: holletjes in de in de met gras begroeide steile oevers (zie Figuur 3.6). De oeverzone die grenst aan de zuidelijke rand van plangebied Teersdijk (vak B) is minder geschikt leefgebied voor woelrat doordat hier minder dekking en voedsel aanwezig in de vorm van grassen en kruiden, al vormen de wortels van bomen en struiken wel een alternatieve voedselbron (zie Figuur 3.7). Langs deze oeverzone zijn slechts enkele holletjes waargenomen die mogelijk verblijfplaatsen van woelrat zijn (zie Figuur 3.7). Op veel plaatsen is de enigszins verzakte oever echter niet volledig op zicht te controleren op de aanwezigheid van holletjes, die zich in het geval van woelrat bovendien ook onder de waterlijn kunnen bevinden. Vanwege de geschiktheid van de watergang ten zuidwesten van plangebied Teersdijk (vak B) en de daar aanwezig mogelijke verblijfplaatsen is daarom niet uitgesloten dat dit plangebied een functie heeft als verblijfplaats en foerageergebied voor woelrat.

Binnen plangebied Streekweg is geen voor woelrat geschikt leefgebied aangetroffen: het ontbreekt binnen dit plangebied aan schoon oppervlaktewater met steile oevers. Daarmee is een functie van dit plangebied voor woelrat uitgesloten.

Figuur 3.4 Sporen en wissels van bever langs de watergang zuidelijk van het bosje in Teersdijk (vak B).

Figuur 3.5 De dassenburcht langs de Streekweg, ten Noorden van plangebied Streekweg.

Figuur 3.6 De oever van de watergang te zuidwesten van plangebied Teersdijk (vak B) vormt geschikt leefgebied voor woelrat, hier zijn ook meerdere holletjes aangetroffen die mogelijk van woelrat zijn (rood omcirkeld).

Figuur 3.7 De oever van de watergang ten zuiden van plangebied Teersdijk (vak B), aan de zijde van het plangebied. Hier zijn slechts enkele holletjes aangetroffen die mogelijk van woelrat zijn (rood omcirkeld). Op veel plekken is de oever echter zelfs met verrekijker en zaklamp echter moeilijk te inspecteren en is er grond weggezakt ter hoogte van de waterlijn (foto rechts onder).

3.7.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Bever

Werkzaamheden in plangebied Teersdijk (vak B) kunnen bever van het 'Beschermsregime Habitatrichtlijn' treffen. Met het bouwrijp maken van plangebied Teersdijk (vak B) gaan mogelijk essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen voor bever verloren en er kunnen bevers gedood worden. Daarnaast kan verstoring door het in gebruik nemen van het woonwagenkamp de verbindend functie van de watergang ten zuiden van dit plangebied aantasten, de functie van een buiten plangebied gelegen burcht kan ook door verstoring of verlies van foerageergebied verloren gaan. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.46, eerste lid, Bal).

Omdat plangebied Streekweg geen betekenis heeft voor bever heeft de ingreep in dit plangebied geen effect op bever. Daarmee zijn schadelijke handelingen ten aanzien van bever door de realisatie van nieuwe woningen binnen dit plangebied uitgesloten.

Das

Met het realiseren van een uitbreiding van het woonwagenkamp in Teersdijk (vak B) en nieuwe woningen in plangebied Streekweg gaat mogelijk essentieel foerageergebied en

een verbindingzone voor das van het *'Beschermingsregime Andere soorten'* verloren. Op basis van het veldbezoek valt niet uit te sluiten dat bij deze ingreep ook verblijfplaatsen van das verloren gaan of individuen gedood worden. Met de ingebruikname van het woonwagenkamp en de nieuwe woningen neemt ook de verstoring rond de (buiten de plangebieden aanwezige) burchten toe, gaan verbindende functies van de plangebieden verloren en neemt het risico op verkeersslachtoffers onder dassen toe. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

Eekhoorn

Na 2025 gaan met het realiseren van een uitbreiding van het woonwagenkamp in Teersdijk (vak B) mogelijk essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen van eekhoorn van het *'Beschermingsregime Andere soorten'* verloren. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

Omdat er geen bomen gerooid worden binnen plangebied Streekweg zijn schadelijke handelingen m.b.t. eventueel hier aanwezig eekhoorns uitgesloten.

Kleine marterachtigen en steenmarter

Na 2025 gaan bij het realiseren van een uitbreiding van het woonwagenkamp in Teersdijk (vak B) mogelijk essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen en steenmarter van het *'Beschermingsregime Andere soorten'* verloren en kunnen individuen gedood worden. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

Bij het realiseren van honderd nieuwe woningen in plangebied Streekweg gaan mogelijk essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen en steenmarter van het *'Beschermingsregime Andere soorten'* verloren en kunnen individuen gedood worden, met name wanneer dichtere stukken struweel worden verwijderd en wanneer het kamp van de Stadsnomaden verwijderd wordt. Met de ingebruikname van de nieuwe woningen neemt ook de verstoring rond de buiten de plangebieden aanwezige verblijfplaatsen toe, gaan verbindende functies van de groenelementen mogelijk verloren en neemt het risico op verkeersslachtoffers toe. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

Woelrat

Met het realiseren van een uitbreiding van het woonwagenkamp in Teersdijk (vak B) gaan mogelijk foerageergebied en verblijfplaatsen van woelrat van het *'Beschermingsregime Andere soorten'* verloren. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (vergunningvrij)

Grond- en graafwerkzaamheden en het rooien van bomen en struweel kunnen algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* treffen in zowel plangebied Streekweg als Teersdijk (vak B). Voor deze soorten betreft het een vergunningvrij geval en is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-

activiteit nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

3.7.3 Maatregelen

Maatregelen voor bever, das, eekhoorn, kleine marterachtigen, steenmarter en woelrat zijn afhankelijk van de uitkomsten van het aanvullend onderzoek.

In het kader van de specifieke zorgplicht zijn maatregelen aanbevolen om schadelijke gevolgen ten aanzien van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren zoveel mogelijk te beperken. Maatregelen zijn beschreven in §4.5, nader onderzoek is niet nodig.

3.7.4 Nader onderzoek

Op basis van beschikbare informatie en het veldonderzoek kan de aanwezigheid van (verblijfplaatsen van) bever, kleine marterachtigen, steenmarter en woelrat niet worden uitgesloten. Om uitsluitel te kunnen geven over het voorkomen van deze soorten en de functies van de plangebieden voor deze soorten is nader veldonderzoek nodig (zie §0). Na 2025 is op basis van de beschikbare informatie ook de functie van de plangebieden als verblijfplaats voor das en eekhoorn niet uit te sluiten, onderzoek naar deze soorten dient dan geactualiseerd te worden. Op basis van de resultaten van dit nader onderzoek kan worden vastgesteld of een vergunning nodig is en maatregelen nodig zijn om schadelijke gevolgen voor deze soorten te beperken.

3.8 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd. Er is geen categorie 'overige soorten'.

In de bredere omgeving (drie kilometer rondom de plangebieden) van het onderzoeksgebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFF, 2024). Ook is bekend dat meervleermuis en watervleermuis in Nijmegen voorkomen, met name in waterrijke gebieden langs de Waal. Tijdens nader onderzoek naar de functie van de plangebieden voor vleermuizen zijn vrijwel uitsluitend waarnemingen van gewone dwergvleermuis en slechts enkele waarnemingen van laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis gedaan (Daamen, 2022a t/m c).

3.8.1 Functie van de plangebieden voor beschermde soorten

Omdat de veldbezoeken niet in de bladerloze periode hebben plaatsgevonden, valt niet uit te sluiten dat er zich binnen de plangebieden bomen met holtes bevinden die geschikt zijn als verblijfplaats voor boom-bewonende soorten vleermuizen die in de regio voorkomen (gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis). Daarmee hebben beide plangebieden in potentie een functie als verblijfplaats en

leefgebied deze soorten vleermuizen. Verspreid over de plangebieden spechtenholen waargenomen in dode bomen, die mogelijk geschikt zijn voor vleermuizen. Omdat de plangebieden zijn onderzocht terwijl de bomen vol in blad stonden zijn mogelijk holtes gemist: pas bij nadere inspectie van bomen in de bladerloze periode kan worden vastgesteld of er voor vleermuizen geschikte holtes aanwezig zijn en wat voor type verblijfplaatsen het mogelijk betreft (zomer-, kraam-, paar- of (massa)winterverblijven). Er zijn binnen de plangebieden geen voor vleermuis geschikte gebouwen aanwezig, maar het Flex-college net ten westen van het Streekweg is mogelijk wel geschikt als verblijfplaats voor gebouw-bewonende vleermuizen. De groenstructuren in beide plangebieden vormen mogelijk essentieel foerageergebied voor de hierboven genoemde soorten vleermuizen: dat is afhankelijk van de locatie van (mogelijke) verblijfplaatsen en welke soorten aanwezig zijn. De watergang ten zuiden van Teersdijk (vak B) is mogelijk een essentieel foerageergebied of een essentiële vliegroute voor met name boom-bewonende soorten die in het bosvak ten zuiden van deze watergang verblijven (buiten plangebied).

Uit voorgaand vleermuisonderzoek (Daamen 2022a t/m c) blijkt echter dat er nauwelijks boombewonende soorten vleermuizen, geen verblijfplaatsen en geen essentieel foerageergebied in de plangebieden aanwezig zijn. Enkel de bomenlaan langs de Streekweg is een (essentiële) vliegroute voor gewone dwergvleermuizen. Op basis van deze onderzoeken wordt geconcludeerd dat de plangebieden géén functie hebben als verblijfplaats of essentieel foerageergebied voor vleermuizen, maar die conclusie is gebaseerd op gegevens die houdbaar zijn tot 2025. Actualisatie van het onderzoek naar vleermuizen is na 2025 noodzakelijk.

Toelichting Teersdijk (vak B)

Het bosje bestaat voornamelijk uit jonge bomen en bevat weinig dikkere bomen waar voor vleermuizen geschikte holtes in voor kunnen komen. Met name aan de langs de noordelijke en westelijke rand van het plangebied staan oudere bomen. In één van de bomen langs de Tolrechtsstraat tegenover huisnummer 56 bevindt zich een holte (Figuur 8). Deze holte is echter niet geschikt als verblijfplaats, omdat deze naar beneden loopt in een zijtak en daardoor nat kan worden wanneer het regent. Omdat de bomen vol in blad stonden konden de bomen onvoldoende geïnspecteerd worden op holtes. Daarom is een functie van het plangebied als verblijfplaats voor boom-bewonende soorten vleermuizen niet uitgesloten. Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het foerageergebied van de hierboven genoemde soorten vleermuizen, vanwege het grootte en de locatie van het plangebied (groenstructuur aan de rand van stad en nabij water) betreft het mogelijk essentieel foerageergebied. De tussen twee bosjes ingelegde watergang ten zuiden van het plangebied is erg donker en geschikt als vliegroute voor vleermuizen. Het betreft in potentie een essentiële vliegroute, met name voor vleermuizen met verblijfplaatsen van boom-bewonende soorten omdat aan de zuidkant van de watergang een ouder bosje ligt waar oude en dode bomen met voor vleermuizen geschikte holtes staan.

Toelichting Streekweg

Met name langs de sloot, maar ook en langs de randen van de grasvelden en de parkeerplaats staan enkele oudere en soms dode bomen met holtes. Omdat de bomen vol in blad stonden konden niet alle bomen voldoende geïnspecteerd worden op holtes.

Daarom is een functie van de bomen binnen het plangebied als verblijfplaats voor boom-bewonende soorten vleermuizen niet uitgesloten. Er zijn binnen het plangebied geen voor vleermuis geschikte gebouwen aanwezig maar het Flex-college net ten westen van het Streekweg is mogelijk wel geschikt als verblijfplaats voor gebouw-bewonende vleermuizen. Het plangebied is geschikt foerageergebied voor de hierboven genoemde soorten vleermuizen, vanwege het grootte en de locatie van het plangebied (groenstructuur aan de rand van stad en nabij water) betreft het mogelijk essentieel foerageergebied. De aanwezige bomenrijen en het struweel rond de grasvelden vormen geschikte vliegroutes voor vleermuizen, het betreft echter geen essentiële vliegroutes omdat in de omgeving voldoende alternatieve routes aanwezig zijn. Uit voorgaand vleermuisonderzoek is gebleken dat de bomenlaan langs de Streekweg (van Noord naar Zuid) een essentiële vliegroute voor gewone dwergvleermuis is (Daamen, 2022b).

3.8.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Indien de ingreep in 2025 plaatsvindt, valt op basis van de beschikbare informatie het voorkomen van verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van vleermuizen uit te sluiten en hebben de plangebieden enkel een functie als vliegroute.

In dat geval dient rekening te worden gehouden met effecten op gewone dwergvleermuis, een soort van het Beschermingsregime Habitatrichtlijn. Wanneer de langs de Streekweg aanwezige vliegroute of de aan de zuidkant van plangebied Teersdijk (vak B) aanwezige watergang door de ingreep worden aangetast, gaan mogelijk vliegroutes verloren. Omdat de opgaande groenstructuren langs deze vliegroutes blijven staan, dient enkel rekening te worden gehouden met eventuele verlichting van die groenstructuren. Door verlichting kan de functie van vliegroute worden aangetast. In dat geval is er sprake een schadelijke handeling ten aanzien van vleermuizen omdat daarmee indirect de functie van elders aanwezige verblijfplaatsen ook wordt aangetast (Art 11.46 lid 1a en d Bal) en is een vergunning nodig. Er zijn in dit geval maatregelen mogelijk om schadelijke handelingen te voorkomen (zie §3.8.3 en §4.3).

Na 2025 is op basis van de beschikbare informatie ook de functie van de plangebieden als verblijfplaats niet uit te sluiten, daarmee zijn de volgende effecten niet uit te sluiten:

Indien vleermuizen (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) in het bosje binnen plangebied Teersdijk (vak B) verblijven, kan het rooien van het bosje leiden tot het vernielen van verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van vleermuizen. Ook kunnen vleermuizen hierbij gedood worden. Voor het vernietigen van verblijfplaatsen en het doden van vleermuizen (Art 11.46 lid 1a en d Bal) is een vergunning nodig.

Daarnaast kan het verwijderen van opstaand groen of verlichten van de watergang ten zuiden plangebied Teersdijk (vak B) de functie van mogelijke verblijfplaatsen van boom-bewonende soorten vleermuizen in het bosvak ten zuiden van het plangebied aantasten (wanneer de functie van de watergang als foerageergebied of vliegroute wordt aangetast). Ook voor het aantasten van de functie van verblijfplaatsen (Art 11.46 lid 1a en d Bal) is een vergunning nodig. Er zijn maatregelen mogelijk om schadelijke handelingen te voorkomen

m.b.t. de aantasting van de functie van de watergang ten zuiden van het plangebied als foerageergebied of vliegroute (zie §3.8.3 en §4.3).

Omdat in plangebied Streekweg geen bomen worden gerooid is er geen sprake van het vernielen van verblijfplaatsen van vleermuizen (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) ten gevolge van de ingreep. Omdat de aanwezige opgaande groenstructuren blijven staan blijft ook de functie van het plangebied als foerageergebied intact. Eventuele verlichting van die groenstructuren of eventuele verblijfplaatsen kan de functie van het plangebied als foerageergebied en de functie van in de buurt aanwezige verblijfplaatsen wel aantasten, in dat geval is er sprake een schadelijke handeling ten aanzien van vleermuizen. Voor het aantasten van de functie van verblijfplaatsen (Art 11.46 lid 1a en d Bal) is een vergunning nodig. Er zijn maatregelen mogelijk om schadelijke handelingen te voorkomen (zie §3.8.3 en §4.3).

3.8.3 Maatregelen

Maatregelen om de aantasting van de functie van in de buurt aanwezige (potentiële) verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes of foerageergebied te voorkomen zijn beschreven in §4.3, nader onderzoek is noodzakelijk om deze maatregelen te kunnen uitwerken en toepassen (zie §3.8.4 en §4.2).

3.8.4 Nader onderzoek

Na 2025 is nader onderzoek nodig om uitsluitsel te kunnen geven over de huidige betekenis (welke functie) van de plangebieden voor vleermuizen (gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis). Op basis van de resultaten van dit nader onderzoek kan worden vastgesteld of een vergunning nodig is en of mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn. Het nader onderzoek staat beschreven in §4.2.

3.9 Vogels

In de ruimere omgeving (drie kilometer rondom de plangebieden) van het onderzoeksgebied zijn waarnemingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen uit categorie 1t/m 4 (zeer honkvaste vogels die jaarrond of periodiek gebruik maken van dezelfde nestplaats): boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw (NDFF, 2024). Daarnaast zijn waarnemingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen uit categorie 5 (honkvaste broeders, maar voldoende flexibel): o.a. van blauwe reiger, boomklever, bosuil, ekster, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, koolmees, raaf, zwarte kraai en zwarte specht (NDFF, 2024). In de directe omgeving van de plangebieden zijn boomvalk, buizerd, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, roek, sperwer en torenvalk waargenomen (NDFF, 2024).

3.9.1 Functie van de plangebieden voor beschermde soorten

Tijdens het veldbezoek zijn buizerd, gierzwaluw en (vermoedelijk) sperwer overvliegend waargenomen. Blauwe reiger en meerkoet zijn waargenomen rond de watergangen. Ook ekster is meermaals waargenomen, er zijn vermoedelijk eksternesten aanwezig rond de sloot binnen plangebied Streekweg. Daarnaast zijn verspreid over de plangebieden spechtenholen waargenomen in dode bomen.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

De plangebieden vormen geschikt leefgebied voor boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer vanwege de groepen (hoge) bomen die geschikte nestplaats bieden en vanwege de nabijheid van groene wijken en parken, recreatiegebied de Berendonck en kleinschalig cultuurlandschap. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats¹ vastgesteld in de te kappen bomen in het plangebied Teersdijk (vak B). Omdat de veldbezoeken plaatsvonden terwijl er blad aan de bomen zat, konden de bomen echter niet voldoende op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten gecontroleerd worden. Daarom is een functie van de bomen in de plangebieden als nestplaats voor bovengenoemde (boom-bewonende) vogels met een jaarrond beschermde nestplaats niet uit te sluiten. Uit in 2022 uitgevoerd onderzoek blijkt wel dat de plangebieden geen functie hebben voor ransuil (Daamen 2022a t/m c). Op basis van dat onderzoek (Daamen 2022a t/m c) en verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) wordt geconcludeerd dat de plangebieden op dit moment geen functie hebben voor ransuil, maar die conclusie is gebaseerd op gegevens die houdbaar zijn tot 2025. Na 2025 is actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk omdat de plangebieden geschikt zijn als leefgebied voor ransuil.

Een functie van het plangebied voor roek is wel uitgesloten, omdat er tijdens de veldbezoeken geen roeken zijn waargenomen. Roeken broeden in kolonies, deze zijn ook wanneer de bomen in blad staan goed waar te nemen. Een functie van de plangebieden voor wespandief is uitgesloten, omdat deze soort niet nestelt in stedelijk gebied (maar in grotere bossen). Een functie van de plangebieden voor zwarte wouw is uitgesloten, omdat deze soort niet nestelt in stedelijk gebied en binnen Nederland enkel in Limburg (succesvolle) broedgevallen bekend zijn. Een functie van de plangebieden als nestplaats voor ooievaar is uitgesloten, omdat natte weilanden en uiterwaarden ontbreken en omdat er geen ooievaarsnesten zijn waargenomen tijdens het veldonderzoek. Een functie van de plangebieden als nestplaats voor grote gele kwikstaart is uitgesloten, omdat beken en rivieren met natuurlijke oevers in (de directe omgeving van) de plangebieden ontbreken.

De plangebieden vormen geschikt broedgebied voor vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen uit categorie 5 (honkvaste broeders, maar voldoende flexibel om een andere nestplek op te zoeken): o.a. voor blauwe reiger, boomklever, bosuil, ekster, groene specht, grote bonte specht, kleine bonte specht, koolmees, raaf, zwarte kraai en zwarte specht.

¹ Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaarrond beschermd zijn, ook als de soort op het moment van de handeling geen gebruik maakt van het nest. Dit is het geval wanneer een vogelsoort jaarlijks terugkeert naar zijn nest en niet of nauwelijks in staat is om elders in zijn leefgebied een vervangend nest te vinden of te maken. Deze soorten zijn op Rijksniveau en provinciaal niveau vastgesteld.

Indien in de plangebieden jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn, worden de plangebieden mogelijk ook gebruikt als foerageergebied van vogels met een jaarrond beschermd nest. Vanwege de grote hoeveelheid alternatief foerageergebied dat in de omgeving aanwezig is, betreft het echter geen essentieel foerageergebied.

De gebouwen in het gebied de Hippe Kip (200 meter ten noorden van plangebied Teersdijk (vak B) zijn geschikt als nestplaats voor huismus, gierzwaluw, steenuil en mogelijk voor kerkuil (zie ook H6). Uit in 2022 uitgevoerd onderzoek blijkt dat de plangebieden en Hippe Kip geen functie hebben voor deze soorten (Daamen 2022a t/m c), die conclusie is gebaseerd op gegevens die houdbaar zijn tot 2025. Na 2025 is actualisatie van dit onderzoek niet noodzakelijk omdat een functie van de plangebieden als essentieel foerageergebied is uitgesloten. Het bosje in Teersdijk (vak B) is geen geschikt foerageergebied voor deze soorten, die foerageren in (half) open landschap (huismus, kerkuil, steenuil) of in de lucht (gierzwaluw). Enkel kerkuil zou gebruik kunnen maken van plangebied Streekweg (de territoria van steenuil en huismus reiken niet zo ver), maar voor kerkuil is in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

De plangebieden vormt geschikt broedbiotoop van algemeen voorkomende vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is, zoals houtduif, vink en merel.

Trekvogels

Er zijn geen aanwijzingen dat de plangebieden een functie hebben voor geregeld in Nederland voorkomende trekvogels die niet in Nederland broeden. Deze soorten worden niet in deze regio verwacht (het betreft geen strategisch gelegen plek langs hun vliegroute, vaak in kustgebied of bij uiterwaarden) of de plangebieden vormen geen geschikt habitat voor deze soorten.

3.9.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Ow

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Ten gevolge van de ingreep verdwijnen mogelijk nestplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen uit categorie 1t/m 4 (zeer honkvaste vogels die jaarrond of periodiek gebruik maken van dezelfde nestplaats): boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer, wespandief en zwarte wouw. Die nestplaatsen kunnen ook wezenlijk verstoord raken door werkzaamheden of door ingebruikneming van de nieuwe woningen of de nieuwe woonwagendstandplaatsen. Het vernietigen of wezenlijk verstoren van in gebruik zijnde nesten is verboden en moet worden voorkomen. Ook het vernietigen van een jaarrond beschermde nestplaats die op dat moment niet in gebruik is, is verboden: hiervoor is een vergunning nodig.

Binnen het plangebied Streekweg en in de omgeving van de plangebieden Teersdijk (vak B) en Streekweg blijft na de ingreep een ruim aanbod aan nestgelegenheid beschikbaar voor categorie 5 soorten. Er is daarmee geen reden de nesten in de te kappen bomen als jaarrond beschermd te beschouwen.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Grond- en graafwerkzaamheden of het rooien van bomen of struweel in het broedseizoen kunnen ertoe leiden dat nesten van vogelsoorten die in gebruik zijn beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring. Hiervoor is geen vergunning mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen.

Trekvogels

Er zijn geen aanwijzingen dat de plangebieden een functie hebben voor geregeld in Nederland voorkomende trekvogels die niet in Nederland broeden, daarmee zijn ook effecten van de ingreep op deze soorten uitgesloten.

3.9.3 Maatregelen

Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats

Maatregelen voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zijn afhankelijk van de uitkomsten van het aanvullend onderzoek.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

Om schadelijke gevolgen voor algemene broedvogels te voorkomen worden kap-, snoei- en andere werkzaamheden die in gebruik zijnde nesten aantasten of wezenlijk kunnen verstoren buiten het broedseizoen uitgevoerd (zie §4.5). Voor het broedseizoen geldt geen wettelijke standaardperiode. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschillen per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

3.9.4 Nader onderzoek

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Om uitsluitel te kunnen geven over de huidige betekenis van de plangebieden voor boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil (enkel na 2025) is nader onderzoek nodig. Dit betreft een vlakdekkende inventarisatie van jaarrond beschermde nesten in de winterperiode wanneer geen blad aan de bomen zit. Als daarbij mogelijke nestlocaties worden gevonden dan kan aanvullend onderzoek naar specifieke soorten nodig zijn (zie §4.2).

4 Maatregelen en nader onderzoek

4.1 Functie plangebieden

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de specifieke zorgplicht. In dit hoofdstuk is op basis van Hoofdstuk 3 het volgende beoordeeld:

- Voor welke soorten heeft het plangebied een functie en kunnen nadelige gevolgen van de voorgenomen ingreep niet op voorhand worden uitgesloten?
- Voor welke soorten zijn er aanwijzingen dat ze binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep voorkomen, en zijn nader onderzoek en/of maatregelen nodig om mogelijke maatregelen vast te stellen en/of te schadelijke gevolgen te voorkomen?

Zie Tabel 4.1 voor een overzicht.

Tabel 4.1 Soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep waarop de specifieke zorgplicht van toepassing is. Status: HR-Habitatrichtlijn, VR-Vogelrichtlijn, AS-andere soorten, OS-overige soorten (Bijlage II, V en RL). ‘

Soort(groep)	Status	Plangebied	Mogelijke functie	Nader onderzoek	Maatregelen
Planten					
Kamgras, bevertjes	OS	Streekweg	Groeiplaats	Nee	Ja
		Teersdijk	Niet aanwezig	-	-
Ongewervelden					
Vermiljoenkever	HR	Streekweg	Niet aanwezig binnen invloedssfeer ingreep	-	-
Dagvlinders, bijen, hommels	OS	Teersdijk	Leefgebied	Ja, na 2025	Mogelijk
		Streekweg & Teersdijk	Leefgebied	Nee	Ja
Vissen	-		Niet aanwezig	-	-
Amfibieën					
Alpenwater-salamander	AS	Streekweg & Teersdijk	Landbiotoop	Ja	Mogelijk
Poelkikker	HR	Streekweg & Teersdijk	Landbiotoop	Ja	Mogelijk
Algemeen voorkomende amfibieën	AS	Streekweg & Teersdijk	Landbiotoop	Nee	Ja

Reptielen	-		Niet aanwezig	-	-
Grondgebonden zoogdieren					
Bever	HR	Teersdijk	Verblijfplaats en essentieel foerageergebied	Ja	Mogelijk
		Streekweg	Niet aanwezig	-	-
Das	AS	Streekweg & Teersdijk	Verblijfplaatsen essentieel foerageergebied	Ja, na 2025	Mogelijk
Eekhoorn	AS	Streekweg & Teersdijk	Verblijfplaats en essentieel leefgebied	Ja, na 2025	Mogelijk
Kleine marterachtigen	AS	Streekweg	Verblijfplaats en essentieel leefgebied	Ja	Mogelijk
		Teersdijk		Ja, na 2025	Mogelijk
Steenmarter	AS	Streekweg	Verblijfplaats en essentieel leefgebied	Ja	Mogelijk
		Teersdijk		Ja, na 2025	Mogelijk
Woelrat	AS	Teersdijk	Verblijfplaats	Ja	Mogelijk
		Streekweg	Niet aanwezig	-	-
Vleermuizen *	HR	Streekweg & Teersdijk	Verblijfplaats, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroute	Ja, na 2025	Mogelijk
Vogels met jaarrond beschermd nest (cat. 1t/m4) **	VR	Streekweg & Teersdijk	Nestplaats	Ja, voor ransuil enkel na 2025	Mogelijk
Algemene broedvogels***	VR	Streekweg & Teersdijk	Nestplaats	Nee	Ja

* gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.

** boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer.

*** & vogels met een jaarrond beschermd nest (cat. 5): blauwe reiger, boomklever, bosuil, ekster, groene specht, grote bonte specht, ijsvogel, kleine bonte specht, koolmees, raaf, zwarte kraai en zwarte specht

4.2 Nader onderzoek

Voor de volgende soorten is nader onderzoek nodig om vast te kunnen stellen of ze in de plangebieden voorkomen: vermiljoenkever, Alpenwatersalamander, poelkikker, bever, das, eekhoorn, kleine marterachtigen, steenmarter, woelrat, vleermuizen en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (zie Tabel 4.1 hierboven).

Uit het onderzoek moet blijken welke functies de plangebieden hebben, of de ingreep schadelijke gevolgen heeft en of een omgevingsvergunning nodig is en welke maatregelen noodzakelijk zijn om schadelijke gevolgen te voorkomen of beperken.

Vermiljoenkever (na 2025 noodzakelijk)

Voor inventarisatie van vermiljoenkever bestaat geen standaard protocol. De volgende methodiek is gebaseerd op het Kennisblad vermiljoenkever (EIS, 2024) en bestaat uit:

- Twee bezoeken in de actieve periode van vermiljoenkever (februari - juni) waarbij steekproefsgewijs op de aanwezigheid van vermiljoenkever en haar larven wordt gecheckt door kleine stukjes schors potentieel geschikte stammen te verwijderen.

Alpenwatersalamander

Onderzoek naar Alpenwatersalamander wordt uitgevoerd volgens het soorteninventarisatieprotocol voor Alpenwatersalamander (NGB, 2023) van het Netwerk Groene Bureaus en bestaat uit:

- Twee tot drie bezoeken tussen waarbij potentieel voortplantingswater met een schepnet of fuik wordt bemonsterd (in de periode half maart – juli, met één bezoek in de periode half maart – half mei)
- Een onderzoek naar het voorkomen van exemplaren op land (tussen juni en oktober).

Poelkikker

Onderzoek naar poelkikker wordt uitgevoerd volgens het soorteninventarisatieprotocol voor poelkikker (NGB, 2023) van het Netwerk Groene Bureaus en bestaat uit:

- Twee bezoeken waarbij op basis van kooractiviteit gebruik naar poelkikkers wordt gezocht (in de periode mei – half juli)
- Wanneer het bovenstaande onderzoek om opheldering vraagt: een vervolgonderzoek waarbij kikkers gevangen worden.

Bever

Onderzoek naar bever wordt uitgevoerd op basis van het Kennisdocument Bever (BIJ12, 2017a). Het is met name van belang om in het in de bladerloze periode (november – april) een veldbezoek uit te voeren waarbij naar sporen en verblijfplaatsen van bever wordt gezocht. Vervolgonderzoek in het voorjaar en de zomer is niet direct noodzakelijk, maar kan nodig zijn als de resultaten van het eerste veldbezoek opheldering vragen (b.v. het duiden van de functie van een potentiële verblijfplaats).

Das (na 2025 noodzakelijk)

Onderzoek naar das wordt uitgevoerd op basis van het Kennisdocument Das (BIJ12, 2017b). Vanwege eerder uitgevoerd nader onderzoek naar das (Daamen 2022a t/m c) is het niet noodzakelijk om verspreid over een heel jaar onderzoek uit te voeren. Het is met

name van belang om in het in de bladerloze periode (november – april) een veldbezoek uit te voeren waarbij naar sporen en verblijfplaatsen van das wordt gezocht. Vervolgonderzoek in het voorjaar en de zomer kan vervolgens noodzakelijk zijn als de resultaten van het eerste veldbezoek opheldering vragen of afwijken van de uit eerder uitgevoerd nader onderzoek (b.v. het plaatsen van wildcamera's voor het duiden van de functie van een potentiële nieuwe verblijfplaats).

Eekhoorn (na 2025 noodzakelijk)

Voor onderzoek naar eekhoorn bestaat geen standaard protocol. Het is met name van belang om in het in de bladerloze periode (november – april) een veldbezoek uit te voeren waarbij naar sporen en verblijfplaatsen van eekhoorn wordt gezocht. Daarna is enkel aanvullend onderzoek noodzakelijk als de resultaten van het eerste veldbezoek opheldering vragen (b.v. het duiden van de functie van een potentiële verblijfplaats).

Kleine marterachtigen (voor Teersdijk enkel na 2025 noodzakelijk)

Onderzoek naar kleine marterachtigen wordt uitgevoerd volgens het Kennisdocument Kleine marterachtigen (BIJ12, 2024). In de bladerloze periode (november – april) dient een veldbezoek uit te worden gevoerd waarbij naar sporen en potentiële verblijfplaatsen van kleine marterachtigen wordt gezocht, met name in en rond het kamp van de Stadsnomaden. Onderzoek met cameravallen, marterkisten en sporenbuizen is noodzakelijk om de afwezigheid van kleine marterachtigen aan te tonen, dat onderzoek dient plaats te vinden in de periode juni tot half november.

Het is ook mogelijk om op basis van de *potentiële* functie van de plangebieden een omgevingsvergunning aan te vragen (en te compenseren of mitigeren voor een verlies aan leefgebied). In dat geval zijn maatregelen noodzakelijk, voor toelichting: zie §4.4.

Steenmarter (voor Teersdijk enkel na 2025 noodzakelijk)

In de bladerloze periode (november – april) dient een veldbezoek uit te worden gevoerd waarbij naar sporen en potentiële verblijfplaatsen van steenmarter wordt gezocht, met name in en rond het kamp van de stadsnomaden. We raden aan dit onderzoek uit te voeren in het begin van de kraamperiode (half maart – september). Daarnaast kan steenmarter worden waargenomen door de inzet van cameravallen, dat onderzoek het beste tegen het einde van de kraamperiode worden uitgevoerd i.c.m. het onderzoek naar kleine marterachtigen.

Vleermuizen (na 2025 noodzakelijk)

In de bladerloze periode (november – april) dient een veldbezoek uit te worden gevoerd waarbij naar sporen en potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen wordt gezocht (boomholtes). Dan kan worden vastgesteld of vervolgonderzoek zich op mogelijke verblijfplaatsen moet richten, of enkel op het duiden van de functie van de plangebieden als foerageergebied of vliegroute. Om als basis te kunnen dienen voor een vergunningsaanvraag dient het eventuele vervolgonderzoek uitgevoerd te worden volgens het Vleermuisprotocol 2021.

Onderzoek naar verblijfplaatsen bestaat in totaal uit vier rondes in de periode mei t/m september:

- 1x 's ochtends en 1x 's avonds in de periode (half mei - half juli).
- 2x 's avonds in het najaar (half augustus – eind september)

Onderzoek naar foerageergebied en vliegroutes bestaat uit drie rondes in de periode mei t/m september:

- 1x 's avonds en evt. 1x 's ochtends in de kraamperiode (half mei - half juli)
- 1x 's avonds of 's ochtends in het najaar (augustus – oktober)

Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats

In de bladerloze periode (november – april) dient een veldbezoek uit te worden gevoerd waarbij naar sporen en potentiële verblijfplaatsen van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats wordt gezocht (boomholtes, nesten, oude nesten van kraaiachtigen).

Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan worden vastgesteld of (en voor welke soorten) nader onderzoek in het voorjaar en de zomer noodzakelijk is. Voor ransuil zal nader onderzoek na 2025 noodzakelijk zijn.

Woelrat

Voor inventarisatie van woelrat bestaat geen standaard protocol. Middels een veldbezoek waarbij langs de oevers naar woelratten én hun sporen (vraatsporen, 'eettafels', holen en uitwerpselen) wordt gezocht kan afwezigheid of aanwezigheid van woelrat worden vastgesteld (van Wijngaarden, 1954).

Woelratten zijn overdag actief, met name rond de schemering. Hun activiteit en aanwezigheid kan rond die tijd dan ook goed worden opgemerkt door een tijd stil op een plek waar de watergang en oevers goed te overzien zijn met een verrekijker en warmtebeeldcamera te zoeken naar actieve woelratten: woelratten foerageren langs de watergang en vluchten via het water hun holen in wanneer ze verstoord worden. Dit onderzoek dient plaats te vinden in de periode maart – oktober, liefst in de nazomer wanneer de dichtheden en daarmee de trefkans een stuk hoger liggen dan in de winter.

4.3 Preventieve maatregelen

Algemene broedvogels & vogels met een jaarrond beschermd nest (cat. 5)

De volgende preventieve maatregelen zijn noodzakelijk om schadelijke gevolgen voor algemene broedvogels te voorkomen:

- Rooien van beplanting en (voorbereidende) werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen wettelijke standaardperiode. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschillen per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

4.4 Maatregelen voor vergunningsplichtige gevallen

Vleermuizen (Streekweg en Teersdijk)

Deze maatregelen zijn noodzakelijk om schadelijke gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken:

- Om verstoring tijdens de realisatie en gebruiksfase te voorkomen wordt alleen gebruik gemaakt van apparatuur die zo min mogelijk geluid en trillingen produceren.
- Er wordt geen tijdelijke of permanente verlichting geplaatst die opstaand groen of watergangen verlicht.

Op basis van nader onderzoek kan worden bepaald of deze maatregelen voor plangebied afdoende zijn om een schadelijke handeling te voorkomen of dat er een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd en extra maatregelen moeten worden getroffen. Nader onderzoek in de vorm van een boomholte-inspectie in de bladerloze periode is in ieder geval nodig om de locaties van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen in kaart te brengen en deze maatregelen effectief te treffen. Nader onderzoek volgens vleermuisprotocol is daarnaast noodzakelijk om de functie van de plangebieden te duiden voor de werkzaamheden van start gaan, in ieder geval in Teersdijk (vak B).

Kleine marterachtigen

Wanneer er geen nader onderzoek wordt uitgevoerd maar er voor wordt gekozen om direct een omgevingsvergunning aan te vragen voor het aantasten van het leefgebied van kleine marterachtigen, dan zal er een mitigatie- en compensatieplan moeten worden geschreven op basis van de potentiële functie van het plangebied. Daarbij wordt er van uitgegaan dat kleine marterachtigen aanwezig zijn binnen de plangebieden en de plangebieden alle potentiële functies voor kleine marterachtigen vervullen. Op basis van een bureau-studie, een veldbezoek in de bladerloze periode en *expert judgement* wordt uitgewerkt hoe met maatregelen wordt gecompenseerd voor het vernietigen van leefgebied door het rooien van het bosje in plangebied Teersdijk (vak B) en voor het gedeeltelijk vernietigen van leefgebied in plangebied Streekweg. Daarnaast zullen mitigerende maatregelen worden beschreven om aantasting van geschikt leefgebied door verstoring door ingebruikname van het woonwagenveld en de nieuwe woningen zoveel mogelijk te beperken.

Overige vergunningplichtige soorten

Maatregelen voor overige soorten waarvoor het plangebied mogelijk betekenis heeft kunnen pas na afronding van het nader onderzoek worden uitgewerkt.

4.5 Maatregelen in het kader van vergunningsvrije gevallen

In het kader van de specifieke zorgplicht moeten er (indien dat redelijkerwijs kan worden gevergd) maatregelen genomen worden om de mogelijke gevolgen van de voorgenomen ingreep voor kwetsbare of bedreigde soorten te voorkomen of ongedaan te maken. In deze paragraaf worden maatregelen beschreven die in het kader van de specifieke zorgplicht genomen kunnen worden. Het is aan de initiatiefnemer om te bepalen welke maatregelen

redelijkerwijs genomen (kunnen) worden. Dit betreft maatregelen t.b.v. van vergunningsplicht vrijgestelde soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren en maatregelen t.b.v. 'overige soorten'. Er zijn eerst drie belangrijke maatregelen opgesomd waarvan alle binnen de plangebieden aanwezige vergunningsvrije en overige soorten zullen profiteren, daarna worden per soort(groep) maatregelen benoemd.

Maatregelen t.b.v. alle vergunningsvrije en overige soorten

1. Laat zoveel mogelijk van de bestaande begroeiing (inclusief graslanden) onberoerd.
 - Dit geldt met name voor het plangebied Streekweg, maar ook voor opstaand groen langs de randen van plangebied Teersdijk (vak B).
2. Faseer werkzaamheden waarbij groen verwijderd wordt in ruimte en tijd (maai- en rooiwerkzaamheden).
 - Wanneer mogelijk wordt per keer slechts een gedeelte van het plangebied aangetast. Daardoor blijft een gedeelte van het aanwezige leefgebied behouden voor de hier aanwezige soorten.
3. Laat gerooide bomen, verwijderde struiken en maaisel zoveel mogelijk binnen of net buiten het plangebied liggen.

Bevertjes / Kamgras (Streekweg)

Naast de bovenstaande maatregelen wordt aangeraden om:

- Maaiwerkzaamheden uitvoeren in het najaar/winter, buiten de groei- en bloeitijd van deze soorten.
- Na afloop van de werkzaamheden maaisel te verspreiden over delen van het plangebied en daar weer kruidenrijk grasland te laten groeien. Zo krijgen reeds aanwezige soorten (mogelijk bevertjes en kamgras) de kans zich wederom in het gebied te vestigen.

Vlinders, bijen en hommels (Streekweg/Teersdijk)

Naast de bovenstaande maatregelen wordt aangeraden om:

- Rooi-, maai- en snoeiwerkzaamheden uitvoeren in het najaar/winter, buiten het actieve seizoen van dagvlinders, wilde bijen en hommels.
- In de nieuwe inrichting van de plangebieden en bij het ontwerp van gebouwen nestmogelijkheden voor kwetsbare/bedreigde bijen en hommels creëren door gebruik van b.v. insectenhôtels.
- De openbare ruimte op een ecologische wijze in te richten, door gebruik van bloem- en vruchtdragende inheemse kruiden, struiken en bomen.
- Nieuwe bewoners meegeven hoe hun tuin op een ecologische wijze in te richten, door gebruik van inheemse kruiden, struiken en bomen.

Algemeen voorkomende amfibieën (Streekweg/Teersdijk)

Naast de bovenstaande maatregelen wordt aangeraden om:

- Het verwijderen van groen, grond- en graafwerkzaamheden en het verwijderen van het Stadsnomadenkamp dient buiten de kwetsbare winterrustperiode plaats te vinden (oktober/november tot en met maart).
- Wanneer tijdens de kwetsbare winterrustperiode toch groen verwijderd moet worden: enkel bovengronds verwijderen: bomen en struiken niet uit de bodem

trekken en het terrein enkel met licht materieel betreden om ernstige verdichting van de bodem. Zo worden negatieve effecten en het doden van onder de grond overwinterende amfibieën voorkomen.

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (Streekweg/Teersdijk)

Naast de bovenstaande maatregelen wordt aangeraden om:

- Het verwijderen van groen, grond- en graafwerkzaamheden en het verwijderen van het Stadsnomadenkamp dient buiten de kwetsbare winterrustperiode plaats te vinden (oktober/november tot en met maart).
- Grond- en graafwerkzaamheden, rooi-, maai- en snoeiwerkzaamheden en voorbereidende werkzaamheden vanuit één richting uitvoeren en werken richting een open einde of aangrenzend leefgebied met dekking zodat dieren kunnen vluchten.
- Bij grondwerkzaamheden het perceel voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door van binnen naar buiten te maaien (max. 10 cm boven het maaiveld).

5 Conclusie en aanbevelingen

5.1 Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Op grond van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de uit te voeren activiteit voor beschermde soorten schadelijke gevolgen heeft die niet te voorkomen zijn. Hiervoor is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Voor deze soorten zijn maatregelen nodig en mogelijk om nadelige gevolgen te voorkomen dan wel te beperken. Het betreft de volgende soorten en handelingen:

- *Das*: het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen (artikel 11.54, eerste lid, Bal)

5.2 Nader onderzoek

Op basis van de beschikbare informatie kan geen uitsluitel worden gegeven over de betekenis van de plangebieden voor:

- *Alpenwatersalamander, poelkikker, bever (enkel plangebied Teersdijk), kleine marterachtigen (enkel plangebied Streekweg), steenmarter (enkel plangebied Streekweg), woelrat (enkel plangebied Teersdijk) en (boom-bewonende) vogels met een jaarrond beschermde nestplaats.*

Voor de volgende soorten kan op basis van resultaten uit voorgaand onderzoek de functie van de plangebieden vooralsnog worden bepaald (Daamen, 2022a t/m c). Dat is echter gedaan op basis van gegevens die tot 2025 houdbaar zijn. Na 2025 dient actualisatie van het nader onderzoek plaats te vinden om uitsluitel te geven over de betekenis van de plangebieden van deze soorten:

- *Vermiljoenkever, das, eekhoorn, kleine marterachtigen (enkel plangebied Teersdijk), steenmarter (enkel plangebied Teersdijk), vleermuizen en ransuil.*

Om uitsluitel te kunnen geven over de betekenis van de plangebieden voor deze soorten is nader onderzoek nodig. Dit nader onderzoek moet worden uitgevoerd volgens de daarvoor geldende onderzoeksprotocollen (zie §4.2).

Voor *kleine marterachtigen* is het ook mogelijk om zonder nader onderzoek een omgevingsvergunning aan te vragen op basis van de potentiële functies van de plangebieden (zie §4.4)

5.3 Maatregelen om te voldoen aan de specifieke zorgplicht

Preventieve maatregelen om schadelijke gevolgen te voorkomen

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van *algemene broedvogels* om schadelijke gevolgen voor deze soorten te voorkomen door te werken buiten de broedperiode (zie §4.3).

Maatregelen voor vergunningsplichtige gevallen

Met de uitkomsten van het nader onderzoek kan bepaald worden welke maatregelen getroffen moeten worden voor vergunningsplichtige beschermde soorten.

Overige maatregelen vergunningsvrije gevallen

In het kader van de specifieke zorgplicht moeten er redelijkerwijs maatregelen genomen worden om de mogelijke gevolgen voor beschermde, kwetsbare of bedreigde soorten te beperken of ongedaan te maken. In §4.5 zijn de maatregelen beschreven die in het kader van de specifieke zorgplicht genomen kunnen worden. Het is aan de initiatiefnemer om te bepalen welke maatregelen redelijkerwijs genomen (kunnen) worden.

5.4 Natuurkansen

Hoewel er geen wettelijke verplichting voor geldt, wordt aanbevolen om bij nieuwbouw verblijfsvoorzieningen voor vleermuizen en vogels te realiseren. Voor meer informatie over het creëren van verblijfplaatsen in nieuwbouw wordt verwezen naar de checklist groen bouwen: <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>.

Zie ook de oplegnotities 'Kansen flora- en fauna' bij Daamen 2021a, b en c.

6 Betekenis van de gebieden Hippe Kip en Teersdijk (vak A) voor beschermde soorten

6.1 Inleiding, disclaimer

Voorliggend rapport betreft een actualisatie van in 2021 opgestelde QuickScan rapportage (Daamen, 2021a, b en c) voor de plangebieden Streekweg en Teersdijk (vak B). Voor de gebieden 'Teersdijk (vak A)' en 'Hippe Kip' is in 2021 ook een Quickscan uitgevoerd. Omdat de ingrepen die in 2021 gepland stonden voor deze gebieden niet doorgaan zijn deze gebieden en hun (mogelijke) betekenis voor beschermde soorten in de voorliggende QuickScan uiteraard niet als plangebied behandeld. In dit hoofdstuk wordt de mogelijke functie van Teersdijk (vak A) en Hippe Kip ter informatie wel kort beschreven. Het betreft echter geen volwaardige inventarisatie: de onderstaande informatie kan daarom niet gebruikt worden in het kader van toetsing van flora- en fauna activiteiten onder de Ow binnen deze gebieden. Het gebied 'Hippe Kip' is enkel vanaf de randen van het gebied beoordeeld. 'Teersdijk vak A' is wel vlakdekkend onderzocht.

6.2 Beschrijving gebieden

Ten noorden van plangebied Teersdijk (vak B) liggen 'Teersdijk (vak A)' en 'Hippe Kip' (zie Figuur 6.1). Teersdijk (vak A) is een boomrijke groenstrook met voornamelijk zomereik en esdoorn en dichte ondergroei van gras, braam, robertskruid, klimop en brandnetel (zie Figuur 6.2). Er loopt een sloot door deze groenstrook en er staan ook twee elektriciteitshuisjes. Hippe Kip bestaat uit verschillende percelen die gebruikt worden als boerenbedrijf of als woonerf (zie Figuur 6.3 en Figuur 6.4). Vegetatie in het gebied bestaat uit voornamelijk uit gras (weilanden), met verspreid over het terrein struweel (waaronder wintergroene coniferen) en enkele groepjes bomen. Dwars door het gebied liggen drooggevalen sloten/greppels die bij veel regenval vollopen. Aan de west- en oostkant van het gebied liggen watergangen.

Figuur 6.1 Ligging gebieden 'Hippe Kip' en 'Teersdijk' (blauw omkaderd), in de blauw omkaderde gebieden vinden geen ingrepen plaats. (Esri Nederland, Community Map Contributors)

Figuur 6.2 De groenstrook met sloot in gebied 'Teersdijk (vak A)'.

Figuur 6.3 Het oostelijk deel van gebied 'Hippe Kip'.

Figuur 6.4 Het westelijke deel van plangebied 'Hippe Kip'

6.3 Mogelijke betekenis voor beschermde flora en fauna

In de volgende paragrafen wordt enkel de functie van de gebieden voor soorten van de beschermingsregimes *Vogelrichtlijn*, *Habitatrichtlijn* en *Andere soorten* behandeld, niet de functie voor overige kwetsbare of bedreigde soorten.

6.3.1 Planten

Op basis van het veldbezoek en vanwege het agrarisch gebruik en beheer van de percelen is niet waarschijnlijk dat binnen gebied Hippe Kip groeiplaatsen van beschermde plantensoorten aanwezig zijn, maar een nader veldonderzoek waarbij de percelen wel betreden worden is noodzakelijk om dat met zekerheid vast te stellen.

Binnen Teersdijk (vak A) ontbreekt het aan open en lichte groeiplaatsen. De plantensoorten die hier groeien zijn indicatief voor voedselrijke grond (o.a. braam). Teersdijk (vak A) biedt daarmee geen geschikte groeiplaatsen voor in de omgeving voorkomende beschermde plantensoorten en heeft geen betekenis voor beschermde plantensoorten die in de omgeving voorkomen (bergnachtorchis, knolspirea en diverse akkerplanten).

6.3.2 Ongewervelden

Beide gebieden hebben mogelijk een functie als leefgebied voor vermiljoenkever vanwege het voorkomen van dode of stervende bomen.

Het is niet erg waarschijnlijk dat plangebied Hippe Kip wel een functie heeft voor andere beschermde ongewervelden, maar dat is alleen voor gevlekte witsnuitlibel met een hoge mate van zekerheid uit te sluiten (vanwege het ontbreken aan geschikte plassen en vennen) omdat dit plangebied niet betreden is tijdens de veldbezoeken. Waardplanten voor teunisbloempijlstaart kunnen met name langs de greppels die het plangebied doorkruizen groeien, maar zijn tijdens de veldbezoeken niet waargenomen (met een verrekijker).

In Teersdijk (vak A) ontbreken waardplanten voor de in de regio voorkomende beschermde soorten ongewervelden (grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage) en ontbreekt het aan permanent oppervlaktewater, een functie van dit gebied voor beschermde ongewervelden anders dan vermiljoenkever kan worden uitgesloten.

6.3.3 Vissen

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat de plangebieden géén betekenis hebben voor beschermde vissen. Van de sloten de greppels binnen plangebied Teersdijk (vak A) en Hippe Kip is bekend dat zeer geregeld voor lange periodes droogvallen, in de watergangen ten westen en oosten van het Hippe Kip ontbreekt het aan uitbundige waterplantengroei. Daarmee is een functie van deze watergangen voor in de regio voorkomende beschermde vissen (grote modderkruiper) uitgesloten.

6.3.4 **Amfibieën**

Omdat Alpenwatersalamander voor voortplanting mogelijk ook gebruik kan maken van de watergangen ten westen en oosten van Hippe Kip, hebben de boom- en struweelrijke stroken en de schuren, gebouwen en rommelhoekjes in dit gebied mogelijk een functie als land- en overwinteringshabitat voor Alpenwatersalamander. De greppels die door gebied Hippe Kip lopen vormen tijdelijke watertjes die door met name rugstreeppad gebruikt kunnen worden als voortplantingswater, maar op basis van verspreidingsgegevens wordt het voorkomen van rugstreeppad niet verwacht. Voor overige beschermde vergunningsplichtige soorten amfibieën heeft Hippe Kip waarschijnlijk geen functie, omdat het aan geschikt voortplantingswater en leefgebied voor deze soorten ontbreekt, maar dat kan pas zekerheid worden uitgesloten als dit gebied vlakdekkend wordt onderzocht. Het tijdelijke water in Teersdijk (vak A) is slechts zeer beperkt geschikt als voortplantingswater voor amfibieën, omdat het sterk beschaduwd is en regelmatig droogvalt, hier worden geen beschermde soorten verwacht.

Beide gebieden vormen geschikt landhabitat voor algemeen voorkomende soorten amfibieën (bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander). De wateren rondom de plangebieden zijn namelijk geschikt als voortplantingswater voor deze algemene soorten (die minder kieskeurig zijn m.b.t. hun voortplantingswater). Deze soorten komen ook in de omgeving van de plangebieden voor (NDFF, 2024).

6.3.5 **Reptielen**

Uit de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied zijn waarnemingen van zandhagedis en levendbarende hagedis bekend. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat de gebieden géén betekenis hebben voor (beschermde) reptielen. In de beide gebieden ontbreken de ecologische randvoorwaarden (overwinterings- en ei-afzetplekken, foerageergebied) voor reptielen. Heide, (hoge) zandgronden, en duinen vormen het leefgebied voor deze soorten, maar ontbreken in omgeving van de plangebieden.

6.3.6 **Grondgebonden zoogdieren**

Vanwege het ontbreken aan permanent oppervlaktewater binnen deze gebieden is een functie als leefgebied voor bever uitgesloten, mogelijk bevindt zich langs de randen van Hippe Kip wel foerageergebied nabij de daar aanwezige watergangen.

Ten zuidwesten van Hippe Kip en ten westen van Teersdijk (vak A) zijn wissels en holen aangetroffen die van das kunnen zijn (Daamen, 2021 b en c), een functie van beide gebieden als leefgebied met mogelijke verblijfplaatsen voor das is aannemelijk. Hippe Kip is mogelijk essentieel foerageergebied voor das, omdat er in de directe omgeving nauwelijks foerageergebied van dezelfde kwaliteit aanwezig is.

Een functie van beide plangebieden voor eekhoorn is niet waarschijnlijk, vanwege het beperkte aanbod aan voedselbomen en aaneengesloten bosvakken. Omdat de

veldbezoeken niet in het bladerloze seizoen hebben plaatsgevonden, is aanwezigheid van een verblijfplaats binnen deze gebieden gebied echter niet met zekerheid uit te sluiten. Vanwege de ruigtes, het struweel, de hopen, de greppels, takkenrillen, de gebouwen en de structuurovergangen is zijn de plangebieden geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen en steenmarter.

Er zijn verspreid over het plangebied Hippe Kip rond de gebouwen en erven potentiële verblijfplaatsen voor zowel steenmarter als kleine marterachtigen aanwezig. Voor woelrat zijn deze plangebieden waarschijnlijk beperkt geschikt leefgebied, want het ontbreekt aan oppervlaktewater met steile oevers en opgaande vegetatie. Omdat bij de veldbezoeken het plangebied Hippe Kip echter niet betreden is, is een functie van Hippe Kip voor woelrat echter niet met zekerheid uit te sluiten.

Voor andere dan de hierboven genoemde beschermde vergunningsplichtige grondgebonden zoogdieren hebben de gebieden waarschijnlijk geen functie.

6.3.7 **Vleermuizen**

Met name aan de westkant van Teersdijk (vak A) en Hippe Kip staan oudere bomen waar holtes in kunnen zitten die geschikt zijn als verblijfplaats voor boom-bewonende soorten vleermuizen die in de regio voorkomen (gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis). Omdat de veldbezoeken niet in de bladerloze periode hebben plaatsgevonden, valt niet uit te sluiten dat er zich binnen de plangebieden bomen met holtes bevinden die geschikt zijn als verblijfplaats voor boom-bewonende vleermuizen. De elektriciteitshuisjes in Teersdijk (vak A) bevatten open stootvoegen maar deze zijn aan de lage kant om als geschikte verblijfplaats voor vleermuizen te dienen. De gebouwen en woningen binnen plangebied Hippe Kip zijn geschikte verblijfplaatsen voor gebouw-bewonende soorten vleermuizen die in de regio voorkomen (gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis).

Beide plangebieden maken mogelijk deel uit van het foerageergebied van de hierboven genoemde soorten vleermuizen, vanwege het grootte en de locatie van het plangebied (groenstructuur aan de rand van stad en nabij water) betreft het mogelijk essentieel foerageergebied. Pas bij nadere inspectie van bomen in de bladerloze periode en van de gebouwen binnen plangebied Hippe Kip kan worden vastgesteld wat voor type verblijfplaatsen het betreft (zomer-, kraam-, paar- of (massa)winterverblijven).

6.3.8 **Vogels**

Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (categorie 1 t/m 4)

De gebieden vormen geschikte nestplaatsen voor boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer, wespandief en zwarte wouw vanwege de groepen hoge bomen die geschikte nestplaats bieden en vanwege de nabijheid van groene wijken en parken, recreatiegebied de Berendonck en kleinschalig cultuurlandschap. Het betreft dan met name de westzijde van zowel Teersdijk vak A als Hippe Kip. Omdat de veldbezoeken plaatsvonden terwijl er blad aan de bomen zat, konden de bomen echter niet voldoende op de aanwezigheid van

jaarrond beschermde nesten gecontroleerd worden. Daarom is een functie van de bomen in de plangebieden als nestplaats voor bovengenoemde boombewonende vogels met een jaarrond beschermde nestplaats niet uitgesloten. De gebouwen in Hippe Kip zijn waarschijnlijk geschikt als nestplaats voor huismus, gierzwaluw, steenuil en mogelijk voor kerkuil. Voor de slechtvalk is de bebouwing te laag.

Vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is

De gebieden vormen geschikt broedbiotoop van algemeen voorkomende vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is en voor boom- en gebouwbewonende vogels waarvan de nestplaats enkel jaarrond beschermd is wanneer er geen alternatieve nestplaatsen beschikbaar zijn (categorie 5).

7 Literatuur

- BIJ12, 2017a. Kennisdocument Bever, versie 1.0 juli 2017.
- BIJ12, 2017b. Kennisdocument Das, versie 1.0 juli 2017.
- BIJ12, 2017c. Kennisdocument Poelkikker, versie 1.0 juli 2017.
- BIJ12, 2024. Kennisdocument Kleine marterachtigen, versie 1.1 juli 2024.
- Daamen, J., 2021a. Quicksan Wet natuurbescherming Streekweg 21, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0214. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen, J., 2021b. Quicksan Wet natuurbescherming plangebied Hippe Kip, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0333. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen, J., 2021c. Quicksan Wet natuurbescherming uitbreiding woonwagenkamp Teersdijk, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0635. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Emond, D., Verhoek, L., Olde Wolbers, R., Kalkman, M. & Anema, L.. 2022a. Onderzoek beschermde fauna Teersdijk te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-234. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L. & Dorenbosch, M. 2022b. Onderzoek beschermde fauna Streekweg te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-233. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L., Kruijt, D., Olde Wolbers, R. & Kalkman, M. 2022c. Onderzoek beschermde fauna Van Rosenbergweg/Hippe Kip te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-232. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- EIS, 2024. Kennisblad vermiljoenkever. www.eis-nederland.nl/soortenbeleid/habitatrichtlijn/kevers/vermiljoenkever (bekeken op 11 juli 2024)
- Informatiekaart Natuur. https://atlas.bij12.nl/WebView/index.html?viewer=ikn_pub. Geraadpleegd op 27 mei 2024.
- Informatiepunt Leefomgeving. <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/geconsolideerde-teksten-omgevingswet/>. Geraadpleegd op 27 mei 2024.
- Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>. Geraadpleegd op 27 mei 2024.
- NGB, 2023. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023. Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen'.
- Hunink, S. 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Ow. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.
- Van Wijngaarden, A. 1954. Biologie en bestrijding van de woelrat, *Arvicola terrestris terrestris* (L.) in Nederland. Lieshout.

Bijlage I Toetsingskader beschermde soorten Omgevingswet

In deze bijlage worden de relevante onderdelen van de Ow ten aanzien van soortenbescherming samengevat. De teksten zijn grotendeels ontleend aan de 'Handreiking Toelichting natuurbescherming onder de Omgevingswet' van het Netwerk Groene Bureaus. Voor de teksten van de Ow verwijzen we naar: wetten.overheid.nl In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit

Flora- en fauna-activiteit

Een 'flora- en fauna-activiteit' in de Ow is een: 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten'. Er is al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een *mogelijk* gevolg heeft voor één in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Ow.

Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient er onder andere rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (*specifieke zorgplicht*) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (*vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen*). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden art. 11.27 en 11.28 (*voorkomen onnodig leiden van dieren*) ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht

In het Bal is een *specifieke zorgplicht* opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Wnb stond. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, indien dat niet mogelijk is beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. De specifieke zorgplicht houdt in ieder geval in dat voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van beschermde soorten en soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl. voorkomen
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl.
- Dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten.
- Nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).

Ook de voor bovengenoemde soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats vallen onder de specifieke zorgplicht.

De kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten is dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan

worden geveerd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. Tijdens en na het verrichten van de activiteit moet worden nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben (dus: monitoring).

In art. 11.27, tweede lid onder b Bal wordt aangegeven dat er moet worden ‘vastgesteld’ of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Daarnaast zijn de overige voorwaarden in het tweede lid onder c t/m f zodanig concreet dat in deze bewoording kan worden gelezen dat er *aantoonbaar* aan deze voorwaarden moet worden voldaan, zeker ook met in het achterhoofd dat de specifieke zorgplichten in de Ow zowel *bestuurlijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd*. Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een quickscan of nader onderzoek wordt vastgelegd.

Interpretatie specifieke zorgplicht

Het Bal geeft aan waaruit de specifieke zorgplicht in ieder geval bestaat. De reikwijdte van de specifieke zorgplicht is op dit moment nog niet duidelijk. De formulering van de specifieke zorgplicht laat veel ruimte voor interpretatie die (nog) niet nader ingevuld is door provincies. Onze interpretatie van de reikwijdte van de specifieke zorgplicht is gebaseerd op *expert judgement* en het voorstel van Hunink (2023¹).

Rode lijst soorten(groepen)

Wij richten ons in de natuurtoets, naast beschermde soorten, in principe op ‘dieren en planten’ van de Rode lijsten (zoals letterlijk benoemd in de Ow), dus niet op niet-dierlijke of niet-planten zijnde soorten organismen, zoals paddenstoelen en korstmossen. Daarbij worden de volgende statussen van de Rode lijst meegenomen: gevoelig, kwetsbaar, bedreigd en ernstig bedreigd. Uitgangspunt is daarbij dat de specifieke zorgplicht een focus vergt op de mogelijke nadelige gevolgen op de staat van instandhouding van soorten en niet zozeer op nadelige gevolgen voor ieder exemplaar afzonderlijk.

Onderzoeksinspanning

Iemand die een flora- en fauna-activiteit wil verrichten op een plek, moet controleren of er aanwijzingen zijn dat op die plek of in de buurt kwetsbare of bedreigde soorten voorkomen. Onduidelijk is welke onderzoeksinspanning verricht moet worden. Wij vullen deze onderzoeksverplichting in door het raadplegen van de NDFF en een habitatgeschiktheidsbeoordeling.

De soortenbeschermingsregimes

In het Bal wordt onderscheid gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn (*Vogelrichtlijnsoorten*). Dit betreft alle van nature in Nederland voorkomende vogels conform art. 1 Vogelrichtlijn

¹ Hunink, S. 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Ow. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.

- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn (*Habitatrichtlijnsoorten*). Dit betreft soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn.
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten (*andere soorten*). Dit betreft soorten genoemd in bijlage IX behorende bij art. 11.54 Bal.

Onder iedere paragraaf (11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4) zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling kan worden verleend zoals onder de Wet natuurbescherming, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval. Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij:

- vogels op grond van artikel 11.37, eerste lid Bal,
- dier- en plantensoorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bonn en Bern op grond van artikel 11.46, eerste lid, Bal, en
- dieren van bijlage IX, onder A van het Bal op grond van artikel 11.54, eerste lid, Bal.

De inhoud van de schadelijke handelingen komen overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de Wet natuurbescherming, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

- het opzettelijk doden en vangen van soorten;
- het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van dieren, niet zijnde vogels;
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, eieren of wegnemen van nesten van vogels;
- het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren;
- het (ver)storen van dieren volgens de beschermingsregimes soorten Vogelrichtlijn en soorten Habitatrichtlijn. NB geldt voor vogels niet als er geen sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogelsoort;
- het plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten.

Uitzonderingen vergunningplicht en vergunningsvrije gevallen

Voor instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen geldt een uitzondering van de vergunningplicht voor schadelijke handelingen. In het Bal zijn verder een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen per beschermingsregime waarvoor geen vergunningplicht geldt. Hoewel er enkele verschillen zijn, betreft het onder meer de volgende gevallen:

- In een programma aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. een Natura 2000-beheerplan).
- In een omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de provincie aangewezen soorten en handelingen).
- Bij ministeriële regeling aangewezen flora- en fauna-activiteiten (In art. 4.31 van de Omgevingsregeling zijn de flora- en fauna-activiteiten die genoemd zijn in art. 11.54 Bal aangewezen als vergunningvrij voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden (incl. gebruik) voor de soorten in bijlage VIIc Or).

- Flora- en fauna-activiteiten die aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

Beoordelingsregels vergunning

Een vergunning wordt alleen verleend als is voldaan aan de beoordelingsregels in § 8.6.2 Bkl. De beoordelingsregels verschillen per soortenbeschermingsregime (uitgewerkt in art. 8.74j t/m art. 8.74l Bkl), maar komen kort gezegd neer op de beoordeling:

- of er geen andere bevredigende oplossing is,
- de activiteit nodig is vanwege een genoemd wettelijk belang, en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Hiernavolgend is een Stroomschema passieve soortenbescherming Omgevingswet opgenomen.

Stroomschema passieve soortenbescherming Omgevingswet

Stroomschema passieve soortenbescherming Omgevingswet

Praktisch stroomschema passieve soortenbescherming Omgevingswet art. 11.37, 11.46 en 11.54 Bal

In sommige situaties geldt een vrijstelling van de vergoingsplicht voor flora- en faunactiviteiten^{***}. Er is geen vergoering nodig, wel blijft de algemene en specifieke zorgplicht van kracht^{***}.

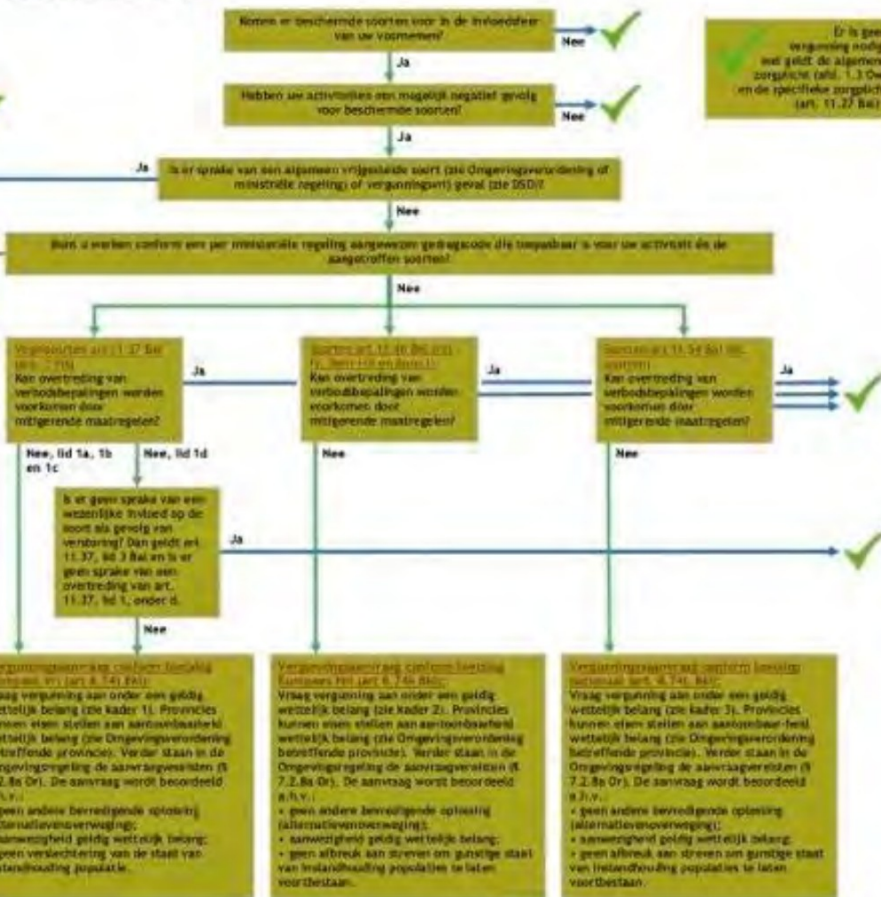
Als een aangewezen gedragscode van toepassing is, geldt een vrijstelling van de vergoingsplicht voor flora- en faunactiviteiten^{****}. Er is geen vergoering noodzakelijk, wel moet aantoonbaar worden gemaakt conform de gedragscode. Tevens is de algemene en specifieke zorgplicht van kracht^{***}.

^{***} = De specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) vraagt om nadelige gevolgen op in het wild levende dieren en planten te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Met name wordt genoemd het is beeld brengen en maatregelen nemen ten behoeve van in N, van nature voorkomende Vri art. 4.2 en bijlage 1- soorten, Rode Lijst-soorten, Ht bijlage II, IV en V soorten, en de nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).

^{****} = Vrijgesteld conform een andere wet, een programma, omgevingsverordening of ministerie regeling. De vrijstelling kan voor een select aantal wettelijke belangen gelden.

^{****} = Let op! De vrijstelling kan voor een select aantal wettelijke belangen gelden, voornamelijk mbt Vri. + Ht soorten.

^{****} = Bij vogels zonder jaarrond beschermd nest wordt overtreding voorkomen buiten het broedseltoezien. Voor vogels met jaarrond beschermd nest geldt art. 11.37, lid 1 onderdeel b Bal het hele jaar afhankelijk van soort.

Kader 1. Wettelijke bepalingen art. 8, 7.41, lid 1, onderdeel b Bal.
1) In het belang van volksgeschiedenis of openbare veiligheid;
2) In het belang van veiligheid van luchtvaart;
3) ter voorkoming van belangrijke schade aan gebouwen, van bosland, veld of wateren;
4) ter bescherming van flora en fauna; 5) voor onderzoek of onderwijs, uitzetten of herintroduceren van soorten, of daarmee samenhangende teelt;
6) selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van vogels.

Kader 2. Ministerie regelingen art. 11.27, lid 1, onderdeel b Bal.
1) de bescherming van wilde flora en fauna, of instandhouding natuurlijke habitats;
2) het voorkomen van ernstige schade aan gebouwen, veld, bosland, veldgronden, wateren of andere vormen van openbaar land;
3) de volksgeschiedenis, openbare veiligheid of afwegende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wettelijk gunstige effecten;
4) onderzoek en onderwijs, reproductie of herintroducie van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
5) op selectieve wijze een beperkt vastgesteld aantal soorten te vangen of te sluiten of onder zich te hebben.

Kader 3. Ministerie regelingen art. 8, 7.41, lid 1, onderdeel b Bal. (in aanvulling op de bepalingen genoemd in kader 2)
a) In het kader van nationale veiligheid of ontwikkeling, incl. gebruik;
b) ter voorkoming van schade of overlast;
c) ter beperking van omvang van populaties van dieren;
d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden;
e) in het kader van bestendig beheer of anderzins landbouw of bosbouw;
f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud van wegen, waterwegen, waterkeringen, waterstaatswerken, meers, vloedgaten, wegen, spoorwegen of bermen, of de natuurbeheer;
g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouwelijke kwaliteitsgebieden;
h) in het algemeen belang.

© Natuurinclusief, 25 maart 2022. Gelijktijdig voor flora- en faunactiviteiten met betrekking tot regulier beheer, onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen. Gelijktijdig voor instandhoudingsmaatregelen die worden afgevoerd ten behoeve van het halen van Natura 2000-doelstellingen conform een definitief beheerprogramma of passende maatregelen, daarvoor gelden afzonderlijke vrijstellingsregels (zie os Bal art. 11.37, lid 2, onder b en art. 11.46, lid 2, onder d). Disclaimer: Gebruik van de gepubliceerde wettekst en bijbehorende Afbeeldingen (Bal, Ht, Ht, OSD) 23 maart 2022, nota's van toelichtingen, momenteel niet beantwoord en verlagen van overleggen Tweede Kamer en Eerste Kamer. Aan dit schema kunnen geen rechten worden ontleend.

Bron:
Natuurinclusief

Bijlage III Rapportage van de nadere onderzoeken (Daamen et al. 2022 at/m c; Roemers, 2025)

A photograph of a forest floor. On the left, a large tree trunk is visible, showing some peeling bark. The ground is covered with a thick layer of fallen, dry leaves in shades of brown and yellow. Some green plants are visible in the background and foreground. The lighting suggests a dappled sunlight effect.

Nader onderzoek beschermde soorten Teersdijk en Streekweg te Nijmegen – najaar en winter 2024/2025

Actualisatie van nader onderzoek en beoordeling in het
kader van de Omgevingswet

**WAARDEN
BURG**
Ecology

we
consult
nature.

Nader onderzoek beschermde soorten Teersdijk en Streekweg te Nijmegen – najaar en winter 2024/2025

Actualisatie van nader onderzoek en beoordeling in het kader van de Omgevingswet

■■■■■■■■■■, MSc.

Status uitgave: definitief

Rapportnummer: 25-067
Projectnummer: 24-0837
Datum uitgave: 12 februari 2025
Foto omslag: ■■■■■■■■■■ / Waardenburg Ecology
Projectleider: ■■■■■■■■■■
Tweede lezer: drs. ■■■■■■■■■■
Opdrachtgever: Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
Nederland
Referentie opdrachtgever: VPL 334469
Akkoord voor uitgave: ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■
Datum akkoord: 6 februari 2024

Graag citeren als: ■■■■■■■■■■ 2025. Nader onderzoek beschermde soorten Teersdijk en Streekweg te Nijmegen – najaar en winter 2024. Actualisatie van onderzoek gericht op bever en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. Rapport 25-067. Waardenburg Ecology, Culemborg/Haren.

Trefwoorden: bever, eekhoorn, ransuil, nesten, boomholtes, Teersdijk, Streekweg, Nijmegen

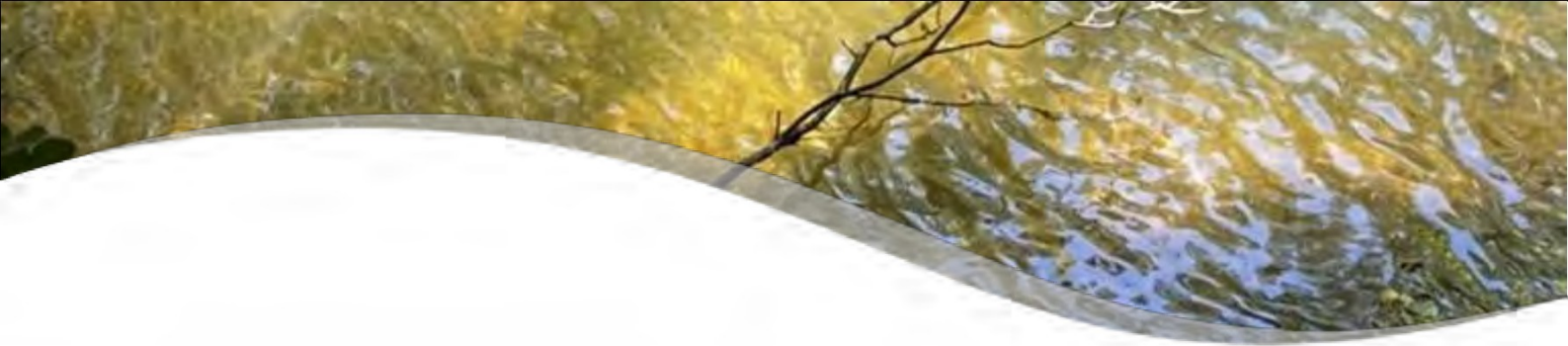
Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

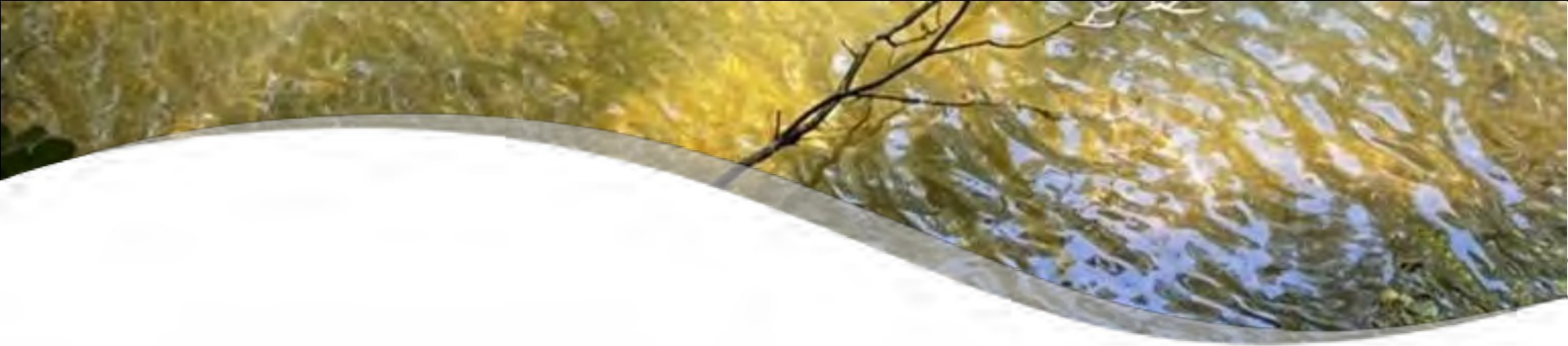

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Verantwoording, actualiteit gegevens	5
2	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	7
2.1	Beschrijving plan- en onderzoeksgebied	7
2.2	Voorgenomen activiteit	12
2.2.1	Fasering van werkzaamheden	12
3	Onderzoeksmethoden	14
3.1	Inleiding	14
3.2	Onderzoeksmethodieken	14
3.2.1	Bever	14
3.2.2	Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (nestencheck)	16
3.2.3	Vleermuizen (holtecheck)	16
3.2.4	Overige soorten	16
4	Betekenis plangebieden voor beschermde soorten	18
4.1	Bever	18
4.1.1	Bronnenonderzoek	18
4.1.2	Waarnemingen en sporen	18
4.1.3	Functie plangebied Teersdijk (vak B)	23
4.1.4	Functie plangebied Streekweg	24
4.2	Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats	25
4.2.1	Bronnenonderzoek	25
4.2.2	Waarnemingen en sporen	25
4.2.3	Functie plangebied Teersdijk (vak B)	28
4.2.4	Functie plangebied Streekweg	28
4.3	Vleermuizen (holtecheck)	29
4.3.1	Teersdijk (vak B)	29
4.3.2	Streekweg	29
4.3.3	Functie plangebied Teersdijk (vak B)	29
4.3.4	Functie plangebied Streekweg	30
4.4	Overige soorten – waarnemingen en functie plangebieden	30
4.4.1	Teersdijk (vak B)	30

4.4.2	Streekweg	33
5	Effecten op beschermde diersoorten in het kader van de Ow	34
5.1	Bever	34
5.2	Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats	34
5.3	Vleermuizen	35
5.4	Overige soorten	35
5.4.1	Das	35
5.4.2	Eekhoorn	36
5.4.3	Kleine marterachtigen: Wezel, hermelijn en bunzing	36
5.4.4	Steenmarter	36
6	Conclusie en aanbevelingen	38
6.1	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit	38
6.1.1	Fase 1: werkzaamheden in plangebied Teersdijk (vak B)	38
6.1.2	Fase 2: werkzaamheden in plangebied Streekweg	38
6.2	Nader onderzoek	39
6.2.1	Fase 1: werkzaamheden in plangebied Teersdijk (vak B)	39
6.2.2	Fase 2: werkzaamheden in plangebied Streekweg	39
6.3	Maatregelen	39
7	Literatuur	42

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gemeente Nijmegen is voornemens om in de omgeving van de Streekweg en woonwagenkamp Teersdijk in Nijmegen twee ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren: de uitbreiding van woonwagenkamp Teersdijk (najaar 2025) en de bouw van nieuwe woningen aan de Streekweg (na 2025). Deze ingrepen kunnen mogelijk gevolgen hebben voor van nature in het wild levende dieren en/of planten en is daarmee een 'flora- en fauna-activiteit' in de zin van de Omgevingswet (Ow).

Voorliggend rapport betreft een verslag van aanvullend veldonderzoek dat is uitgevoerd naar aanleiding van een quickscan die is opgesteld in de zomer van 2024 (Roemers, 2024). Die quickscan van 2024 is opgesteld op basis van de oorspronkelijke quickscans van Daamen (2021a t/m c), drie nadere onderzoeken naar verschillende beschermde soorten in 2022 (Daamen *et al.* 2022a t/m c), twee veldbezoeken (d.d. 27 mei en 23 juni 2024) en de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Voorliggend nader onderzoek is zodoende een aanvulling op die quickscans en (deels) een actualisatie van de in 2022 uitgevoerde nadere onderzoeken.

Op basis van bovenstaande onderzoeken kon een functie van de plangebieden voor bever en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats niet op voorhand worden uitgesloten (Roemers, 2024). Daarom is in het najaar van 2024 nader onderzoek uitgevoerd om te bepalen of de plangebieden voor deze soorten een functie (kunnen) hebben. Voorliggend rapport beschrijft de resultaten van dit onderzoek.

Het doel van het voorliggende onderzoek is om te bepalen of verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van bever en nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats binnen de invloedssfeer van de ingreep voorkomen. Tijdens de veldbezoeken is ook gelet op sporen en het voorkomen van (verblijfplaatsen van) andere beschermde soorten, te weten das en eekhoorn.

De resultaten uit voorliggend onderzoek worden gebruikt om de effecten van de ingreep op beschermde soorten vast te stellen in een activiteitenplan in het kader van de Omgevingswet (Roemers & Littooi, 2024).

1.2 Verantwoording, actualiteit gegevens

Dit rapport is opgesteld op basis van de in 2024 en 2025 uitgevoerde inventarisatie en de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Bronnenonderzoek

Aanvullend op bovengenoemde quickscans en nadere onderzoeken is op 2 september 2024 en op 3 februari 2025 de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) op nieuwe waarnemingen van beschermde soorten in de regio geraadpleegd. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van circa één km om het plangebied en gegevens tot tien jaar oud.

Veldonderzoek

De plangebieden zijn in de periode september 2024 t/m februari 2025 systematisch op de aanwezigheid van bever, geschikte boomholtes voor vleermuizen en vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats en hun (mogelijke) nestplaatsen onderzocht. Tijdens deze onderzoeken is ook gelet op sporen van steenmarter, das, wezel, hermelijn, bunzing en eekhoorn. Detailinformatie over de onderzoeksmethodiek staat in Hoofdstuk 3.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na januari 2028 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Waardenburg Ecology waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

De onderzoekers die het onderzoek hebben uitgevoerd zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015.

2 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Beschrijving plan- en onderzoeksgebied

Er worden twee plangebieden behandeld die dicht bij elkaar in de buurt liggen: 'Teersdijk (vak B)' en 'Streekweg' (zie Figuur 2.1 en Figuur 2.2). De plangebieden liggen ten westen van de buurt Tolhuis in stadsdeel Dukenburg te Nijmegen. Zie Roemers (2024) voor een uitgebreide omschrijving van de plangebieden.

Plangebied 'Teersdijk (vak B)'

Het plangebied bestaat uit een speelweide (gazon, zand en speeltoestellen) en een relatief jong bosje (zie Figuur 2.3). In het bosje staat begroeiing van bomen (zomereik, hazelaar, robinia, berk, beuk en es), struweel (hazelaar, zuurbes, hulst, spaanse aak) en ondergroei (braam, robertskruid en brandnetel). Langs de randen van het bosje staan her en der oudere bomen (o.a. eik en populier). In het bosje staan of liggen dode bomen en dood hout. Ten westen en zuiden van het bosje loopt een watergang (zie Figuur 2.4), in het plangebied zelf is geen oppervlaktewater aanwezig maar de oevers van de watergang liggen tegen de zuidelijke rand van het plangebied.

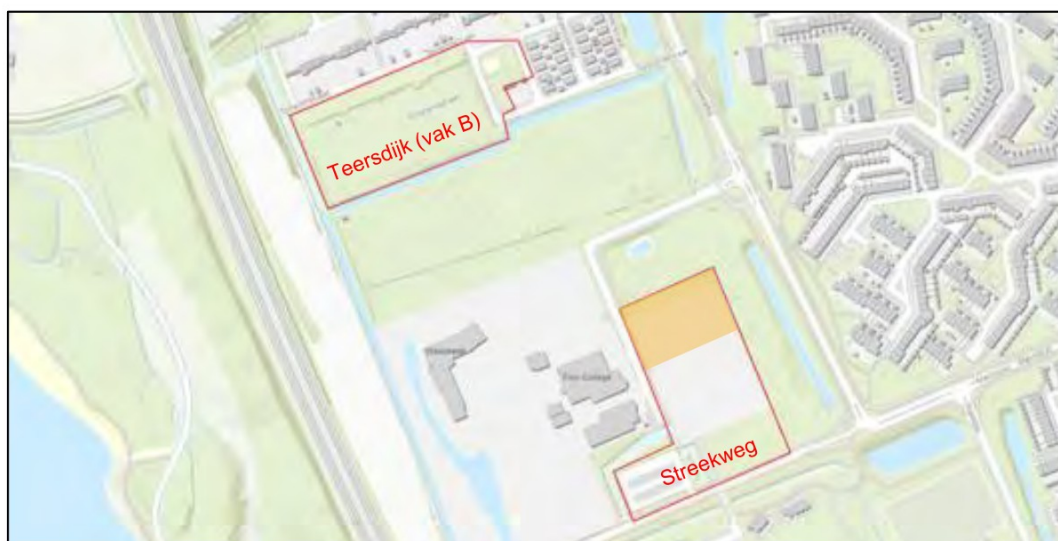
Plangebied 'Streekweg'

De zuidwestelijke hoek van het plangebied bestaat uit een parkeerplaats, omzoomd door bomen (eik, beuk, ruwe berk) met een ondergroei van gras, brandnetel, braam en robertskruid. De zuidoostelijke kant van het plangebied bestaat uit een verwilderde parkachtige omgeving die bestaat uit kruidenrijke grasvelden met langs de randen opgaande begroeiing in de vorm van struweel en verschillende soorten bomen: eik, esdoorn, trompetboom, zoete kers, (schiet)wilg, moerascipres, beuk, oosterse plataan (zie Figuur 2.5 en 2.6). Kruiden staan verspreid door de grasvelden: o.a. speerdistel, rolklaver, rode en witte klaver, boterbloem, zuring, sint janskruid, Duits viltkruid en voederwikke. Op enkele nattere schaduwrijke plekken staan ruigtes met rus en/of schietwilg. Tussen de grasvelden en de parkeerplaats liggen een wandelpad en een sloot.

In het noordelijke gedeelte van plangebied Streekweg zijn de 'Stadsnomaden' gevestigd, hier staat een kamp vol campers, 'rommelhoekjes', tuintjes en schuurtjes (Figuur 2.7). Ten noorden van het plangebied en het kamp van de Stadsnomaden ligt een 'natuurgebiedje' met een vijver, recent aangeplante hoogstamfruitboomgaard en grasland (zie Figuur 2.8 en Figuur 2.9).

Figuur 2.1 Globale ligging plangebieden (rood omkaderd) in stadsdeel Dukenburg te Nijmegen (kaartondergrond: Esri Nederland, Community Map Contributors).

Figuur 2.2 Ligging plangebieden (rood omkaderd), het Stadsnomadenkamp in plangebied Streekweg is geel gearceerd (kaartondergrond: Esri Nederland, Community Map Contributors).

Figuur 2.3 Het dichtbegroeide bosje in Teersdijk (vak B).

Figuur 2.4 Ten zuiden van plangebied Teersdijk (vak B) loopt een watergang, de zuidelijke rand van het plangebied staat hier rechts op de foto.

Figuur 2.5 Grasveld in het zuiden van het plangebied Streekweg.

Figuur 2.6 Grasveld te midden van plangebied Streekweg.

Figuur 2.7 In het noordelijke deel van plangebied Streekweg zijn de stadsnomaden gevestigd.

Figuur 2.8 Ten noorden van plangebied Streekweg is een natuurgebiedje ontwikkeld, hier ligt een vijver. Hier vind geen ingreep plaats.

Figuur 2.9 Ten noorden van plangebied 'Streekweg' is een natuurgebiedje ontwikkeld, hier staat een fruitboomgaard. Hier vindt geen ingreep plaats.

2.2 Voorgenomen activiteit

Informatie over de voorgenomen ingrepen is aangeleverd door de gemeente Nijmegen. Zie Roemers (2024) voor een uitgebreide beschrijving van de ingrepen.

Teersdijk (vak B): uitbreiding woonwagenkamp.

In dit plangebied worden 30 nieuwe standplaatsen voor woonwagens gerealiseerd. Om uitbreiding van het woonwagenkamp mogelijk te maken wordt het bosje grotendeels verwijderd en wordt het plangebied bouwrijp gemaakt. Langs de randen van het bosje worden zoveel mogelijk bomen en groenstructuren gespaard (zie Figuur 2.10); hier staan ook de oudere bomen. In de gebruiksfase zal door de aanwezigheid van het woonwagenpark verstoring door mensen en verkeer optreden die er nu niet is.

Streekweg: honderd nieuwe woningen.

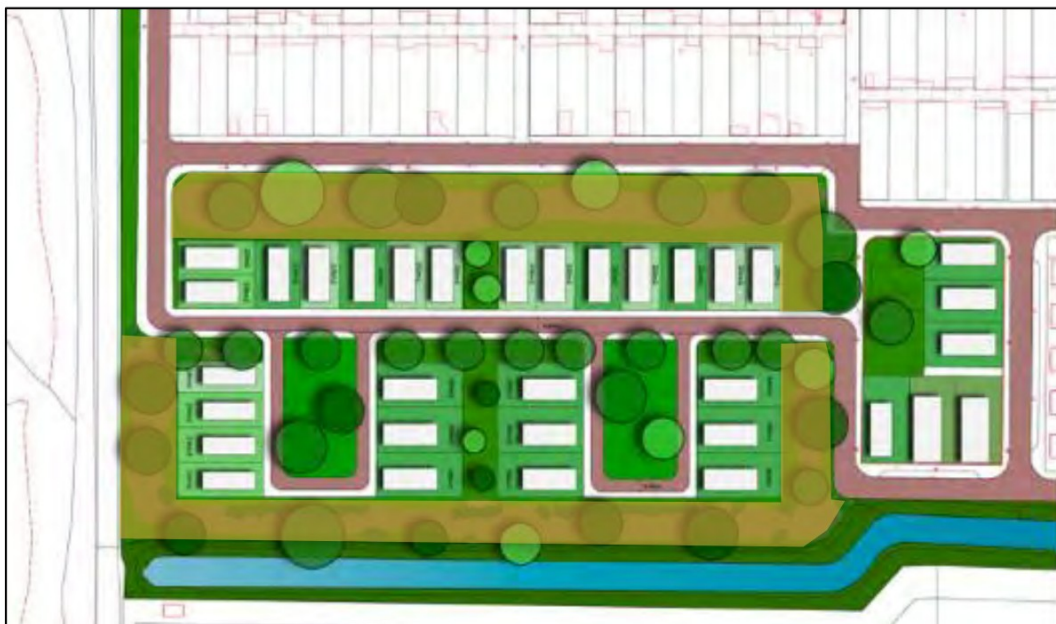
De ingreep betreft het realiseren van honderd 'experimentele' woningen, een atelier en een ontmoetingsruimte (zie Figuur 2.11). Het is nog niet precies bekend om wat voor soort woningen het gaat. Uitgangspunt is dat enkel struweel wordt verwijderd; er worden geen bomen gerooid. Watergangen worden niet aangetast. Er vinden wel grond- en graafwerkzaamheden plaats. Het kamp van de Stadsnomaden wordt verwijderd en het gebied wordt ingericht ten behoeve van de nieuwe woningen en de andere gebouwen. De ingebruikname van de woningen (gebruiksfase) gaat uiteraard ook gepaard met extra verstoring door mensen en verkeer.

2.2.1 Fasering van werkzaamheden

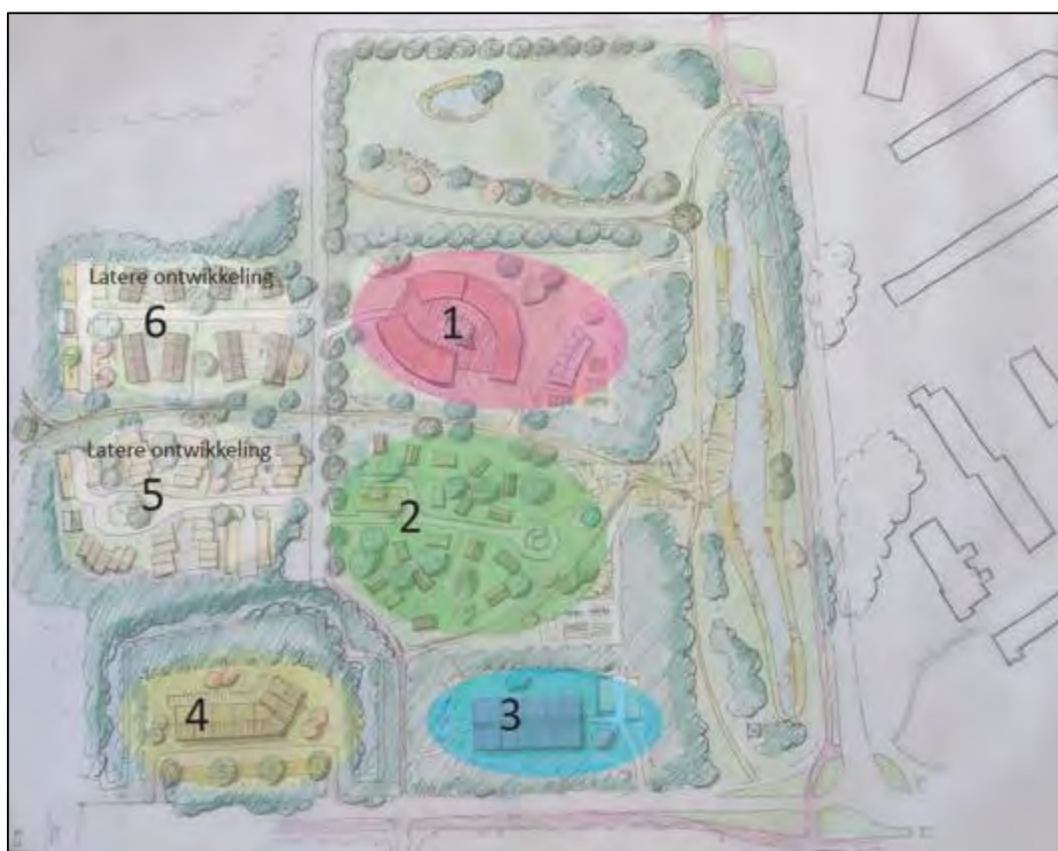
In verband met het voorkomen van dassen worden in en rond de plangebieden preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen genomen om nadelige gevolgen voor dassen te voorkomen of te verminderen (Van Kessel *et al.*, 2025). Deze kunnen niet per direct worden gerealiseerd, maar de gemeente Nijmegen wil wel al starten met de uitbreiding van woonwagenkamp Teersdijk. Daarom is gekozen voor een gefaseerde uitvoering van zowel de werkzaamheden, als de maatregelen. Het gefaseerd uitvoeren van de werkzaamheden beperkt ook de impact op de aanwezige fauna, omdat verstoring ten gevolge van de ingrepen over een langere periode wordt verspreid en ingrepen in de twee plangebieden niet tegelijkertijd plaatsvinden.

In fase 1 wordt woonwagenkamp Teersdijk uitgebreid. Deze fase start in het najaar van 2025. Dan wordt het bosje in plangebied Teersdijk (vak B) gerooid en bouwrijp gemaakt.

In fase 2 worden nieuwe woningen in plangebied Streekweg gerealiseerd. Het is nog niet bekend wanneer deze werkzaamheden starten, maar wel dat die pas na 2025 plaatsvinden.

Figuur 2.10 Inrichtingsvisie uitbreiding woonwagenkamp Teersdijk, in de geel gearceerde gebieden worden bomen en opstaand groen gespaard (bron: gemeente Nijmegen).

Figuur 2.11 Inrichtingsvisie realisatie woningen Streekweg (deelgebieden 1 t/m 4). Ontwikkelingen in deelgebieden 5 en 6 maken geen deel uit van de in voorliggende rapportage getoetste ingreep (bron: gemeente Nijmegen).

3 Onderzoeksmethoden

3.1 Inleiding

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van het nader veldonderzoek dat in de periode september 2024 t/m februari 2025 is uitgevoerd. Dit onderzoek was gericht op bever, boomholtes die geschikt zijn voor vleermuizen (holtecheck) en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (nesteninventarisatie). Waarnemingen van (sporen van) andere beschermde soorten zijn ook genoteerd. Dit hoofdstuk beschrijft de toegepaste onderzoeksmethodieken.

3.2 Onderzoeksmethodieken

3.2.1 Bever

Het onderzoeksgebied bestrijkt een gebied van 2,2 kilometer van noord naar zuid (Figuur 3.1). Plangebied Teersdijk (vak B) is hier een onderdeel van, plangebied Streekweg niet, want dit is ongeschikt als leefgebied voor bever (Roemers, 2024).

Langs alle watergangen binnen het onderzoeksgebied is sporenonderzoek uitgevoerd (zie Tabel 3.1). In drie deelgebieden is daarnaast ook 's nachts met gebruik van een warmtebeeldcamera naar bevers gezocht:

- In deelgebied 'Wijchenseweg' in het noorden is in verband met een andere ruimtelijke ingreep onderzoek naar bever uitgevoerd.
- In deelgebied 'Teersdijk' is in het kader de in dit rapport beschreven ingreep onderzoek naar bever uitgevoerd.
- In deelgebied 'Staddijk' is naar aanleiding van aangetroffen sporen van bever nader onderzoek uitgevoerd om de functie van plangebied Teersdijk (vak B) te kunnen duiden.

De voor bever potentieel geschikte locaties binnen de deelgebieden zijn meermaals op sporen onderzocht en tijdens vier rondes is 's nachts met een warmtebeeldcamera naar bevers gezocht (Tabel 3.1). Het sporenonderzoek was gericht op knaagsporen, wissels, burchten, oeverholten, dammen, uitwerpselen en prenten. Tijdens het onderzoek is ook gelet op geurmerken, die een indicatie voor een territoriumgrens vormen. Daarnaast is bij helder water gelet op waaiers op de bodem langs de oevers van de watergang – indicatief voor het voorkomen van verblijfplaatsen. Langs de oevers rond plangebied Teersdijk (vak B) is met behulp van een stok gevoeld of holen in de oever ook doorliepen. In park Staddijk ligt een eiland met een bosje, bij het sporenonderzoek is het eiland is vanaf de overkant met een verrekijker onderzocht.

Figuur 3.1 Onderzoeksgebied bever (rood omkaderd) met binnen het onderzoeksgebied de drie deelgebieden (Esri Nederland, Community Map Contributors).

Tabel 3.1 Overzicht van het uitgevoerde beveronderzoek in 2024. Ronde = ronde waarin met een warmtebeeldcamera (WB) naar bevers is gezocht in Teersdijk.

Ronde	Type onderzoek	Datum	Tijd / duur	Gebied
-	Sporenonderzoek	28-03-2024	-	Wijchenseweg
-	WB camera i.c.m vleermuisonderzoek	15-05, 06-06, 28-06, 21-08 en 16-09-2024	2+ uur na zonsondergang	Wijchenseweg
1	WB camera / sporenonderzoek	03-09-2024	18:50 – 21:20	Wijchenseweg / Teersdijk
2	WB camera	20-09-2024	20:10 – 22:50	Wijchenseweg / Teersdijk
3	oeverholencheck / WB camera	07-11-2024	18:14 - 20:04	Teersdijk
-	Sporenonderzoek	26-11-2024	-	Teersdijk
-	Sporenonderzoek	14-12-2024	-	Teersdijk / Staddijk
-	Sporenonderzoek	15-12-2024	-	Teersdijk
4	WB camera	19-12-2024	20:30 – 21:30	Staddijk / Teersdijk
-	Sporenonderzoek	20-12-2024	-	Staddijk

3.2.2 **Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (nestencheck)**

Tijdens twee inventarisatierondes is in (de omgeving van) de plangebieden Teersdijk (vak B) en Streekweg gericht naar (geschikte) nesten en roestplaatsen van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats gezocht. Het onderzoek richtte zich op vogelsoorten die in de omgeving kunnen voorkomen, zoals boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil (Roemers, 2024).

Nesteninventarisaties zijn uitgevoerd op 7 januari 2025 (Teersdijk (vak B)) en 10 januari 2025 (Streekweg). Omdat deze vogels ook oude nesten van kraaiachtigen gebruiken, zijn deze nesten ook in kaart gebracht.

Tijdens de veldbezoeken is daarnaast gezocht naar sporen (braakballen, plukplaatsen, uitwerpselen) van deze soorten - met name in wintergroene bomen en in en onder bomen die begroeid waren met klimop. Ook tijdens de verschillende veldbezoeken die gericht waren op bever is 's nachts (met warmtebeeldcamera) en overdag (met verrekijker) op geschikte locaties naar roestende ransuilen gezocht.

3.2.3 **Vleermuizen (holtecheck)**

Tijdens alle bezoeken is gelet op potentiële verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen (bomen met geschikte holtes). Potentieel geschikte boomholtes in plangebied Teersdijk (vak B) zijn op 1 februari 2025 met behulp van een endoscoop en ladder nader geïnspecteerd, daarbij is ook gelet op eventuele sporen van vleermuizen. Vanwege de hoogte en instabiliteit van de bomen konden niet alle in de bovenste gedeeltes van de stam aanwezige holtes met een endoscoop worden geïnspecteerd. Deze holtes zijn met behulp van een sterke zaklamp, een verrekijker en een fototoestel met een telelens onderzocht.

In plangebied Streekweg worden ten gevolge van de ingreep geen bomen gerooid, daarom zijn de hier aangetroffen holtes niet met een endoscoop geïnspecteerd.

3.2.4 **Overige soorten**

Tijdens alle bezoeken is daarnaast sporenonderzoek uitgevoerd naar andere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren. Alle bomen in beide plangebieden zijn geïnspecteerd op nesten van eekhoorn. Daarnaast is plangebied Teersdijk (vak B) vlakdekkernd onderzocht op sporen van grondgebonden zoogdieren. Plangebied Streekweg is niet vlakdekkend onderzocht: in het Stadsnomadenkamp is geen sporenonderzoek gedaan.

Das

Tijdens alle bezoeken is gelet op dassen en sporen van das (uitwerpselen, prenten, wissels, latrines, snuitputjes, burchten of hollen, graafsporen).

Eekhoorn

Tijdens alle bezoeken is gelet op eekhoorns en sporen van eekhoorn (met name vraatsporen en nesten).

Wezel, hermelijn en bunzing

Tijdens alle bezoeken is gelet op kleine marterachtigen en sporen van kleine marterachtigen (uitwerpselen, prenten, prooiresten).

Steenmarter

Tijdens alle bezoeken is gelet op steenmarters en sporen van steenmarter (uitwerpselen, prenten, prooiresten).

4 Betekenis plangebieden voor beschermde soorten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bronnenonderzoek en nader onderzoek beschreven en is de betekenis van het plangebied voor bever, vogels met een jaarrond beschermde nestplaats, vleermuizen en grondgebonden zoogdieren bepaald.

4.1 Bever

4.1.1 Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn binnen 1 km van de plangebieden 93 waarnemingen van bevers gedaan (NDFF, 2025). Langs de watergang aan de zuidkant van plangebied Teersdijk is één waarneming van een hol uit 2019 bekend.

4.1.2 Waarnemingen en sporen

Tijdens het nader onderzoek in najaar en de winter van 2024 is de grootste concentraties van sporen van bevers aangetroffen in deelgebied Teersdijk en in deelgebied Staddijk. In beide deelgebieden zijn veel vraatsporen en wissels gevonden (Figuur 4.1). Bij enkele van de wissels in deelgebied Teersdijk zijn geursporen aangetroffen (Figuur 4.2). Deze zijn herkend aan de geur en niet aan het klassieke opgekrabde hoopje. In beide deelgebieden zijn 's nachts foeragerende bevers langs de oevers waargenomen (Figuur 4.1 en Figuur 4.3 t/m 4.5).

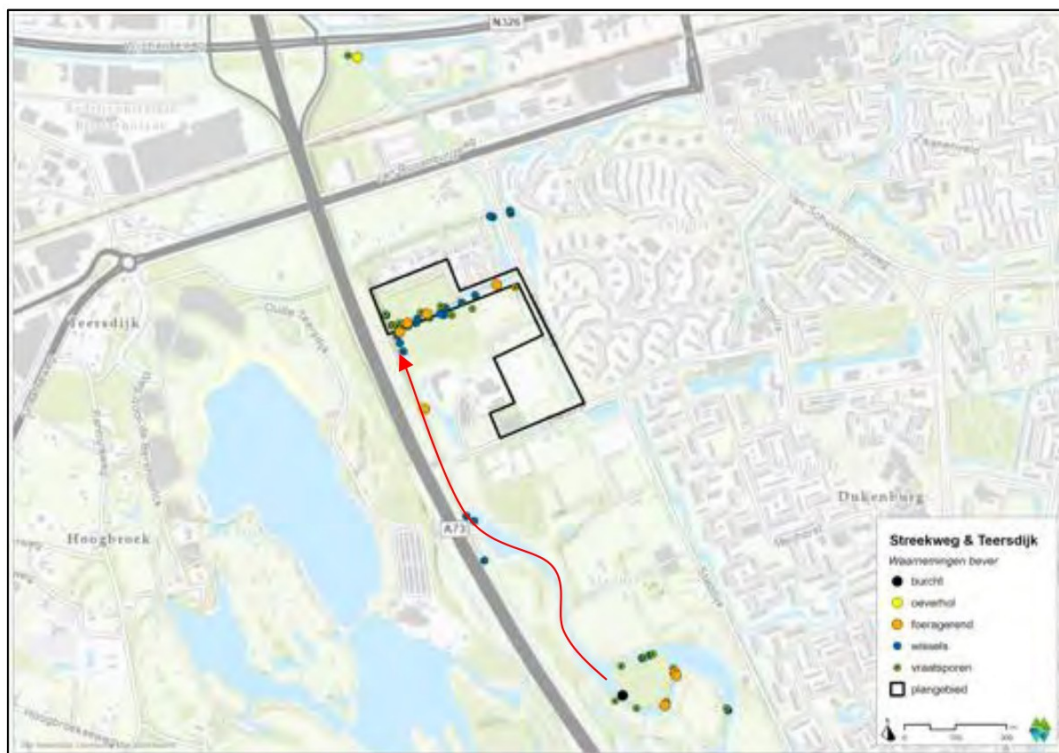
Er zijn geen foeragerende bevers gezien in deelgebied Wijchenseweg. Hier zijn wel oudere knaagsporen en (oude) oeverholen gevonden, maar geen bevers, recente sporen of wissels. Een gebruiker van het politiehonden-trainingscentrum dat ten westen van de watergang ligt vertelde dat hier langs de watergang een aantal jaren terug wel bevers aanwezig waren en dat hier mogelijk ook een verblijfplaats aanwezig was, maar dat hij recent geen bevers of verse sporen heeft gezien.

Er zijn geen oeverholen of burchten gevonden in deelgebied Teersdijk, ook niet op de plaats waar in 2019 een hol is aangetroffen (NDFF, 2024). Wel zijn op verschillende plaatsen in de oevers plekken aangetroffen waar oppervlakkig in de oever was gegraven (of waar mogelijk een oud hol is ingestort) of waar de oevers afgekalfd zijn. Geen van de aangetroffen hollen liepen door in de oever. Net buiten het plangebied - in de zuidwestelijke hoek - zijn op de oever geen hollen gevonden, maar wel oppervlakkige uitsparingen onder braamstruweel (Figuur 4.6). Het braamstruweel vormt hier het 'dak' van de verblijfplaats

en de 'holen' liepen niet door in de oever. Hier lopen korte oeverwissels en lagen enkele kaalgevreten takken. Waarschijnlijk zijn dit rustplaatsen van bevers.

Omdat de bevers regelmatig aanwezig waren, maar hun verblijfplaats nog niet bekend was, zijn de sporen en wissels naar park Staddijk gevolgd en is hier ook sporenonderzoek uitgevoerd. Op het smalste punt tussen de watergang die parallel aan de A73 loopt en de vijver in het park Staddijk liggen veelgebruikte wissels. Hier lopen bevers van de vijver door de bosjes naar de westelijk gelegen watergang, die dan weer doorloopt tot Teersdijk (vak B). Aan de westkant van een boomrijk eiland in park Staddijk ligt een burcht (Figuur 4.7). Deze burcht ligt op 1200 meter van deelgebied Teersdijk. De sporen onderbouwen het idee dat Teersdijk onderdeel is van het leefgebied van de bevers van de burcht in Staddijk.

Figuur 4.1 *Waarnemingen van bever, sporen van bever en een veelgebruikte route van de burcht naar het foerageergebied bij Teersdijk (rode pijl) in najaar 2024. De plangebieden Teersdijk (vak B) en Streekweg zijn (groveweg) zwart omkaderd (Esri Nederland, Community Map Contributors).*

Tabel 4.1 *Overzicht live waarnemingen van bever en overige soorten in 2024. WB = warmtebeeld.*

Ronde	Type onderzoek	Datum	Tijd / duur	Gebied	Waarnemingen
-	WB camera inventarisatie i.c.m vleermuis-onderzoek	15-05-2024 06-06-2024 28-06-2024 21-08-2024 16-09-2024	2+ uur na zonsondergang	Wijchenseweg	- <u>geen</u> bevers - één das - meermaals
1	WB camera inventarisatie / sporenonderzoek	03-09-2024	18:50 – 21:20	Wijchenseweg Teersdijk	- één das - twee à drie bevers - vijf dassen
2	WB camera inventarisatie	20-09-2024	20:10 – 22:50	Wijchenseweg Teersdijk	- <u>geen</u> bevers - twee à drie bevers
3	Oeverholencheck / WB camera inventarisatie	07-11-2024	18:14 - 20:04	Teersdijk	- twee bevers
4	WB camera inventarisatie Staddijk	19-12-2024	20:30 – 21:30	Staddijk Teersdijk (kort bezoek)	- drie bevers - <u>geen</u> bevers

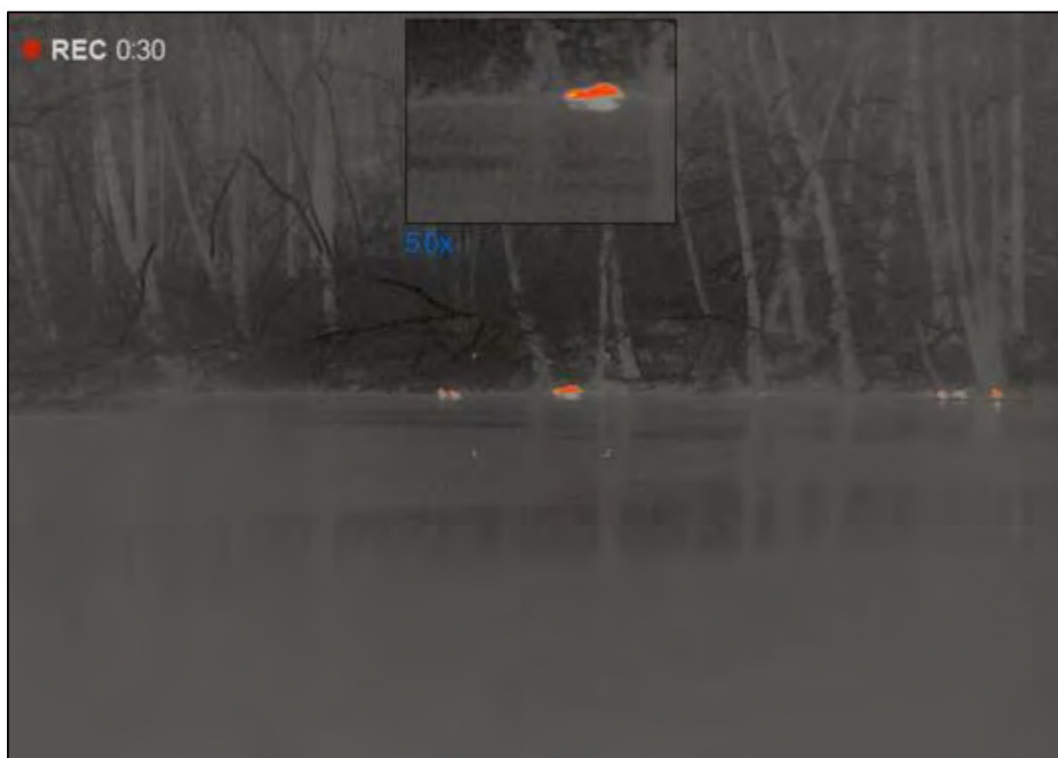
Figuur 4.2 *Geurmerk bever, op oeverwissel. Niet het klassieke opgekrabde hoopje.*

Figuur 4.3 *Bever – zwemmend in de watergang ten zuiden van Teersdijk.*

Figuur 4.4 *Bever - foeragerend op de zuidelijke oever van de watergang ten zuiden van Teersdijk.*

Figuur 4.5 Bever – foeragerend langs de oever van het eiland in park Staddijk.

Figuur 4.6 Geen holen, maar wel een rustplaats voor bever: uitsparingen in de oever waarbij het braamstruweel het 'dak' vormt. De 'holen' liepen niet door in de oever.

Figuur 4.7 De burcht in Park Staddijk.

4.1.3 Functie plangebied Teersdijk (vak B)

De oevers en de zuidelijke rand van het bosje in plangebied Teersdijk (vak B) hebben géén functie als burcht of oeverhol voor bevers, maar wel een functie als foerageergebied. Net buiten het plangebied liggen rustplaatsen van bever. Het betreft mogelijk essentieel foerageergebied, voorzichtigheidshalve wordt er vanuit gegaan dat het essentieel foerageergebied betreft.

Het territorium van bevers kan enkele honderden meters tot enkele kilometers beslaan, doorgaans beslaat een territorium één tot twee kilometer beboste oeverzone (BIJ12, 2017a). Omdat in de directe omgeving van het plangebied en van de burcht voldoende alternatief kwalitatief hoogwaardig foerageergebied aanwezig is, lijkt de oeverzone rond het plangebied geen essentieel foerageergebied - d.w.z. essentieel voor het functioneren van de burcht. Tussen plangebied Teersdijk (vak B) en de burcht liggen genoeg andere beboste oeverzones, ook buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden (zie Figuur 4.8).

De oevers en bosjes langs de watergang nabij plangebied Teersdijk (vak B) zijn echter wel erg geschikt als foerageergebied voor bevers en worden dan ook zeer frequent bezocht. Hier is jaarrond voldoende voedsel te vinden in de vorm van kruiden, grassen, struweel en een jonge boomopstand. Mogelijk groeien hier bomen of planten die essentiële voedingsstoffen bevatten die op de andere oevers ontbreken. Het is echter ook goed mogelijk dat het simpelweg een favoriet foerageergebied betreft: doordat de watergang aan twee kanten door bos wordt gegrensd is de dekking optimaal en is er nauwelijks verstoring. Bevers foerageren op de noordelijke oevers in het bosje in plangebied Teersdijk (vak B) en op de oevers en in de bosschages ten zuiden van de watergang (buiten het

plangebied). Daarbij wordt regelmatig tot zo'n tien meter van de oevers in de bosschages gevoerageerd. Zowel in de zomer, als in de winter zijn bevers hier foeragerend waargenomen. Het betreft dus wel in ieder geval een belangrijk foerageergebied waar frequent en jaarrond gebruik van wordt gemaakt, en mogelijk een essentieel foerageergebied.

De burcht van de bevers bevindt zich waarschijnlijk in park Staddijk: binnen het onderzoeksgebied zijn nergens anders oeverholten of burchten gevonden en de wissels wijzen op een frequent gebruikte route tussen de burcht en Teersdijk. Ten zuidwesten van plangebied Teersdijk zijn wel rustplaatsen van bever aangetroffen: oppervlakkige uitsparingen in de oever onder braamstruweel (Figuur 4.6).

Figuur 4.8 *Beboste oevers (groene vlakken) binnen het onderzoeksgebied (rood omkaderd). Plangebied Teersdijk (vak B) is paars omkaderd en de burcht is aangegeven met een gele stip. Verder naar het zuiden liggen in park Staddijk en langs de A73 nog meer beboste oevers.*

4.1.4 Functie plangebied Streekweg

Een functie van plangebied Streekweg voor bever is in de quickscan rapportage uitgesloten (Roemers, 2024). Er zijn geen waarnemingen gedaan die aanleiding geven om deze conclusie te herzien.

4.2 Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats

4.2.1 Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn binnen 1 km van de plangebieden 179 waarnemingen gedaan van boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil (NDFF, 2025). Binnen de plangebieden zijn geen waarnemingen bekend. In park Staddijk en recreatiegebied Berendonck zijn territoria van ransuil en buizerd vastgesteld (NDFF, 2025).

4.2.2 Waarnemingen en sporen

Teersdijk (vak B)

In plangebied Teersdijk zijn geen voor boomvalk, buizerd, havik, sperwer of ransuil geschikte nesten aangetroffen, ook geen nesten van kraaiachtigen. Er is wel een klein nest aangetroffen van een onbekende vogelsoort, mogelijk houtduif (zie Figuur 4.9 en Figuur 4.10). Er zijn geen sporen, plukplaatsen of roestplaatsen van roofvogels of ransuil gevonden.

In de westelijke rand van plangebied Teersdijk staan twee oude deels dode bomen met spechtenholtes. Tijdens de veldbezoeken is meermaals een grote bonte specht waargenomen. Deze holtes vormen geschikte nestplaatsen voor in boomholtes broedende vogels (zie Figuur 4.9 Figuur 4.11).

Streekweg

In plangebied Streekweg zijn nesten van kraaiachtigen gevonden in bomen rond de parkeerplaats en langs wegen, vermoedelijk van ekster (zie Figuur 4.9 en Figuur 4.12). Rond de nesten zijn tijdens de veldbezoeken meermaals eksters in de bomen waargenomen. Er zijn geen sporen, plukplaatsen of roestplaatsen van roofvogels of ransuil gevonden. In plangebied Streekweg bevindt zich ook één dode boom met spechtenholen (Figuur 4.9).

Figuur 4.9 Nesten, boomholtes en hollen. De plangebieden Teersdijk (vak B) en Streekweg zijn (grofweg) zwart omkaderd. In bruin omkaderde vakken zijn meerdere bomen met holtes aangetroffen - in het populierbos en aangrenzende bosje tussen beide plangebied in (ook bruin omkaderd) staan met name in het westelijk gedeelte veel oude of dode bomen met spechtenholen, dat is hier aangegeven met de drie bruine stippen) (Esri Nederland, Community Map Contributors).

Figuur 4.10 Nest van onbekende vogel.

Figuur 4.11 Bomen met spechtenholen in het westen van plangebied Teersdijk (vak B).

Figuur 4.12 Eksternesten (rood omcirkeld) langs de parkeerplaats binnen plangebied Streekweg.

4.2.3 Functie plangebied Teersdijk (vak B)

Er zijn geen voor boomvalk, buizerd, havik, sperwer of ransuil geschikte nesten aangetroffen in plangebied Teersdijk, ook geen (oude) nesten van kraaiachtigen. Er zijn ook geen roestplaatsen van ransuil gevonden of ransuilen waargenomen. Een functie van dit plangebied voor deze soorten is daarom uitgesloten.

4.2.4 Functie plangebied Streekweg

Boomvalk, sperwer, buizerd, havik

De eksternesten in plangebied Streekweg zijn voor zover zichtbaar allemaal nog intact (inclusief dakje) en waarschijnlijk in gebruik of recent nog gebruikt. Er zijn in ieder geval geen sporen gevonden die wijzen op gebruik door roofvogels of uilen, of die wijzen op de aanwezigheid van deze vogelsoorten.

Een functie van deze nesten voor boomvalk, buizerd, havik of sperwer is uitgesloten vanwege de locatie waar de nesten zich bevinden. Boomvalk broedt met name in agrarisch gebied in singels of bosjes met kraaiennesten, gebruikt soms een nest van ekster. Niet snel in de stad op verstoringgevoelige plaatsen, de aangetroffen nesten staan te dicht langs het Stadsnomadenkamp of de parkeerplaats om als boomvalknest te dienen. Buizerdnesten zijn omvangrijk en worden soms jarenlang bijgewerkt, deze nesten bevinden zich voornamelijk in bossen, bosjes of groepen bomen. De aangetroffen nesten zijn te klein om buizerdnesten (vaak zo'n meter doorsnede) te zijn. Havik broedt voornamelijk in bossen groter dan enkele tientallen hectares, maar onder gunstige omstandigheden ook in rustige bosjes in een voedselrijke omgeving. De plaatsen waar nesten zijn aangetroffen (aan de buitenkant van bomenrijen langs de parkeerplaats of langs wegen) zijn te verstoringgevoelig voor havik. Sperwer broedt bij voorkeur in dichte (jonge) bosjes met naaldbomen of - in de stad - in kleine groepjes of solitaire naaldbomen, Sperwer maakt zijn nest vaak dicht tegen de stam. Ook in stedelijk gebied komt sperwer voor, maar de plaatsen waar de eksternesten zijn aangetroffen zijn te verstoringgevoelig om als nestplaats te dienen.

Ransuil

In voorliggend onderzoek zijn in plangebied Streekweg geen roestplaatsen van ransuil gevonden of ransuilen waargenomen. Een functie van het plangebied als roestplaats van ransuil is daarom uitgesloten.

Ransuil broedt ook op vrij verstoringgevoelige plekken en gebruikt daarvoor oude nesten van kraaiachtigen. Plangebied Streekweg is geschikt leefgebied voor ransuilen (Roemers, 2024) en in park Staddijk zijn territoria van ransuil vastgesteld (NDFF, 2025). Uit het in 2022 uitgevoerde onderzoek blijkt dat plangebied Streekweg geen functie heeft voor ransuil (Daamen *et al.* 2022a t/m c). Op basis van beide onderzoeken wordt geconcludeerd dat de plangebieden op dit moment geen functie hebben voor ransuil, maar die conclusie is gebaseerd op gegevens die houdbaar zijn tot 2025. Omdat de ingreep in dit plangebied plaatsvindt na 2025 is actualisatie van het nader onderzoek nodig om vast te stellen of het plangebied een functie heeft als broedplaats voor ransuil.

4.3 Vleermuizen (holtecheck)

4.3.1 Teersdijk (vak B)

In de westelijke rand van het plangebied Teersdijk (vak B) staan twee oude deels dode bomen met spechtenholtes (zie Figuur 4.9 en Figuur 4.11). Voor vleermuizen potentieel geschikte holtes zijn geïnspecteerd met een ladder en een endoscoop en - voor de holtes die te hoog zaten om met een endoscoop geïnspecteerd te worden - met een verrekijker en een zaklamp.

De spechtenholen die met endoscoop zijn geïnspecteerd liepen dood, vermoedelijk waren dat vrij recent gemaakte spechtenholen. De spechtenholen die vanaf de grond met zaklamp en verrekijker zijn geïnspecteerd waren niet naar boven uitgerot. De diameter van de bomen met spechtenholen is bovendien vrij beperkt en op verschillende plaatsen waren de bomen beschadigd (bovenste gedeelte van de stam van de hoogste boom is afgeknapt en staat open voor weersinvloeden). De bomen zijn daarmee nauwelijks geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, enkel sporadisch gebruik in de zomer kan niet met zekerheid worden uitgesloten: voor tijdelijke zomerverblijfplaatsen nemen vleermuizen met weinig genoegen: een kleine holte of een los stuk schors is voldoende. Een functie als kraam-, paar- of winterverblijf wordt echter uitgesloten vanwege de beperkte ruimte in de geïnspecteerde holtes en vanwege de dikte van de bomen. Daarmee is een functie als vaste en essentiële verblijfplaats ook uitgesloten.

4.3.2 Streekweg

In plangebied Streekweg bevinden zich langs het paadje tussen de westelijk gelegen parkeerplaats en de oostelijk gelegen grasvelden bomen met voor vleermuizen holtes, van deze bomen is overigens in 2022 vastgesteld dat ze geen functie vervullen als verblijfplaats voor Vleermuizen (Daamen, 2022b).

Daarnaast is staat er een hoge dode boom met spechtenholtes in de zuidoostelijke hoek van het Stadsnomadenkamp. De holtes in deze boom zijn niet nader geïnspecteerd, er wordt daarom vanuit gegaan dat de holtes geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

4.3.3 Functie plangebied Teersdijk (vak B)

Op basis van voorliggend onderzoek is een functie van Teersdijk (vak B) als verblijfplaats voor vleermuizen uitgesloten: de in het bosvak aangetroffen holtes zijn niet geschikt als vaste verblijfplaats.

Essentieel foerageergebied en vliegroutes

Uit en eerder uitgevoerd onderzoek (Daamen *et al.* 2022a) is ook een functie van plangebied Teersdijk (vak B) als essentieel foerageergebied voor vleermuizen uitgesloten. Een functie van de ten zuiden van het plangebied gelegen watergang en de langs de oevers aanwezige groenstructuren kan niet op voorhand of op basis van dit nader

onderzoek worden uitgesloten (Roemers, 2024). Aangenomen wordt dat de watergang en de daar aanwezige groenstructuren een functie vervullen als vliegroute voor vleermuizen.

4.3.4 **Functie plangebied Streekweg**

Uit en eerder uitgevoerd onderzoek (Daamen *et al.* 2022a) is een functie van plangebied Streekweg als verblijfplaats voor vleermuizen uitgesloten. Na 2025 is echter actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk (zie Roemers, 2024). De dode boom met spechtenholtes nabij het Stadsnomadenkamp (Figuur 4.9) is niet voldoende onderzocht om een functie als verblijfplaats uit te sluiten. Aangenomen wordt dat deze boom een functie als verblijfplaats voor vleermuizen vervult.

Essentieel foerageergebied en vliegroutes

Uit eerder uitgevoerd onderzoek blijkt dat in plangebied Streekweg is een vliegroute van gewone dwergvleermuis: langs de bomenrij aan de Streekweg aan de westzijde van het plangebied (Daamen *et al.* 2022a). Een functie van plangebied Streekweg als essentieel foerageergebied voor vleermuizen is uitgesloten. Na 2025 is echter actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk (zie Roemers, 2024).

4.4 **Overige soorten – waarnemingen en functie plangebieden**

4.4.1 **Teersdijk (vak B)**

Hieronder is voor das, eekhoorn, kleine marterachtigen en steenmarter beschreven of (en welke) waarnemingen zijn gedaan in plangebied Teersdijk (vak B). Dit plangebied is vlakdekkend op sporen onderzocht.

Das

Tijdens het veldbezoek op 3 september 2024 zijn vijf dassen foeragerend in het bosje in plangebied waargenomen (Figuur 4.13). Daarmee is de eerder vastgestelde functie als foerageergebied (Roemers, 2024) opnieuw bevestigd. Het bosje is vlakdekkend onderzocht, daarbij zijn behalve wissels en snuitputjes geen andere sporen van dassen aangetroffen. In een grondwal met puin aan de westelijke rand van het plangebied is een oud hol aangetroffen en geïnspecteerd met een endoscoop, dat hol was te smal om gebruikt te zijn door dassen (zie Figuur 4.9 en Figuur 4.144). Tijdens geen van de veldbezoeken zijn sporen van recent gebruik gevonden rond dit hol (zoals graafsporen, prenten). Daarmee is een functie van het hol voor das (of andere grotere grondgebonden zoogdiersoorten) uitgesloten.

Eekhoorn

In het plangebied zijn twee eekhoornnesten aangetroffen. In de omgeving van het plangebied zijn geen andere eekhoornnesten gevonden. Het plangebied heeft daarmee een functie als leefgebied, essentieel foerageergebied en verblijfplaats voor eekhoorn. Dat is in eerder onderzoek niet naar voren gekomen (zie Roemers, 2024; Daamen *et al.* 2022a).

Kleine marterachtigen: Wezel, hermelijn en bunzing

In het plangebied zijn geen sporen van kleine marterachtigen aangetroffen of waarnemingen van kleine marterachtigen gedaan. Op basis van voorliggend en eerder uitgevoerd onderzoek (Daamen *et al.* 2022a t/m c) is een functie van het plangebied voor kleine marterachtigen uitgesloten. Na 2025 is echter actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk (zie Roemers, 2024).

Steenmarter

In het plangebied zijn geen sporen van steenmarter aangetroffen of waarnemingen van steenmarter gedaan. Op basis van voorliggend en eerder uitgevoerd onderzoek (Daamen *et al.* 2022a t/m c) is een functie van het plangebied voor steenmarter uitgesloten. Na 2025 is echter actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk (zie Roemers, 2024).

Figuur 4.13 Drie dassen foeragerend langs de zuidelijke rand van het bosje in plangebied Teersdijk (vak B).

Figuur 4.14 Oud hol van onbekend zoogdier in puinhoop. Dit hol is geïnspecteerd met endoscoop en liep na een dikke meter dood voor grotere zoogdieren zoals das.

Figuur 4.15 Twee eekhoornnesten, in plangebied Teersdijk.

Figuur 4.16 Voor vleermuizen potentieel geschikte holtes zijn geïnspecteerd met endoscoop (rechts) en/of verrekijker en zaklamp.

4.4.2 Streekweg

Van plangebied Streekweg is reeds in Roemers (2024) vastgesteld dat nader onderzoek naar kleine marterachtigen en steenmarter noodzakelijk is om de functie van het plangebied voor deze beschermde soorten vast te kunnen stellen. In plangebied Streekweg zijn overigens geen sporen of verblijfplaatsen van bovengenoemde soorten waargenomen op enkele reeds voor das bekende wissels en foerageergebiedjes na, maar het Stadsnomadenkamp is niet vlakdekkend onderzocht.

Op basis van voorliggend onderzoek wordt wel vastgesteld dat er geen verblijfplaatsen van das en eekhoorn in plangebied Streekweg aanwezig zijn, hetgeen ook bekend was uit voorgaande onderzoeken en niet verwacht werd op basis van habitatgeschiktheid.

5 Effecten op beschermde diersoorten in het kader van de Ow

5.1 Bever

Teersdijk (vak B)

Op basis van voorliggend onderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied betekenis heeft voor bever als essentieel foerageergebied, daarnaast zijn binnen de invloedssfeer van de ingreep rustplaatsen van bever aanwezig. Door werkzaamheden in plangebied Teersdijk (vak B) en de ingebruikname van de uitbreiding van het woonwagenkamp kunnen essentieel foerageergebied, rustplaatsen en de verbindende functie van de zuidelijk van het plangebied gelegen watergang voor bever – een soort van het ‘*Beschermingsregime Habitatrichtlijn*’ - verloren gaan. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.46, eerste lid, Bal).

Streekweg

Omdat plangebied Streekweg geen betekenis heeft voor bever, heeft de ingreep in dit plangebied geen effect op bever. Daarmee zijn schadelijke handelingen ten aanzien van bever door de realisatie van nieuwe woningen binnen dit plangebied uitgesloten.

5.2 Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats

Teersdijk (vak B)

Omdat plangebied geen betekenis heeft voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil) heeft de ingreep in dit plangebied geen effect op deze soorten. Daarmee zijn schadelijke handelingen ten aanzien van deze soorten door de uitbreiding van het woonwagenpark uitgesloten.

Streekweg

Omdat het plangebied geen betekenis heeft voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (boomvalk, buizerd, havik, sperwer) heeft de ingreep in dit plangebied geen effect op deze soorten. Daarmee zijn schadelijke handelingen ten aanzien van deze soorten door de realisatie van nieuwe woningen binnen dit plangebied uitgesloten.

Op basis van voorgaand onderzoek (Daamen *et al.*, 2022b) en voorliggend onderzoek valt na 2025 niet uit te sluiten dat het plangebied een functie heeft als nestplaats voor ransuil (zie ook Roemers, 2024). De ingreep in plangebied Streekweg vindt plaats na 2025. Ten gevolge van de ingreep gaat daarmee mogelijk de functie van nestplaatsen van ransuil – een soort van het ‘*Beschermingsregime Vogelrichtlijn*’ – verloren door wezenlijke verstoring. Het vernietigen of wezenlijk verstoren van in gebruik zijnde nesten is verboden en moet worden voorkomen. Het vernietigen of wezenlijk verstoren van een jaarrond beschermde nestplaats die op dat moment niet in gebruik is, is een schadelijke handeling: hiervoor is een vergunning nodig.

5.3 Vleermuizen

Teersdijk (vak B)

Op basis van voorgaand onderzoek (Daamen *et al.*, 2022a) en voorliggend onderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén functie heeft als verblijfplaats voor vleermuizen van het '*Beschermingsregime Habitatrichtlijn*'. Na 2025 zou weliswaar actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk zijn (zie Roemers, 2024), maar de ingreep in Teersdijk vindt plaats in het najaar van 2025.

De aanwezigheid van een essentiële vliegroute langs de zuidelijk gelegen watergang kan niet met zekerheid worden uitgesloten (zie ook Roemers, 2024). Omdat de opgaande groenstructuren langs deze vliegroutes blijven staan, dient enkel rekening te worden gehouden met eventuele verlichting van die groenstructuren. Als een essentiële vliegroute aanwezig is, kan door verlichting de functie van vliegroute worden aangetast. In dat geval is er sprake een schadelijke handeling ten aanzien van vleermuizen, omdat daarmee indirect de functie van elders aanwezige verblijfplaatsen ook wordt aangetast (Art 11.46 lid 1a en d Bal) en is een vergunning nodig.

Er zijn in dit geval maatregelen mogelijk om schadelijke handelingen te voorkomen (zie Roemers, 2024). Negatieve effecten ten gevolge van de ingreep zijn daarmee uitgesloten. Daarmee zijn schadelijke handelingen ten aanzien van vleermuizen uitgesloten.

Streekweg

De bomenrij langs de Streekweg – langs de westelijke rand van het plangebied heeft bovendien een functie als vliegroute voor gewone dwergvleermuis (Daamen *et al.*, 2022b). Op basis van voorgaand onderzoek (Daamen *et al.*, 2022b) en voorliggend onderzoek valt na 2025 niet uit te sluiten dat het plangebied een functie heeft als verblijfplaats of essentieel foerageergebied voor vleermuizen. De ingreep in plangebied Streekweg vindt plaats na 2025.

Omdat in plangebied Streekweg geen bomen worden gerooid, is er geen sprake van fysieke aantasting van eventuele verblijfplaatsen of foerageergebied van vleermuizen ten gevolge van de ingreep. Eventuele verlichting van die groenstructuren of boomholtes (mogelijke verblijfplaatsen) kan de functie van het plangebied als foerageergebied en de verblijfplaatsen wel aantasten, in dat geval is er sprake een schadelijke handeling ten aanzien van vleermuizen. Voor het aantasten van de functie van verblijfplaatsen (Art 11.46 lid 1a en d Bal) is een vergunning nodig. Er zijn maatregelen mogelijk om schadelijke handelingen te voorkomen (zie Roemers, 2024).

5.4 Overige soorten

5.4.1 Das

Teersdijk (vak B) en Streekweg

Met het realiseren van een uitbreiding van het woonwagenkamp in Teersdijk (vak B) en nieuwe woningen in plangebied Streekweg gaat essentieel foerageergebied en een

verbindingszone voor das (*'Beschermingsregime Andere soorten'*) verloren. Op basis van het veldbezoek voorliggende rapportage en de daarbij uitgevoerde veldbezoeken valt uit te sluiten dat bij deze ingreep ook verblijfplaatsen van das verloren gaan of individuen gedood worden. Met de ingebruikname van het woonwagenkamp en de nieuwe woningen neemt ook de verstoring rond de (buiten de plangebieden aanwezige) burchten toe, gaan verbindende functies van de plangebieden verloren en neemt het risico op verkeersslachtoffers onder dassen toe. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

5.4.2 **Eekhoorn**

Teersdijk (vak B)

Met het realiseren van een uitbreiding van het woonwagenkamp in Teersdijk (vak B) gaan mogelijk essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen van eekhoorn van het *'Beschermingsregime Andere soorten'* verloren. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

Streekweg

Plangebied Streekweg heeft geen functie als verblijfplaats voor eekhoorn. Omdat er ten gevolge van de ingreep geen bomen gerooid worden binnen plangebied Streekweg zijn schadelijke handelingen m.b.t. eventueel hier aanwezig eekhoorns uitgesloten. Daarmee zijn schadelijke handelingen ten aanzien van eekhoorn uitgesloten.

5.4.3 **Kleine marterachtigen: Wezel, hermelijn en bunzing**

Teersdijk (vak B)

Op basis van voorgaand onderzoek (Daamen *et al.*, 2022a) en voorliggend onderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén functie heeft voor kleine marterachtigen (*'Beschermingsregime Andere soorten'*). Negatieve effecten ten gevolge van de ingreep zijn daarmee uitgesloten. Daarmee zijn schadelijke handelingen ten aanzien van kleine marterachtigen uitgesloten. Na 2025 zou actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk zijn (zie Roemers, 2024), maar de ingreep in Teersdijk vindt plaats in het najaar van 2025.

Streekweg

Op basis van voorgaand onderzoek (Daamen *et al.*, 2022a) is niet uit te sluiten dat het plangebied een functie heeft voor kleine marterachtigen (zie ook Roemers, 2024). Ten gevolge van de ingreep gaan mogelijk essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen (*'Beschermingsregime Andere soorten'*) verloren en kunnen individuen worden gedood. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

5.4.4 **Steenmarter**

Teersdijk (vak B)

Op basis van voorgaand onderzoek (Daamen *et al.*, 2022a t/m c) en voorliggend onderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén functie heeft voor steenmarter

(*'Beschermingsregime Andere soorten'*). Negatieve effecten ten gevolge van de ingreep zijn daarmee uitgesloten. Daarmee zijn schadelijke handelingen ten aanzien van steenmarter uitgesloten. Na 2025 zou actualisatie van dit onderzoek noodzakelijk zijn (zie Roemers, 2024), maar de ingreep in Teersdijk vindt plaats in het najaar van 2025.

Streekweg

Op basis van voorgaand onderzoek (Daamen *et al.*, 2022a t/m c) is niet uit te sluiten dat het plangebied een functie heeft voor steenmarter (zie ook Roemers, 2024). Ten gevolge van de ingreep gaan mogelijk essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen van steenmarter (*'Beschermingsregime Andere soorten'*) verloren en kunnen individuen worden gedood. Dit is een schadelijke handeling onder de Ow, waarvoor een vergunning nodig is (artikel 11.54, eerste lid, Bal).

6 Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk staat de toetsing aan de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet. Per fase van de werkzaamheden en per soort wordt ingegaan op overtreding van de verbodsbepalingen van de Ow en de noodzaak om een Omgevingsvergunning aan te vragen of nader onderzoek uit te voeren. Benodigde maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te mitigeren worden kort aangestipt en zijn beschreven in Roemers (2024).

***N.B.** Er worden ook enkele soorten behandeld waarnaar in voorliggend rapport geen nader onderzoek is gedaan, maar waarvan in Roemers (2024) is vastgesteld dat op basis van de huidige ter beschikking staande kennis geen uitsluitel gegeven kan worden over de betekenis van het plangebied. Deze soorten zijn te herkennen aan de referentie naar de geactualiseerde quickscan '(zie Roemers, 2024)' waarin is vastgesteld dat maatregelen of nader onderzoek noodzakelijk zijn. Nader onderzoek heeft in die gevallen nog niet plaatsgevonden omdat de juiste onderzoeksperiode nog niet is aangebroken.*

6.1 Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

6.1.1 Fase 1: werkzaamheden in plangebied Teersdijk (vak B)

Op grond van het voorliggend onderzoek wordt geconcludeerd dat de uit te voeren activiteit voor beschermde soorten schadelijke gevolgen heeft die niet te voorkomen zijn. Hiervoor is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Voor deze soorten zijn maatregelen nodig en mogelijk om nadelige gevolgen te voorkomen dan wel te beperken. Het betreft de volgende soorten en handelingen:

- *Bever*: het opzettelijk verstoren van bever en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 11.46 Bal)
- *Das*: het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen (artikel 11.54 Bal)
- *Eekhoorn*: het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen (artikel 11.54 Bal)

6.1.2 Fase 2: werkzaamheden in plangebied Streekweg

Op grond van het voorliggend onderzoek wordt geconcludeerd dat de uit te voeren activiteit voor beschermde soorten schadelijke gevolgen heeft die niet te voorkomen zijn. Hiervoor is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig. Voor deze soorten zijn maatregelen nodig en mogelijk om nadelige gevolgen te voorkomen dan wel te beperken. Het betreft de volgende soorten en handelingen:

- *Das*: het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen (artikel 11.54 Bal)

6.2 Nader onderzoek

Omdat de ingreep in plangebied Teersdijk in 2025 plaatsvindt, zijn de onderzoeken uit eerder uitgevoerde nadere onderzoeken (Daamen *et al.* 2022a t/m c) nog geldig. Omdat de ingreep in plangebied Streekweg na 2025 plaatsvindt is voor dit plangebied actualisatie van eerder uitgevoerd nader onderzoek nodig. Voor een overzicht van de uitgevoerde en nog uit te voeren nadere onderzoeken, zie Tabel 6.1.

6.2.1 Fase 1: werkzaamheden in plangebied Teersdijk (vak B)

Op basis van voorgaand en voorliggend onderzoek en de huidige ter beschikking staande kennis kan geen uitsluitel worden gegeven over de betekenis van het plangebied voor:

- *Alpenwatersalamander* (zie Roemers, 2024)
- *Poelkikker* (zie Roemers, 2024)

Om uitsluitel te kunnen geven over de betekenis van de plangebieden voor deze soorten is nader onderzoek nodig. Dit nader onderzoek zal worden uitgevoerd in het voorjaar van 2025 volgens de daarvoor geldende soorteninventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2023). Wanneer de werkzaamheden zouden plaatsvinden na 2025 is actualisatie van onderzoek naar andere beschermde soorten noodzakelijk, zie Tabel 6.1.

6.2.2 Fase 2: werkzaamheden in plangebied Streekweg

De ingreep in plangebied Streekweg vindt plaats na 2025, gegevens uit voorgaand onderzoek uit 2022 zijn slechts tot 2025 houdbaar. Op basis van voorgaand onderzoek (Daamen *et al.*, 2022b) en voorliggend onderzoek kan daarom na 2025 geen uitsluitel worden gegeven over de betekenis van het plangebied voor:

- *Alpenwatersalamander* (zie Roemers, 2024)
- *Poelkikker* (zie Roemers, 2024)
- *Kleine marterachtigen*
- *Steenmarter*
- *Vleermuizen*
- *Ransuil*

6.3 Maatregelen

- Er zijn maatregelen mogelijk en nodig om een schadelijke handeling ten aanzien van *vleermuizen* te voorkomen in zowel fase 1 als fase 2 (zie Roemers, 2024).
- Daarnaast zijn er maatregelen mogelijk om negatieve effecten op soorten waarvoor de specifieke zorgplicht van toepassing is te mitigeren (zie Roemers, 2024).

Tabel 6.1 *Beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingrepen waarnaar nader onderzoek is uitgevoerd of in 2025 moet worden uitgevoerd. Zie ook Roemers (2024). Status: HR-Habitatrichtlijn, VR-Vogelrichtlijn, AS-andere soorten.*

Soort(groep)	Status	Plangebied	Mogelijke functie (Roemers, 2024)	Nader onderzoek nodig? (Roemers, 2024)	Nader onderzoek uitgevoerd in 2024?	Nader onderzoek nodig in 2025?
Ongewervelden						
Vermiljoenkever	HR	Streekweg	Niet aanwezig binnen invloedssfeer ingreep	-	-	-
		Teersdijk	Leefgebied	Ja, na 2025	-	Nee **
Amfibieën						
Alpenwater-salamander	AS	Streekweg & Teersdijk	Landbiotoop	Ja	-	Ja, voortplantings water
Poelkikker	HR	Streekweg & Teersdijk	Landbiotoop	Ja	-	Ja, voortplantings water
Grondgebonden zoogdieren						
Bever	HR	Teersdijk	Verblijfplaats en foerageergebied	Ja	Ja	Nee
		Streekweg	Niet aanwezig	-	-	-
Das	AS	Streekweg & Teersdijk	Verblijfplaatsen foerageergebied	Ja, na 2025	Ja, sporen	Nee
Eekhoorn	AS	Streekweg & Teersdijk	Verblijfplaats en leefgebied	Ja, na 2025	Ja, sporen	Nee
Kleine marterachtigen	AS	Streekweg	Verblijfplaats en leefgebied	Ja	-	Ja **
		Teersdijk	leefgebied	Ja, na 2025	Ja, sporen	Nee **
Steenmarter	AS	Streekweg	Verblijfplaats en leefgebied	Ja	-	Ja **
		Teersdijk	leefgebied	Ja, na 2025	Ja, sporen	Nee **
Vleermuizen *	HR	Streekweg	Verblijfplaats, foerageergebied en	Ja, na 2025	Ja, holte-check	Ja **
		Teersdijk	vliegroute	Ja, na 2025	Ja, holte-check	Nee **

Vogels met jaarrond beschermd nest (cat. 1t/m4) *	VR	Streekweg	Nestplaats	Ja, ransuil na 2025	Ja, nesten- check	Ja, ransuil **
		Teersdijk		Ja, ransuil na 2025	Ja, nesten- check	Nee

* boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer.

** Omdat de ingreep in plangebied Teersdijk in 2025 plaatsvindt zijn de gegevens uit eerder uitgevoerde nader onderzoeken (Daamen *et al.* 2022a t/m c) nog actueel (en geldig) en bruikbaar voor deze ingreep; actualisatie van het onderzoek is niet nodig. Omdat de ingreep in plangebied Streekweg na 2025 plaatsvindt is actualisatie van eerder uitgevoerd nader onderzoek hier wel nodig. Zie Roemers (2024).

7 Literatuur

- BIJ12, 2017a. Kennisdocument Bever, versie 1.0 juli 2017.
- Daamen, J., 2021a. Quicksan Wet natuurbescherming Streekweg 21, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0214. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen, J., 2021b. Quicksan Wet natuurbescherming plangebied Hippe Kip, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0333. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen, J., 2021c. Quicksan Wet natuurbescherming uitbreiding woonwagenkamp Teersdijk, Nijmegen. Waardenburg Ecology 21-0635. Waardenburg Ecology, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Emond, D., Verhoek, L., Olde Wolbers, R., Kalkman, M. & Anema, L.. 2022a. Onderzoek beschermde fauna Teersdijk te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-234. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L. & Dorenbosch, M. 2022b. Onderzoek beschermde fauna Streekweg te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-233. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L., Kruijt, D., Olde Wolbers, R. & Kalkman, M. 2022c. Onderzoek beschermde fauna Van Rosenburgweg/Hippe Kip te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-232. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- EIS, 2024. Kennisblad vermiljoenkever. www.eis-nederland.nl/soortenbeleid/habitatrichtlijn/kevers/vermiljoenkever (bekeken op 11 juli 2024)
- Informatiekaart Natuur. https://atlas.bij12.nl/WebView/index.html?viewer=ikn_pub. Geraadpleegd op 27 mei 2024.
- Informatiepunt Leefomgeving. <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/geconsolideerde-teksten-omgevingswet/>. Geraadpleegd op 27 mei 2024.
- Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>. Geraadpleegd op 27 mei 2024 en in september 2024 en februari 2025.
- NGB, 2023. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023. Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen'.
- P. Roemers, 2024. Quicksan soortenbescherming uitbreiding woonwagenpark en nieuwbouw aan de Teersdijk en de Streekweg te Nijmegen. Rapport 24-260. Waardenburg Ecology, Culemborg/Haren.
- Roemers, P & L. Littooij. 2025. Activiteitenplan Omgevingswet voor de uitbreiding van woonwagenpark Teersdijk en nieuwbouw aan de Streekweg te Nijmegen. Rapport 25-068. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Onderzoek beschermde fauna Streekweg te Nijmegen

Inventarisatie beschermde soorten,
effectbepaling en maatregelen in het kader van
de Wet natuurbescherming

Bureau Waardenburg
Ecologie & Landschap

Onderzoek beschermde fauna Streekweg te Nijmegen

Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en
maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming

Onderzoek beschermde fauna Streekweg te Nijmegen

Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming

Status uitgave: eindrapport

Rapportnummer: 22-233
Projectnummer: 22-0039
Datum uitgave: 8 december 2022
Projectleider: [REDACTED]
Tweede lezer: [REDACTED]
Foto voorzijde: [REDACTED]
Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
Referentie opdrachtgever: VPL-303935
Akkoord voor uitgave: [REDACTED]
Datum akkoord: 1 december 2022

Graag citeren als: [REDACTED], 2022.
Onderzoek beschermde fauna Streekweg te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-233. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: beschermde soorten, Wet natuurbescherming, Streekweg, Nijmegen.

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv.

Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Nijmegen.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl

Voorwoord

De gemeente Nijmegen is voornemens in een plangebied aan de Streekweg 100 nieuwe woningen te bouwen. Om de effecten van het plan op beschermde soorten van de Wet natuurbescherming (Wnb) te beoordelen heeft Bureau Waardenburg in 2021 een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd (Daamen, 2021). Vervolgens is in 2022 een aanvullende inventarisatie naar het voorkomen van beschermde soorten uitgevoerd. In dit rapport staan de resultaten van de inventarisatie beschreven en zijn de effecten van de werkzaamheden op beschermde soorten beoordeeld. Het rapport dient als onderbouwing voor een ontheffingsaanvraag van de Wnb.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

veldonderzoek das en rapportage;
veldonderzoek das en ransuil, rapportage en projectleiding;
veldonderzoek das en ransuil;
veldonderzoek marterachtigen;
veldonderzoek marterachtigen;
veldonderzoek vleermuizen.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Verantwoording, actualiteit gegevens	5
2 Plangebied en werkzaamheden	7
2.1 Plangebied	7
2.2 Beschrijving van de ingreep	7
3 Materiaal en methoden	8
3.1 Onderzochte soorten	8
3.2 Das	8
3.3 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)	9
3.4 Vleermuizen	10
3.5 Ransuil	11
4 Betekenis plangebied voor beschermde soorten	13
4.1 Das	13
4.2 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)	14
4.3 Vleermuizen	15
4.4 Ransuil	16
4.5 Overige soorten	17
5 Effecten op beschermde diersoorten	18
5.1 Das	18
5.2 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn).	18
5.3 Vleermuizen	18
5.4 Ransuil	18
6 Beoordeling Wet natuurbescherming en maatregelen	19
6.1 Overtreding verbodsbepalingen, ontheffing Wnb en mitigerende maatregelen	19
7 Literatuur	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Nijmegen is voornemens om in het plangebied aan de Streekweg 100 nieuwe woningen te bouwen. Uit de in 2021 uitgevoerde quickscan Wet natuurbescherming (Daamen, 2021) bleek dat het plangebied potentieel geschikt leefgebied is voor das, kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn), ransuil en vleermuizen. De quickscan concludeerde dat aanvullend onderzoek naar beschermde soorten in het plangebied noodzakelijk was om een effectbeoordeling te maken voor de ingreep.

In dit rapport staan de resultaten van de inventarisatie naar beschermde soorten. In dit rapport worden de volgende vragen beantwoord:

- Voor welke beschermde soorten heeft het plangebied een functie? Welke functie is dat? (Hoofdstuk 4)
- Wat is het effect van de voorgenomen werkzaamheden op de aanwezige beschermde soort(en)? (Hoofdstuk 5)
- Is er een effect op de (gunstige) staat van instandhouding van de betreffende soort(en)? (Hoofdstuk 5)
- Welke verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden (mogelijk) overtreden en is voor het werk een ontheffing nodig of kan gebruikt gemaakt worden van de Gedragscode soortbescherming gemeenten (Stadswerk, 2020)? (Hoofdstuk 6)
- Welke maatregelen om schade aan beschermde soorten te voorkomen of te beperken zijn noodzakelijk? (Hoofdstuk 6).

Dit rapport gaat in op de effecten van de ingreep in het plangebied Streekweg. In de naastgelegen plangebieden Hippe Kip en Teersdijk zijn ook ontwikkelingen voorzien (Daamen *et al.*, 2022a en b). Voor de beoordeling van effecten op das wordt ook de ingreep in naastgelegen plangebieden meegenomen.

1.2 Verantwoording, actualiteit gegevens

Dit rapport is opgesteld op basis van de in 2022 uitgevoerde inventarisatie en de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Bronnenonderzoek

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 5 maart 2022 en in september 2022. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. één km om het plangebied en gegevens tot tien jaar oud.

Veldonderzoek

Het plangebied is onderzocht op de aanwezigheid van das, kleine marterachtigen, ransuil en vleermuizen in de periode maart 2022 t/m september 2022. Detailinformatie over de onderzoeksmethodiek staat in Hoofdstuk 3.

De conclusie in dit rapport is gebaseerd op gegevens van 2022. De gegevens over beschermde soorten zijn drie jaar houdbaar tot 2025. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt of wordt uitgevoerd na 2025 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn. Indien de periode van uitvoering wijzigt kan een actualisatie van de rapportage aan de orde zijn. Dit kan tevens gevolgen hebben voor de geldigheid van een verleende Wnb ontheffing.

Kaartondergronden

De in de rapportage gebruikte kaartondergronden zijn verkregen via Esri Nederland, Community Map Contributors.

Medewerkers

Het onderzoek is uitgevoerd door [REDACTED]. Aansturing heeft plaatsgevonden door [REDACTED] projectleider bij Bureau Waardenburg. Deze onderzoekers zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Bureau Waardenburg is gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2015. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg.

2 Plangebied en werkzaamheden

2.1 Plangebied

Het plangebied ligt aan de Streekweg 21 in Nijmegen (Figuur 1). Het bestaat uit een parkeerplaats en grasvelden met daaromheen hoge begroeiing. Door het plangebied loopt ook een watergang. Een gedetailleerde beschrijving van het plangebied staat in de quickscan rapportage (Daamen, 2021).

Figuur 1 Globale ligging van het plangebied aangegeven met rode lijn (Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, beeldmateriaal.nl | Esri Nederland, Kadaster | Esri Nederland, AHN).

2.2 Beschrijving van de ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Gemeente Nijmegen. Het betreft het realiseren van 100 woningen. Het is nog niet bekend om wat voor soort woningen het gaat. In de toetsing is ervan uitgegaan dat alle groenelementen binnen het plangebied worden verwijderd. Het is onbekend wanneer de werkzaamheden plaats zullen vinden.

3 Materiaal en methoden

3.1 Onderzochte soorten

In 2022 is veldonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van (vaste rust- en verblijfplaatsen van) das, kleine marterachtigen, ransuil en vleermuizen. Hieronder is in detail de methodiek per soort(groep) beschreven.

3.2 Das

Het plangebied is onderzocht op voortplantingsplaatsen, rustplaatsen, of (essentieel) functioneel leefgebied (BIJ12, 2017b). Hierbij zijn ook twee naastgelegen plangebieden meegenomen om het gehele leefgebied van das in kaart te brengen (Daamen *et al.*, 2022a en b). Het onderzoek bestond uit drie onderdelen:

- Drie veldbezoeken overdag gericht op het zoeken van sporen van dassen (verblijfplaatsen, prenten, uitwerpselen, jaren, wissels);
- Drie veldbezoeken 's avonds met een warmtebeeldcamera;
- Het plaatsen van één cameraval die gedurende zes weken foto-opnamen heeft gemaakt bij bewegingen. Deze was ook gericht op kleine marterachtigen.

Tijdens de avondbezoeken is met een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion 2 XP50 pro) door één onderzoeker gedurende twee uur rondgelopen en gepost op locaties die geschikt zijn voor das (langs de randen van het plangebied en bij ruige hoekjes). De locatie van de cameraval staat in Figuur 2 (paragraaf 3.3). De beste periode voor uitvoering van is september-mei (BIJ12, 2017b). In tabel 3.1 zijn de data van de inventarisatie weergegeven.

Tabel 3.1 Overzicht data inventarisatie das.

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
Veldbezoek overdag		
10-03-2022		2
29-03-2022	19	2
18-10-2022	>100	2
Veldbezoek 's avonds		
11-03-2022		1
24-03-2022	13	
14-04-2022	21	1
Cameravallen		
10-3-2022 – 21-04-2022	42	n.v.t.

3.3 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)

Het onderzoek naar kleine marterachtigen is uitgevoerd volgens de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming (Bouwens, 2017). Deze schrijft onderzoek met verschillende methodieken voor, gedurende minimaal zes weken binnen de periode maart – augustus. Het onderzoek is uitgevoerd met drie sporenbuizen, één cameraval (dezelfde als gebruikt voor das) en één marterkist, die gedurende zes weken in de periode maart – april beelden en sporen hebben verzameld. Op 31 maart 2022 heeft een tussencontrole plaatsgevonden, waarbij sporenvellen in de sporenbuizen en geheugenkaartjes en batterijen van de camera's zijn verwisseld. De sporenbuizen, cameraval en marterkist zijn geplaatst op locaties waar de trefkans op doelsoorten het grootst is (locaties waar dieren langs bewegen, b.v. langs een greppel of langs een hekwerk of op een locatie waar veel dekking aanwezig is). In Figuur 2 zijn de locaties van de cameraval, sporenbuizen en marterkist weergegeven. De exacte onderzoeksdata zijn weergegeven in Tabel 3.2.

Figuur 2 Locaties sporenbuizen, cameraval en marterkist.

Tabel 3.2 Onderzoekperiode inventarisatie kleine marterachtigen.

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
Onderzoekperiode		
10-03-2022 – 21-04-2022	42	n.v.t.
Tussentijdse controle materiaal		
31-03-2022		

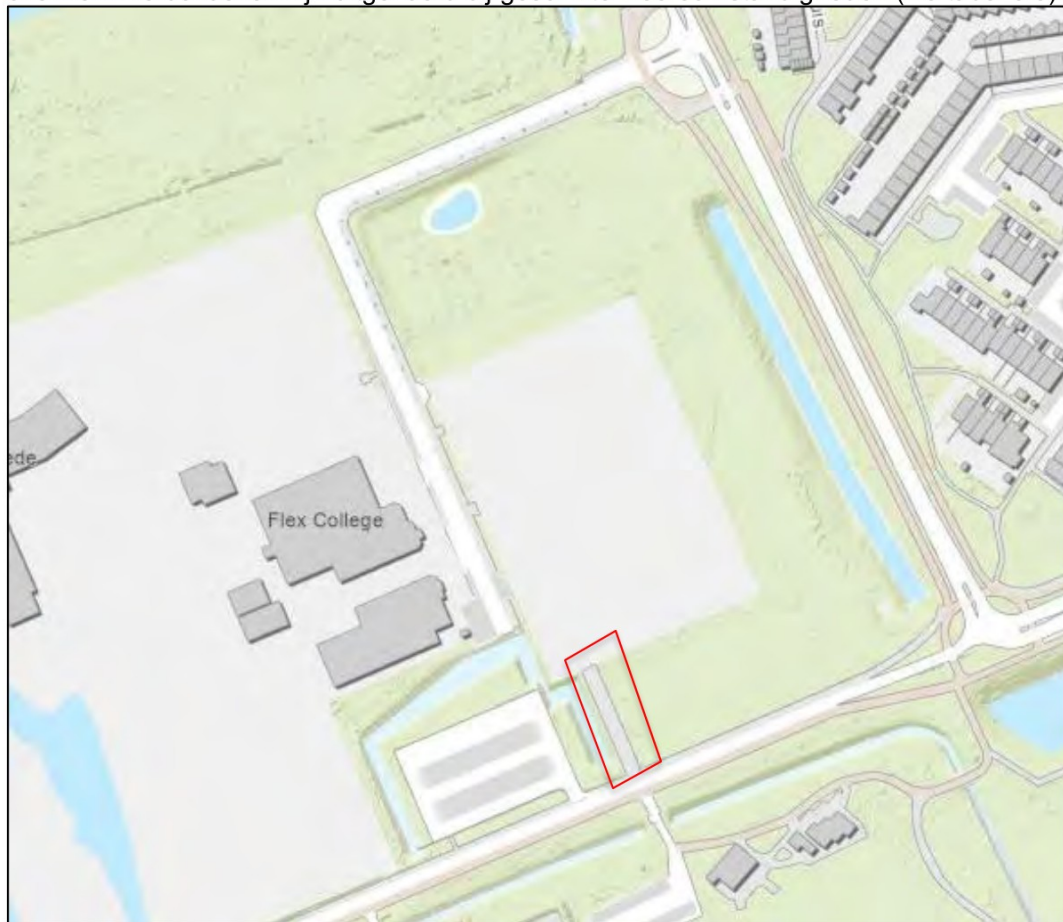

3.4 Vleermuizen

Het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2021. Het onderzoek was gericht op de aanwezigheid van boombewonende vleermuizen. In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Hiervoor is het plangebied vijfmaal bezocht: driemaal in mei - juli 2022 gericht op zomer- en kraamverblijven en tweemaal in augustus - oktober gericht op paar- en overwinteringsplaatsen.

Er zijn in de periode mei-juli twee avondronden en één ochtendronde uitgevoerd. Tussen het eerste en het tweede veldbezoek zaten 24 dagen. Dit is conform het protocol dat een tussenperiode van 20 (minimaal 10) dagen adviseert. In het najaar zijn twee avondbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van 31 dagen. Ook dit is conform het vleermuisprotocol (minimaal 20 dagen). De bezoeken zijn minimaal een uur na zonsondergang gestart.

Potentiële verblijfplaatsen waren beperkt tot enkele geclusterde bomen in het zuiden van het plangebied (Figuur 3). Hierdoor kon worden volstaan met één onderzoeker, waarbij minimaal 75% van de potentiële verblijfplaatsen door één onderzoeker kon worden overzien. De bezoeken zijn uitgevoerd bij geschikte weersomstandigheden (zie tabel 3.3).

Figuur 3 Locaties met potentiële verblijfplaatsen aangegeven met een rode lijn. .

Tijdens het veldwerk is gelet op roepende dieren en verblijfplaats indicierend gedrag (in- en uitvliegende dieren, baltsvluchten en het zwermgedrag bij de bomen. Ook is gelet op sociale geluiden van vleermuizen rond uitvliegtijd. Vlak voor het uitvliegen van vleermuizen kunnen sociale geluiden van de dieren in de verblijfplaats worden gehoord waardoor de locaties van de uitvliegopeningen kunnen worden gevonden.

Er is bij het vleermuisonderzoek gebruik gemaakt van batdetectors van het type Petterson D240.

Tabel 3.3 Overzicht data en weersomstandigheden inventarisatie vleermuizen.

Datum	Tijd (u)	Tijd (u) zon op/ onder	Weer	Aantal tussenliggende dagen t.o.v. de voorgaande vergelijkbare ronde	Aantal onderzoekers
23-05-2022	21:00-01:00	21:35	15°C, 1 Bft, geen neerslag		1
16-06-2022	21:30– 23:30	21:58	21°C, 1 Bft, geen neerslag	24	1
15-07-2022	03:30– 05:30	05:35	16°C, 1 Bft, geen neerslag	n.v.t.	1
05-09-2022	21:00 – 01:00	20:15	16°C, 1-2 Bft, geen neerslag		1
06-10-2022	20:00 – 22:00	19:04	12°C, 0-1 Bft, geen neerslag	31	1

3.5 Ransuil

Het onderzoek naar ransuil heeft plaatsgevonden in drie onderzoeksronden tussen maart en 15 april waarbij minimaal een maand tussen het eerste en laatste bezoek zit (BIJ12, 2017c). De onderzoeken vonden na zonsondergang plaats. Bij de veldbezoeken is in het plangebied gezocht naar roepende uilen, piepende jongen en braakballen. Bij elk bezoek zijn baltsroepen van ransuil afgespeeld om reacties van uilen op te wekken in de vorm van territoriale roepen. In tabel 3.4 zijn de exacte onderzoeksdata te vinden.

Tabel 3.4 Onderzoeksdata en weersomstandigheden inventarisatie ransuil.

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
11-03-2022		1
24-03-2022	13	1
14-04-2022	21	1

4 Betekenis plangebied voor beschermde soorten

In dit hoofdstuk is de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten beschreven op basis van de resultaten van de inventarisatie en beschikbare bronnen.

4.1 Das

Voor das is het leefgebied in kaart gebracht door naast het onderhavige plangebied ook twee naastgelegen plangebieden te beoordelen.

Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn 19 waarnemingen gedaan van dassen binnen 1 km van het plangebied (NDFF). In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen gedaan van dassen. In het bos langs de Streekweg (buiten het plangebied) is een burcht met bijburcht aanwezig (Hoefsloot, 2014).

Veldonderzoek

In het plangebied zelf is geen burcht vastgesteld. Tijdens de veldbezoeken zijn wel sporen van das binnen het plangebied Streekweg waargenomen. Ten noorden van het plangebied aan de andere kant van de Streekweg bevindt zich een hoofdburcht met ongeveer 10 uitgangen, waar op 6 oktober 2022 een volwassen dier is aangetroffen. Dit dier sleepte met plantaardig (nest)materiaal. Op 18 oktober heeft naar aanleiding van met name deze laatste waarneming een aanvullend veldbezoek plaatsgevonden. Deze waarnemingen (sporen en verblijfplaatsen) zijn weergegeven in Figuur 4.

Verblijfplaatsen

De bekende hoofdburcht langs de Streekweg (buiten het plangebied), welke ongeveer 10 dassenpijpen omvat, was in maart 2022 niet recent belopen en er zijn rondom de burcht ook geen sporen van de das aangetroffen. Tijdens het aanvullende veldbezoek op 18 oktober bleek dat 4 á 5 pijpen van de burcht weer actief in gebruik waren. Rondom de burcht waren tal van sporen van das waarneembaar, mestputjes, foerageersporen etc. Tussen de in het plangebied aanwezige poel en het nomadenkamp loopt een dassenwissel, welke ter hoogte van het nomadenkamp door de houtwal langs het kamp loopt. In het plangebied zijn tevens foerageersporen aangetroffen (zie Figuur 4).

Foerageergebied

Het plangebied Streekweg en de directe omgeving is geschikt foerageergebied en heeft een essentiële functie als leefgebied en/of verbindingszone voor das. Het plangebied grenst namelijk aan het leefgebied van das waar de hoofdburcht zich bevindt en vormt door de aanwezige graslanden afgewisseld met bosschages uitstekend foerageergebied. De dassenwissel en aanwezige sporen maken duidelijk dat het gebied wordt gebruikt door das. Geschikte foerageergebieden zijn in de omgeving in beperkte mate aanwezig zijn. Alternatief foerageergebied ligt met name ten noorden van de Van Rosenbergweg, ten westen van de A73 (Berendonck) en stadspark Staddijk. Dit foerageergebied wordt naar alle waarschijnlijkheid al gebruikt door andere dassenfamilies. Hierdoor is het plangebied

'Streekweg' van essentiële waarde voor das. Ook het plangebied Hippe Kip (Daamen et al. 2022b) vervult een essentiële functie als leefgebied en/of verbindingszone voor das. Het deelgebied aan de noordzijde van Teersdijk (Daamen et al. 2022a) betreft geschikt leefgebied en heeft om dezelfde reden als plangebied Hippe Kip en Streekweg een essentiële functie voor das. Het deelgebied aan de zuidwestzijde van Teersdijk lijkt minder geschikt. Het voorheen dichtbegroeide bos ligt door de omliggende watergangen relatief geïsoleerd. Recent heeft er echter een grote ingreep plaatsgevonden waarbij in het bos een groot en breed pad is gemaakt, dat het meest lijkt op een crossbaan. Het is onbekend waarvoor de ingreep heeft plaatsgevonden, echter mogelijk heeft de ingreep geleid tot gedrag waarbij het gebied vermeden wordt. Het bos kan een deel van het jaar voor voedsel zorgen (o.a. bramen/paddenstoelen) en zorgt voor een bufferzone, waardoor verstoring in de aangrenzende gebieden wordt geminimaliseerd. Hiermee heeft ook het bos een essentiële functie.

Figuur 4 Waarnemingen das en geschiktheid van leefgebied van de plangebieden Hippe Kip, Teersdijk en Streekweg.

4.2 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)

Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn 3 waarnemingen gedaan van bunzing binnen 1 km van het plangebied (NDFF). Één van deze waarnemingen was een verkeersslachtoffer op de Van Rosenburgweg, op 600 meter van het plangebied Streekweg. Van hermelijn en wezel zijn geen waarnemingen bekend binnen 1 km van het plangebied.

Veldonderzoek

Zowel de cameraval, marterkist en sporenbuizen hebben geen kleine marterachtigen vastgelegd gedurende de zes weken van het onderzoek. De onderzoeksmaterialen hebben

gedurende de periode goed gewerkt want er zijn beelden gemaakt van diverse andere soorten (eekhoorn en huiskatten) en sporen van muizen gevonden op de sporenvellen in de sporenbuizen. Ook tijdens de overige veldbezoeken voor andere soortgroepen zijn geen waarnemingen gedaan of sporen gevonden van kleine marterachtigen. Op basis van het bronnenonderzoek en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied geen functie heeft voor de kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn.

4.3 Vleermuizen

Bronnenonderzoek

In de NDFF staan voor de afgelopen tien jaar twaalf waarnemingen van gewone dwergvleermuis binnen 1 km van het plangebied (NDFF). Het betreft foeragerende dieren). Verblijfplaatsen zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied. In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen.

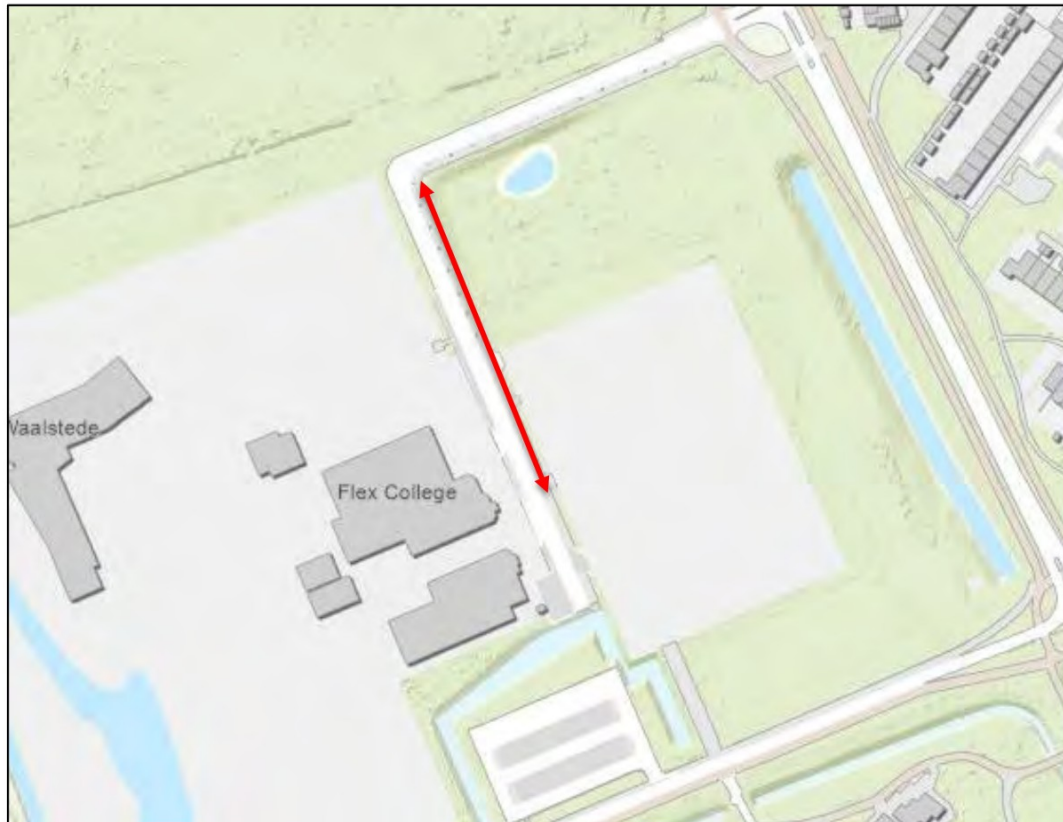
Veldonderzoek

Gewone dwergvleermuis – paarverblijven

Tijdens de najaarsrondes zijn gewone dwergvleermuizen alleen foeragerend of overvliegend waargenomen. Er is geen baltsactiviteit waargenomen. Geen van de gewone dwergvleermuizen vertoonden binding met de bomen of met de bebouwing. Op basis van deze waarnemingen is een paarverblijfplaats in het plangebied uitgesloten. Gewone dwergvleermuis maakt geen gebruik van bomen als kraam-, winter- of zomerverblijfplaats.

Gewone dwergvleermuis – foerageergebied en vliegroutes

Foeragerende gewone dwergvleermuizen zijn met name waargenomen langs de randen van het plangebied. De bomenrij langs de Streekweg heeft een functie als vliegroute (Figuur 5). De Vliegroute wordt gebruikt door een tiental gewone dwergvleermuizen die zowel van noord naar zuid als van zuid naar noord vliegen. De vliegroute is essentieel, omdat overige geleidende structuren van noord naar zuid ontbreken. Het plangebied is geen onderdeel van een essentieel foerageergebied, omdat er maar weinig foeragerende dieren zijn waargenomen en in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar is.

Figuur 5 Vliegroute van een tiental gewone dwergvleermuizen in plangebied Streekweg.

Overige vleermuissoorten

Er zijn tijdens het onderzoek in het voorjaar géén waarnemingen gedaan van soorten anders dan gewone dwergvleermuis. Tijdens het najaarsonderzoek is tijdens de ronde op 5 september één foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen ten noorden van het plangebied. Deze vertoonde geen binding met de bomen binnen het plangebied, waardoor een verblijfplaats voor deze soort binnen het plangebied is uitgesloten. Het plangebied is geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute voor ruige dwergvleermuis, omdat er slechts één waarneming in het plangebied is gedaan van een foeragerende ruige dwergvleermuis en er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is. Van overige soorten vleermuizen zijn geen waarnemingen gedaan gedurende het onderzoek. Een functie van het plangebied voor overige soorten vleermuizen is uitgesloten.

4.4 Ransuil

Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn vijf waarnemingen gedaan van ransuil binnen 1 km van het plangebied (NDFF). Een van de waarnemingen betreft een vastgesteld territorium van ransuil aan de westkant van de A73. In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend.

Veldonderzoek

Geschikte nestbomen zijn aanwezig langs de randen van het plangebied. Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van ransuil of sporen van deze soort. Een functie van het plangebied Streekweg voor ransuil is uitgesloten.

4.5 Overige soorten

Tijdens het veldbezoek op 10 juni zijn 3 poelkikkers (*Beschermingsregime Habitatrichtlijn*) en 10 bastaardkikkers (vrijgestelde soort) roepend waargenomen in de watergang ten noorden van het plangebied. Deze watergang ligt buiten het plangebied en geschikt landhabitat voor deze soorten ligt ook voornamelijk buiten het plangebied. Mogelijk wandelt een enkel exemplaar sporadisch door het plangebied. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor deze soorten.

5 Effecten op beschermde diersoorten

5.1 Das

Het plangebied Streekweg en naastgelegen plangebieden Hippe Kip en Teersdijk zijn essentieel onderdeel van het leefgebied van das. Plangebied Hippe Kip omvat in huidige vorm circa 5,5 ha geschikt foerageergebied (excl. bebouwing), plangebied Streekweg circa 3 ha en plangebied Teersdijk circa 1,4 ha. De ingreep zorgt ervoor dat dit foerageergebied, in totaal circa 9,9 ha, verdwijnt en dat nabijgelegen burchten hun functie verliezen. De beoogde gebiedsinrichting voor plangebied Streekweg, maar ook Hippe Kip en Teersdijk zal leiden tot versturende effecten tijdens de uitvoeringswerkzaamheden en in de toekomst door verlichting, toename aan recreatie, toename aan honden in de omgeving en mogelijk toename aan verkeersslachtoffers.

5.2 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn).

Het plangebied heeft geen essentiële functie voor de kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn. Effecten van de ingreep op deze soorten zijn daarom uitgesloten.

5.3 Vleermuizen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Een direct negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen is uitgesloten. In het plangebied is wel een vliegroute van de gewone dwergvleermuis en watervleermuis aanwezig. Deze route is essentieel voor genoemde soorten. Indien de bomenrij bij de ingreep wordt verwijderd wordt hiermee ook de vliegroute verwijderd waardoor verblijfplaatsen in de omgeving hun functie kunnen verliezen. Hiermee is sprake van overtreding van verbodsbepalingen. Maatregelen zijn nodig om verstoring van deze vliegroute te voorkomen (zie paragraaf 6.1).

5.4 Ransuil

Het plangebied heeft geen essentiële functie voor ransuil. Effecten van de ingreep op jaarrond beschermde nesten of essentieel foerageergebied van ransuil zijn daarom uitgesloten.

6 Beoordeling Wet natuurbescherming en maatregelen

In dit hoofdstuk staat de toetsing aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Per soort wordt ingegaan op overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb, mogelijkheden voor toepassing van de Gedragscode soortbescherming gemeenten (Stadswerk, 2020), benodigde mitigerende maatregelen en de noodzaak om een ontheffing van de Wnb aan te vragen.

6.1 Overtreding verbodsbepalingen, ontheffing Wnb en mitigerende maatregelen

Das

Er worden negatieve effecten verwacht op das. Door de ingreep in plangebied Streekweg, alsmede in plangebied Teersdijk en Hippe Kip, worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Art. 3.10 lid 1b) overtreden. Foerageergebied verdwijnt, waardoor nabijgelegen burchten en bijburchten hun functie zullen verliezen. De ingrepen kunnen niet conform de gedragscode soortbescherming gemeenten voor ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en bestendig beheer en onderhoud (Stadswerk, 2020) worden uitgevoerd. De gedragscode schrijft voor dat essentiële onderdelen van het leefgebied dienen te worden ontzien. Er dienen maatregelen getroffen te worden voor das in het gebied, welke kunnen bestaan uit behoud van voldoende geschikt leefgebied en verbindingzones tussen verschillende leefgebieden. De beoogde plannen vergen een zeer specifieke en gedetailleerde uitwerking van mitigerende maatregelen voor das. De maatregelen dienen nader uitgewerkt te worden.

Kleine marterachtigen

Negatieve effecten op kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn) zijn niet aan de orde. Een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is voor deze soorten uitgesloten.

Ransuil

Negatieve effecten op ransuil zijn niet aan de orde. Een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is voor deze soort uitgesloten.

Vleermuizen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van verblijfplaatsen is niet aan de orde. Met de ingreep wordt mogelijk wel een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis vernietigd. Hierdoor kunnen verblijfplaatsen in de omgeving hun functionaliteit verliezen wat een overtreding is van de Wnb artikel 3.5 lid 4. Daarnaast zou er sprake kunnen zijn van opzettelijke verstoring wat een overtreding is van de Wnb artikel 3.5 lid 2.

Indien de volgende maatregelen worden getroffen zijn negatieve effecten niet aan de orde en hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd:

- Om negatieve effecten op de essentiële vliegroute te voorkomen, dient de bomenlaan langs de Streekweg behouden te blijven.
- Daarnaast zijn maatregelen nodig om verstoring door licht te voorkomen. Dit kan door geen werkzaamheden uit te voeren tijdens de avonduren of voor zonsopgang.
- Indien wel werkzaamheden tussen zonsondergang en -opgang worden uitgevoerd dient verlichting naar beneden gericht te zijn en afgeschermd voor de omgeving.
- Bij het gebruik van de woningen dient verlichting alleen uit te stralen richting de woningen en dient uitstraling naar de bomenrij voorkomen te worden.

Indien het niet mogelijk is de bomenlaan te behouden, kan gewerkt worden met de Gedragscode voor gemeenten (Stadswerk), omdat het een enkele bomenrij betreft. Hierin staat dat kappen van een lijnvormige begroeiing gefaseerd dient te worden uitgevoerd, waarbij geen gaten groter dan 7 meter kunnen ontstaan. De kap kan pas plaatsvinden wanneer de nieuwe aanplant een minimale kroonbreedte heeft van 2,5 meter en de bomen minimaal 5 meter hoog zijn. Als tijdelijk alternatief voor het functioneren van de vliegroute kunnen schermen worden geplaatst, zoals beschreven in het Kennisdocument (BIJ12, 2017c).

Indien de gemeente niet van plan is de bomenlaan te herplanten na het verwijderen van de huidige bomenlaan is een vergunning van de Wnb nodig en dient een andere alternatieve vliegroute te worden gerealiseerd die het verdwijnen van de huidige vliegroute kan compenseren (BIJ12, 2017c). Hierbij dient een vleermuisdeskundige betrokken te worden.

Kansen

Om het plangebied voor vleermuizen te verbeteren wordt geadviseerd om groene gebieden met water, struweel en bosjes zo donker mogelijk te houden. Gebruik alleen verlichting waar dat voor de veiligheid van de weggebruiker of het bedrijventerrein essentieel is en gebruik lichtpunten die zo min mogelijk licht uitstralen. Zorg voor ononderbroken geleiding van en naar groengebieden die vleermuizen kunnen gebruiken om langs te vliegen (struweelhagen, watergangen met begroeide oevers). Daarnaast wordt aanbevolen om bij nieuwbouw verblijfsvoorzieningen voor vleermuizen te realiseren. Verblijfplaatsen kunnen o.a. gerealiseerd worden in gevels en daken. Voor meer informatie over het creëren van verblijfplaatsen in nieuwbouw wordt verwezen naar de checklist groen bouwen: <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>.

7 Literatuur

- BIJ12, juli 2017a. Kennisdocument Das Meles meles. Versie 1.0, juli 2017.
- BIJ12, juli 2017b. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0.
- BIJ12, juli 2017c. Soortenpagina ransuil.
- Bouwens, S., 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant, 11 oktober 2017.
- Daamen, J. 2021. Quicksan Wet natuurbescherming Streekweg 21, Nijmegen. Notitie 21-0241/21.01963/JanDaa. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Emond, D., Verhoek, L., Olde Wolbers, R., Kalkman, M. & Anema, L.. 2022a. Onderzoek beschermde fauna Teersdijk te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-234. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L., Kruijt, D., Olde Wolbers, R. & Kalkman, M. 2022b. Onderzoek beschermde fauna Van Rosenbergweg/Hippe Kip te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-232. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Hoefsloot, G., 2014. Effectbeoordeling das plangebied Streekweg. 14-238/14,02665/GerHo. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).
- Stadswerk, 2020. Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) Vleermuisprotocol 2021, maart 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl

Onderzoek beschermde fauna Teersdijk te Nijmegen

Inventarisatie beschermde soorten,
effectbepaling en maatregelen in het kader van
de Wet natuurbescherming

Bureau Waardenburg
Ecologie & Landschap

Onderzoek beschermde fauna Teersdijk te Nijmegen

Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en
maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming

Onderzoek beschermde fauna Teersdijk te Nijmegen

Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming

Status uitgave: eindrapport

Rapportnummer: 22-234
Projectnummer: 22-0039
Datum uitgave: 8 december 2022
Projectleider:
Tweede lezer:
Foto voorzijde:
Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
Referentie opdrachtgever: VPL-303934
Akkoord voor uitgave:
Datum akkoord: 1 december 2022

Graag citeren als: Daamen J., van Kessel, N., Emond, D., Verhoek, L., Olde Wolbers, R., Kalkman, M. & Anema, L.. 2022. Onderzoek beschermde fauna Teersdijk te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-234. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: beschermde soorten, Wet natuurbescherming, Teersdijk, Nijmegen.

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv.

Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Nijmegen.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

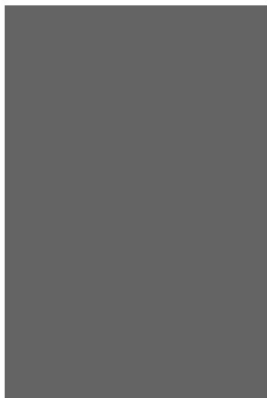
Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl

Voorwoord

De gemeente Nijmegen is voornemens om drie vlakken rondom het woonwagenkamp bij de Teersdijk bouwrijp te maken om uitbreiding van het woonwagenkamp mogelijk te maken. Om de effecten van het plan op beschermde soorten van de Wet natuurbescherming (Wnb) te beoordelen heeft Bureau Waardenburg in 2021 een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd (Daamen, 2021). Vervolgens is in 2022 een aanvullende inventarisatie naar het voorkomen van beschermde soorten uitgevoerd. In dit rapport staan de resultaten van de inventarisatie beschreven en zijn de effecten van de werkzaamheden op beschermde soorten beoordeeld. Het rapport dient als onderbouwing voor een ontheffingsaanvraag van de Wnb.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

veldonderzoek vermiljoenkever, eekhoorn, bever, das en rapportage;
veldonderzoek vermiljoenkever, bever, das, rapportage en projectleiding;
veldonderzoek kleine marterachtigen;
veldonderzoek kleine marterachtigen;
veldonderzoek vermiljoenkever, eekhoorn, bever en das;
veldonderzoek vermiljoenkever
veldonderzoek vleermuizen en das.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Verantwoording, actualiteit gegevens	5
2 Plangebied en werkzaamheden	7
2.1 Plangebied	7
2.2 Beschrijving van de ingreep	7
3 Materiaal en methoden	8
3.1 Onderzochte soorten	8
3.2 Vermiljoenkever	8
3.3 Bever	8
3.4 Das	9
3.5 Eekhoorn	10
3.6 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)	10
3.7 Vleermuizen	11
4 Betekenis plangebied voor beschermde soorten	14
4.1 Vermiljoenkever	14
4.2 Bever	14
4.3 Das	14
4.4 Eekhoorn	16
4.5 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)	17
4.6 Vleermuizen	18
4.7 Overige soorten	19
5 Effecten op beschermde diersoorten	21
5.1 Vermiljoenkever	21
5.2 Bever	21
5.3 Das	21
5.4 Eekhoorn	21
5.5 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)	21
5.6 Vleermuizen	21
6 Beoordeling Wet natuurbescherming en maatregelen	22
6.1 Overtreding verbodsbepalingen, ontheffing Wnb en mitigerende maatregelen	22
7 Literatuur	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Nijmegen is voornemens om drie vlakken rondom het woonwagenkamp bij de Teersdijk bouwrijp te maken om uitbreiding van het woonwagenkamp mogelijk te maken. Uit de in 2021 uitgevoerde quickscan Wet natuurbescherming (Daamen, 2021) bleek dat het plangebied potentieel geschikt leefgebied is voor vermiljoenkever, bever, das, eekhoorn, kleine marterachtigen en vleermuizen. De quickscan concludeerde dat aanvullend onderzoek naar beschermde soorten in het plangebied noodzakelijk was om een effectbeoordeling te maken voor de ingreep.

In dit rapport staan de resultaten van de inventarisatie naar beschermde fauna. In dit rapport worden de volgende vragen beantwoord:

- Voor welke beschermde soorten heeft het plangebied een functie? Welke functie is dat? (Hoofdstuk 4)
- Wat is het effect van de voorgenomen werkzaamheden op de aanwezige beschermde soort(en)? (Hoofdstuk 5)
- Is er een effect op de (gunstige) staat van instandhouding van de betreffende soort(en)? (Hoofdstuk 5)
- Welke verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden (mogelijk) overtreden en is voor het werk een ontheffing nodig of kan gebruikt gemaakt worden van de Gedragscode soortbescherming gemeenten (Stadswerk, 2020)? (Hoofdstuk 6)
- Welke maatregelen om schade aan beschermde soorten te voorkomen of te beperken zijn noodzakelijk? (Hoofdstuk 6).

Dit rapport gaat in op de effecten van de ingreep in het plangebied Teersdijk. In de naastgelegen plangebieden Streekweg en Hippe Kip zijn ook ontwikkelingen voorzien (Daamen *et al.*, 2022a en b). Voor de beoordeling van effecten op das wordt daarom ook de ingreep in naastgelegen plangebieden meegenomen.

1.2 Verantwoording, actualiteit gegevens

Dit rapport is opgesteld op basis van de in 2022 uitgevoerde inventarisatie en de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Bronnenonderzoek

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 5 februari 2022 en in september 2022. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. één km om het plangebied en gegevens tot tien jaar oud.

Veldonderzoek

Het plangebied is onderzocht op de aanwezigheid van vermiljoenkever, das, bever, eekhoorn, kleine marterachtigen en vleermuizen in de periode maart 2022 t/m september 2022. Detailinformatie over de onderzoeksmethodiek staat in Hoofdstuk 3.

De conclusie in dit rapport is gebaseerd op gegevens van 2022. De gegevens over beschermde soorten zijn drie jaar houdbaar tot 2025. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt of wordt uitgevoerd na 2025 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Indien de periode van uitvoering wijzigt kan een actualisatie van de rapportage aan de orde zijn. Dit kan tevens gevolgen hebben voor de geldigheid van een verleende Wnb ontheffing.

Kaartondergronden

De in de rapportage gebruikte kaartondergronden zijn verkregen via Esri Nederland, Community Map Contributors.

Medewerkers

Het onderzoek is uitgevoerd door [REDACTED]

[REDACTED] Aansturing heeft plaatsgevonden door [REDACTED]

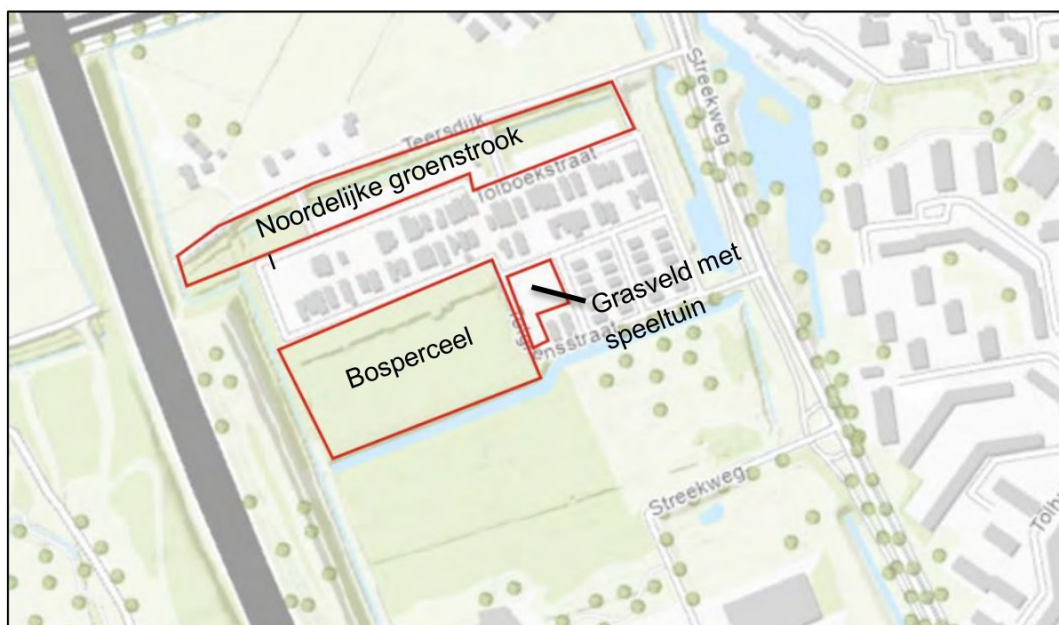
[REDACTED] projectleider bij Bureau Waardenburg. Deze onderzoekers zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Bureau Waardenburg is gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2015. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg.

2 Plangebied en werkzaamheden

2.1 Plangebied

Het plangebied bestaat uit drie vlakken rondom het woonwagenkamp en bevindt zich tussen de A73 en de Van Rosenburgweg in Nijmegen (Figuur 1). De noordelijke strook bestaat uit een groenstrook met verschillende bomen, maar nauwelijks vegetatie in de ondergroei. De zuidelijke groenstrook is een bosperceel met veel braamstruweel in de ondergroei. Ten oosten van dit bosperceel ligt een grasveld met daarop een speeltuin. Een gedetailleerde beschrijving van het plangebied staat in de quickscan rapportage (Daamen, 2021).

Figuur 1 Globale ligging van het plangebied aangegeven met rode lijn (Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, beeldmateriaal.nl | Esri Nederland, Kadaster | Esri Nederland, AHN).

2.2 Beschrijving van de ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door de gemeente Nijmegen. Om uitbreiding van het woonwagenkamp mogelijk te maken wordt bos verwijderd en worden aangegeven percelen bouwrijp gemaakt. Uitgangspunt bij de beoordeling van de ingreep is dat hierbij alle vegetatie wordt verwijderd. In het geval groenareaal gecompenseerd dient te worden, is de gemeente voornemens hiervoor de noordelijke groenstrook in te zetten. In voorliggend onderzoek is, in overleg met de gemeente, ervan uitgegaan dat alle drie de deelgebieden ontwikkeld worden tot woonwagenpark en de noordelijke groenstrook dus niet als compensatie dient. Het is niet bekend wanneer de werkzaamheden plaats zullen vinden.

3 Materiaal en methoden

3.1 Onderzochte soorten

In 2022 is veldonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van (vaste rust- en verblijfplaatsen van) vermiljoenkever, bever, das, eekhoorn, kleine marterachtigen en vleermuizen. Hieronder staat de methodiek per soort(groep) beschreven.

3.2 Vermiljoenkever

Voor de inventarisatie van de vermiljoenkever bestaat geen standaard protocol. De methodiek is gebaseerd op het kennisblad vermiljoenkever van EIS (2022). Op twee locaties in het plangebied is potentieel leefgebied in de vorm van oude bomen en rottende stamdelen aanwezig. Het betreft ongeveer vijftien bomen aan de noordkant van de noordelijke groenstrook en tien bomen langs de sloot aan de zuidkant van het bosperceel. Deze locaties zijn tweemaal bezocht door minimaal twee onderzoekers, waarvan minstens één insectdeskundige. De bezoeken vonden plaats in de actieve periode van vermiljoenkever (februari – juni). Van potentieel geschikte stammen zijn steekproefsgewijs kleine stukjes schors verwijderd om de aanwezigheid van vermiljoenkever te inventariseren. In tabel 3.1 zijn de onderzoeksdata van de inventarisatie weergegeven.

Tabel 3.1 Overzicht data inventarisatie vermiljoenkever.

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
29-03-2022		2
18-05-2022	50	3

3.3 Bever

Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument bever (BIJ12, 2017a). De beste periode om onderzoek uit te voeren naar bever is in maart-april. In deze periode is bosperceel driemaal bezocht voor onderzoek naar de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen, of (essentieel) functioneel leefgebied (BIJ12, 2017a). Bij het onderzoek naar bever is gelet op vraatsporen aan bomen en struiken, burchten, dammen, beverkanalen, uittreedplaatsen en wissels. In de noordelijke groenstrook en het grasveld met speeltuin is geen onderzoek uitgevoerd, omdat een functie voor bever in deze gebieden op voorhand uitgesloten is (Daamen, 2021). In tabel 3.2 zijn de onderzoeksdata van de inventarisatie weergegeven.

Tabel 3.2 *Overzicht data inventarisatie bever.*

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
10-03-2022		2
29-03-2022	19	2
12-04-2022	14	2

3.4 Das

Het bosperceel is onderzocht op voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en functioneel leefgebied (BIJ12, 2017b). Hierbij zijn ook twee naastgelegen plangebieden meegenomen om het gehele leefgebied van das in kaart te brengen (Daamen *et al.*, 2022a en b). Het onderzoek bestond uit drie onderdelen:

- Drie veldbezoeken overdag gericht op het zoeken van sporen van dassen (verblijfplaatsen, prenten, uitwerpselen, jaren, wissels);
- Drie veldbezoeken 's avonds met een warmtebeeldcamera;
- Het plaatsen van één cameraval die gedurende zes weken foto-opnames heeft gemaakt bij bewegingen. Deze was ook gericht op kleine marterachtigen.

Tijdens de avondbezoeken is met een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion 2 XP50 pro) door één onderzoeker gedurende twee uur rondgelopen en gepost op locaties die geschikt zijn voor das (langs de randen van het plangebied, langs de watergang en bij ruige hoekjes). De locatie van de cameraval is te vinden in Figuur 2 (paragraaf 3.6). De beste periode om onderzoek uit te voeren naar das is september t/m mei (BIJ12, 2017b). In de noordelijke groenstrook en het grasveld met speeltuin is geen onderzoek uitgevoerd, omdat een functie voor das in deze gebieden op voorhand uitgesloten is (Daamen, 2021). In tabel 3.3 zijn de onderzoeksdata van de inventarisatie weergegeven.

Tabel 3.3 *Overzicht data inventarisatie das.*

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
Veldbezoek overdag		
10-03-2022		2
29-03-2022	19	2
18-10-2022	>100	2
Veldbezoek 's avonds		
11-03-2022		1
24-03-2022	13	1

14-04-2022	21	1
Cameravallen		
10-3-2022 – 21-04-2022	42	n.v.t.

3.5 Eekhoorn

Voor onderzoek naar eekhoorn bestaat geen standaard protocol, hiervoor is gebruik gemaakt van het kennisblad van de Zoogdiervereniging (2022). Het plangebied is tweemaal in maart 2022 onderzocht op aanwezigheid van eekhoorns, sporen van eekhoorns (vraatsporen en prenten) en eekhoornnesten. In tabel 3.4 zijn de onderzoeksdata van de inventarisatie weergegeven.

Tabel 3.4 Overzicht data inventarisatie eekhoorn.

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
Veldbezoek		
10-3-2022		2
29-03-2022	19	2

3.6 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)

Het onderzoek naar kleine marterachtigen is uitgevoerd volgens de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming (Bouwens, 2017). Deze schrijft onderzoek met verschillende methodieken voor, gedurende minimaal zes weken binnen de periode maart – augustus. Het onderzoek is uitgevoerd met twee cameravallen (dezelfde als gebruikt voor das) en één marterkist, die gedurende zes weken in de periode maart – april beelden en sporen hebben verzameld. Op 31 maart 2022 heeft een tussencontrole plaatsgevonden, waarbij sporenvellen in de sporenbuizen en geheugenkaartjes en batterijen van de camera's zijn verwisseld. De cameravallen en marterkist zijn geplaatst op locaties waar de trefkans op doelsoorten het grootst is (locaties waar dieren langs bewegen, b.v. langs een greppel of langs een hekwerk of op een locatie waar veel dekking aanwezig is). In de noordelijke groenstrook en het grasveld met speeltuin is geen onderzoek uitgevoerd, omdat een functie voor kleine marterachtigen in deze gebieden op voorhand uitgesloten is (Daamen, 2021). In Figuur 2 zijn de locaties van de cameravallen en de marterkist weergegeven. De exacte onderzoeksdata zijn weergegeven in Tabel 3.5.

Figuur 2 Locaties cameravallen (rood) en marterkist (blauw).

Tabel 3.5 Onderzoekperiode inventarisatie kleine marterachtigen.

Datum	Aantal tussenliggende dagen	Aantal onderzoekers
Onderzoekperiode		
10-3-2022 – 21-04-2022	42	n.v.t.
Tussentijdse controle materiaal		
31-03-2022		

3.7 Vleermuizen

Het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2021. Het onderzoek was gericht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen in de noordelijke groenstrook en het elektriciteitshuisje. Een functie van het bosperceel en het grasveld met speeltuin is uitgesloten, omdat hier geen bomen met geschikte holtes of spleten of gebouwen aanwezig zijn (Daamen, 2021). Het plangebied is vijfmaal bezocht: driemaal in mei - juli 2022 gericht op zomer- en kraamverblijven en tweemaal in augustus - september gericht op paar- en overwinteringsplaatsen.

Er zijn in de periode mei-juli twee avondronden en één ochtendronde uitgevoerd. Tussen het eerste en laatste veldbezoek zaten 47 dagen. Dit is conform het protocol dat een

Tabel 3.6 Overzicht data en weersomstandigheden inventarisatie vleermuizen.

Datum	Tijd (u)	Tijd (u) zon op/ onder	Weer	Aantal tussenliggen de dagen t.o.v. de voorgaande vergelijkbare ronde	Aantal onder- zoekers
19-05-2022	21:15 – 23:30	21:29	17°C, 3 Bft, geen neerslag		1
10-06-2022	03:15-05:15	05:18	12°C, 1 Bft, geen neerslag	n.v.t.	1
05-07-2022	21:43-23:52	21:57	16°C, 3 Bft, geen neerslag	47	1
05-09-2022	21:00 – 01:00	20:15	16°C, 1-2 Bft, geen neerslag		1
06-10-2022	20:00 – 22:00	19:04	12°C, 0-1 Bft, geen neerslag	31	1

4 Betekenis plangebied voor beschermde soorten

In dit hoofdstuk is de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten beschreven op basis van de resultaten van de inventarisatie en beschikbare bronnen.

4.1 Vermiljoenkever

Bronnenonderzoek

In 2018 zijn drie waarnemingen gedaan van vermiljoenkevers op 300 meter ten oosten van het plangebied (NDFF). Binnen een straal van 1 km van het plangebied zijn geen andere waarnemingen van vermiljoenkever gedaan.

Veldonderzoek

Vijftien bomen aan de noordkant van de noordelijke groenstrook en tien bomen langs de sloot aan de zuidkant van het bosperceel zijn in potentie geschikt als leefgebied voor de vermiljoenkever, omdat dit rottende bomen en oude stammen betreft. Er zijn bij deze bomen in 2022 geen vermiljoenkevers aangetroffen. In mei 2022 is in het bosperceel een deel van het bos omgezaagd door onbekenden. Dit hout en het overige dode hout in het plangebied is te vers voor vermiljoenkever om in te nestelen, omdat de schors hier nog niet loslaat en dus niet toegankelijk is voor kevers. Het plangebied heeft geen functie voor vermiljoenkever.

4.2 Bever

Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn 80 waarnemingen gedaan van bevers binnen 1 km (NDFF). In het plangebied zelf is één waarneming bekend uit 2019 aan de zuidkant van het bosperceel.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen verse vraatsporen aan bomen en struiken waargenomen. Ook zijn in het plangebied geen burchten, dammen, beverkanalen of wissels aanwezig. In het bosperceel zijn bij enkele bomen langs de watergang oude vraatsporen gevonden. Deze zijn minstens één jaar oud en duiden niet op recente activiteit van bevers. In de watergang zelf zijn geen loopsporen van bever aangetroffen. Het plangebied en de directe omgeving heeft geen essentiële functie als leefgebied of verbindingszone voor bevers.

4.3 Das

Voor das is het leefgebied in kaart gebracht door naast het onderhavige plangebied ook twee naastgelegen plangebieden te beoordelen.

Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn 16 waarnemingen gedaan van dassen binnen 1 km van het plangebied (NDFF). In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen gedaan van dassen. In het bos langs de Streekweg (buiten het plangebied) zijn een burcht en een bijburcht aanwezig (Hoefsloot, 2014).

Veldonderzoek

Tijdens de veldbezoeken in maart 2022 zijn geen sporen of verblijfplaatsen (burchten of pijpen) van das binnen het plangebied Teersdijk waargenomen. Met de cameravallen en tijdens de avondbezoeken met warmtebeeldcamera zijn geen dassen waargenomen in het plangebied. Op 5 juli 2022 is net buiten plangebied Teersdijk een jonge das waargenomen tijdens het vleermuiswerk. Op 6 oktober 2022 is een volwassen dier ter hoogte van de burcht langs de Streekweg gezien. Dit dier sleepte met plantaardig (nest)materiaal. Op 18 oktober heeft naar aanleiding van met name deze laatste waarneming een aanvullend veldbezoek plaatsgevonden. Deze waarnemingen (sporen en verblijfplaatsen) zijn weergegeven in Figuur 4.

Verblijfplaatsen

De bekende hoofdburcht langs de Streekweg (buiten het plangebied), welke ongeveer 10 dassenpijpen omvat, was in maart 2022 niet recent belopen en er zijn rondom de burcht ook geen sporen van de das aangetroffen. Tijdens het aanvullende veldbezoek op 18 oktober bleek dat 4 á 5 pijpen van de burcht weer actief in gebruik waren. Rondom de burcht waren tal van sporen van das waarneembaar, mestputjes, foerageersporen etc. (Figuur 3). Daarnaast is langs de watergang aan de zuidwestkant van het plangebied Hippe kip een bijburcht en dassenpijp aangetroffen (Figuur 4).

Op 5 juli 2022, is een jonge das waargenomen net buiten het plangebied Teersdijk ter hoogte van de woning aan de Van Rosenburgweg 27. De ter plaatste aanwezige bijburcht en dassenpijp wordt mogelijk door ditzelfde dier (of meerdere dieren) gebruikt. Vanuit de bijburcht was een wissel waarneembaar die onder het hek richting de woning aan de Van Rosenburgweg 27 liep. Aan het hek zat dassenhaar.

Foerageergebied

Het plangebied Teersdijk en de directe omgeving heeft een functie als leefgebied en/of verbindingszone voor das. Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden. De noordelijke groenstrook betreft geschikt foerageergebied en is door de aanwezige begroeiing eveneens geschikt als verbindingszone. Het betreft essentieel leefgebied. Het deelgebied aan de zuidwestzijde van Teersdijk lijkt minder geschikt. Het voorheen dichtbegroeide bos ligt door de omliggende watergangen relatief geïsoleerd. Recent heeft er echter een grote ingreep plaatsgevonden waarbij in het bos een groot en breed pad is gemaakt, dat het meest lijkt op een crossbaan. Het is onbekend waarvoor de ingreep heeft plaatsgevonden, echter mogelijk heeft de ingreep geleid tot gedrag waarbij het gebied vermeden wordt. Het bos kan een deel van het jaar voor voedsel zorgen (o.a. bramen/paddenstoelen) en zorgt voor een bufferzone, waardoor verstoring in de aangrenzende gebieden wordt geminimaliseerd. Hiermee heeft ook het bos een essentiële functie.

Geschikte foerageergebieden zijn in de omgeving in beperkte mate aanwezig zijn. Alternatief foerageergebied ligt met name ten noorden van de Van Rosenburgweg, ten westen van de A73 (Berendonck) en stadspark Staddijk. Dit foerageergebied wordt naar alle waarschijnlijkheid al gebruikt door andere dassenfamilies. Hierdoor is het plangebied 'Teersdijk' van essentiële waarde voor das. Ook het plangebied 'Hippe Kip' (Daamen et al. 2022a) en 'Streekweg' (Daamen et al. 2022b) vervult om dezelfde redenen een essentiële functie als leefgebied en/of verbindingszone voor das.

Figuur 4 Waarnemingen das en geschiktheid van leefgebied van de plangebieden Hippe Kip, Teersdijk en Streekweg.

4.4 Eekhoorn

Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn 27 waarnemingen gedaan van eekhoorns binnen 1 km van het plangebied (NDFF). In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen gedaan van eekhoorns.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen eekhoornnesten waargenomen binnen het plangebied. Gedurende het veldbezoek op 18 mei is één eekhoorn waargenomen buiten het plangebied in het westelijke deel woonwagenkamp ter hoogte van de Tolbroekstraat (Figuur 5). Deze eekhoorn kwam vanuit de bosopstand langs de A73 gerend. Op een cameraval binnen het plangebied in de zuidwesthoek van het bosperceel langs de watergang is een eekhoorn waargenomen (oranje stip met CV in Figuur 5). Mogelijk foerageren enkele (naar verwachting 1 of 2) eekhoorns in het bosperceel. Deze hebben mogelijk hun nesten in de groenstrook langs de A73 of het bosperceel tussen de watergang en de Streekweg (buiten het plangebied). Omdat er geen nesten in het plangebied en de

directe omgeving zijn waargenomen en omdat er in de omgeving voldoende foerageergebied beschikbaar is voor eekhoorn (bospercelen tussen watgang en Streekweg) heeft het plangebied geen essentiële functie als leefgebied of foerageergebied voor eekhoorn.

Figuur 5 Waarnemingen van eekhoorn aangegeven met oranje stippen. De stip met CV betreft een cameraval. Het plangebied omvat naast het plangebied Hippe Kip ook de naastgelegen plangebieden Streekweg en Teersdijk.

4.5 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)

Bronnenonderzoek

In de afgelopen tien jaar zijn 4 waarnemingen gedaan van bunzing binnen een straal van 1 km van het plangebied (NDFF). Één van deze waarnemingen was een verkeersslachtoffer op de Van Rosenburgweg, op 200 meter van het plangebied Teersdijk. Van hermelijn en wezel zijn geen waarnemingen bekend binnen 1 km van het plangebied.

Veldonderzoek

Zowel de cameravallen en de marterkist hebben geen kleine marterachtigen vastgelegd gedurende de zes weken dat het onderzoek liep. De onderzoeksmaterialen hebben gedurende de periode goed gewerkt want er zijn beelden gemaakt van diverse andere soorten (zoals eekhoorn en huiskatten). Ook tijdens de overige veldbezoeken voor andere soortgroepen zijn geen waarnemingen gedaan of sporen gevonden van kleine marterachtigen. Op basis van het bronnenonderzoek en veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied geen functie heeft voor de kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn.

4.6 Vleermuizen

Bronnenonderzoek

In de NDFF staan voor de afgelopen tien jaar zeven waarnemingen van gewone dwergvleermuis binnen 1 km van het plangebied (NDFF). Daarnaast is ook één ruige dwergvleermuis binnen een straal van 1 kilometer van het plangebied waargenomen. De waarnemingen betreffen foeragerende dieren. Verblijfplaatsen zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied. In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen.

Veldonderzoek

Gewone dwergvleermuis – kraamverblijven en zomerverblijfplaatsen

Er is geen aanwijzing het elektriciteitshuisje in de noordelijke groenstrook een functie heeft als kraam- of zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. Er zijn nergens in het plangebied zwermende of in of -uitvliegende dieren waargenomen. Er zijn geen vleermuizen waargenomen die gedrag vertoonden wijst op de aanwezigheid van een verblijfplaats. Tijdens de drie veldbezoeken in het kraamseizoen zijn gewone dwergvleermuizen alleen overvliegend of foeragerend waargenomen (zie onder foerageergebied en vliegroutes). Bomen worden door gewone dwergvleermuis niet gebruikt als kraam- of zomerverblijfplaats.

Gewone dwergvleermuis – winter- en paarverblijfplaats

In het najaar van 2022 is tweemaal een waarneming van een baltsend mannetje gedaan in de noordelijke groenstrook (Figuur 5). Op basis van de waarnemingen tijdens het veldonderzoek is het aannemelijk dat in de noordelijke groenstrook een paarverblijf aanwezig is. Het is niet bekend waar deze verblijfplaats zich exact bevindt, vermoedelijk bevindt deze zich in één van de bomen in de noordelijke groenstrook. Bomen worden door gewone dwergvleermuis niet gebruikt als winterverblijfplaats.

Gewone dwergvleermuis – foerageergebied en vliegroutes

Foeragerende gewone dwergvleermuizen zijn met name waargenomen langs de randen van het plangebied. De brede bomenrij langs de Teersdijk heeft een functie foerageergebied en vliegroute van een tiental gewone dwergvleermuizen (Figuur 6). De vliegroute wordt gebruikt door vleermuizen die vanuit het westen (A73) door de bomen vliegen richting het oosten (richting de wijk Tolhuis). Een enkeling vloog ook weer terug via deze route. De functie als foerageergebied is niet essentieel, omdat er in de omgeving nog voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is in de vorm van de bosercelen buiten het plangebied. In het bosperceel zijn nauwelijks foeragerende dieren waargenomen. Het bosperceel heeft vanwege het ontbreken van veel waarnemingen daarom geen functie als essentieel foerageergebied.

Overige vleermuissoorten

4.7 Overige soorten

19

moeten zijn. Omdat bosuil onder categorie 5 van beschermde vogelsoorten valt (niet jaarrond beschermd, omdat in omgeving voldoende alternatief nestgebied is) is geen onderzoek naar bosuil verricht. Overige strikt beschermde soorten zijn niet waargenomen tijdens het onderzoek.

5 Effecten op beschermde diersoorten

5.1 Vermiljoenkever

Het plangebied heeft geen functie voor vermiljoenkever. Effecten van de ingreep op vermiljoenkever zijn daarom uitgesloten.

5.2 Bever

Het plangebied heeft geen essentiële functie voor bever. Effecten van de ingreep op bevers zijn daarom uitgesloten.

5.3 Das

Het plangebied Teersdijk en naastgelegen plangebieden Hippe Kip en Streekweg zijn essentieel onderdeel van het leefgebied van das. Plangebied Hippe Kip omvat in huidige vorm circa 5,5 ha geschikt foerageergebied (excl. bebouwing), plangebied Streekweg circa 3 ha en plangebied Teersdijk circa 1,4 ha. De ingreep zorgt ervoor dat dit foerageergebied, in totaal circa 9,9 ha, verdwijnt en dat nabijgelegen burchten hun functie verliezen. De beoogde gebiedsinrichting voor plangebied Teersdijk, maar ook Hippe Kip en Streekweg zal leiden tot versturende effecten tijdens de uitvoeringswerkzaamheden en in de toekomst door verlichting, toename aan recreatie, toename aan honden in de omgeving en mogelijk toename aan verkeersslachtoffers.

5.4 Eekhoorn

Het plangebied heeft geen essentiële functie als leefgebied voor eekhoorn. Effecten van de ingreep op eekhoorns zijn daarom uitgesloten.

5.5 Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)

Het plangebied heeft geen essentiële functie voor de kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn. Effecten van de ingreep op deze soorten zijn daarom uitgesloten.

5.6 Vleermuizen

In de noordelijk groenstrook is een paarverblijfplaats en een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis aanwezig. Het is niet bekend waar de paarverblijfplaats zich exact bevindt. Indien uitbreiding van het woonwagenkamp in de noordelijke groenstrook plaatsvindt, wordt hiermee de paarverblijfplaats en de vliegroute vernietigd en is er een risico op het doden van gewone dwergvleermuizen. Omdat de gewone dwergvleermuis algemeen voorkomt in Nijmegen is er geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van vleermuizen. In paragraaf 6.1 staan maatregelen vermeld om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen.

6 Beoordeling Wet natuurbescherming en maatregelen

In dit hoofdstuk staat de toetsing aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Per soort wordt ingegaan op overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb, mogelijkheden voor toepassing van de Gedragscode soortbescherming gemeenten (Stadswerk, 2020), benodigde mitigerende maatregelen en de noodzaak om een ontheffing van de Wnb aan te vragen.

6.1 Overtreding verbodsbepalingen, ontheffing Wnb en mitigerende maatregelen

Vermiljoenkever

Negatieve effecten op vermiljoenkever zijn niet aan de orde. Een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is voor deze soort uitgesloten.

Bever

Negatieve effecten op bever zijn niet aan de orde. Een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is voor deze soort uitgesloten.

Das

Er worden negatieve effecten verwacht op das. Door de ingreep in plangebied Teersdijk, alsmede in plangebied Hippe Kip en Streekweg, worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Art. 3.10 lid 1b) overtreden. Foerageergebied verdwijnt, waardoor nabijgelegen burchten en bijburchten hun functie zullen verliezen. De ingrepen kunnen niet conform de gedragscode soortbescherming gemeenten voor ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en bestendig beheer en onderhoud (Stadswerk, 2020) worden uitgevoerd. De gedragscode schrijft voor dat essentiële onderdelen van het leefgebied dienen te worden ontzien. Er dienen maatregelen getroffen te worden voor das in het gebied, welke kunnen bestaan uit behoud van voldoende geschikt leefgebied en verbindingzones tussen verschillende leefgebieden. De beoogde plannen vergen een zeer specifieke en gedetailleerde uitwerking van mitigerende maatregelen voor das. De maatregelen dienen nader uitgewerkt te worden.

Eekhoorn

Negatieve effecten op eekhoorn zijn niet aan de orde. Een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is voor deze soort uitgesloten.

Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)

Negatieve effecten op kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn) zijn niet aan de orde. Een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is voor deze soorten uitgesloten.

Vleermuizen

Indien uitbreiding van het woonwagenkamp in de noordelijke groenstrook plaatsvindt, wordt hiermee een paarverblijfplaats en een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis vernietigd en mogelijk dieren gedood. Het fysiek aantasten van een paarverblijf en het doden van dieren ziet de provincie Gelderland als een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4. Voor de ingreep is een ontheffing nodig. Omdat het niet bekend is waar de verblijfplaats zich bevindt en de gehele groenstrook in potentie functie kan hebben als verblijfplaats kan niet gewerkt worden volgens de Gedragscode soortbescherming voor gemeenten (Stadswerk). Omdat de vleermuizen gedwongen worden een alternatieve verblijfplaats te zoeken zou sprake kunnen zijn van een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 2, opzettelijke verstoring. Het doden van dieren moet voorkomen worden. Indien de volgende maatregelen worden getroffen zijn negatieve effecten niet aan de orde en hoeft geen ontheffing voor het vernietigen van een te worden aangevraagd:

- Om negatieve effecten op de paarverblijfplaats en de essentiële vliegroute te voorkomen, dienen de bomen en het elektriciteitshuisje in de noordelijke groenstrook behouden te blijven. Dit is mogelijk indien uitbreiding van het woonwagenkamp alleen plaatsvindt in het bosperceel aan de zuidkant van het woonwagenkamp.
- Daarnaast zijn maatregelen nodig om verstoring door licht te voorkomen. Dit kan door geen werkzaamheden uit te voeren tijdens de avonduren of voor zonsopgang. Indien wel werkzaamheden tussen zonsondergang en -opgang worden uitgevoerd dient verlichting naar beneden gericht te zijn en afgeschermd voor de omgeving.

Indien het niet mogelijk is de noordelijke groenstrook te behouden is voor de ingreep een ontheffing nodig. De volgende maatregelen zijn dan nodig:

- Voor het vernietigen van één paarverblijfplaats dient compensatie plaats te vinden zodat het aanbod aan paarverblijfplaatsen duurzaam behouden blijft. Dit kan door minstens vier vleermuiskasten in de directe omgeving van de noordelijke groenstrook te plaatsen (BIJ12, 2017).
- Volgens het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis is een gewenningsperiode van zes maanden voor vervangende paarverblijfplaatsen nodig. –
- Daarnaast dient ter compensatie een nieuwe vliegroute te worden aangelegd die ook functie heeft als foerageergebied (BIJ12, 2017c). Hierbij moet een deskundige op het gebied van gewone dwergvleermuizen worden ingeschakeld.
- De minst kwetsbare periode voor de uitvoering van de werkzaamheden is de paartijd (half augustus-half oktober) omdat de dieren dan het meest mobiel en flexibel zijn v.w.b. verblijfplaatskeuze.
- Om te voorkomen dat vleermuizen worden gedood tijdens de werkzaamheden, dient het rooien van de bomen en het slopen van het elektriciteitshuisje met beleid en onder ecologische begeleiding uitgevoerd te worden. Bomen met holtes worden voorzichtig op de grond gelegd, met de holte/spleet naar boven. Dieren kunnen dan zelfstandig vertrekken. Bij het elektriciteitshuisje kunnen “exclusion flaps” worden geplaatst of kan de spouwmuur aan de bovenkant worden opengemaakt. Vervolgens wordt minimaal 48 uur en bij voorkeur drie dagen gewacht met het sloopwerk zodat eventueel aanwezige vleermuizen het huisje kunnen verlaten.

Geadviseerd wordt om kort na het ongeschikt maken van het gebouw een vleermuisinspectie te laten uitvoeren.

Kansen

Om het plangebied voor vleermuizen te verbeteren wordt geadviseerd om groene gebieden met water, struweel en bosjes zo donker mogelijk te houden. Gebruik alleen verlichting waar dat voor de veiligheid van de weggebruiker of het bedrijventerrein essentieel is en gebruik lichtpunten die zo min mogelijk licht uitstralen. Zorg voor ononderbroken geleiding van en naar groengebieden die vleermuizen kunnen gebruiken om langs te vliegen (struweelhagen, watergangen met begroeide oevers).

7 Literatuur

- BIJ12, juli 2017a. Kennisdocument Bever Castor fiber. Versie 1.0, juli 2017.
- BIJ12, juli 2017b. Kennisdocument Das Meles meles. Versie 1.0, juli 2017.
- BIJ12, juli 2017c. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.
- Bouwens, S., 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant, 11 oktober 2017.
- Daamen, J. 2021. Quicksan Wet natuurbescherming uitbreiding woonwagenkamp Teersdijk, Nijmegen. Notitie 21-0635/21.09351/JanDaa. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L., Kruijt, D., Olde Wolbers, R. & Kalkman, M. 2022a. Onderzoek beschermde fauna Van Rosenburgweg/Hippe Kip te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-232. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J., van Kessel, N., Anema, L., Emond, D., Verhoek, L. & Dorenbosch, M. 2022b. Onderzoek beschermde fauna Streekweg te Nijmegen. Inventarisatie beschermde soorten, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-233. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- EIS, 2022. Kennisblad vermiljoenkever. <https://www.eis-nederland.nl/soortenbeleid/habitatrichtlijn/kevers/vermiljoenkever>.
- Hoefsloot, G., 2014. Effectbeoordeling das plangebied Streekweg. 14-238/14,02665/GerHo. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).
- Stadswerk, 2020. Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) Vleermuisprotocol 2021, maart 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl
- Zoogdiervereniging, 2022. Kennisblad eekhoorn. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl

Bijlage IV Ecologisch werkprotocol

N.B. *Het ecologische werkprotocol dient te worden opgesteld voorafgaand aan de werkzaamheden en verlening van de Omgevingsvergunning (op basis van de verleende vergunning). Onderstaande uitgangspunten vormen de basis van dit protocol, dat daarnaast concreet alle in voorliggend activiteitenplan omschreven maatregelen zal behandelen.*

Algemene uitgangspunten

- Het ecologisch werkprotocol moet op de werklocatie aanwezig zijn.
- De werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden conform dit werkprotocol. Bij afwijking van dit protocol bestaat de kans op het overtreden van de wet.
- De uitvoerder dient van de inhoud van dit werkprotocol op de hoogte te zijn, met de inhoud akkoord te zijn en zich hieraan te houden (er dient een **Akkoordverklaring** ondertekend te worden).
- Als het niet mogelijk is de aangegeven beschermende maatregelen te treffen, moet contact worden opgenomen met de ecooloog.

Communicatie en afspraken

Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt een startoverleg gehouden, waarbij de uitvoerder en de ecooloog bij aanwezig zijn. In dit overleg geeft de ecooloog een toelichting op het ecologisch werkprotocol aan de uitvoerder.

De uitvoerder:

- Onderhoudt gedurende de uitvoering van het werk minimaal één maal per week of als daar aanleiding toe telefonisch of via de e-mail contact met de ecooloog over de vorderingen van de werkzaamheden.
- Neemt bij calamiteiten, bijzonderheden die zich voordoen op ecologisch gebied of bij onverwachte omstandigheden contact op met de ecooloog om de te volgen aanpak vast te stellen (zie hieronder).

De ecooloog:

- Geeft voor aanvang van de werkzaamheden een toelichting op dit protocol aan de betrokken uitvoerder.
- Ziet er bij de uitvoering van de werkzaamheden op toe, dat de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de uitgangspunten en werkwijze zoals beschreven in dit protocol.
- Bespreekt de te volgen werkwijze bij vragen, incidenten en calamiteiten met de initiatiefnemer en de uitvoerder.

Door de ecooloog en uitvoerder wordt een **ecologisch logboek** bijgehouden. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek.

Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en wordt door de vergunninghouder op verzoek van een toezichthouder direct overhandigd.

Calamiteiten en onverwachte omstandigheden

De uitvoerder neemt contact op met de ecooloog in het geval dat:

- er zich tijdens de werkzaamheden calamiteiten of bijzonderheden voordoen op ecologisch gebied (bijvoorbeeld als er soorten in het projectgebied opduiken waarmee geen rekening is gehouden).
- de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden volgens de uitgangspunten van het werkprotocol, of
- als er moet worden afgeweken van de maatregelen die zijn opgenomen in dit protocol.

Een calamiteit is een ongewenste gebeurtenis die leidt of had kunnen leiden tot ongewenste schade aan beschermde planten en dieren. Ondanks preventieve maatregelen is het optreden van calamiteiten niet geheel uit te sluiten. Het is van belang dat eventueel optredende calamiteiten worden gemeld, geanalyseerd en geëvalueerd. Dit om de juiste maatregelen te nemen om soortgelijke gebeurtenissen in het vervolg te voorkomen.

De ecooloog adviseert op welke wijze maatregelen uitgevoerd kunnen worden, zodat leefgebied van beschermde soorten (zo veel mogelijk) wordt hersteld of soorten op een diervriendelijke manier geweerd worden. Onvoorziene omstandigheden en hun afhandeling worden door de ecooloog vastgelegd in het logboek.

Bijlage V Woonagenda Nijmegen

Nijmegen

Beter benutten en betaalbaar bouwen

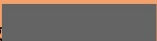
Nijmeegse Woonagenda 2024-2029

Colofon

Nijmegen, april 2024

Beter benutten en betaalbaar bouwen Nijmeegse Woonagenda 2024-2029

Gemeente Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
www.nijmegen.nl

Vormgeving

Foto's:

Voorpagina MWPO

Overige foto's: beeldbank gemeente

Voorwoord

Meer betaalbaar wonen en bestaande bouw beter benutten

Nijmegen groeit. Steeds meer mensen vinden een thuis in onze stad. Voor al onze inwoners willen wij dat er voldoende en betaalbare woningen zijn. Iedere Nijmegenaar moet goed kunnen wonen op een bereikbare plek, in een groene wijk, met winkels en mooie culturele voorzieningen en zorg in de buurt.

De vanzelfsprekendheid van een fijn huis hebben is in deze tijden van een tekort aan (betaalbare) woningen onder druk komen te staan. Veel mensen hebben aanhoudend moeite met het vinden van passende woonruimte. Het Rijk stuurt op meer regie en versnelling van betaalbare woningbouw door nieuwe wetgeving en regionale samenwerking. Met de actualisatie van het woonbeleid anticiperen we hierop en geven we duidelijkheid over de Nijmeegse woonopgaven.

Toevoeging van 10.000 tot 12.000 woningen is nodig tot en met 2030 en hier geven we invulling aan door het beter benutten van de bestaande voorraad en door nieuwbouw. Daarnaast ondersteunen we diverse doelgroepen om hun positie op de woningmarkt te verbeteren en beschermen we schaarse segmenten. Dat zijn momenteel vooral mensen met lage- en middeninkomens, huurders, starters, studenten, ouderen en huishoudens met een zorgvraag.

Ook richten we het Nijmeegs Woonfonds op. Met dit fonds dragen wij lokaal bij aan versnellen van betaalbare woningbouw in de stad. Het wordt ingezet voor uiteenlopende doelgroepen om moeilijk te realiseren woningen te ondersteunen.

Voor realisatie zijn we afhankelijk van diverse randvoorwaarden, zoals ook in de Woondeal 2.0 benoemd. Hiervan vormt voldoende capaciteit op het elektriciteitsnet momenteel het grootste risico. Door het vastleggen van onze woonopgaven en de manier waarop we hieraan werken geven we richting aan de ontwikkeling van de stad. De invulling van de woonopgaven monitoren we jaarlijks; ook in relatie tot de afspraken uit de Woondeal 2.0 met Rijk, provincie en regio.

We opereren altijd vanuit het uitgangspunt dat Nijmegen een fijne stad is om in te leven en dat ook moet blijven. Dat betekent dat we streven naar gemengde wijken met verschillende soorten woningen, die aansluiten bij de behoefte van onze huidige en toekomstige bewoners. Samen met alle betrokken partijen in de stad werken we op basis van deze Woonagenda verder aan een Nijmegen waarin iedereen goede woonruimte heeft.

Grete Visser, wethouder Wonen

Noël Vergunst, wethouder Stedelijke Ontwikkeling

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	8
2. Samenwerking	10
2.1 Lokaal	10
2.2 Regio en Rijk	10
3. Ambities en opgaven	13
3.1 Ambities	13
3.2 Opgaven	13
4. Uitbreiding van de woonvoorraad	23
4.1 Beter benutten van bestaande bouw	23
4.2 Nieuwbouw	28
4.3 Werken aan versnelling	32
5. Balans en ondersteuning	33
5.1 Balans in de woonvoorraad	33
5.2 Ondersteuning	34
6. Uitvoeringsagenda	37
Bijlage 1: Context	38
A. Terugblik 2020 – 2023	38
B. Uitkomsten woonbehoefteonderzoek	41
Bijlage 2: Definities	43

Samenvatting

In deze Nijmeegse Woonagenda geven we aan op welke wijze tot en met 2028 invulling wordt gegeven aan de woonambities en opgaven uit de omgevingsvisie 2020-2040. Ook geeft deze woonagenda duidelijkheid hoe we het woonbehoefteonderzoek en de Woondeal 2.0 vertalen in lokaal beleid. Sinds 2022 is een gemeentelijke woonvisie verplicht op grond van de Woningwet.

Wat

Een gevarieerd woonaanbod dat aansluit bij de behoefte van huidige en toekomstige inwoners (hoofdstuk 3)

- Voldoende woningen
- Voldoende betaalbare woningen met kwaliteit
- Een thuis voor iedereen (wonen voor aandachtsgroepen en ouderen)
- Duurzaamheid

Hoe

Uitbreiding van de woonvoorraad (hoofdstuk 4)

Balans in de woonvoorraad en ondersteuning (hoofdstuk 5)

Beter benutten bestaande voorraad (paragraaf 4.1)

- Meer woningen op de (bebouwde) kavel
- Meer mensen in één woning
- Betere doorstroming

Nieuwbouw (paragraaf 4.2)

- Voldoende plancapaciteit
- Specifieke woonvormen

Versnelling (paragraaf 4.3)

- Monitoring, knelpunten en samenwerking
- Woonfonds

- Inzet volkshuisvestelijke instrumenten
- Ondersteuning van huurders en kopers

Samenwerking met lokale, regionale en nationale partners (hoofdstuk 2)

Ambitie en opgaven

De ambitie van het woonbeleid is realisatie van gemengde wijken met **een gevarieerd woonaanbod dat aansluit bij de behoefte van huidige en toekomstige bewoners**. We zien iedereen als een doelgroep en we werken aan wijken met woningen en woonruimtes om trots op te zijn. Voor deze ambitie werken we aan vijf opgaven: voldoende woningen, voldoende betaalbare woningen met kwaliteit, een thuis voor iedereen (wonen met zorg), duurzaamheid en leefbaarheid.

Werken aan uitbreiding van de woonvoorraad

Van 2024 tot en met 2030 is, in lijn met de Woondeal 2.0, onze **woonopgave om minimaal 10.000 woningen toe te voegen**. **We streven naar het toevoegen van 12.000 woningen** (woonbehoefte). Hiervan zijn er circa 2.500 bedoeld voor studenten (zelfstandig of onzelfstandig). We vullen deze uitbreidingsbehoefte in via toevoegingen in de bestaande voorraad en via nieuwbouw. Ook ná 2030 groeit Nijmegen door. Bij de actualisatie van de omgevingsvisie geven we aan hoe we omgaan met de behoefte aan extra woningen na 2030. Onder betaalbare woningen verstaan we sociale huur, middeldure huur, goedkope en betaalbare koop. Hiervoor zijn definities opgenomen met per prijssegment de bijbehorende inkomensdoelgroepen (zie bijlage).

Beter benutten bestaande bouw

In Nijmegen wordt op veel verschillende manieren gewerkt aan het beter benutten van de bestaande voorraad. Bijvoorbeeld door woningen toe te voegen in de bestaande voorraad, door woningdelen of door doorstroming. De afgelopen jaren vond bijna 30% van de woningtoevoegingen plaats in de bestaande voorraad en daalde het aantal woningen dat langer dan een jaar leegstaat. De bestaande voorraad levert daarmee een substantieel aandeel in de oplossing van de woonopgave. De toevoegingen in de bestaande woningvoorraad vinden voornamelijk plaats via woningsplitsing, transformatie of het optoppen van woningen.

Gezien deze positieve ontwikkeling kiezen we ervoor om de huidige instrumenten te continueren. We willen aanvullend daarop de bekendheid en vindbaarheid verbeteren van de mogelijkheden in de bestaande voorraad met een campagne gericht op inwoners over woonmogelijkheden in de bestaande voorraad. Zo willen we zoveel mogelijk effect halen uit al

deze mogelijkheden. Vanwege het belang om te voorzien in de woonbehoefte, maar ook in een positieve wijkontwikkeling, monitoren we de komende jaren de ontwikkelingen in de bestaande bouw; in aantal, locatie en de algemene wijkontwikkeling.

Nieuwbouw

Voor nieuwe woningbouwinitiatieven gelden de volgende uitgangspunten voor de verdeling van prijssegmenten:

- Minimaal 30% sociale huurwoningen
- Minimaal 10% goedkope koop
- Maximaal 27% middeldure huur en betaalbare koop
- Maximaal 33% vrije sector huur en/of koop

Hiermee wordt conform woondeal bij deze initiatieven minimaal twee derde (67%) gerealiseerd in het betaalbare segment en minimaal 30% in de sociale huur.

We stellen per segment voorwaarden. De definities en voorwaarden (onder andere: prijs, minimummetrage, instandhoudingstermijn, doelgroep) staan in de bijlage.

Vanuit de rijkslijn om 30% voor ouderen te bouwen werken we aan voldoende levensloopgeschikte woningen en geclusterd wonen.

Initiatiefnemers van woningbouwplannen op grond van derden vragen we voor invulling van het sociale huurdeel in gesprek te gaan met de Nijmeegse woningcorporaties.

In de nieuwbouw is het uitgangspunt om minimaal 130% van de behoefte aan plancapaciteit te hebben. Daar voldoen we ruimschoots aan, al zien we wel een tekort aan goedkope koopwoningen en voor specifieke aandachtsgroepen in de huidige planvoorraad. Bijvoorbeeld aan studenteneenheden. Gezien de ruime planvoorraad ligt de focus op realisatie en versnelling van bestaande plannen en gaan we terughoudend om met nieuwe woningbouwinitiatieven. We monitoren de voortgang; onder meer van bestaande plannen, de plancapaciteit en de ontwikkeling van de voorraad. Op basis hiervan kijken we vanuit volkshuisvestelijk perspectief naar de wenselijkheid van nieuwe initiatieven. Vanuit dit perspectief kan worden overwogen mee te werken aan nieuwe woningbouwinitiatieven en/of af te wijken van de uitgangspunten voor verdeling van de prijssegmenten, als deze zorgen voor:

1. een betere mix en menging in de wijk of buurt mits het stedelijke woningbouwprogramma voorziet in minimaal twee derde betaalbare woningen; of
2. vergroting van betaalbaarheidscategorieën of de huisvestingsmogelijkheden van aandachtsgroepen waarvoor nog onvoldoende plannen zijn; of
3. verbetering van (verouderde) bestaande bebouwing en invulling van andere maatschappelijke opgaves; of
4. invulling van de woningbouwopgave ná 2030, passend binnen de kaders van de omgevingsvisie.

Versnelling

Aanvullend op de benoemde inzet en maatregelen zetten we extra in op versnelde realisatie van woningbouwplannen. Dit doen we op verschillende manieren. We monitoren de huidige plannen en toekomstige planvoorraad en prioriteren daarin, we intensiveren de samenwerking met onze stakeholders. We kijken waar eventuele knelpunten zijn in het planproces en waar mogelijkheden zijn om te versnellen. Voor de realisatie van woningen dienen diverse condities op orde te zijn. Op dit moment vormt onvoldoende beschikbare capaciteit op het elektriciteitsnet het grootste knelpunt. Zowel op Rijks, provinciaal, regionaal als lokaal niveau worden risico's en oplossingsrichtingen in beeld gebracht.

We stimuleren versnelling financieel door inzet van Rijksmiddelen en we richten het Nijmeegs Woonfonds op. Met dit fonds dragen wij lokaal bij aan versnellen van betaalbare woningbouw in de stad. Het wordt ingezet voor uiteenlopende doelgroepen om moeilijk te realiseren woningen te ondersteunen. Het belang van het Woonfonds is op dit moment groot, gezien de hoge onrendabele investeringen en de stijgende kosten op de woningmarkt, die het moeilijk maken om betaalbare woningen te realiseren.

Balans en ondersteuning

We ondersteunen diverse doelgroepen (lage en middeninkomens, studenten, starters, ouderen, gezinnen, huurders en internationale studenten) om hun positie op de woningmarkt te verbeteren en we beschermen schaarse segmenten in de bestaande woningvoorraad. Met de huisvestingsverordening sturen we op evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de woonruimte voor huurders van sociale huurwoningen. Via kamerverhuurbeleid sturen we op goede en voldoende woon-

ruimte voor studenten en jongeren, het behoud van koopwoningen voor starters en gezinnen met een lager inkomen en het behoud van leefbaarheid. Via de zelfbewoningsplicht bij nieuwbouw en de opkoopbescherming in de bestaande bouw zorgen we voor betere beschikbaarheid voor kopers.

De Stichting Huurteams Nijmegen (SHN) adviseert en ondersteunt huurders in Nijmegen met kennis en expertise op het gebied van het huurrecht. Daarnaast zijn er meldpunten in het kader van de Wet goed verhuurderschap en voor discriminatie bij huisvesting van internationale studenten.

Met de starterslening geven we koopstarters een steuntje in de rug bij de aankoop van hun eerste woning. Daarmee helpen we ook de doorstroming, als de koopstarter een zelfstandige huurwoning achterlaat en doordat verkopers een vervolgstap kunnen maken. Via de Toekomstbestendig Wonen Lening stimuleren we woningeigenaren om hun woning te verduurzamen of levensloopgeschikt te maken.

Samenwerking

Als gemeente voeren we regie op invulling van de lokale woonopgaven en zijn daarbij afhankelijk van rijks- en provinciaal beleid en regelgeving. Daarom werken we sinds 2020 intensief samen met Rijk, provincie en regio. Doordat de condities voor realisatie van woningen onder druk staan blijven we nauw in contact met onze mede overheden hierover. Bovendien realiseren we de woonruimte niet zelf. Om uitvoering te geven aan beleid werken we samen met diverse partijen waaronder woningcorporaties, ontwikkelaars en huurdersorganisaties.

1

Inleiding

Aanleiding

Steeds meer mensen hebben in Nederland moeite met het vinden van passende woonruimte. Het woningtekort in Nijmegen is aanhoudend hoog, vergelijkbaar met de regio's Amsterdam, Utrecht en Den Haag. Het Rijk stuurt op meer regie en versnelling van betaalbare woningbouw, onder andere door nieuwe wetgeving en regionale samenwerking. Met de actualisatie van het woonbeleid anticiperen we hierop en geven we duidelijkheid over hoe we het woonbehoefteonderzoek en de Woondeal 2.0 vertalen in lokaal beleid.

Totstandkoming

In het voorgaande woonbeleid, de Uitvoeringsagenda Wonen 2020 – 2025, en in het coalitieakkoord is opgenomen dat de uitkomsten van nieuw woonbehoefteonderzoek worden gebruikt voor actualisatie van dat beleid. In 2023 is het woonbehoefteonderzoek afgerond. Hierna volgde een stadsgesprek¹ over de uitkomsten van het woonbehoefteonderzoek en de actualisatie van het woonbeleid. Dit is ook besproken met woningcorporaties en huurdersorganisaties. In november was er een tweede stadsgesprek waarbij over wonen werd gesproken in relatie tot binnenstedelijk bouwen. Vervolgens is de actualisatie van het woonbeleid besproken met woningcorporaties, ontwikkelende partijen, huurdersorganisaties en regiogemeenten en is advies ingewonnen bij de Seniorenraad en de adviescommissie Jeugd, Maatschappelijke opvang & Gehandicaptenbeleid.

Wat staat er in de Woonagenda?

In deze woonagenda staat het volkshuisvestelijk beleid waarbij we ons, in lijn met landelijke en regionale afspraken, richten op de periode tot en met 2030. We maken duidelijk welke opgaves er zijn op het terrein van Wonen, welke keuzes we maken en hoe we hier uitvoering aan geven. Wonen is meer dan huisvesting en de samenstelling van de woonvoorraad; wonen gaat ook over leven en samenleven. Bij het ontwikkelen van de stad is het belangrijk hier oog voor te hebben. Intensiever gebruik van de ruimte kan zorgen voor meer levendigheid, maar ook voor meer druk op de leefbaarheid. Tegelijkertijd hebben we te maken met vergrijzing en een groeiend aantal kleine huishoudens. Dit vraagt om ander type woningen en woonruimtes, maar ook om voorzieningen en een woonomgeving die bijvoorbeeld ontmoeting bevorderen. In deze woonagenda ligt de focus op woonruimte. Maar vanwege het belangrijke samenspel met andere thema's leggen we in deze woonagenda de relatie daarmee. Bijvoorbeeld met duurzaamheid, zorg en leefbaarheid. Indien van toepassing verwijzen we naar beleidskaders die er op deze onderwerpen zijn.

¹ De uitkomsten van de stadsgesprekken zijn te vinden via *Stadsgesprekken - Gemeente Nijmegen*

Positionering

Deze Nijmeegse Woonagenda is de gemeentelijke woonvisie conform Woningwet en geldt voor de wettelijke periode van maximaal 5 jaar. Deze agenda wordt gebruikt als input voor actualisatie van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie kijkt verder in de tijd en breder.

We geven aan op welke wijze we invulling geven aan de Woondeal 2.0 regio Arnhem Nijmegen. Hierin hebben we afspraken gemaakt met Rijk, provincie en regio over de woonopgaven in de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen. Deze Woondeals passen weer binnen de Nationale Woon- en Bouwagenda van waaruit het Rijk met verschillende rijksprogramma's stuurt op meer regie en realisatie van betaalbare woningen.

De rijksprogramma's 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen en zorg voor ouderen' hebben als doel te zorgen voor voldoende betaalbare woningen voor aandachtsgroepen, met een evenwichtige verdeling over gemeenten en met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. Voor ouderen is het doel dat zij in een geschikte woning en leefomgeving met plezier kunnen wo-

nen en kunnen verhuizen als ze dat willen. Van hieruit wordt er gewerkt aan een regionale en lokale woonzorgvisie. In deze woonagenda gaan we in op de huisvestingsopgave voor de groepen die in het rijksprogramma's worden benoemd. De verdere uitwerking hiervan vindt plaats in de woonzorgvisie. Voor studenten werken we samen met partners aan de uitvoering van het Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting (LAS).

Met het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting wil het Rijk meer sturen op de woonopgaven via een volkshuisvestingsprogramma. Inhoudelijk anticiperen we in deze agenda op dit programma. We geven het echter niet deze status, omdat de actualisatie van de omgevingsvisie loopt en de wetgeving nog niet van kracht is.

Tot slot geldt dit gemeentelijk woonbeleid als het kader voor het maken van (meerjarige) prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties. De woningcorporaties leveren op grond van de Woningwet een redelijke bijdrage aan de invulling van dit beleid.

Schematische weergave van rijks, regionaal en lokaal woon(zorg)beleid en -afspraken

2

Samenwerking

Als gemeente voeren we regie op invulling van de lokale woonopgaven en zijn daarbij afhankelijk van rijks- en provinciaal beleid en regelgeving. Daarom werken we sinds 2020 intensief samen met Rijk, provincie op regionaal en lokaal niveau. Bovendien realiseren we de woonruimte niet zelf. Om uitvoering te geven aan beleid werken we samen met diverse partijen.

2.1 Lokaal

Op lokaal niveau werken we samen met woningcorporaties, huurdersorganisaties en zorginstellingen. Daarbij zien we de corporaties als één van de belangrijkste partners bij de invulling van volkshuisvestelijke opgaven. We maken met hen en de huurdersorganisaties meerjarige prestatieafspraken die we jaarlijks monitoren.

Op stedelijk niveau werken we in een netwerk met ontwikkelaars, bouwers, corporaties, architecten en makelaardij. Voor collectief wonen zijn het CPO platform en woningcorporaties belangrijke partners en organiseren we informatiemarkten en spreekuren voor de ondersteuning van deze initiatieven.

Op gebieds- en projectniveau organiseren we de participatie met stakeholders en bewoners conform ons participatiebeleid. Bij de actualisatie van woonbeleid of indien een thema hier aanleiding voor geeft organiseren we stadsgesprekken met bewoners, belangenverenigingen, adviescommissies en professionals.

2.2 Regio en Rijk

Via regionale samenwerking willen Rijk en provincie meer regie op de ruimte en de volkshuisvesting. Dit is gezien de volkshuisvestelijke en ruimtelijke opgaven begrijpelijk. Deze manier van samenwerken heeft geholpen om de opgaves in onze regio goed op de kaart te krijgen. In de afgelopen 3 jaar is dit succesvol geweest, waarbij er voor circa € 200 miljoen is besloten aan Rijksbijdragen voor ontwikkeling van woningbouw in Nijmegen. Onze inzet bij de samenwerking is gericht op kennisdeling, uitvoering en opschaling. Voor uitvoering is invulling van de randvoorwaarden zoals benoemd in de Woondeal 2.0 en Verstedelijkingsstrategie cruciaal:

- Investeren in bereikbaarheid
- Financiering van onrendabele toppen
- Voldoende goede ambtelijke capaciteit
- Voldoende stikstofruimte
- Voldoende netcapaciteit op het elektriciteitsnet

Momenteel staan deze randvoorwaarden onder druk, waarbij voldoende netcapaciteit het meest urgent is. We pleiten nadrukkelijk bij provincie en

Rijk voor verdere invulling hiervan. Dit doen we onder andere door voortzetting van de samenwerking vanuit de Verstedelijkingsstrategie en het (concept) NOVEX ontwikkelperspectief. We zien bij het zoeken naar ruimtelijke regie door Rijk en provincie als risico dat op verschillende

niveaus aan vergelijkbare stukken wordt gewerkt. We pleiten voor uitvoering van de huidige afspraken en zijn daarbij scherp dat onze inzet en deelname niet ten koste gaat van realisatie.

Via de Woondeal 2.0 werken we actief aan netwerkvorming gericht op kennisdeling, uitvoering en opschaling. Hierbij hebben we zowel ambtelijk als bestuurlijk frequent overleg met Rijk, provincie, Groene Metropoolregio en regiogemeenten en Woonkr8, het regionaal samenwerkingsverband van woningcorporaties. Via de woondealpijlers versnelling en continuïteit, circulair conceptueel bouwen en huisvesting aandachtsgroepen werken we ook samen met marktpartijen en zorginstellingen. In het kader van het Rijksprogramma “Een thuis voor iedereen” zijn we met de regio landelijk koploper. Onder andere om te leren hoe je het best kan samenwerken

vanuit geografisch verschillend ingedeelde woon- en zorgregio's.

Met het Rijk werken we daarnaast samen aan de grootschalige NOVEX woningbouwlocaties Kanaalzone-Zuid en Stationsgebied (incl. Waalfront en de Binnenstad). Met het Rijk bespreken we de voortgang van realisatie van het aantal en de betaalbaarheid van de woningen in deze gebieden, maar ook de voortgang en risico's op onder meer planologisch, procedureel en financieel gebied.

In Rijk van Nijmegen werken we samen aan de uitwerking gebiedsprogramma's, op basis van de Verstedelijkingsstrategie. Daarnaast is huisvesting aandachtsgroepen een belangrijk thema.

RUMBA

3

Ambities en opgaven

De rode draad in het Nijmeegse woonbeleid is om te voorzien in de woonbehoefte en in toekomstbestendige, gemengde, inclusieve wijken. We zetten ons hierbij extra in voor de doelgroepen wiens positie op de woningmarkt onder druk staan.

3.1 Ambities

Door de jaren heen is de rode draad in het Nijmeegse woonbeleid om te voorzien in de woonbehoefte en in toekomstbestendige, gemengde, inclusieve wijken. We streven daarvoor naar gemengde wijken met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de behoefte van huidige en toekomstige bewoners. Ons uitgangspunt daarbij is dat iedereen een doelgroep is en dat we werken aan wijken met woningen en woonruimtes om trots op te zijn. We zetten ons hierbij extra in voor de doelgroepen wiens positie op de woningmarkt onder druk staan. In de huidige woningmarkt zijn dat met name lage- en middeninkomens, huurders, koopstarters, studenten, ouderen en huishoudens met een zorgvraag.

3.2 Opgaven

Voor deze ambitie werken we aan vijf opgaven: 1) voldoende woningen, 2) voldoende betaalbare woningen met kwaliteit, 3) een thuis voor iedereen (wonen met zorg), 4) duurzaamheid en 5) leefbaarheid.

De opgave voor voldoende woningen en voor voldoende betaalbare woningen met kwaliteit zijn primair onderdeel van dit woonbeleid. De huisvestingscomponent van de opgave wonen en zorg wordt hier neergezet en verder uitgewerkt in de woonzorgvisie. De opgaven duurzaamheid en leefbaarheid zijn belangrijk voor invulling van de woonambitie. Hier wordt daarom de relatie daarmee gelegd en, indien van toepassing, aangegeven via welke beleidsstukken hier uitwerking aan wordt gegeven.

3.2.1 Voldoende woningen

Van 2024 tot en met 2030 is onze woonopgave om minimaal 10.000 woningen toe te voegen (Woondeal 2.0) met een streven naar 12.000 woningen (woonbehoefte). Dit betekent een gemiddelde jaarlijkse toevoeging van 1.400 tot 1.700 woningen en woonruimtes. Van de minimaal 10.000 woningen zijn er circa 2.500 bedoeld voor studenten (zelfstandig of onzelfstandig). De rest betreft in de basis zelfstandige woningen, waarbij afhankelijk van de doelgroep de afweging kan worden gemaakt of onzelfstandige woningen passend zijn.

We vullen deze uitbreidingsbehoefte in via toevoegingen in de bestaande voorraad en via nieuwbouw. In de afgelopen 4 jaar zijn er steeds meer (zelfstandige) woningen toegevoegd. Van 600 toevoegingen in 2020 tot 1.700 in 2023². Gemiddeld ging het jaarlijks om 1.150 woningen. Bijna 30% van de toevoegingen vond plaats in de bestaande voorraad via woningsplitsing of

transformatie (verandering van gebruiksfunctie). De komende jaren willen we dit hoge aantal toevoegingen zoveel mogelijk op peil houden.

Ook ná 2030 groeit Nijmegen door, maar minder hard volgens de huidige prognoses. Het gaat om ruim 4.000 woningen van 2031 tot 2040. Via de grootschalige woningbouwlocaties wordt hier deels invulling aan gegeven. Bij de actualisatie van de omgevingsvisie geven we aan hoe we omgaan met de behoefte aan extra woningen na 2030.

Elke 3 jaar brengen we samen met de regio de behoefte in beeld op basis van het landelijk WoON onderzoek.

3.2.2 Voldoende betaalbare woningen met kwaliteit

Het is van belang dat mensen hun woonlasten kunnen dragen. De maandelijkse huur of hypotheek maken hier onderdeel van uit. We zien een grote behoefte aan betaalbare woningen. Daarom is het belangrijk dat er niet alleen voldoende, maar ook vooral voldoende betaalbare woningen worden gebouwd. Zoals aangegeven is de opgave in lijn met de Woondeal om minimaal 10.000 woningen toe te voegen en streven we ernaar om ca. 12.000 woningen toe te voegen, conform de woonbehoefte. Hierbinnen is ons doel om minimaal twee derde deel van de nieuwbouw betaalbaar te realiseren, en van de totale nieuwbouw minimaal 30% sociale huur, conform de woondeal.

Overzicht woningcijfers omgevingsvisie, Woondeal 2.0 en woonbehoefteonderzoek 2022

	Opgave	Nieuwbouw en/of bestaande bouw	Periode	Gerealiseerd	Restopgave vanaf 2024
Omgevingsvisie 2020-2040	Woningen / woonruimte: minimaal 15.000	Beide	2020 tot 2040	2020 t/m 2023: 4.690 (netto)	10.310
Woondeal 2.0	13.000 woningen (bruto)	Beide	2022 t/m 2030	2022 t/m 2023: 3.160 (bruto)	9.840 (bruto)
Woonbehoefteonderzoek 2022	Woningen / woonruimte: 12.250 (netto) Woonruimte voor studenten: 2.550 (netto)	Beide	2022 t/m 2030	2022 t/m 2023: 2.830 (netto)	11.970 (netto)
	Woningen / woonruimte: 4.000	Beide	2031 tot 2040	n.v.t.	4.250 (netto)

Woonopgave

Periode	Opgave
2024 t/m 2030	Minimaal 10.000 woningen, streven 12.000 woningen:
-	Waarvan 2.500 zelfstandige of onzelfstandige woonruimten voor studenten;
-	Overige woningen in basis zelfstandig.
Na 2031 tot 2040	Prognose van circa 4.250 woningen. In kader van actualisatie omgevingsvisie overwegen hoe hiermee om te gaan.

Daarbij definiëren we wat betaalbare woningen zijn en welke voorwaarden daarbij horen. Zo sturen we erop dat bijvoorbeeld sociale huurwoningen voor een langere tijd een sociale huurprijs behouden zijn voor de aangewezen inkomensgroep.

Vanuit de rijkslijn om 30% voor ouderen te bouwen werken we aan voldoende levensloopgeschikte woningen, geclusterd wonen en verpleegzorgplekken op basis van Wlz-zorg thuis. Door levensloopgeschikt te bouwen bevorderen we enerzijds de doorstroming en het beter benutten van de bestaande voorraad. Anderzijds besparen we kosten omdat hierdoor achteraf minder woningaanpassingen noodzakelijk zijn.

Woningcorporaties

Sociale huur

In lijn met het woonbehoefteonderzoek en de Woondeal 2.0 is groei van de sociale huurvoorraad van woningcorporaties (exclusief SSH&) tot 31.750 woningen in 2030 het doel. Dit is een netto groei van bijna 3.250 woningen van 2023 tot en met 2030 (gemiddeld ruim 400 woningen per jaar). Bijna 80% van de uitbreidingsbehoefte naar sociale huurwoningen bestaat uit woningen tot de eerste aftoppingsgrens (€ 650,43, prijspeil 2024).

In Nijmegen hebben we in 2020 de grens van € 500 als grens voor een betaalbare huurwoning voor huishoudens met een laag inkomen (minder dan 120% van het minimuminkomen) ingevoerd. De Rijksoverheid stelt de grens voor een betaalbare huurwoningen voor huishoudens met een laag inkomen op € 575 per maand (prijspeil 2023). Huurders die aan die inkomenseis voldoen en een sociale huurwoning huren van een woningcorporatie met een hogere huur, kregen per 1 juli 2023 een huurverlaging naar een huurprijs van € 575. Companen concludeert dat op basis van verschillende ontwikkelingen (o.a. koopkracht, huurprijs) de grens van € 575 een passende nieuwe grens is voor betaalbare huren voor lage inkomens in Nijmegen.

Ons doel is dat er voor lage inkomens voldoende betaalbare en beschikbare sociale huurwoningen zijn. Om hierin te voorzien dient 37% van de corporatieve voorraad in 2030 een maximale huurprijs van € 575 te hebben. Voor jongeren van 18 tot 23 jaar dient bijna 10% een huurprijs tot maximaal de kwaliteits-

kortingsgrens te hebben (Companen 2023). Deze cijfers zijn inclusief zelfstandige woningen van de SSH&. Mogelijk wordt de leeftijdsgrens om in aanmerking te komen voor huurtoeslag door het Rijk verlaagd van 23 naar 21 jaar. Als dat gebeurt zijn er aanmerkelijk minder woningen met een huur tot de kwaliteitskortingsgrens nodig (circa 5%).

Door de landelijk huurmatigingsmaatregelen had eind 2023 70% van de corporatiewoningen een prijs tot maximaal € 575. Door de landelijke maatregelen is deze voorraad met liefst 30% toegenomen. De verwachting is dat dit aandeel, zonder rijksmaatregelen, de komende jaren weer zal afnemen. We monitoren de ontwikkeling in dit segment en periodiek brengen we de behoefte in beeld.

Uitgangspunt bij verkoop van sociale huurwoningen is dat voldaan wordt aan de gewenste groei (+3.250 sociale huurwoningen) en afspraken over de omvang van de sociale woningvoorraad en het doel om te voorzien in toekomstbestendige en gevarieerde wijken die voorzien in de woningbehoefte. We zetten de huidige afspraken over verkoop voort, waarin we verkoop onder voorwaarden toestaan.

Studentenhuisvesting

Op basis van het woonbehoefteonderzoek van Companen en de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting wordt de opgave voor studentenhuisvesting ingeschat op circa 2.400 tot 2.900 eenheden tot en met 2030. Onze inzet is een groei van circa 2.500 eenheden met een aandeel van de SSH& (zelfstandig en onzelfstandig) van minimaal 50%. We vullen deze opgave niet alleen in door nieuwbouw voor studenten, maar ook door de doorstroming te verbeteren en creatieve oplossingen in de bestaande voorraad. Daarnaast evalueren we het kamerverhuurbeleid in 2024.

Middeldure huur

Woningcorporaties verhuren een relatief klein deel van hun woningvoorraad in het middeldure segment. Voor de lange termijn en voor mix en menging door combinaties van sociale en middeldure huur op buurt- en complexniveau vinden wij het van belang dat het marktaandeel van de woningcorporaties de komende jaren minimaal gelijk blijft. Concreet komt dit neer op toevoeging van 400 woningen tot en met 2030, bij voorkeur in het segment tot € 1.000.

Woningcorporaties nader belicht

Het doel is dat minimaal 3.250 sociale huurwoningen door corporaties en minimaal 1.250 studentenwoningen door de SSH& worden toegevoegd. Momenteel zijn er meer dan voldoende plannen die voorzien in de woonbehoefte ten aanzien van sociale huur. Voor studentenhuisvesting is er ruimte voor uitbreiding van plannen. De corporaties zijn betrokken bij bijna 80% van het aantal woningen behorende bij deze plannen.

Met de woningcorporaties zijn we op projectniveau continu in gesprek. Een paar keer per jaar nemen we alle plannen door en bespreken we of er voldoende planvoorraad is. We bespreken welke kansen of risico's er zijn en hoe we hier op in kunnen spelen door bijvoorbeeld samen in te spelen op capaciteit in de ruimtelijke keten, procedures (behandeltijd Raad van State) en regelgeving. Het toevoegen van 3.250 woningen lijkt momenteel financieel haalbaar voor corporaties. Kanttekening hierbij is echter dat vanaf 2028 waarschijnlijk de grenzen van hun financiële ratio's worden bereikt. We agenderen dit in onze netwerken via de Woondeal, G40, VNG en de kennissteden.

Voor middeldure huur is de huidige inschatting van corporaties dat het toevoegen van 400 woningen haalbaar is. Hierbij wordt aangegeven dat dit geen primaire taak van de corporaties is, maar hier wel in geïnvesteerd wordt om de differentiatie en vitaliteit in een buurt te verbeteren of voor de haalbaarheid van een project. Overigens zijn woningcorporaties voor de financiering van middenhuur gebonden aan andere regels dan voor sociale huur. Dat kan invloed hebben op deze doelstelling.

Het beter benutten van de bestaande voorraad wordt in Nijmegen al langer als kans gezien. De woningcorporaties hebben in inmiddels ervaring opgedaan met woondelen, splitsen en optoppen. Momenteel kost delen en splitsen nog relatief veel tijd en capaciteit, onder meer door lange procedures in het kader van de Wet natuurbescherming (inmiddels onderdeel van de Omgevingswet) of doordat huishoudens door samen te gaan wonen niet meer in aanmerking komen voor huurtoeslag of een bijstandsuitkering. De lessen die we nu uit de pilots trekken zijn waardevol voor toekomstige opgaven in de naoorlogse wijken.

3.2.3 Een thuis voor iedereen

De opgave voor voldoende woningen en voor voldoende betaalbare woningen met kwaliteit zijn primair onderdeel van dit woonbeleid. De huisvestingscomponent van de opgave wonen en zorg wordt hier neergezet en verder uitgewerkt in de woonzorgvisie.

Iedereen is een doelgroep. Een deel van de inwoners van onze stad heeft ondersteuning, begeleiding of zorg nodig bij het zo gewoon als mogelijk, zelfstandig wonen. Van gezinsleden, mantelzorgers, buurtgenoten, vrijwilligers tot aan professionals. Voor een deel van onze inwoners is een eigen thuis (nog) niet haalbaar, dreigt dit weg te vallen of is er geen geschikt of betaalbaar woonaanbod aanwezig. Dit heeft grote impact op de mensen om wie het gaat. Daarnaast zijn de maatschappelijke kosten hiervan aanzienlijk; reden dat hier de laatste jaren meer aandacht naar uitgaat.

Vanuit de ambitie van een inclusieve stad en op basis van het VN-verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap zetten we ons in om mensen met een beperking zo zelfstandig mogelijk te laten wonen en echt deel uit te laten maken van de maatschappij: de woonlocatie dient mensen de gelegenheid te bieden om volwaardig te participeren in de samenleving. In het actieprogramma Inclusie 2021-2024 Iedereen doet mee! wordt onze ambitie omschreven ten aanzien van Nijmegenaren met een lichamelijke, verstandelijke, psychische of zintuiglijke beperking.

Vanuit de rijksprogramma's 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen en Zorg voor ouderen' en in het wetsvoorstel 'Versterking regie volkshuisvesting' worden aandachtsgroepen en urgentiecategorieën benoemd. We zien het als onze opgave om zoveel mogelijk te voorzien in de huisvestingsbehoefte van deze groepen. We werken de opgave uit in een woonzorgvisie en in de Groene Metropoolregio wordt er gewerkt aan een regionale woonzorgvisie. In deze woonagenda zetten we de huisvestingsopgave op hoofdlijnen neer.

In het woonbehoefteonderzoek is rekening gehouden met verschillende aandachtsgroepen. Deze zijn dus onderdeel van uitbreidingsvraag naar woonruimte. Door externe ontwikkelin-

gen, aanpassing van regelgeving of regionale verdelingsafspraken in het kader van de "fair share" kan deze opgave veranderen. Via urgenties, bijzondere bemiddeling en begeleide herkansing voorzien we in een groot deel van deze behoefte. In 2023 ging circa 30% van de vrijkomende, sociale huurwoningen in Nijmegen naar groepen met voorrang. Dit is inclusief huisvesting van statushouders (of vergunninghouders), waarvoor we jaarlijks een taakstelling hebben. De inschatting is dat met het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting meer woningen aan urgentiecategorieën worden toegewezen. We verdelen de woningen volgens de regels en zetten in op realisatie van méér woonruimte.

Klein en betaalbaar

Het overgrote deel van de aandachtsgroepen zijn alleenstaanden met beperkte financiële middelen. Een kamer, studio, groepswonen of een sociale huurwoning is financieel maximaal haalbaar. Incidenteel is er behoefte aan grote woningen voor gezinnen. Een klein deel is gebaat bij alternatieve woonvormen, omdat door verslaving en/of gedrag niet goed kan worden samengeleefd in een reguliere woning.

³ Het gaat om de volgende aandachtsgroepen met urgentie: 1) mantelzorgers en -ontvangers, 2) mensen met een beperking of psychische kwetsbaarheid, uitstromers: 3) maatschappelijke opvang, 4) beschermd wonen, 5) klinische geestelijke gezondheidszorg, 6) vrouwenopvang en slachtoffers mensenhandel, 7) jeugdzorg, 8) (jeugd) detentie en forensische zorg, en 9) uitstappende sekswerkers. Voor 10) vergunninghouders geldt geen wettelijke urgentie, maar wel een taakstelling. Daarnaast wordt vanuit het rijksprogramma ingezet op invulling van de woonbehoefte van: 11) studenten, 12) arbeidsmigranten, 13) woonwagenbewoners en 14) ouderen.

Bijzondere bemiddeling

Met de Werkgroep Bijzondere Bemiddeling (WBB) van de woningcorporaties werken we samen aan regulier wonen met een goede woonzorgbegeleiding. Voor het grootste deel van de (urgentie)categorieën geldt dat (semi-)zelfstandig wonen met (lichte) woonzorgbegeleiding wenselijk is. Indien noodzakelijk woont iemand tijdelijk in een instelling (intramuraal). Als de persoon daaraan toe is, organiseren we een goede vervolgstap. Bij de opstelling van de Woonzorgvisie gaan we nader in op de werking van de WBB.

Rolstoelgeschikte woningen

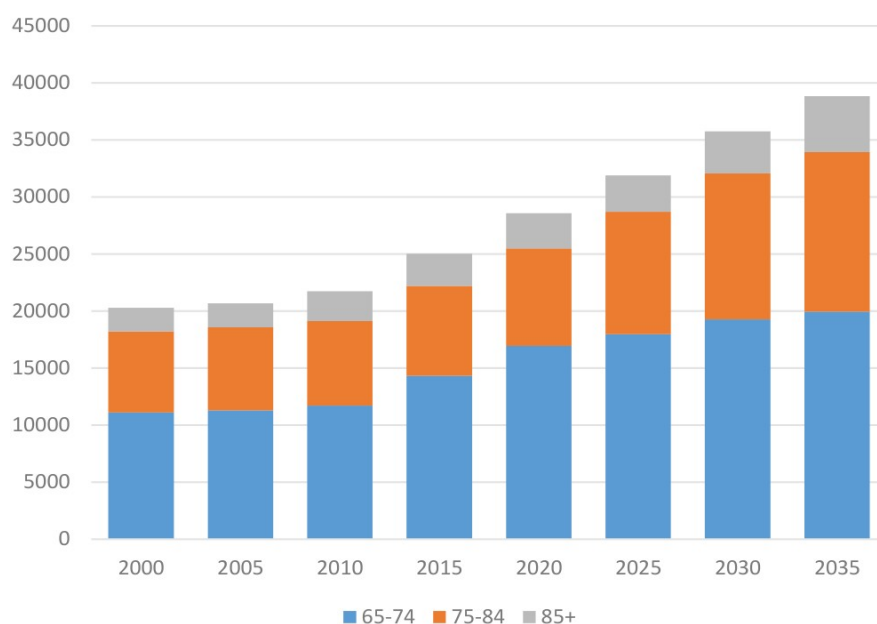
Uit onderzoek⁴ blijkt dat niet met zekerheid is te zeggen dat er een kwantitatief tekort is aan rolstoelgeschikte woningen in Nijmegen. Er is wel sprake van een kwalitatieve mismatch: er is behoefte aan grotere en ruimere woningen, een gedeelte van het aanbod staat in minder gewilde wijken en soms zijn het oudere woningen.

⁴ Onderzoek vraag en aanbod rolstoelgeschikte woningen Nijmegen, Companen 2023

De vraag naar rolstoelwoningen lossen we, in samenwerking met de woningcorporaties, op individuele en projectbasis op. De rolstoelcommissie besluit per casus over het rolstoelgeschikt maken van een sociale huurwoning. Bij nieuwbouw wordt per project bekeken of er rolstoelwoningen gerealiseerd worden. Dit doen we mede op basis van de vraag die vanuit de rolstoelcommissie blijkt. Bij de uitwerking van de woonzorgvisie gaan we dieper in op de vraag naar rolstoelgeschikte woningen en hoe we hier invulling aan geven.

Mantelzorgers

De komende jaren wordt de inzet van mantelzorgers nog belangrijker. Zo zal door de vergrijzing het aantal mensen met een hulpvraag toenemen. Het landelijk beleid is erop gericht dat mensen steeds langer thuis wonen en dat het aantal verpleeghuisplekken niet toeneemt. Daarnaast is er sprake van krapte op de arbeidsmarkt in o.a. de zorgsector. Dit alles leidt tot een grotere druk op informele zorg, waaronder mantelzorg. Daarom vinden we het belangrijk dat mantelzorgers worden gefaciliteerd. Op dit moment kan een 'mantelzorgurgentie' worden aangevraagd. In 2022 zijn hiermee 13 mantelzorgers gehuisvest in Nijmegen. Naast de mantelzorgurgentie onderzoeken we hoe we deze groep nog meer kunnen faciliteren met hun woonbehoefte. De uitwerking hiervan wordt opgenomen in de woonzorgvisie.

Ontwikkeling groep 65+ Nijmegen (bron notitie ouderen 2023)

Ouderen

Het aantal ouderen in Nijmegen is de afgelopen jaren flink toegenomen. Tussen 2010 en 2023 was er een toename van het aantal 65+'ers van bijna 50%. Ook voor de komende jaren wordt een stijging verwacht tot ongeveer 39.000 65+ in 2035. Niet alleen het aantal ouderen stijgt maar juist ook het aantal 'oudere ouderen', waaronder ouderen met dementie.

We streven ernaar dat mensen, in lijn met hun behoefte⁵, zo lang mogelijk thuis kunnen wonen. Daarbij is het van belang dat woningen levensloopgeschikt(er) zijn en er voldoende geclusterde en beschermde woonvormen zijn. Om de opgave voor ouderen te realiseren hebben we de onderstaande doelen. Bij de uitwerking van de woonzorgvisie gaan we hier nader op in.

1. Levensloopgeschikt bouwen
2. Levensloopgeschikt(er) maken bestaande voorraad
3. Ontmoeting stimuleren door geclusterde woonvormen
4. Zorggeschikte woningen voldoen aan criteria rolstoelgeschikte woningen inclusief gemeenschappelijke ruimten.
5. Stimuleren doorstroming op de woningmarkt
6. Woonomgeving

Arbeidsmigranten

Ook in Nijmegen werken en wonen arbeidsmigranten. Binnen de Groene Metropoolregio is recent de omvang en aard van deze opgave in beeld gebracht. .

Uit het onderzoek⁶ blijkt dat arbeidsmigranten een steeds grotere en essentiële rol spelen in de regionale economie en de kwaliteit van de huisvesting onvoldoende inzichtelijk is in de regio. Een regionale aanpak is nodig om van de nu al ruim 11.000 woonachtige arbeidsmigranten in de regio de huisvesting inzichtelijk te krijgen, dan wel te verbeteren. De verwachting is dat de huisvestingsbehoefte in de regio tot en met 2030 groeit met 11.700 tot 15.700 plekken. Hiervan zijn 8.700 tot 11.700 plekken nodig voor migranten die korter dan drie jaar in Nederland wonen (short- en mid-stay). Voor mensen die permanent in Nederland blijven (long-stay) gaat het om 3.000 tot 4.100 reguliere woningen; deze reguliere woningen zijn onderdeel van de reguliere woningbehoefte en de woondealafspraken. Voor Nijmegen gaat het om 1.460 tot 1.960 voor short-stay, 590 tot 790 voor mid-stay en 590 tot 800 woningen voor long-stay.

⁵ Woonwensen onderzoek ouderen 2022

⁶ Decisio/Companen (in opdracht van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen), Arbeidsmigranten in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, 20 februari 2024

Woonwagenbewoners

Op basis van een onderzoek in 2020 naar de vraag naar woonwagendplaatsen werken we aan het uitbreiden van het aantal standplaatsen voor woonwagenbewoners. Concreet betekent dit dat het aantal standplaatsen op de locatie Teersdijk met 32 wordt uitgebreid. De planontwikkeling is gestart, maar we worden geconfronteerd met financiële en procesmatige tegenvallers. We leggen nu eerst prioriteit bij het realiseren van dit project. Voor de langere termijn houden we in ons beleid rekening met de woningvraag van deze doelgroep. Daarbij richten we ons op een betere regionale afstemming van het woonwagenbeleid en de financiering daarvan.

3.2.4 Duurzaamheid

Duurzaamheid gaat over energietransitie en klimaatadaptatie. Deze thema's zijn niet los te zien van biodiversiteit, circulariteit en gezondheid. Onze ambities hierop zijn:

- Een volledig circulaire stad zijn, waarin geen grondstoffen verloren gaan.
- Een volledig duurzame energievoorziening in 2045 (energie-neutraal en aardgasvrij). De regionale hoofddoelstelling is om in 2030 de CO₂-uitstoot met 55% te verminderen.
- We willen dat de stad bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering (klimaatadaptatie).
- We willen de biodiversiteit in de stad behouden en versterken door natuurplek (groene gebieden met een hoge biodiversiteit) onderling en met de natuurgebieden buiten de stad te verbinden.
- We nemen de natuur mee in onze plannen en kiezen voor 'natuurinclusief bouwen'.
- We willen dat de inrichting van de stad bijdraagt aan een sociale en gezonde stad door bijvoorbeeld buitenruimte te creëren die uitnodigt om te ontmoeten, spelen en bewegen.

Bij de actualisatie van omgevingsvisie gaan we dieper in op de vraag hoe we duurzaamheidsdoelen willen bereiken. Welke invulling van de fysieke ruimte is nodig om de doelen te behalen en tegen welke kansen en knelpunten lopen we aan bij de concretisering van de doelen? Waar is synergie mogelijk en waar zijn keuzes nodig?

De Duurzaamheidsagenda uit 2019 is een koepeldocument met de volgende doelen voor de energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit en gezondheid:

- 55% CO₂-reductie in 2030 (regio Arnhem Nijmegen); alle Nijmeegse wijken aardgasvrij in 2045.
- Uiterlijk in 2050 klimaatbestendig, we streven naar 2035.
- 50% minder gebruik van primaire grondstoffen, 50% afvalloos in 2030; volledig afvalloos in 2050.
- Een gezonde leefomgeving in de stad. Specifiek: in 2022 40% minder roet in de lucht t.o.v. 2014.

Circulariteit (circulair bouwen), energiebesparing en de warmtetransitie zijn belangrijke thema's. Deze thema's zijn ook op landelijk niveau volop in ontwikkeling en dat heeft zijn doorwerking in de regionale en lokale samenwerking, waaronder met woningcorporaties.

In de Duurzaamheidsagenda is ook beschreven hoe de doelen te behalen. Energiebesparing, schone opwek en elektrificatie is vanwege de hoge energieprijzen in een versnelling geraakt. Hierdoor is in korte tijd ons elektriciteitsnet (te) zwaar belast. Tegelijkertijd zijn de gevolgen van de klimaatverandering al merkbaar en zijn we genooddaakt om haast te maken met klimaatadaptatie. Om op deze ontwikkelingen in te spelen zijn diverse beleidstrajecten gestart of is er beleid vastgesteld. Het gaat dan om de Regionale Energie Strategie en de Warmtevisie (actualisatie in 2024), het Energiebesparingsprogramma 2023-2030, het Masterplan Netcongestie, de Lokale Energie Strategie, de klimaatadaptatiestrategie, de biodiversiteitsagenda, de toolbox natuurinclusief bouwen en deelname aan het convenant Schoon en emissieloos bouwen. In het kader van de Woondeal is het regionaal programma conceptueel en circulair bouwen vastgesteld en is de Impactladder ontwikkeld om de circulaire prestatie van gebouwen te meten en verantwoorden. Daarnaast wordt de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 aangescherpt tot een RES 2.0

Netcongestie is een urgent probleem. Samen met Liander inventariseren we, lokaal en regionaal, onze ambities en projecten en knelpunten die ontstaan als gevolg van netcongestie. Ook kijken we samen naar mogelijkheden om netcongestie te verminderen (flexibel gebruik, opslag, etc.). Op basis van de inventarisatie gaan we, in afstemming met regio en provin-

cie, prioriteren in de planning van onze ambities, waaronder woningbouw. De resultaten van dit traject nemen we op in het Masterplan Netcongestie en in de Regionale en Lokale Energie Strategie.

3.2.5 Leefbaarheid

Vanuit het woonbeleid werken we aan de ambitie om te voorzien in de woonbehoefte en in toekomstbestendige, gemengde, inclusieve wijken. We streven daarvoor naar een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de behoefte van huidige en toekomstige bewoners. Tegelijkertijd is leefbaarheid ook een belangrijke randvoorwaarde voor prettig wonen en wordt er ook op meer fronten dan vanuit het woonbeleid en de woonprogrammering op dit vlak gewerkt. Dit past binnen onze bredere gemeentelijke ambitie om wijken te hebben met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen.

Hiervoor wordt op vele fronten samengewerkt. Zo zijn we als gemeente aanwezig in de wijk en betrekken inwoners bij ontwikkelingen in de stad. Voor elk stadsdeel zijn 3 wijkregisseurs en een projectmedewerker het aanspreekpunt voor bewoners en hebben ze veel contact met andere specialisten in de wijk. De wijkregisseurs hebben ieder een andere achtergrond: veiligheid, sociale omgeving en openbare ruimte.

Er is de laatste jaren geïnvesteerd in de samenwerking met inwoners, inwonersorganisaties en met sociale ondernemingen, zoals BUUR, de Wijkfabriek en de Broederij. Samen met organisaties, professionals, vrijwilligers en inwoners blijven we werken aan het versterken van de sociale basis. Deze lerende samenwerking is een belangrijke pijler binnen de kadernota Samen werken, samen sterk. We hebben gezondheidsbeleid vastgelegd in de Gezondheidsagenda. In actualisatie van de omgevingsvisie gaan we verder in op de ambities en beleidsdoelen van een gezonde leefomgeving. Denk hierbij o.a. aan ruimte voor ontmoeten, beweegvriendelijke omgeving en een groene en klimaatbestendige omgeving.

We werken samen met een groot aantal maatschappelijke instellingen, stichtingen en verenigingen. We hebben subsidierelaties met een aantal grote welzijnsinstellingen zoals Bindkracht10 en Sterker sociaal werk voor onder meer de uitvoering van welzijnswerk in de wijk.

Vanuit de Agenda versnelling mobiliteitstransitie zetten we ook in op het verbeteren van de leefbaarheid van wijken. Dit doen we onder andere door goede bereikbaarheid, lage parkeernormen en inzet van deelmobiliteit. In deze woonagenda ligt de focus op woonruimte, en dragen we middels een gevarieerde woonprogrammering bij aan leefbaarheid in buurten en wijken.

4

Uitbreiding van de woonvoorraad

De opgave om van 2024 tot en met 2030 minimaal 10.000 woningen toe te voegen (Woondeal 2.0) met een streven naar 12.000 woningen (woonbehoefte) vullen we in via toevoegingen in de bestaande voorraad en via nieuwbouw.

4.1 Beter benutten van bestaande bouw

De afgelopen jaren vond bijna 30% van de woningtoevoegingen plaats in de bestaande voorraad. De bestaande voorraad levert daarmee een substantieel aandeel van de woningtoevoegingen en van een oplossing van de woonopgave. Intensivering van het gebruik van gebouwen beperkt de noodzaak om nieuw te bouwen en is daarmee de hoogste vorm van circulariteit. Het huidige deel van het aantal toevoegingen in de bestaande woningvoorraad vindt voornamelijk plaats via woningsplitsing, transformatie of het optoppen van woningen. Daarnaast wordt voor meer mensen in woonruimte voorzien door bijvoorbeeld woningen te delen.

Door woonruimte toe te voegen vullen we de woonbehoefte in. Tegelijkertijd is het belangrijk dat dit samengaat met een positieve wijkontwikkeling. In de stadsgesprekken is ook benoemd dat het ander gebruik van de openbare ruimte met zich mee kan brengen of gevolgen kan hebben voor de leefbaarheid. Daarom monitoren we de ontwikkelingen in de bestaande bouw de komende jaren; in aantal, locatie en de wijkontwikkeling. Tegelijkertijd kunnen ingrepen in de bestaande voorraad bestaande wijken ook verbeteren en biedt het kansen voor meer doorstroming in de wijk.

Het Rijk heeft via bijgaande visual in beeld gebracht welke manieren er zijn om slim gebruik te maken van de bestaande voorraad en zo bij te dragen aan het oplossen aan de woonopgave. Ook via de Woondeal verkennen we kansen. Veel van deze oplossingen passen we al toe in Nijmegen. Hieronder geven we aan op welke wijze we dit doen en hoe we verder gaan. Om zoveel mogelijk effect te halen uit de optimalisatiemogelijkheden in de bestaande voorraad willen we deze beter onder de aandacht brengen. We gaan daarom de bekendheid en vindbaarheid van mogelijkheden hierover verbeteren via een campagne.

Beter benutten van bestaande bebouwing

Door slimmer gebruik te maken van beschikbare ruimte voor wonen, kunnen we een deel van onze woonopgave oplossen. Beter benutten kan op verschillende manieren:

4.1.1 Meer woningen op een bebouwde kavel

De afgelopen jaren zijn de toevoegingen van woningen in de bestaande voorraad toegenomen (zie onderstaande figuur). Dit betreft het splitsen van woningen maar ook transformatie (wijziging gebruiksfunctie, bijvoorbeeld van bijvoorbeeld kantoor naar woningen). De meeste woningtoevoegingen in 2021 en 2022 vonden plaats in stadsdeel Centrum, Oost en Heijendaal.

Optoppen en transformeren

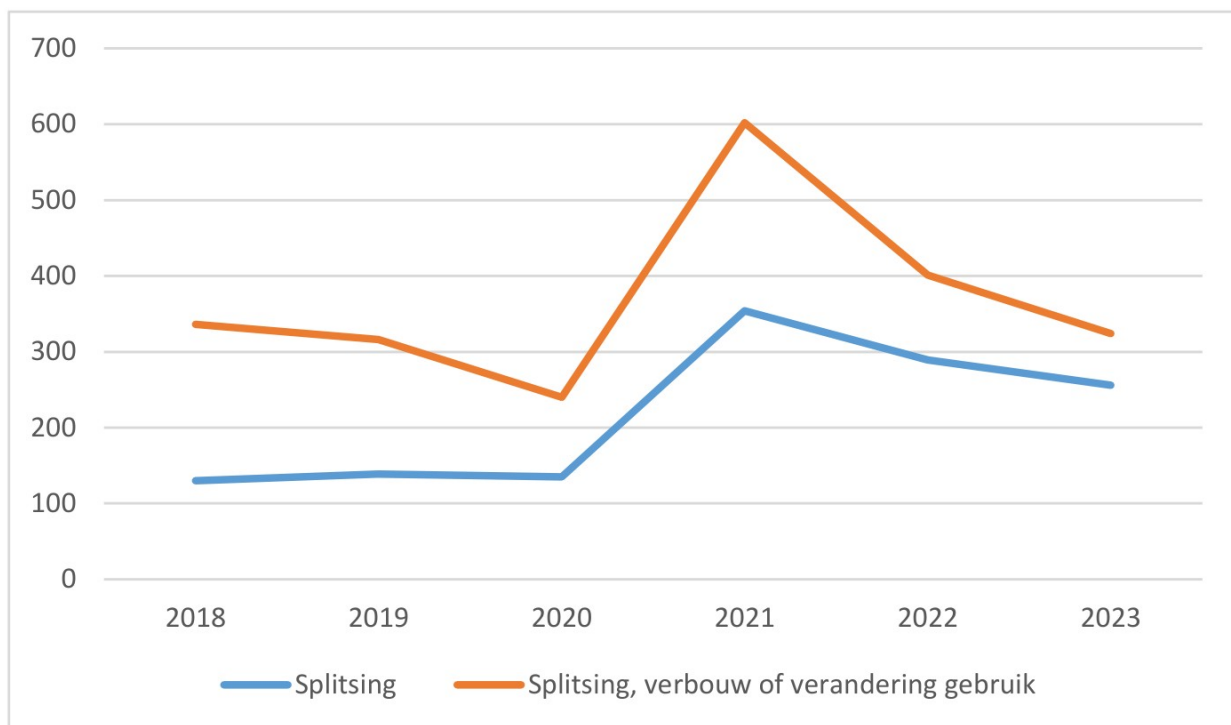
Wanneer wooneenheden boven op een woning of gebouw worden toegevoegd is er sprake van optoppen. Door technische ontwikkelingen (prefabwoningen) en de voorkeur om binnenstedelijk te wonen liggen hier kansen. Transformatie is een effectief instrument om leegstand tegen te gaan. In Nijmegen zijn en worden hierdoor veel woningen toegevoegd. Voorbeelden hiervan zijn het oude Canisius college, de voormalige basisschool aan de Molukkenstraat, het NEBO klooster en het Belvoirhotel. Een gerealiseerd “optopproject” is complex Heidepark van de SSH&.

De komende periode worden een drietal grootschalige projecten verder voorbereid en ontwikkeld: het optoppen van het

voormalig V&D gebouw, de transformatie van de Molenpoort in het centrum en van winkelcentrum Dukenburg in Zwanenveld. Dit zijn grootschalige manieren van optoppen en transformeren waarbij honderden appartementen worden toegevoegd. Bovendien verbetert de kwaliteit van de bestaande bouw en omgeving hierdoor ook. Vanuit het perspectief van de Omgevingsvisie, met oog voor stedenbouw en ruimtelijke kwaliteit, blijven we per project de kansrijkheid van initiatieven bekijken.

Splitsen

Woningsplitsing houdt in dat een bestaande woning wordt gesplitst in 2 of meer zelfstandige woningen. Bij het splitsen van een woning dient aan reguliere planologische en bouwkundige voorschriften te worden voldaan. Nijmegen kent extra regels hiervoor in de huisvestingsverordening. Daarnaast is in de Beleidsregels parkeren 2024 opgenomen dat in gereguleerd gebied (een gebied met een vorm van regulering, zoals betaald parkeren) er bij woningsplitsing geen parkeereis geldt en er geen parkeervergunningen en/of abonnementen worden uitgegeven aan de nieuwe huisnummers. Op deze manier stellen we geen extra regels en stimuleren we het beter benutten van bestaande woonruimte.

Verloop toevoegingen in de bestaande bouw Nijmegen (bron: CBS, gemeente Nijmegen)

4.1.2 Meer mensen onder één dak

Er zijn verschillende manieren van samenwonen onder één dak. De gemene deler is dat er meer mensen gebruik maken van een woonruimte, zónder dat er sprake is van toevoeging van extra zelfstandige woningen.

Samenwonen: woondelen, deelwonen, kamerverhuur

De Nijmeegse woningcorporaties hebben de afgelopen jaren ervaring opgedaan met verschillende pilots. Woning delen van Talis, deelwonen van Portaal en de SSH& experimenteert met het huisvesten van meerdere studenten in één kamer. In de pilots gaat het om toevoeging van tientallen woonruimten. Hierbij hebben de woningdelers elk een eigen huurcontract, maar delen ze de gemeenschappelijke voorzieningen zoals een woonkamer, keuken en/of tuin. Het is belangrijk om bij vormen van samenwonen oog te hebben voor de bouwkundige mogelijkheden, de ruimtelijke effecten en effecten op de buurtontwikkeling. Bij woningcorporaties spelen ook landelijke toewijzingsregels een rol. Voor bewoners is het van belang om inzicht te hebben in financiële en fiscale consequenties van verschillende (samen)woonvormen. Het artikel “De kansen van woningsplitsen en hoe we die optimaal benutten” van het Instituut voor Publieke Waarden in opdracht van Talis geeft mooi inzicht in dit laatste punt en geeft ook de wenselijkheid aan voor aanpassing van landelijke regelgeving. De resultaten van de verschillende pilots bespreken we met de woningcorporaties. De lessen die we hieruit trekken zijn waardevol voor de verdere uitrol van deze initiatieven.

Onze doelstellingen en regels voor kamerverhuur staan in hoofdstuk 5. De regels op dit punt in de huisvestingsverordening zijn niet van toepassing voor woningcorporaties en woonverenigingen. Wel dienen zij aan de regels uit het facetbestemmingsplan kamerverhuur te voldoen.

Momenteel verkennen we op welke wijze we woningsplitsing en woondelen verder kunnen stimuleren. Het kamerverhuurbeleid wordt tevens in 2024 geëvalueerd. Daarbij kijken we ook naar aanpassingsmogelijkheden voor regels voor corporaties uit het facetbestemmingsplan kamerverhuur.

Hospitaverhuur

Samen met de HAN en de RU stimuleren we hospitaverhuur via Hospihousing. Hiermee realiseren we meer woonruimte voor (internationale) studenten. Studenten kunnen zich via een platform inschrijven en Hospihousing werft hosts. Vervolgens

faciliteert Hospihousing een match tussen host en student, waarbij ook het verhuurproces goed wordt geregeld. In het eerste jaar zijn er ruim 50 matches gerealiseerd. We zijn in overleg met de woningcorporaties om Hospihousing ook te promoten onder hun huurders. Eind 2024 evalueren we de samenwerking met Hospihousing en nemen een besluit over het vervolg.

Kamers met Aandacht

Het project ‘Kamers met Aandacht’ bevordert positieve uitstroom van 18+ jongeren uit jeugdhulp. Dat doet deze stichting door “kamers inclusief aandacht” te realiseren; woonruimte voor jongeren die nog onvoldoende vangnet, geld of praktische vaardigheden hebben om helemaal zelfstandig te wonen. De jongere bouwt een netwerk, waarbij de Jeugdhulpverblijfinstelling nog minimaal 6 maanden betrokken blijft om een goede overgang te borgen. Jongeren kunnen zo op een verantwoorde manier de overgang maken van Jeugdhulp naar zelfstandigheid, waardoor problemen en zorgbehoeftes in de toekomst voorkomen worden.

4.1.3 Betere doorstroming

Doorstroming is belangrijk voor het goed functioneren van de woningmarkt. Het zorgt ervoor dat mensen bij bijvoorbeeld inkomensverandering of verandering van gezinsgrootte kunnen verhuizen naar een meer passende woning. En dat er zo steeds weer woningen vrij komen voor nieuwe bewoners. In de huidige markt is doorstroming lastig te realiseren: de kloof tussen huur en koop is groot en er is in sommige gevallen onvoldoende aanbod om naar door te stromen. Specifieke wensen, zoals een woning met bijvoorbeeld voldoende slaapkamers, kunnen daarbij een rol spelen.

Vanwege het belang van doorstroming, zetten we ons in om dit zo goed mogelijk te faciliteren. We richten ons hierbij op doorstroming in sociale huur, middeldure huurwoningen en goedkope koopwoningen. Allereerst zetten we hiervoor in op een nieuwbouwprogramma dat aansluit op de vraag. Door de inzet daarbij op gemengde wijken stimuleren we de doorstroming in de wijk. Daarnaast hebben we aanvullende maatregelen die doorstroming bevorderen.

In de huisvestingsverordening dragen bepaalde keuzes bij aan doorstroming in de sociale huursector. Zo geldt dat huishoudens die verhuizen naar een andere woning hun meettijd

behouden. Met het kamerverhuurbeleid en de opkoopbescherming beschermen we goedkope koopwoningen in de bestaande voorraad die een belangrijke schakel vormen in de doorstromingsketen. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt dat bij verkoop van woningen de zittende huurder voorrang heeft. Na de zittende huurders hebben andere huurders de mogelijkheid om de woning te kopen en pas daarna komt de woning 'op de markt'.

Door *doorstroming van ouderen* kunnen eengezinswoningen vrij komen. Deze woningen zijn vaak gewild bij en geschikt voor jongere huishoudens met hun gezin. Bij nieuwbouw zetten we in op voldoende levensloopgeschikte woningen, zodat dat aanbod geschikt is voor senioren. We zetten daarnaast in op een doorstroommakelaar, ook wel bekend als verhuiscoach. De verhuiscoach is gericht op het stimuleren van doorstroom van 55-plussers vanuit een ruimere sociale huurwoning naar een kleinere huurwoning. Deze voert gesprekken om vragen rond verhuizen te beantwoorden en wensen en mogelijkheden in kaart te brengen. Waar nodig begeleidt de verhuiscoach mensen bij een verhuizing en bij het aanvragen van verhuiskostenvergoeding. Zo kan een verhuisketen op gang komen ten gunste van gezinnen en starters en kunnen 55-plussers een woning betrekken die beter bij hun levensfase past. Het is daarbij van belang dat het woningaanbod voor ouderen ook goed vindbaar is. In aanvulling op de verhuiscoaches in de sociale huursector zijn er ook verhuiscoaches voor

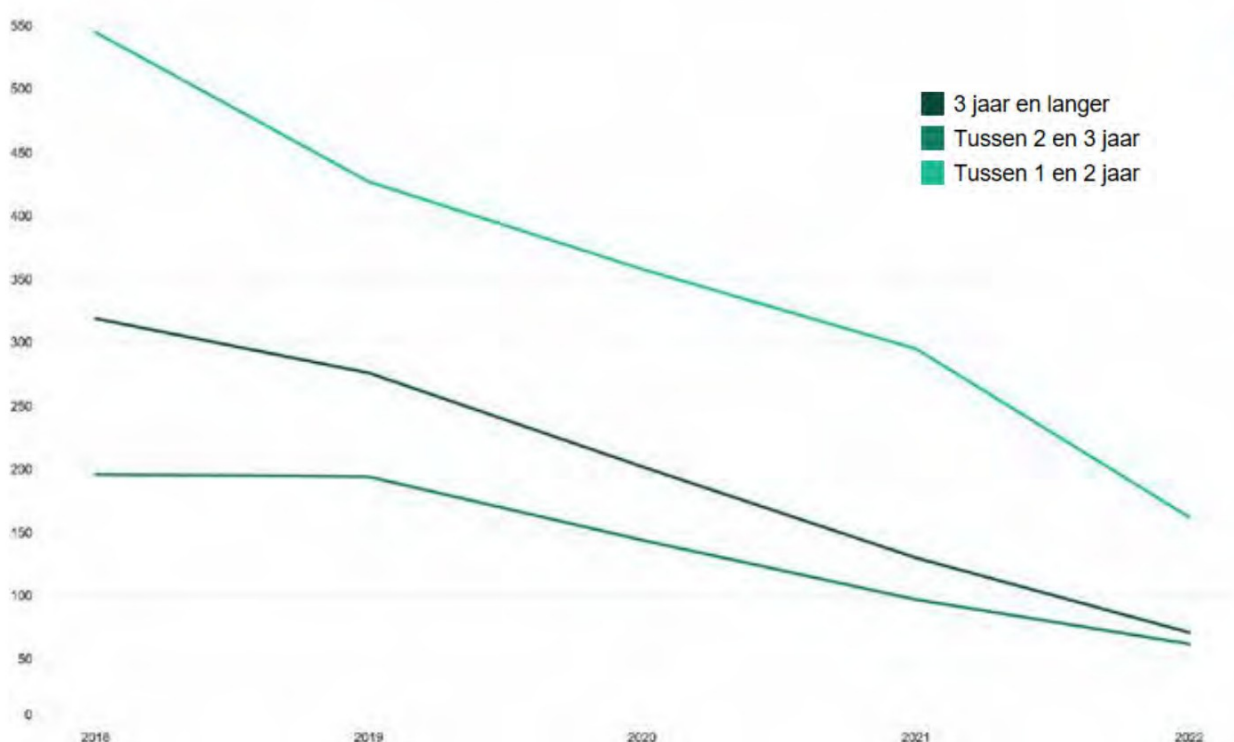
specifiek de middeldure huur- en goedkope koopsector. In 2024 kijken we naar de mogelijkheden om de verhuiscoaches structureel te continueren.

Aanpak leegstand

Het aantal woningen dat langer dan een jaar leegstaat daalt. In 2023 is de leegstand van woningen in beeld gebracht⁷. Kortdurende of frictie leegstand (minder dan 1 jaar) is nodig voor verhuisbewegingen. Langdurig leegstaande woningen vragen om een mogelijke aanpak. Onderstaande grafiek laat het verloop van de langdurige leegstand van de afgelopen jaren zien. Hieruit blijkt dat deze de afgelopen jaren is gedaald van 2,1% in 2018 tot 0,6% in 2022. De grafiek laat de administratieve leegstand zien, de daadwerkelijke leegstand ligt waarschijnlijk op de helft van dit percentage. Dit betekent dat er in 2022 ongeveer 0,3% van de totale woningvoorraad langdurig leegstond.

Gezien deze positieve ontwikkeling kiezen we ervoor de huidige instrumenten te continueren. Het gaat dan om vergunningen voor tijdelijke verhuur, tijdelijk anders gebruik (TAG) en onze inzet op transformatie van panden/gebieden. Aanvullend monitoren we de woningleegstand en verbeteren we de bekendheid en vindbaarheid van de mogelijkheden voor het beter benutten van de bestaande voorraad. Dit doen we met een campagne voor inwoners over woonmogelijkheden in de bestaande voorraad.

⁷ Notitie leegstand Nijmegen, december 2023

4.2 Nieuwbouw

In deze paragraaf geven we aan hoe we omgaan met plan-capaciteit en nieuwe woningbouwinitiatieven, met als doel minimaal 10.000 en conform behoefte 12.000 woningen van 2024 tot en met 2030 te realiseren.

4.2.1 Plancapaciteit en nieuwe initiatieven

Locaties voor woningbouwontwikkelingen

Nijmegen is een compacte stad omringd door een prachtig landschap. Dit is een belangrijke kwaliteit van de stad. We willen deze kwaliteit verder versterken door de groei binnen de stadsgrenzen te faciliteren. Daarmee houden we de stad vitaal en dynamisch en sparen we het landschap. We ontwikkelen in lijn met de Omgevingsvisie vooral op een aantal grote woningbouwlocaties: het Stationsgebied (inclusief Waalfront en de Binnenstad) en de Kanaalzone-Zuid (Winkelsteeg, Dukenburg, Lindenholt, Neerbosch-Oost en Hatert) behoren tot de landelijke grootschalige NOVEX woningbouwlocaties. De komende jaren vindt ook nog veel woningbouwontwikkeling plaats in de Waalsprong. Op campus Heijendaal zetten we in op meer functiemenging en toevoeging van woonruimte. Daarnaast zijn er diverse ontwikkellocaties in de rest van de stad.

Plancapaciteit en uitgangspunten voor nieuwe initiatieven

Zoals omschreven realiseren we een deel van de woningtoevoegingen via de bestaande voorraad. In de nieuwbouw is het uitgangspunt om minimaal 130% van de behoefte aan plancapaciteit te hebben. Op dit moment voldoen we daar ruimschoots aan voor de periode tot en met 2030. We zien dat er in de huidige planvoorraad een tekort is aan goedkope koopwoningen en voor specifieke aandachtsgroepen, bijvoorbeeld bij studenten. Daarnaast zien we met enige regelmaat een urgente vraag aan woonruimte van bepaalde aandachtsgroepen.

Vanwege de huidige ruime planvoorraad voor de periode t/m 2030, ligt de focus op uitvoering van bestaande plannen. We gaan terughoudend om met nieuwe woningbouwinitiatieven voor deze periode. Er is sprake van een nieuw initiatief als deze géén onderdeel uitmaakt van de huidige planvoorraad. We monitoren structureel de planontwikkeling, realisatie en de ontwikkelingen in de bestaande bouw en kijken van daaruit naar de wenselijkheid van nieuwe initiatieven. We monitoren

structureel de planontwikkeling, realisatie en de ontwikkelingen in de bestaande bouw en kijken van daaruit naar de wenselijkheid van nieuwe initiatieven.

Als we werken aan nieuwe initiatieven voor woonruimte of plannen waarover nog geen afspraken zijn vastgelegd dan gelden de volgende uitgangspunten voor de prijssegmenten :

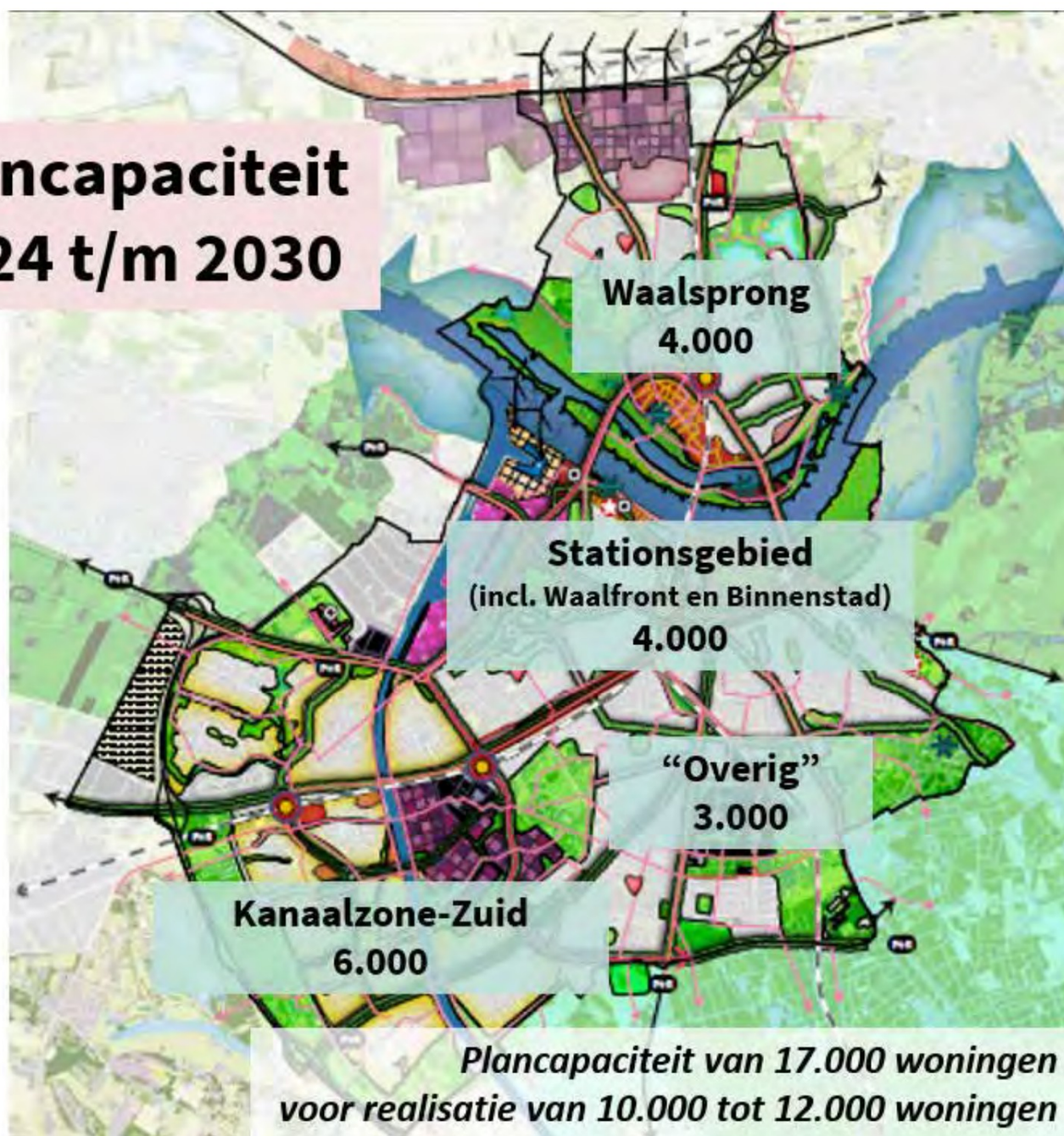
- **Minimaal 30% sociale huurwoningen**
- **Minimaal 10% goedkope koop**
- **Maximaal 27% middeldure huur en betaalbare koop**
- **Maximaal 33% vrije sector huur en/of koop**

Hiermee wordt conform woondeal bij deze initiatieven tweederde (67%) gerealiseerd in het betaalbare segment en minimaal 30% in de sociale huur. Door maximaal een derde deel te realiseren in de vrije sector maken we het mogelijk om naast betaalbare ook haalbare woningbouwprojecten te realiseren met voldoende gevarieerd woningaanbod. De behoefte aan betaalbare woningen (inclusief studentenhuisvesting) ligt verhoudingsgewijs hoger dan twee derde deel, namelijk op ca. 77% betaalbaar, waarvan (inclusief studentenhuisvesting) 42% sociale huur. Met de inzet op twee derde betaalbaar bestaat het risico dat niet volledig wordt voorzien in de behoefte. We sturen apart op de opgave voor studentenhuisvesting, waarmee we beogen in de totale behoefte voor studenten te voorzien.

Voor sociale huur en goedkope koop hanteren we minimumpercentages. Dit doen we omdat de ondersteuning van de overheid in deze segmenten het hardst nodig is. Omdat de vraag naar middeldure huur en betaalbare koop sterk afhankelijk is van de marktomstandigheden bundelen we deze categorieën. Daarnaast kan het (lagere) middeldure huursegment ook als substitoot voor goedkope koop worden gezien. Voor betaalbare koop sluiten we aan bij de prijs die het Rijk daarvoor hanteert. Voor sommige mensen is dit echter niet betaalbaar, daarom hanteren we in Nijmegen ook een maximale grens voor goedkope koop.

Door middel van het monitoren van de ontwikkeling van de woonvoorraad en de planvoorraad houden we in de gaten hoe de verschillende betaalbaarheidscategorieën zich ontwikkelen. Als de ontwikkeling van bepaalde categorieën sterk achterblijft op de behoefte, kan dit aanleiding geven om daar meer op te sturen.

Plancapaciteit 2024 t/m 2030

Plancapaciteit 2024 t/m 2030 (inclusief studentenhuisvesting)

Daarnaast sturen we bijvoorbeeld in Dukenburg op een stevig middensegment en een lager aandeel sociale huur ten behoeve van een betere differentiatie.

Vanuit volkshuisvestelijk perspectief kan worden overwogen mee te werken aan nieuwe woningbouwinitiatieven en/of af te wijken van de uitgangspunten voor verdeling van de prijssegmenten, als deze zorgen voor:

1. een betere mix en menging in de wijk of buurt mits het stedelijke woningbouwprogramma voorziet in minimaal twee derde betaalbare woningen; of
2. vergroting van betaalbaarheidscategorieën of de huisvestingmogelijkheden van aandachtsgroepen waarvoor nog onvoldoende plannen zijn; of
3. voor verbetering van (verouderde) bestaande bebouwing en invulling van andere maatschappelijke opgaves; of
4. invulling van de woningbouwopgave ná 2030, passend binnen de kaders van de omgevingsvisie;

Afspraken bij bestaande plannen respecteren we. Vanuit dit oogpunt en om te kunnen voldoen aan het gewenste realisatietempo passen we het woningbouwprogramma in de al langer lopende gebiedsontwikkelingen Waalsprong en Waalfront niet aan. In de gebiedsontwikkelingen Stationsomgeving en Winkelsteeg wordt op gebiedsniveau voldaan aan bovenstaande verdeling van woningbouwcategorieën. Bij ontwikkeling van vrijkomende onderwijslocaties bekijken we of extra financiële inzet mogelijk is, zodat voldaan kan worden aan bovenstaande uitgangspunten.

Definities en voorwaarden

- We definiëren wat betaalbare woningen zijn en welke voorwaarden daarbij horen. Zo sturen we er op dat bijvoorbeeld sociale huurwoningen voor een langere tijd een sociale huurprijs behouden zijn voor de aangewezen inkomensgroep.
- Daarnaast stellen we, in het verlengde van de rijkslijn om 30% voor ouderen te bouwen, voorwaarden aan levensloopgeschikt bouwen: bij nieuwe initiatieven is levensloopgeschikt bouwen het uitgangspunt. De richtlijnen voor levensloopgeschikte woningen staan in de huisvestingsverordening.

- Om woningcorporaties op gronden van derden nog beter in positie te brengen voor de realisatie van sociale huurwoningen vragen we initiatiefnemers van woningbouwplannen voor invulling van het sociale huurdeel in gesprek te gaan met in Nijmegen actieve woningcorporaties. We verkennen in dit kader met de woningcorporaties hoe we hun positie verder kunnen verstevigen.
- We sturen op een minimummetrage voor middeldure huurwoningen, goedkope en betaalbare koopwoningen. Hierbij kiezen we voor minimaal 40 m² gbo voor middeldure huurwoningen, goedkope koopwoningen en betaalbare koopwoningen. Hiermee blijft het mogelijk om ook onder de maximale prijsgrenzen te differentiëren in prijs en woonproduct. In de huidige markt is een nieuwbouwappartement van 40 m², mede afhankelijk van de locatie, mogelijk voor circa € 200.000 tot € 250.000 vrij op naam. Ook bij middeldure huur kiezen we voor 40 m², zodat huurprijzen vanaf de ondergrens van het middenhuursegment mogelijk zijn.

De definities uit de huidige doelgroepenverordening passen we aan op basis van deze woonagenda. Vanwege het vervallen van de Wet ruimtelijke ordening per 1 januari 2024, zullen de definities in het omgevingsplan worden opgenomen.

	Instandhoudings- termijn	(huur)prijs/kwaliteit	Doelgroep
Sociale huurwoningen	Minimaal 25 jaar na eerste ingebruikname.	Aanvangshuurprijs onder de liberalisatiegrens (€879,66 prijspeil 2024).	Huishoudens met een jaarlijks inkomen van maximaal de DAEB-norm.
Middeldure huurwoningen	Minimaal 15 jaar na eerste ingebruikname.	Aanvangshuurprijs op of hoger dan de liberalisatiegrens (€879,66 prijspeil 2024) en maximaal de huurprijsgrens voor zelfstandige woningen behorende bij 186 punten woningwaarderingssysteem (WWS, prijspeil juli 2023 €1.123). Minimaal 40m2 gbo.	Huishoudens met een jaarlijks inkomen van maximaal de inkomensgrens voor 'hoge middeninkomens' uit de circulaire huurprijsbeleid (eenpersoonshuishoudens €57.573; meerpersoonshuishoudens €76.764, prijspeil 1 juli 2023).
Goedkope koopwoningen⁸		Maximaal €302.000 ⁹ (prijspeil 2024). Indexatie jaarlijks o.b.v. landelijke normen uit programma Betaalbaar Wonen van rijksoverheid. Minimaal 40m2 gbo.	Huishoudens met een jaarlijks inkomen van maximaal 1,7 x de hoge inkomensgrens van de DAEB-norm ¹⁰ .
Betaalbare koopwoningen		Aansluitend bij grens dat Rijk hiervoor hanteert (maximaal €390.000 prijspeil 2024). Indexatie jaarlijks o.b.v. landelijke normen uit programma Betaalbaar Wonen van rijksoverheid. Minimaal 40m2 gbo.	Huishoudens met een inkomen van maximaal 2 x de hoge inkomensgrens van de DAEB-norm.

Definities en voorwaarden bij de betaalbare prijssegmenten

⁸ In deze woonagenda worden koopwoningen tot € 302.000 aangeduid als goedkope koopwoningen, koopwoningen van € 302.000-€ 390.000 als betaalbare koopwoningen en koopwoningen boven de € 390.000 als vrije sector koopwoningen. In de doelgroepenverordening wordt er gesproken over 'sociale koopwoningen', waarbij momenteel twee grenzen worden gehanteerd tot €280.000 v.o.n. en tot €355.000 v.o.n.).

⁹ De grens is gebaseerd op de maximale grens voor een goedkope koopwoning uit het woonbehoeftesonderzoek van Companen. Deze grens was in 2022 € 250.000. Met een CPI-indexatie komt deze grens in 2024 op € 302.000. De inkomensgrenzen voor een sociale koopwoning uit de doelgroepenverordening worden ook elk jaar geïndexeerd.

¹⁰ Hoge inkomensgrens DAEB-norm: € 52.671, prijspeil 2024

Studentenhuisvesting

We willen dat er naar behoefte wordt gebouwd. Dit betekent momenteel dat er meer studentenwoningen en meer goedkope koopwoningen in woningbouwplannen moet worden opgenomen. Voor voldoende huisvesting van studenten sturen en monitoren we apart op de doelstelling om circa 2.500 eenheden toe te voegen van 2024 tot en met 2030, met een aandeel van de SSH& van minimaal 50%. Momenteel zijn er plannen voor toevoeging van circa 1.200 eenheden via de SSH&. Dat betekent dat er ruimte is voor toevoeging van plancapaciteit met de SSH&. De overige 50% dient gerealiseerd te worden door de markt. Via bestaande bouw of via nieuwbouw.

We tellen studentenhuisvesting niet mee bij de invulling van minimaal 30% sociale huur op stedelijk niveau en monitoren dit apart. Met de SSH& sturen we op complexgewijze toevoegingen; dus met veelal 100% studentenhuisvesting. Uiteraard zijn er ook combinaties mogelijk met andere doelgroepen en woningtypes. Studenten zijn één van de aandachtsgroepen. Concreet betekent dat, dat wanneer in een project studentenhuisvesting aan de orde komt, we per project bekijken in hoeverre er afgeweken kan worden van de standaard uitgangspunten voor de betaalbare woningbouwsegmenten.

4.2.2 Inzet voor specifieke woonvormen

Collectieve woonvormen

Collectieve woonvormen blijven we ondersteunen en stimuleren. In lijn met de behoefte zetten we in op gemiddeld 40 woningen per jaar voor collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) initiatieven. Dit doen we door bij verkoop van gemeentelijke kavels onder andere in te zetten op CPO, informatie op de website en het organiseren van informatiebijeenkomsten.

Gemengd Wonen

De afgelopen jaren hebben we in de Stieltjesstraat, in samenwerking met Talis en Sterker Maatschappelijk Werk, het (tijdelijke) woonproject Binder gerealiseerd. Een gemengd-wonen project waarbij 117 onzelfstandige woonplekken beschikbaar zijn voor spoedzoekers en mensen met een lichte begeleiding. Met het Jongerenproject en het project Bongerd werken we met Portaal en Onder de Bomen aan gemengd-wonen projecten. De inzet op gemengd-wonen projecten zetten we voort.

4.3 Werken aan versnelling

Vanwege het grote woningtekort willen we zoveel mogelijk vaart in het terugdringen hiervan. We zetten daarvoor in op regie, monitoring, prioritering, intensivering van samenwerking met onze stakeholders (corporaties en ontwikkelaars). We signaleren knelpunten en eventuele oplossingen; zo verkennen we de mogelijkheden van parallel programmeren. Ook tijdelijke woningen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het versneld inlopen van het woningtekort.

De huidige woondealsamenwerking zetten we voort en we versnellen mede met behulp van toegekende rijksbijdragen. We kijken continu naar financiële mogelijkheden en instrumenten voor versnelling zoals eerder de woningbouwimpuls of de start bouwimpuls en richten het Nijmeegse Woonfonds op. Met dit fonds dragen wij lokaal bij aan versnellen van (betaalbare) woningbouw in de stad. Met een initiële investering van € 10 miljoen in het Woonfonds van de gemeente Nijmegen, en de mogelijkheid om dit bedrag jaarlijks met maximaal € 2 miljoen te verhogen bij positieve resultaten in de grondexploitaties, wordt dit geld ingezet voor uiteenlopende doelgroepen om moeilijk te realiseren woningen te ondersteunen. Het belang van het Woonfonds is op dit moment groot, gezien de hoge onrendabele investeringen en de stijgende kosten op de woningmarkt, die het moeilijk maken om betaalbare woningen te realiseren. De uitwerking van het Woonfonds gaat daar aan bijdragen. Het Woonfonds richt zich op het vergroten van de toegang tot betaalbare huisvesting voor diverse bevolkingsgroepen, waaronder huishoudens met lagere en middeninkomens. Met specifieke focus op de volgende typen woningen:

- Betaalbare koop- en huurwoningen
- Flexwoningen
- Studentenhuisvesting
- Gemeenschappelijk wonen
- Wonen voor bijzondere doelgroepen

5

Balans en ondersteuning

Voor leefbare, gemengde en inclusieve wijken is balans in de woonvoorraad met voldoende differentiatie en doorstromingsmogelijkheden in de wijk van belang. Daarbij ondersteunen we diverse doelgroepen om hun positie op de woningmarkt te verbeteren (huishoudens met lage en middeninkomens, studenten, starters-koop en huur-, ouderen, gezinnen, huurders en internationale studenten) en beschermen we schaarse segmenten in de bestaande voorraad.

5.1 Balans in de woonvoorraad

5.1.1 Woonruimteverdeling

Op basis van de Huisvestingswet hebben we instrumentarium om in te grijpen in de woonruimteverdeling en de samenstelling van de woonruimtevoorraad om zo onevenwichtige en onrechtvaardige effecten door schaarste aan woonruimte te bestrijden. Dit instrumentarium zetten we via de huisvestingsverordening in.

De huisvestingsverordening is per 1 januari 2024 geactualiseerd. In de hele regio gelden dezelfde regels. Het uitgangspunt blijft vrije vestigingskeuze in de hele regio met uniforme en transparante regels. De belangrijkste wijzigingen zijn meer kansen voor starters, meer ruimte om woningen aan ouderen toe te wijzen en een betere regionale afhandeling van mantelzorgurgenties. Met een urgentieregeling zorgen we ervoor dat mensen in een noodsituatie voorrang kunnen krijgen op andere woningzoekenden.

5.1.2 Kamerverhuur

We hebben al langere tijd beleid om verkamering¹¹ van zelfstandige woonruimte te reguleren. Ons doel hierbij is een goed evenwicht tussen schaarse woonruimten: goede en voldoende woonruimte voor studenten en jongeren enerzijds (vanuit het oogpunt van het tekort aan studentenhuisvesting is een toename van het aantal kamers wenselijk). En anderzijds het behoud van zelfstandige goedkope en middeldure koopwoningen voor starters en gezinnen met een lager inkomen. Verder is het behoud van een geordend woon- en leefmilieu (leefbaarheid) een doelstelling van het kamerverhuurbeleid.

In de huisvestingsverordening staan regels voor het verkameren van woningen. Per 1 januari 2024 zijn nieuwe prijsgrenzen vastgesteld. Goedkope woningen met een WOZ-waarde tot en met € 278.000 mogen niet verkamerd worden. Deze woningen beschermen we vanwege de schaarste hieraan en omdat dit segment in de nieuwbouw lastig te realiseren is. Middeldure woningen met een WOZ-waarde vanaf € 278.000 tot en met € 396.000 mogen alleen verkamerd worden met een omzettingsvergunning. Voor duurdere woningen is geen omzettingsvergun-

¹¹ Kamerverhuur of kamergewijze bewoning wordt gedefinieerd als het (laten) bewonen van een (deel van een) gebouw waarin zich drie of meer onzelfstandige woonruimten bevinden en/of dat wordt bewoond door drie of meer personen die geen gezamenlijke huishouding voeren. Een onzelfstandige woonruimte is een woonruimte (kamer) in een (deel van een) gebouw, die door de aard van de inrichting en het gebruik het privé-domein van de bewoner is, die (mede) is aangewezen op het gebruik van gezamenlijke voorzieningen elders in het (deel van het) gebouw.

ning nodig. Op basis van beleidsregels worden vergunning-aanvragen beoordeeld. In 2022 is het facetbestemmingsplan kamerverhuur in werking getreden. Dit betekent dat voor alle woningen een omgevingsvergunning nodig is voor verkamering.

We evalueren in 2024 het kamerverhuurbeleid aan de hand van bovenstaande doelstellingen. Daarbij nemen we ook de wijzigingen in de nieuwe Huisvestingswet mee, die per 1-1-2024 in werking is getreden.

5.1.3 Opkoopbescherming

Eind 2022 is de opkoopbescherming ingevoerd. Woningen in aangewezen gebieden mogen gedurende vier jaar na aankoop niet worden verhuurd, tenzij daarvoor een vergunning wordt verleend. Het is een maatregel die ingezet wordt bij bestaande woningen en uitsluitend toegepast mag worden op goedkope en middeldure koopwoningen en bij aantoonbare schaarste en/of leefbaarheidsproblemen. Hiermee worden woningen in dit prijssegment beschermd voor starters en mensen met een middeninkomen die zelf in de woning gaan wonen.

Bij de invoering is aangetoond dat er sprake is van schaarste van goedkope en middeldure koopwoningen met een WOZ-waarde tot en met € 350.000. Per 1 januari 2024 is de prijsgrens op basis van een nieuwe onderbouwing verhoogd naar een WOZ-waarde tot en met € 396.000. Net als bij het kamerverhuurbeleid, wordt elk jaar in het tweede kwartaal op basis van de WOZ-waarden van de gehele koopwoningenvoorraad opnieuw bepaald of een aanpassing van de prijsgrens wenselijk en juridisch te onderbouwen is.

5.1.4 Zelfbewoningsplicht

Om betaalbare koopwoningen beschikbaar te houden voor koopstarters en andere kopers geldt sinds maart 2022 een zelfbewoningsplicht bij nieuwbouwwoningen tot de NHG-grens. De zelfbewoningsplicht houdt in dat een koper van een nieuwboukoopwoning gedurende een periode van 5 jaar na oplevering van de woning verplicht is om de woning zelf te bewonen. Dit geldt in alle wijken van Nijmegen waarbij het gaat om nieuwboukoopwoningen tot maximaal de NHG-grens. Bij nieuwe woningbouwprojecten worden hierover afspraken vastgelegd.

5.2 Ondersteuning

5.2.1 Huurteams en meldpunt Wet goed verhuurderschap

In Nijmegen is de Stichting Huurteams Nijmegen (SHN) al jaren een begrip. Hun taak bestaat uit het adviseren en ondersteunen van huurders in Nijmegen. Dat doen ze met kennis en expertise op het gebied van het huurrecht. Het gaat veelal om zaken als een te hoge huur in relatie tot het gehuurde, hulp bij het Woningwaarderingstelsel (WWS) waarmee de maximale huur wordt bepaald, en achterstallig onderhoud. Desgewenst kunnen de huurteams op verzoek van huurders de procesgang naar de Huurcommissie overnemen. De nadruk in hun werk ligt vooral bij de particuliere (kamer) verhuur, maar ook adviseren ze in samenwerking met huurdersorganisaties huurders van corporatiewoningen. De stichting wordt voor 100% gesubsidieerd door de gemeente.

In 2023 heeft SHN als extra taak het meldpunt voor de Wet goed verhuurderschap. Deze wet is op 1 juli 2023 van kracht is geworden. Bij dit meldpunt kunnen huurders klachten melden over ongewenst verhuurgedrag, zoals woondiscriminatie, intimidatie, onredelijke servicekosten en een te hoge borg. Als er reden is voor handhaving op basis van klachten dan start een bestuurlijk handhavingstraject wat de gemeente uitvoert.

5.2.2 Meldpunt discriminatie huisvesting internationale studenten

In 2022 is bij Vizier Oost in Nijmegen met een gemeentelijke subsidie een meldpunt ingericht voor discriminatie bij huisvesting van internationale studenten. Aanleiding hiervoor was dat verschillende signalen werden opgevangen over discriminatie van internationale studenten in het kader van huisvesting. In 2023 zijn er 7 meldingen gedaan en zijn afspraken gemaakt met Vizier over verbetering van de vindbaarheid van het meldpunt. We vinden het van belang dat er een plek is waar discriminatie op de huizenmarkt gemeld kan worden. Mede door de ervaring en haar netwerk, is Vizier de gewenste partner om dit meldpunt bij onder te brengen. In 2024 maken we de balans op en wordt besloten over continuering van de samenwerking.

5.2.3 Startersleningen

Met de starterslening geven we koopstarters een steuntje in de rug bij de aankoop van hun eerste woning. Daarmee helpen we ook de doorstroming, als de koopstarter een zelfstandige huurwoning achterlaat en doordat verkopers een vervolgstap kunnen maken. In de jaren met een lage hypotheekrente daalt de animo voor een starterslening. Maar nu de hypotheekrente weer stijgt, neemt ook het aantal startersleningen weer toe. Daarbij hebben we in 2022 de maximale koopprijs verhoogd tot de NHG grens. Dit heeft geleid tot een flinke stijging van het aantal aanvragen. In 2020 en 2021 waren dit er respectievelijk 51 en 33 aanvragen. In 2022 waren dit er al 103 en in 2023 een recordaantal van 175. Dit betekent dat in 2023 bijna 10% van het aantal woningtransacties in Nijmegen gepaard ging met een starterslening. Een duidelijke indicatie dat dit instrument

in een behoefte voorziet. We blijven, binnen de huidige financiële kaders, de komende periode doorgaan met het ondersteunen van starters en het verstrekken van startersleningen.

5.2.4 Toekomstbestendig Wonen Lening

Via de Toekomstbestendig Wonen Lening stimuleren we woningeigenaren hun woning te verduurzamen of levensloopgeschikt te maken. Of voor het verwijderen van asbest of het uitvoeren van herstelwerkzaamheden aan de fundering. Begin 2024 is besloten om gefaseerd maximaal € 7.5 miljoen aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) beschikbaar te stellen, ten behoeve van het verstrekken van Toekomstbestendig Wonen Leningen aan woningeigenaren en VvE's in Nijmegen.

6

Uitvoeringsagenda

We geven uitvoering aan ons woonbeleid door bestaande inspanningen en regulering grotendeels voort te zetten en door aanvullend daaraan nog extra stappen te zetten. Deze extra stappen staan in onderstaande uitvoeringsagenda, met daarbij wanneer we voornemens zijn de acties te gaan starten. De uitvoeringsagenda is een dynamisch document: bijvoorbeeld nieuwe wet- en regelgeving, nieuwe inzichten kunnen aanleiding geven de uitvoeringsagenda aan te passen.

Actie	Door	Wanneer
Algemeen		
1 Dashboard Wonen met voortgang woningbouw en de nieuwbouw en bestaande bouw en van de planvoorraad	Gemeente	Jaarlijks
2 Uitvoering geven aan Woondeal 2.0	Gemeente, regio, provincie, Rijk	Doorlopend
Voldoende betaalbare woningen met kwaliteit		
3 Meerjarige prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties met jaarlijkse monitoring	Gemeente, corporaties, huurdersorganisaties	2025
4 Woonbehoefteonderzoek	Gemeente, regio, provincie	2025-2026
Een thuis voor iedereen		
5 Opstellen lokale woonzorgvisie	Gemeente	2024
6 Uitwerking regionale opgave arbeidsmigranten	GMR en gemeenten	Vanaf 2024
Beter benutten van de bestaande bouw		
7 Campagne mogelijkheden beter benutten bestaande bouw	Gemeente	Vanaf 2024
8 Besluit over structurele continuering verhuiscoaches	Gemeente	2024
9 Evaluatie en besluit Hospihousing	Gemeente	2024
10 Evalueren en aanpassen kamerverhuurbeleid	Gemeente	2024
11 Aanpak woningsplitsing en woondelen	Gemeente	2024
12 Woningleegstand monitoren via de stads- en wijkmonitor	Gemeente	Periodiek
Nieuwbouw		
13 Aanpassen definities doelgroepenverordening (in het omgevingsplan).	Gemeente	2024
Versnelling		
14 Oprichten Woonfonds	Gemeente	2024
Balans en ondersteuning		
15 Besluit over continuering van de samenwerking met Vizier	Gemeente	2024

Biilage 1 Context

Bij het actualiseren hebben we allereerst teruggekeken naar het beleid in de afgelopen jaren. De ervaringen daarmee hebben richting gegeven aan het te actualiseren beleid. Ook de uitkomsten van de stadsgesprekken en van de andere gesprekken met partijen in de stad gaven input voor dit geactualiseerde woonbeleid.

A. Terugblik 2020 – 2023

In de Uitvoeringsagenda 2020-2025 hebben we aangegeven er te zijn voor alle doelgroepen en ons extra in te zetten voor de doelgroepen die hulp nodig hebben op de woningmarkt. Specifiek benoemd zijn: één- en tweepersoonshuishoudens, starters, lage en middeninkomens, studenten, ouderen en mensen met een hulpvraag. Wat hebben we daarvoor gedaan en bereikt?

Koers voor woningbouw bepaald

In 2020 hebben we met diverse partners via de Omgevingsvisie, Uitvoeringsagenda Wonen, de Woondeal en Samenwerkingsagenda met de Nijmeegse woningcorporaties en huurdersorganisaties koers bepaald. We hebben de opgave van 15.000 woningen tussen 2020 en 2040 neergezet met een verdeling van 30% sociale huur, 15% middeldure huur en 20% koop tot € 280.000 als stedelijk uitgangspunt. Tot 2030 gaat het om minimaal 10.000 woningen. In de Omgevingsvisie is besloten om deze (en andere) opgave(n) binnen de grenzen van de stad in te vullen en hebben we gebieden zoals de Kanaalzone, Stationsgebied en de campussen gepositioneerd.

Woondeal: versnelling en continuïteit van woningbouw

We zetten in op versnelling en continuïteit van woningbouw. Daarvoor hebben we ons woningbouwprogramma naar ruim

130% van de behoefte uitgebreid. Sinds 2020 werken we via de Woondeal in de regio samen aan versnelling en continuïteit van de woningbouw, circulair en conceptueel bouwen en huisvesting van aandachtsgroepen. Via de Woondeal hebben we samen met het Rijk het Stationsgebied (Waalfront, Binnenstad en Stationsomgeving) en de Kanaalzone-Zuid gepositioneerd als 2 van de inmiddels 17 landelijke grootschalige NOVEX woningbouwlocaties.

In 2023 is Woondeal 2.0 overeengekomen. Hiermee is de woningbouwopgave in de regio herijkt en heeft elke gemeente zich vanuit de fair share gedachte gecommitteerd aan twee derde betaalbaar bouwen, inclusief 30% sociale huur. Daarnaast worden circulaire en conceptuele bouw en de huisvesting van aandachtsgroepen (via onder andere opstelling van een regionale woonzorgvisie) verder gestimuleerd via procesregisseurs, visievorming en programma's.

Planontwikkeling versneld, extra middelen, realisatie gestart

Vanuit het perspectief van de Omgevingsvisie is de ontwikkeling van de Kanaalzone-Zuid (inclusief Winkelsteeg) en het Stationsgebied verder gebracht. Visies en exploitaties zijn opgesteld, bestemmingsplannen zijn opgesteld of zijn in voorbereiding. Vanuit de Woondealsamenwerking is over liefst € 200 miljoen aan Rijksbijdragen besloten voor de verdere ontwikkeling van deze gebieden. Een deel van deze middelen gaat naar aandachtsgroepen en versnelling van tijdelijke woningen. De realisatie van 500 flexibele woningen in de Winkelsteeg is in 2020 opgeschreven. Deze conceptuele, circulaire woningen zijn in 2023 en 2024 opgeleverd.

Groei van 4.700 woningen

Van 2020 tot en met 2023 zijn er 5.250 woningen toegevoegd. Netto (inclusief sloop en andere onttrekkingen) gaat het om bijna 4.700 woningen (voorlopig cijfer CBS). Het gaat niet

alleen om nieuwbouw: circa 30% is in de bestaande voorraad via bijvoorbeeld woningsplitsing of transformatie toegevoegd. We lopen hiermee vóór op de doelstelling om van 2020 tot 2030 minimaal 10.000 woningen te realiseren. De data over betaalbaarheid zijn nog niet volledig beschikbaar. Op basis van beschikbare data is het beeld dat er meer dan 40% sociale huurwoningen zijn gerealiseerd, circa 15% middeldure huur en slechts 1% of 2% koopwoning tot € 280.000. Het actuele woningbouwprogramma (maart 2024) tot en met 2030 omvat circa 17.000 woningen met een verdeling van 36% sociale huur, 19% middeldure huur, 5% koop tot € 280.000 en 13% koop tot € 355.000. We monitoren realisatie en plannen elk jaar met regio, provincie en Rijk.

Aandacht voor bijzondere doelgroepen

We hebben ons gericht ingezet op ouderen en andere mensen met een hulpvraag. Dit doen we o.a. door invulling te geven aan het convenant Weer Thuis en de samenwerking met de woningcorporaties via de werkgroep bijzondere bemiddeling. Via deze werkgroep worden mensen die uitstromen uit een zorginstelling en statushouders gehuisvest. Hier is veel inzet op geweest, maar we zien dat de taakstelling om statushouders te huisvesten doorgroeit en achterstanden zijn ontstaan.

Projecten die sinds 2020 zijn opgeleverd zijn o.a. Mindset en Aaron in de Waalsprong en De Agnetenhof in Lindenholt. Dit zijn woonvormen gericht op mensen met een lichamelijke beperking of specifiek voor senioren. Om de doorstroming van ouderen te bevorderen is een verhuiscoach actief. Daarnaast hebben we onderzoek gedaan naar de vraag naar rolstoelgeschikte woningen. Momenteel werken we aan een woonzorgvisie en zijn we in de regio koploper in het kader van het landelijke programma “Een thuis voor iedereen”. Hiermee geven we o.a. invulling aan de regionale fair share afspraak.

Toevoeging studentenwoningen

Voor studentenhuysvesting hebben we met de SSH& afspraken gemaakt en in 2021 de notitie “Studentenhuysvesting 2021 – 2023” vastgesteld waarin toekomstige locaties voor studentenhuysvesting zijn opgenomen. Op basis hiervan en met periodieke overleggen met de onderwijsinstellingen en huurdersorganisatie werken we aan de opgave voor studentenhuysvesting. Sinds 2020 zijn zo’n 400 woonruimtes door de SSH& toegevoegd. Onder andere door het complex Nestor op de campus Heijendaal en het optoppen van het complex Heidepark. In 2022 hebben we afspraken met de SSH& gemaakt voor toevoeging van 300 woonruimtes voor studenten en 150 voor starters aan de Spoorstraat in Lent. Aanvullend op de 400 woonruimtes is in 2024 de verhuur van 79 studentenwoningen bij NDW21 gestart en is ook de bouw van 149 tijdelijke woningen op campus Heijendaal gestart.

Collectieve woonvormen ondersteund en gestimuleerd

We hebben collectieve woonvormen verder ondersteund en gestimuleerd. Dit hebben we gedaan door verbetering van de informatie op de website, organisatie van de informatiemiddag “wonen zonder grenzen”, een spreekuur en bij verkoop van gemeentelijke kavels de procedure te verbeteren voor initiatieven met collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). CPO-initiatieven Nimma en Elzendal werken inmiddels aan de realisatie aan de Krekelstraat en de Elzenstraat. Met de woningcorporaties werken we ook samen aan collectieve woonvormen. Een mooi voorbeeld hiervan is de realisatie van het “ecodorp” Zuiderveld in de Waalsprong.

Met volkshuisvestelijke instrumenten de positie van (toekomstige) bewoners verbeterd

Naast het toevoegen van woonruimte zijn verschillende volkshuisvestelijke instrumenten ingezet of doorontwikkeld. Om de positie op de woningmarkt van koopstarters en lage en middeninkomens te verbeteren zijn de *en de opkoopbescherming* ingevoerd, is het bereik van de starterslening vergroot en is de doelgroepenverordening vastgesteld. Via de doelgroepenverordening hebben we vastgesteld welke definities we hanteren bij de betaalbare prijsklassen en voor welke doelgroepen deze woningen bestemd zijn. Daarnaast is de *huisvestingsverordening* geëvalueerd met de regio en is eind 2023 een nieuwe verordening vastgesteld.

In 2022 is het facetbestemmingsplan voor kamerverhuur vastgesteld. Uit de rapportages over het kamerverhuurbeleid blijkt een dalend aantal afgegeven vergunningen voor kamerverhuur en een dalend aantal meldingen van klachten door overlast. Voor woningen met een WOZ-waarde onder de € 220.000 wordt geen vergunning afgegeven.

De *Stichting Huurteams Nijmegen* is doorgegaan met het succesvol ondersteunen van huurders. De werkzaamheden van de stichting zijn uitgebreid en in 2023 is het meldpunt in het kader van de Wet Goed Verhuurderschap ingericht.

Samenwerking loont

Zowel op regionaal als lokaal niveau loont samenwerking. De samenwerking vanuit de Woondeal zorgt voor meer uniformiteit en continuïteit van beleid in de hele regio en actieve ondersteuning van Rijk en Provincie hierbij. Met onder andere marktpartijen en woningcorporaties hebben we via regionale

tempotafels een constructief netwerk waarin kennis wordt gedeeld en thema's en projecten worden versneld.

Ook op lokaal niveau werpt samenwerking vruchten af. Met de Nijmeegse woningcorporaties en hun huurdersorganisaties werken we vanuit de meerjarige prestatieafspraken samen op het brede terrein van volkshuisvesting. Uit de jaarlijkse monitor blijkt dat de afspraken over de groei van de voorraad voorlopen op de planning en de betaalbaarheidsafspraken zijn ingevuld. Er zijn binnen het thema duurzaamheid grote stappen gezet als het gaat om het aantal sociale huurwoningen met zonnepanelen en goede energie-labels. Op het thema wonen met zorg zien we dat er voortgang is gemaakt, maar dat dit thema blijvende aandacht nodig heeft.

Randvoorwaarden voor invulling woonopgave onzeker

Er is veel gedaan in 4 jaar tijd. Tegelijkertijd zien we dat de volkshuisvestelijke opgaven groeien en dat de sturing vanuit Rijk en provincie verandert. Bouwen in de stad is een complexe opgave waar met diverse belangen rekening gehouden dient te worden. In toenemende mate zien we daarbij risico's bij de randvoorwaardelijkheden voor invulling te geven de woonopgaven. In de Woondeal staan de publieke tekorten, personeel, mobiliteit, stikstof en netcongestie benoemd. Op korte termijn is met name de netcongestie een kritiek punt. Daarnaast zien we dat de financiële huishoudboekje van woningcorporaties de komende jaren, zonder ingrijpen van het Rijk, kritiek wordt. Ook zorgt het gebrek aan continuïteit van Rijksbeleid voor een minder gunstig vestigingsklimaat voor private investeerders en brengt de Omgevingswet de nodige onzekerheden met zich mee.

B. Uitkomsten woonbehoefteonderzoek

In 2022 is onderzoek gedaan naar de woonbehoefte door bureau Companen. Dit onderzoek is in 2023 afgerond. Met een woningtekort van 6,3% staat de regio Nijmegen nog steeds in de top 3 van Nederland. Er is in Nijmegen tussen 2022 tot 2040 behoefte aan 19.000 extra zelfstandige en onzelfstandige woningen. Tot en met 2030 gaat het om 12.250 woningen en circa 2.500 (zelfstandige en onzelfstandige) wooneenheden voor studenten¹². In 2022 en 2023 zijn er circa 2.800¹³ woningen (netto) toegevoegd.

In de huidige omgevingsvisie gaan we uit van groei van minimaal 15.000 woningen tussen 2020 en 2040.

	Aantal	Studentenhuisvesting (zelfstandig + onzelfstandig)	Totaal
2024 t/m 2039	13.700		16.250
2024 t/m 2030	9.450	2.550	12.000

Behoefte aan extra woningen vanaf 2024 (Companen 2023, bewerking gemeente Nijmegen)

Het onderzoek van Companen geeft aan dat meer dan de helft van de uitbreidingsvraag tot en met 2030 uit appartementen bestaat. De verdere kwalitatieve uitbreidingsvraag is als volgt (exclusief studentenhuisvesting):

Prijsklasse	Uitbreidingsvraag (%)	Type
Sociale huur	29%	> 85% appartement/levensloopgeschikt
Middenhuur	5%	100% appartement/levensloopgeschikt
Koop tot € 250.000	19%	> 65% appartement
Koop € 250.000 - € 355.000	18%	> 60% grondgebonden
Koop > € 355.000	28%	> 90% grondgebonden

Kwalitatieve uitbreidingsvraag naar type woning (Companen 2023, bewerking gemeente Nijmegen)

¹² Companen, Woonbehoefteonderzoek 2022, Groene Metro-poolregio Arnhem-Nijmegen

¹³ Netto toevoeging aantal woningen 2022: 1.070, 2023: 1.762 woningen. 2023 gaat om een voorlopig CBS cijfer

Companen geeft een aantal adviezen en nuanceringen mee in het onderzoek:

Een deel van de vraag naar betaalbare woningen richt zich op grondgebonden woonvormen. De vraag is of deze wens voor grondgebonden woningen altijd en overal waargemaakt kan worden als de woning ook betaalbaar moet zijn (en blijven).

De bouw van dure koopwoningen (> € 355.000) blijft belangrijk. Niet alleen omdat er behoefte aan is, maar ook om de realisatie van de betaalbare huur- en koopwoningen financieel rond te krijgen.

De behoefte aan middeldure huurwoningen ligt een stuk lager dan bij het onderzoek in 2019. De behoefte aan koopwoningen zoals geuit in onderzoek is vaak de eerste wens. Maar in de praktijk is deze wens niet altijd haalbaar. Zeker voor de doelgroep die qua financiële mogelijkheden behoefte heeft aan een betaalbare koopwoning. Middeldure huur kan dan als sub-

stituut gelden. De vraag naar middeldure huur is vooral afkomstig van kleine 1- en 2-persoonshuishoudens; zowel jongeren (die nog niet in staat zijn een goedkope koopwoning te kopen) als kapitaalkrachtige ouderen die op zoek zijn naar een comfortabele woonruimte. De vraag van deze doelgroepen richt zich vooral op appartementen. Companen adviseert om vast te houden aan de afspraken over het toevoegen van middenhuur die gemaakt zijn in de Woondeal en daarbij te concentreren op de meer stedelijke en centrumdorpse woonmilieus.

Voor studentenhuysvesting monitoren we de behoefte jaarlijks op basis van de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting (LMS). In het onderzoek van Companen is rekening gehouden met de LMS 2022. Op basis van dezelfde methodiek komt de uitbreidingsbehoefte op basis van de LMS 2023 op 2.750 tot 3.250 studenteneenheden voor de periode 2023 t/m 2031. Voor de periode 2024 t/m 2030 gaat het dan om 2.400 tot 2.900 studenteneenheden.

Biilage 2 Definities

Voor woon(vormen) voor ouderen worden verschillende termen en definities gehanteerd. In Nijmegen kiezen we vanuit de basis van onze huisvestingsverordening, en overeenkomstig de regionale gehanteerde definities, voor de volgende termen en definities:

Rolstoelgeschikte woonruimte

woonruimte die geschikt is voor een bewoner die is aangewezen op een rolstoel, als bedoeld in bijlage 2 van de huisvestingsverordening.

Levensloopgeschikte woning

Een zelfstandige woning die geschikt is voor bewoning in alle levensfasen met minimale fysieke inspanningen en minimale kans op ongevallen. Dit is gelijk aan de richtlijnen voor een levensloopgeschikte woonruimte zoals omschreven bijlage 2 van de huisvestingsverordening.

Geclusterd wonen

ruimtelijk geclusterde wooneenheden (minimaal vijf) waar (overwegend) ouderen zelfstandig wonen mét een fysieke, gezamenlijke ruimte voor ontmoeting (Bron: onderzoek RIGO i.o.v. ministeries BZK en VWS). Voor de wooneenheden gelden de richtlijnen voor levensloopgeschikt zoals beschreven in bijlage 2 van de huisvestingsverordening.

Zorggeschikte woningen

(geclusterde) woningen, waar intensieve zorgverlening mogelijk is. De woningen zijn toegankelijk en hebben voorzieningen waardoor verpleegzorg geboden kan worden. Hiervoor gelden de richtlijnen voor rolstoelgeschikte woonruimte als omschreven in bijlage 2 van de huisvestingsverordening.

DAEB-inkomensgrens

De inkomensgrens bedoeld in artikel 48, eerste lid, van de Woningwet.

Gbo

gebruiksoppervlakte van een woning volgens NEN 2580

Betaalbare woning

Een sociale huurwoning, middeldure huurwoning, goedkope koopwoning of betaalbare koopwoning. De definities van elk van deze type woningen staan hieronder.

Middeldure huurwoning

Een woning die voldoet aan de volgende criteria:

- **Huurprijs:** Aanvangshuurprijs op of hoger dan de liberalisatiegrens en maximaal de huurprijsgrens voor zelfstandige woningen behorende bij 186 punten WWS. De maximale aanvangshuurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd overeenkomstig de indexatie van het WWS.
- **Doelgroep:** Huishoudens met een jaarlijks inkomen van maximaal de inkomensgrens voor 'hoge middeninkomen' uit de circulaire huurprijsbeleid. Dit betreft de maximale inkomensgrens behorend bij de betreffende huishoudenssamenstelling en bij aanvang van het huurcontract.
- **Instandhoudingstermijn:** Minimaal 15 jaar. De hoogte van de aanvangshuurprijs wordt gerekend vanaf de datum van eerste verhuur en dient gedurende de instandhoudingstermijn onder de bovengenoemde huurprijs te blijven. Ook moet de instandhouding van middeldure huurwoningen gedurende een termijn van minimaal 15 jaar na eerste ingebruikname, voor de doelgroep als middeldure huurwoning verzekerd blijven.

- Voor de prijs/kwaliteit verhouding zijn de voorwaarden uit het woningwaarderingssysteem uitgangspunt en geldt een minimummetrage van 40 m2 gbo.

Sociale huurwoning

Een woning die voldoet aan de volgende criteria:

- Huurprijs: Aanvangshuurprijs van maximaal de liberalisatiegrens.
- Instandhoudingstermijn: Minimaal 25 jaar. De hoogte van de aanvangshuurprijs moet vanaf de datum van eerste verhuur gedurende deze instandhoudingstermijn onder de liberalisatiegrens blijven¹⁴. Ook moet de instandhouding van sociale huurwoningen gedurende een termijn van ten minste 25 jaar na eerste ingebruikname, voor de doelgroep als sociale huurwoning verzekerd blijven.
- Doelgroep: Huishoudens met bij aanvang huurcontract een jaarlijks inkomen van maximaal de DAEB-norm. Dit betreft de maximale inkomensgrens behorend bij de betreffende huishoudenssamenstelling en bij aanvang van het huurcontract.

Goedkope koopwoning

Een woning die voldoet aan de volgende criteria:

- Prijs: Maximale koopprijs van € 302.000. Bij nieuwbouw gaat het om een vrij op naam prijs. De koopprijs wordt jaarlijks per 1 januari geïndexeerd op basis van rijks indexatie.
- Doelgroep: huishoudens met een jaarlijks inkomen van maximaal 1,7 x de hoge inkomensgrens van de DAEB-norm.
- Kwaliteit: minimummetrage van 40 m2 gbo.

Betaalbare koopwoning

Een woning die voldoet aan de volgende criteria:

- Prijs: Minimale koopprijs vanaf 302.000 euro en maximale koopprijs van € 390.000. Bij nieuwbouw gaat het om een vrij op naam prijs. De koopprijs wordt jaarlijks per 1 januari geïndexeerd op basis van rijks indexatie.
- Doelgroep: huishoudens met een jaarlijks inkomen van maximaal 2x de hoge inkomensgrens van de DAEB-norm.
- Kwaliteit: minimummetrage van 40 m2 gbo.

¹⁴ Dit is niet van toepassing als de huurverhoging wordt toegepast op grond van artikel 252a van het Burgerlijk Wetboek Boek 7 voor huishoudens met een inkomen boven de DAEB-norm.

Nijmegen